

atılacak

DÖRT BÜYÜK HALİFE 1

TÜRKİYE GAZETESİ YAYINLARI

DÖRT BÜYÜK HALİFE-1

Tertip Heyeti

Gazetesi Yayınları
Ansiklopedi Grubu

Baskı Öncesi Hazırlık

Gazetesi Teknik Servisi

ISBN- 975-8818-18-x (Tk. No.)
975- 8818-19-8 (1.Cild)

Baskı

İhlas Gazetecilik A.Ş.

29 Ekim Caddesi No: 23 Yenibosna / İstanbul 34197

Tel: (0212) 454 30 00 Faks: (0212) 454 31 00

www.turkiyegazetesi.com

İstanbul-2004

Takdim

Âdem aleyhisselâmdan beri binlerle Peygamber gelmiştir. Peygamberlerin sonuncusu Muhammed aleyhisselâmdır. Diğer Peygamberlerin bildirdikleri dinler, zamanla bozulmuştur. İslam Dini kıyamete kadar bozulmadan devam edecektir. İslam Dini Muhammed aleyhisselamın zamanında Arap yarımadasına yayılmış, O'nun vefatından sonra gelen Dört Halife'nin (Hazret-i Ebû Bekir, Hazret-i Ömer, Hazret-i Osman ve Hazret-i Ali) zamanında her tarafa yayılmıştır.

İslam tarihinde, dört büyük halifenin ve bunların devrinin çok önemli bir yeri vardır. Daha sonraki zamanlarda hep bu devir ölçü alınmıştır. Bunların uygulamalarından hükümler çıkartılmıştır. Bunun için, bu dört seçilmiş zatı ve devirlerini çok iyi bilmemiz gerekir.

Dört zatın halife olacakları hadîs-i şerîflerle bildirilmiştir. Peygamber efendimiz, Medîne-i münevvereye hicretinden sonra, ilk olarak yaptırdığı mescidin temeline ilk taşı kendi elleriyle koydu ve; **“Ebû Bekir taşı benim taşının yanına koysun! Ömer taşı Ebû Bekir'in taşının yanına koysun. Osman, taşı Ömer'in taşının yanına koysun. Ali, taşı Osman'ın taşının yanına koysun”** buyurarak, onların kendinden sonra halîfeliklerinin sırasını işâret buyurdu.

Başka hadîs-i şerîflerde de; **“Benden sonra halîfelerim otuz sene yolumu yaşatırlar. Ondan sonra ümmetimin başına melikler gelir.”** ve **“Benim yoluma, benden sonra da Hulefâ-i Râşidîn'in yoluna yapışınız”** buyrulduğu gibi bir başka hadîs-i şerifte de; **“Başınıza Ebû Bekr geldiği zaman, onu dünyâyâ zâhid ve âhirete râgip bulursunuz.**

Başınıza Ömer geldiği zaman, onu kuvvetli, emin ve Allah yolunda kimseden çekinmez görürsünüz. Başınıza Ali geldiği zaman hâdî ve mühdî olur. Sizi doğru yola götürür bulursunuz." buyurdu.

Dört halîfenin hilâfet müddeti 30 yıl kadardır. Bu yıllar İslâm târihinde "Dört Halîfe Devri" olarak anılır. Bu zamanda İslâm orduları Kuzey Afrika, Kıbrıs, Suriye, Anadolu, Irak, İran içlerine seferlere çıkmış, buralarda pekçok ülke ve şehir fethedilerek İslâmiyet insanlara ulaştırılmış, muhârebelerden alınan ganîmetlerle İslâm memleketleri îmar edilmiş, Müslümanlar rahat ve huzûr içinde yaşamışlardır.

Dört halîfe, İslâm dîninde, peygamberlerden sonra diğer bütün insanlardan üstündür. Birbirlerine üstünlükleri de hilâfetleri sırasına göredir. Bu dört halîfenin her birini sevmek, bütün Müslümanlara hadîs-i şerîflerle emredilmiştir.

İslam Dininin doğru ve tam olarak öğrenilmesi ve yaşanması için Peygamber Efendimizin ve Eshabının hayatlarının doğru ve tam öğrenilmesi gerekir. Bu bakımdan Sevgili Peygamberim adlı eserimizden sonra **Dört Büyük Halife**'nin hayatlarını ve menkıbelerini de kıymetli okuyucularımıza takdim ediyoruz. Bu kitabı hazırlarken, **Menâkıb-i Çihâr Yâr-ı Güzîn** kitabını esas aldık. Ayrıca her halifenin kısaca hayatlarını ilave ettik.

Bu eserin meydana gelmesinde emeği geçen bütün ilim adamlarımıza ve arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Hayırlı olsun.

Türkiye Gazetesi Yayınları
Ansiklopedi Grubu

**EBÛ BEKR-İ
SİDDÎK**

8 dört büyük halife

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Hazreti Ebû Bekr, Peygamber efendimizin ilk halîfesi, daha hayattayken Cennet ile müjdeleyen, peygamberlerden sonra bütün insanların en üstünü olan sahâbîdir. Asıl adı Abdullah bin Ebû Kuhâfe bin Âmir bin Amr bin Ka'b bin Sa'd bin Teym bin Mürre'dir. Babasının adı Osman olup, Ebû Kuhâfe künyesi ile meşhurdur. Annesi Ümmül-Hayır lakabıyla tanınan Selmâ binti Sahr'dır.

Hazreti Ebû Bekr Peygamber efendimizden 2 yıl 3 ay küçük olup, Fil Vak'asından sonra 573 yılında Mekke'de doğdu. Müslüman olmadan önce adı, Abdüluzzâ veya Abdülka'be idi. Sevgili Peygamberimiz, îmân ettikten sonra onun ismini Abdullah olarak değiştirdi. Peygamber efendimiz; **"Cehennem'den atık olanı "âzâd edilmiş kimseyi" görüp, sevinmek isteyen**

kimse, Ebû Bekr'e baksın." buyurduğu için "Atîk" lakabıyla tanındı. Peygamber efendimizin bildirdiği her şeyi ânında ihlâsla tasdik ettiği için **"Siddik"** lakabıyla meşhûr oldu. 634 "H.13" senesinde Medîne-i münevverede vefât etti.

Otuz sekiz yaşında Müslüman olmakla şereflendi.

Hazreti Ebû Bekr, Resûlullah efendimizin, peygamberliğini bildirip,

Ebu Bekr-i Siddik hazretlerinin ismiyle anılan Medine'deki Ebu-Bekir Camii

9 dört büyük halife

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Müslüman olmasını istediği zaman hiç tereddüd etmeden İslâmiyet'i kabul etti. Onun Müslüman oluşu hakkında bildirilen haberler çeşitlidir. Şöyle ki:

Hazreti Ebû Bekr, daha Müslüman olmamıştı. Çok te'sîrinde kaldığı bir rû'yâ gördü. Gökten dolunay inip, Kâ'be-i muazzamaya gelmiş ve sonra parça parça olmuş, parçalar Mekke'deki her evin üzerine düşmüş, sonra da tekrar bir araya gelip göğe yükselmişti. Fakat, kendi evine düşen ay parçası evde kalmış tekrar göğe yükselmemişti. Hazreti Ebû Bekr, evin kapısını kapayarak, ay parçasının çıkmasına mâni olmuştu.

Sabahleyin heyecanla uyanan Hazreti Ebû Bekr, hemen bir Yahûdî âlimine gidip, rû'yâsını anlattı. O da dedi ki:

- Bu rû'yâ karışık rû'yâlardan biridir. Bunun ta'bîri yapılamaz.

Fakat bu söz O'nu tatmin etmemişti. Devamlı bu rû'yânın ta'bîrini düşünüyordu.

Bir zaman sonra ticâret maksadıyla gittiği yerde, râhip Yemlîhâ'ya rû'yâsını anlattı. Rû'yâ Yemlîhâ'nın çok dikkatini çekti. Bunun için Hazreti Ebû Bekr'e sordu:

- **Sen nerelisin?**

- Kureys'tenim.

- **Tamam. Şimdi rû'yânı ta'bîr edeyim. Mekke'de, bu kavimden bir peygamber gelecek, O'nun hidâyet nûru her yere yayılacak. Sen, O hayatta iken O'nun vezîri, vefâtından sonra da Halîfesi olacaksın!..**

Hazreti Ebû Bekr ne yapacağını şaşırılmış hâldeyken, râhip Yemlîhâ sözlerine şöyle devam etti:

- **Şimdi sen hemen memleketine dön! O'na ulaş! O'na vahiy gelmeye başladığında, git herkesten önce O'na î mân et!**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Hazreti Ebû Bekr bu ta'bîri kimseye anlatmadı. Peygamber efendimiz, peygamberliğini teblîğe başlayınca sordu:

- Peygamberlerin, peygamber olduklarına dâir delîlleri vardır. Senin delîlin nedir?

Peygamber efendimiz buyurdu ki:

- **Peygamberliğime delîl, o rû'yâdır ki, bir Yahûdî âliminden ta'bîrini istedin. O âlim, "Karışık bir rû'yâdır, i'tibâr edilmez" dedi. Sonra râhib Yemlîhâ, doğru ta'bîr etti. Yâ Ebâ Bekr, seni Allâhü teâlâyâ ve Resûlüne îmân etmeye da'vet ederim.**

Bunun üzerine, Hazreti Ebû Bekr, kelime-i şehâdet getirerek Müslüman oldu. Zaten bir gece önce şöyle düşünmüştü:

"Baba ve dedelerimin seçtiği din, hiç aklıma yatmıyor. Zîrâ hiçbir zarar ve fayda vermeye kâdir

olmayan bir heykele tapınmak, ibâdet etmek akıllıca bir iş değildir. Bu kadar muazzam bir kâinâtın bir yaratıcısı olması lâzımdır. Fakat bunu kendi aklım ile bulmam mümkün değildir. Yarın gidip durumu Muhammed aleyhisselâma anlatayım. Bu durumu ancak O'na arz edebilirim. Zîrâ, olgun ve akıllı, doğru görüşlü, hiç yalan söylemeyen bir kimsedir. Herkes O'ndan Muhammed-ül emîn diye bahsetmektedir. O, ne yapmamı isterse ona göre hareket ederim."

Resûlullah efendimiz de, aynı gece, Hazreti Ebû Bekr'i İslâm'a da'veti düşünmüştü. Sabah olunca her ikisi de aynı düşünce ile birbirlerinin evine gitmek üzere evlerinden çıktılar. Yolda karşılaştıklarında, **"Sözleşmeden birleştik"** dediler.

Hazreti Ebû Bekr, Müslüman olunca, hemen

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

çok sevdiği arkadaşlarına gitti. Onları da, Müslüman olmaları için iknâ etti. Eshâb-ı kirâmın ileri gelenlerinden ve Cennet'le müjdelenenlerden; Osman bin Affân, Talha bin Ubeydullah, Zübeyr bin Avvâm, Abdurrahmân bin Avf, Sa'd bin Ebî Vakkâs, Ebû Ubeyde bin Cerrâh gibi yüksek şahsiyetler onun vâsıtasıyla Müslüman oldular. Annesi Ümmül Hayr da ilk Müslümanlardan oldu.

Kureyşliler, İslâmiyet'i kabul eden Hazreti Ebû Bekr ve arkadaşlarını dinlerinden döndürmek için çeşitli işkenceler yaptılar. Hazreti Ebû Bekr, Mekk'e'de Müslüman olan köleleri satın alarak âzât etti ve işkenceden kurtardı. Bilâl-i Habeşî bunlardan birisidir.

Hazreti Ebû Bekr, Peygamber efendimiz ne söylerse îtirâz etmez, derhâl kabul ederdi. Hattâ herkesin karşı çıktığı me-

Kâbe-i Şerif

12 dört büyük halife

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

seleleri bile îtirâzsız tasdik ederdi. Sevgili Peygamberimizin Mîrac mûcizesini kabul etmeleri de böyle oldu.

Müşrikler Peygamber efendimizin Mîrac mûcizesini işitince, kabul etmediler. Hattâ onunla alay etmeye kalktılar. Sonra, Hazreti Ebû Bekr'e sordular. Ebû Bekr Peygamber efendimizin ismini duyunca; "Eğer O söyledi ise inandım. Bir anda gidip gelmiştir." dedi. Mîrac mûcizesini tasdik ve kabul ettiğini müşriklere iftihârla söyledi. Resûlullah efendimiz o gün Hazreti Ebû Bekr'e "**Siddik**" lakabını verdi. Bu lakabı almakla şerefi bir kat daha arttı.

Hazreti Ebû Bekr, Resûlullah efendimizin en yakın dostuydu. O'ndan hiç ayrılmazdı. Onların bu berâberliği, Mekke'den Medîne'ye hicrette de devâm etti. O'na mağara arkadaşı oldu. Mağarada üç gün

Mescid-i Nebevi içinde yer alan Ravda-i Mutahhara. Ebu Bekr-i Siddik Hazretleri bu kubbe altında yatmaktadır.

kaldıktan sonra, ikisi bir deveye binerek yolculuk ettiler. Medîne'ye varınca ya kadar Resûlullah efendimizin bütün hizmetini o gördü. Medîne'deki mescid yapılırken birlikte çalıştılar. Hiçbir hizmet ve fedâkârlıktan geri kalmadı.

Hazreti Ebû Bekr, Resûlullah efendimizle birlikte bütün harplerde bulundu. Çok şiddetli muhârebelerde, Peygamber efendimizin muhâfızlığını yapıp, bedenini siper etti. Bedr'de, Uhud'da, Hen-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

dek'te müşriklere karşı büyük kahramanlıklar gösterdi. Tebük Harbinde, sancakdârlık vazîfesini yerine getirdi.

İslâmın insanlara bildirilmesinden 21 yıl sonra Mekke şehri, Müslümanlar tarafından fethedildi. Mekke halkı Peygamber efendimizin huzûruna gelerek İslâmı kabul etmeye başladılar. Sevgili Peygamberimiz, Safâ Tepesine oturmuş, yeni Müslümanların bi'atını kabul ediyordu. Bu sırada Hazreti Ebû Bekr'in babası Ebû Kuhâfe de gelerek Müslüman oldu.

Hazreti Ebû Bekr, 631 "H.9" senesinde hac kâfili başkanlığı vazîfesini yapmıştır. Peygamber efendimizin son hastalıklarında üç gün imâmlık görevinde bulunup, on yedi vakit namaz kıldırılmış, üç vaktinde de sevgili Peygamberimiz, Ebû Bekr'e uyarak arkasında namaz kılmışlardır.

Resûlullah'ın vefâtı üzerine derhâl halîfe seçimi yapıldı. Eshâb-ı kirâmın sözbirliği ile halîfe seçildi. Peygamber efendimizin vekîli, Müslümanların reîsi oldu. Müslümanlar başsızlıktan, dağınıklıktan kurtarıldı.

Peygamber efendimizin vefâtından sonra, Arabistan Yarımadasının çeşitli bölgelerinde irtidâd "dinden dönme" hareketleri baş gösterince, üzerlerine asker gönderdi. Bunlardan Yemâme'deki Müseylemet-ül-Kezzâb'ın 40.000 kişilik ordusu üzerine sevk edilen Hazreti İkrime komutasındaki askerleri kâfi görmeyen Halîfe, Hâlid bin Velîd'i yardıma gönderdi. Hâlid bin Velîd Yemâme'de büyük bir zafer kazandı. Bu harpte 20.000 murtet öldürüldü. İki bine yakın Müslüman şehid oldu. Amr ibni Âs da, Huzâa kabîlesini yola getirdi. Alâ bin Hadrâmî, Bahreyn'de çetin

EBÛ BEKR-İ SİDDÎK

muhârebeler yapıp, mürtetleri dağıttı. Huzeyfe, Arfece ve İkrime radiyallahü anhüm, Ummân ve Bahreyn'de birleşip mürtetleri buzguna uğrattılar. On bin mürtet öldürdüler. Halîfe, Hâlid bin Velîd'i Irak tarafına gönderdi. Hire'de yüz bin altın cizye aldı. Hürmüz kumandasındaki İran ordusunu bozguna uğrattı. Basra'da otuz bin kişilik orduyu perişân etti. İmdâda gelen büyük ordudan yetmiş bin kâfir öldürüldü. Sonra çeşitli muhârebelerle, büyük şehirler alındı. Halîfe, Medîne'de ordu toplayıp, Hazreti Ebû Ubeyde'yi Şam taraflarına, Amr ibni Âs'ı da Filistin'e gönderdi. Sonra Yezîd bin Ebû Süfyân'ı Şam'a yardımcı gönderdi. Sonra asker toplayıp, Muâviye kumandasında, kardeşi Yezîd'e yardım gönderdi. Hâlid bin Velîd'i, Irak'tan Şam'a gönderdi. Hazreti Hâlid, askerin bir kısmını

Müsennâ'ya bırakıp, birçok muhârebe ve zaferlerle Suriye'ye geldi. İslâm askerleri birleşerek Ecnâdin'de büyük bir Rum ordusunu yendiler. Sonra Yermük'te kırk altı bin İslâm askeri, Bizans imparatoru Heraklius'un iki yüz kırk bin askeriyle uzun ve çetin savaşlar yapıp gâlip geldi. Üç bin Müslüman şehid oldu. Bu muhârebede İslâm kadınları da harp etti. Başkumandan Hazreti Hâlid bin Velîd'in ve tüm komutanı İkrime'nin şaşılabilecek kahramanlıkları görüldü. Bütün bu zaferler, halîfenin cesâreti, dehâsı, güzel idâresi ve bereketiyle oldu.

Hazreti Ebû Bekr, Resûlullah'ın vefâtından sonra, her geçen gün biraz daha zayıflıyordu. Birgün kızı Âişe-i Sıddîka vâlidemiz, bu zayıflamanın sebebini sordu. Cevâbında; "Beni, Muhammed aleyhisselâmın ayrılığı böyle zayıflatmıştı." buyurdu.

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Hazreti Ebû Bekr, Yermük Savaşının yapıldığı sırada 634 "H.13"te hastalandı. Hastalığının son günlerinde bir gece Peygamber efendimizi rüyâsında gördü. Peygamber efendimiz ona; **"Yâ Ebâ Bekr! Seni çok özledik, kavuşma zamânı yaklaştı"** buyurdu. O da; "Ben de seni özledim, yâ Resûlallah!" dedi. **"Bu ümmet için âdil, sâdık, yerde ve gökte herkesin rızâsını kazanmış, zamânın en temiz olan Fârûk'u "Hazreti Ömer'i" halife seç!"** buyurdular. Bunun üzerine

16 dört büyük halife

Hazreti Ömer'in halife seçilmesini vasiyet etti. Hilâfeti 2 sene 3 ay 10 gün sürdü. 63 yaşındayken, 634 "H.13" yılında Cemâziyelâhir ayının yedisinde Pazartesi günü hastalandı. 15 gün hasta yattıktan sonra vefât etti. Cenâze namazını Hazreti Ömer kıldırdı. Peygamber efendimizin kabrinin bulunduğu Hücre-i Saâdete defnedildi.

Hazreti Âişe anlatır: Babam vefât edince, Es-hâb-ı kirâm nereye defnedelim diye tereddüde düştüler. O hâlde uyumuşum. Kulağıma; "Dostu

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

dosta kavuşturun” diye bir ses geldi. Uyandım, Eshâb-ı kirâma anlattım. Onlar da aynı sesi işittiklerini söylediler. Hattâ mescidde namaz kılanlar da işittik, dediler. Artık mesele hallolmuştu. Peygamber efendimizin yanına defnettiler.

Hazreti Ebû Bekr’in, Kâtîle, Ümmü Rûmân, Esmâ ve Habîbe adlı hanımlarından, Abdullah, Esmâ, Abdurrahman, Âişe-i Sıddîka, Muhammed ve Ümmü Gülsüm adlı çocukları olmuştur. Hazreti Ebû Bekr’in yüzü ve gövdesi zayıf ve beyazdı. Yanakları üstünde sakalları az, gözleri çukurca, alını yumruca idi.

Hazreti Ebû Bekr, îmâna gelen ve Müslüman olmakla şereflenen ilk hür erkektir. Müslüman olmaktan önce de Resûlullah efendimizin arkadaşı idi. Büyük ve dürüst bir tüccardı. Bütün malını, evini barakını Resûlullah’ın uğrunda harcadı. İslâmîyet’i kabul

etmesine kadar geçen otuz sekiz senelik hayâtında hiç içki kullanmadı, putlara tapmadı. Her türlü sapıklıktan, hurâfelerden uzak, iffeti ve güzel ahlâkı ile tanınmış bir kişiydi. Kavmi arasında sevilen ve saygı gösterilen bir kimse olup, fakirlere yardım eder, muhtâc olanları gözetirdi. Herkesin ona sonsuz bir îtimâdı vardı.

Hazreti Ebû Bekr, Eshâb-ı kirâmın en çok ilim sâhibi olanlarındandı. Her ilimde mürâcaat kaynağı olmuştur. İslâmî ilimlerin bütün meselelerini bilirdi. Nitekim Resûlullah efendimiz; **“Allahü teâlânın kalbime akıttıklarını, Ebû Bekr’in kalbine akıttım.”** buyurmuştur.

Resûlullah efendimizin vezîri idi. O, bir meselede Eshâb-ı kirâm ile istişâre ederken Hazreti Ebû Bekr’i sağına, Hazreti Ömer’i de soluna oturturdu. Görülecek mesele hususunda, önce bu ikisinin

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

reyini sorar, sonra da diğer sahâbîlerin görüşlerine yer verirdi. Resûl-i ekrem efendimiz, Kur'ân-ı kerîmin hepsinin tefsirini Eshâbına bildirmiştir. Kur'ân-ı kerîmin tefsiri için lâzım olan bütün ilimler, Hazreti Ebû Bekr'de mevcuttu. Yaşadığı zamanda Kureyş'in en büyük âlimi olarak tanınırdı. Arap dilinin belâgatına vâkıftı ve gâyet güzel konuşurdu. Resûlullah efendimizin çok feyzlerine kavuşmuş, Kur'ân-ı kerîmin mânâsına ve hakikatına âit bütün bilgileri bizzat O'ndan almıştır. Kur'ân-ı kerîmden hüküm çıkarmak husûsunda üstün bir kudret ve mahâret sâhibiydi. Âyet-i kerîmelerin ve hadîs-i şerîflerin mânâ ve hakikatlarına hakkıyla muttalî "bilir" idi. Eshâb-ı kirâm ve Tâbiîn'in âlimleri, birçok âyet-i kerîmelerin tefsirini ondan alıp bildirmişlerdir.

Onun devrinde, devlet

idâresinin temelleri sağlamlaşmış, Kur'ân-ı kerîmin bir hükmü dışına çıkılmadığı gibi, dinden ayrılmak isteyenlere fırsat verilmemiştir. Mürtetlerle yapılan bu harplerden Yemâme'de, birçok hâfız şehid olmuştu. Hazreti Ömer'in de teklifi ile Kur'ân-ı kerîmin bir kitap hâlinde toplanması kararlaştırılıp, bu vazîfe Zeyd bin Sâbit'e verildi. Hazreti Ebû Bekr'in en büyük hizmetlerinden biri de, Kur'ân-ı kerîmi kitap hâlinde toplaması olmuştur. Peygamber efendimiz zamânında Cebrâil aleyhis-selâm her sene bir kere gelip o âna kadar inmiş olan Kur'ân-ı kerîmi Levh-ül-Mahfûz'daki sırasına göre okur, Peygamber efendimiz dinler ve tekrar ederdi. Âhirete teşrif edeceği sene, iki kerre gelip, tamâmını okudu. Resûlullah efendimiz ve Eshâb-ı kirâmın çoğu, Kur'ân-ı kerîmi tamâmen ezberle-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

mişti. Bâzıları da bâzı kısımları ezberlemiş, birçok kısımlarını yazmışlardı. Peygamber efendimizin, âhirete teşrif ettiği sene, halîfe Ebû Bekr ezber bilenleri toplayıp ve yazılı olanları getirip, Zeyd bin Sâbit'in başkanlığındaki bir heyete, bütün Kur'ân-ı kerîmi kâğıt üzerine yazdırdı. Böylece, **Mishaf** veya **Mushaf** denilen bir kitap meydana geldi.

Hazreti Ebû Bekr'in hadis ilminde de üstün bir hizmeti olmuştur. Resûlullah'ın her hâline ve her işine pek yakından vâkıf bulunuyordu. Eshâb-ı kirâm, bir çok meselede Resûlullah efendimizin nasıl hareket ettiğini, Ebû Bekr'den soruyordu. Ken-

disinden Ömer bin Hat-tâb, Osman bin Affân, Aliyy-ül-Mürtezâ, Abdurrahmân bin Avf, Abdullah ibni Mes'ûd, Abdullah ibni Abbâs, Abdullah ibni Ömer, Huzeyfet-ül-Yemânî, Zeyd bin Sâbit ve daha birçok sahâbî hadîs-i şerîf rivâyet etmişlerdir. Resûl-i ekrem'in vefâtından sonra, hemen hilâfet işlerine başlaması ve meşgûliyetinin çok olması ve her işittiğini rivâyet edecek kadar uzun yaşamaması sebebiyle bildirdiği hadîs-i şerîflerin sayısı azdır. Bunların 142 aded olduğu kaynak eserlerde zikredilmektedir. Resûlullah efendimizden bizzat işiterek rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerin bâzıları şunlardır:

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Misvâk, ağız temizlemeye, cenâb-ı Hakk'ın rızâsına kavuşmaya vesîledir.

Doğruluğa ve iyiliğe dikkat edin, zîrâ bu ikisi Cennet'e götürür. Yalandan ve kötülükten sakının, zîrâ bunlar Cehennem'e götürür.

Peygamberler mîrâs bırakmazlar. Onların bıraktıkları sadakadır.

Ebû Bekr-i Sıddîk ne seb ilminde de yükselmişti. Arapların soylarına âit haberleri en iyi bilendi. Aralarındaki kan dâvâlarını hâllerde, onun hakemliğine ve kararlarına îtirâzları olmazdı.

Diline hâkim olmak, lüzûmsuz hiçbir söz söylememek için mübârek ağızına taş koyardı. Mecbûr olmadıkça aslâ dünyâ kelâmı söylemezdi. Bir hadîs-i şerîfte; **"Ebû Bekr'in îmânı bütün mü'minlerin îmânları ile tartılsa, Ebû Bekr'in îmânı ağır gelir."** buyruldu.

Hazreti Ebû Bekr'in fazîletleri üstünlükleri çoktur. Bunların her biri Kur'ân-ı kerîmin, hadîs-i şerîflerin ve Eshâb-ı kirâm ile diğer din âlimlerinin haber vermesiyle anlaşılmıştır. Bu ümmet içinde, Peygamber efendimizden sonra olma sadâdetinin sâhibi, Ebû Bekr-i Sıddîk'tir. Çünkü îmân etmek, dîni kuvvetlendirmek ve Peygamberlerin efendisine yardım etmek için, malını dağıtmakta, cihâd etmekte yâni düşmanlarla şiddetli mücâdele etmekte öncelerin öncesi odur. Hadîd sûresinin 10. âyetinde meâlen; **"Mekke-i mükerreremenin fethinden önce malını veren ve cihâd eden kimseye, fetihden sonra malını dağıtan ve cihâd edenden daha büyük derece vardır. Allahü teâlâ hepsine Cennet'i vâdetti."** âyet-i kerîmesi, onun için indirilmiştir.

BİRİNCİ BAB

Birinci halife emîr-ül mü'minîn Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk'ın Menkıbele-ri hakkındadır.

İslam dininin birinci göz bebeğidir. Muhammed Mustafâ'nın refîkidir [arkadaşıdır]. Bu ikisinden, ikincisidir. Hazreti Ebû Bekr'in ism-i şerîfleri Abdullah'dır. Künyesi Ebû Bekr'dir. Babasının adı, Osman'dır. Babasının künyesi, Ebû Kuhâfe'dir. Arablar arasında künye ma'rûf ve meşhur olduğundan, künye ile meşhur olup, nesebi, Ebû Bekr Abdullah bin Ebî Kuhâfe ibni Âmir bin Amr ibni Ka'b bin Sa'd bin Temîm bin Mürredir. Mürre, Resûl-i ekrem'in yedinci ba-

basıdır. Şüphesiz o temiz neseb, yedinci atada birleşir.

Hazreti Ebû Bekr'in ism-i şerîfleri, önceden Abdülka'be idi. Fahr-i âlem efendimiz Abdullah koydular. Peygamberimizin ilk değiştirdiği isim, Hazreti Ebû Bekr'in ismidir.

Menkıbe: Lakab-ı şerîflerinden biri, **"Atîk"**dir. Bunun sebebi şu idi: Hazreti Fahr-i âlem Efendimiz mubârek yüzlerine nazar edip, **"Bu, Cehennem ateşinden atıktır"** buyurdular. Ya'ni, Allahü teâlânın nârından [ateşinden] azadlı kuludur, demek olur. Bundan sonra, bu lakab ile şöhret buldu. Bir lakab-ı şerîfleri de **"Sıd-**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

dik”dır. Ziyâde [çok fazla] inançlı demektir. Resûl-i ekrem Efendimizi tastik ettiği için, bu isim verilmiştir.

Menkıbe: Sıddîk kelimesi, lügatta üç manâya gelir. Birinci manâsı, gâyet doğru söyleyici demektir. Bu manâ, **Tâcül-İslam**’da açıklanmıştır. Sûre-i Yûsûf’te Sıddîk lafzı, bu manâ ile tefsir edilmiştir. İkinci manâsı, kendi kavlini ameli ile ya’ni yaptığı işi, sözü ile doğrulamak demektir. Üçüncü manâsı, dâimî tasdik demektir.

Emîr-ül-mü’minîn Ebû Bekr-i Sıddîk hazretlerine Sıddîk söylenmesinde, birinci manâ düşünülse, o cihetle adlandırılır ki, gâyet doğru söyleyen idi. Demişlerdir ki, Emîr-ül-mü’minîn hazreti Ali hadîs rivâyetini kimseden yemin etmeksizin kabûl etmezdi. Ancak Hazreti Ebû Bekr’den kabûl ederdi. Eğer ikinci manâ ile düşünülse, yine o cihetle adlandırılır ki, açıktır. Eğer

üçüncü manâ düşünülse, o şekilde adlandırılır ki, O sultânı tastiki devamlı olup, yok olması, şüpheye düşme ihtimâli yok idi.

Nitekim, bildirilmiştir ki, Fahr-i âlem Efendimize mi’râc müyesser oldu. O gecenin sabahında, mi’râc kıssasını anlatıp, buyurdu ki, **“Bu gece, Mekke’den Beyt-i Mukaddes’e gittim. Orada, Enbiyânın rûhlarına imâm olup, iki rekat namaz kıldım. Oradan Arşın üzerine yükseldim. Allahü teâlâ ile konuştum. Allahü teâlâ, ümmetime, bir gün bir gecede elli vakit namaz farz etti. Geri döndüm. Gökte, Hazreti Mûsâ ile karşılaştım. Beni geri gönderdi ki, elli vakit namaza ümmetin tâkat getiremez. Allahü teâlâyâ teveccüh ettim. On vakit namaz bağısladı. Geri Mûsâ aleyhisselâmın yanına geldim. Henüz çoktur, diye beni geri döndürdü. Tekrar Allahü teâlâyâ teveccüh ettim. On vakit da-**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

hâ bağışladı. Velhâsıl, beş nöbette, kırk beş vakit namaz bağışladı. Hazreti Mûsâ yine dön, dedikte, dedim ki, Rabbimden hayâ ederim. Ben bu beş vakitten râzıyım, dedim. Allahü teâlâdan nidâ geldi ki, bu beş vakit, elli vakte bedeldir. Sonra, Beyt-ül-mukaddes'e gelip, gece içinde, Mekke'ye geri döndüm." Hâl budur ki, bu gidip-gelmek, gâyet kısa zamanda oldu. Rivâyet edilir ki, geldikte, mubârek yatakları henüz sıcak idi.

Kâfirler bu kıssayı işittince, inkâr edip, akla uygun değildir, dediler. İnkâr eden o grup, şimdi bununla Ebû Bekr'i susturmak iyi olur, diyerek, yanına geldiler. Dediler ki; "Yâ Ebâ Bekr! Efendinin, nasıl bir konuyu da'vâ edindiğini işittin mi? Efendin der ki, **"Bu gece Arş'a gittim, geldim."** Hazreti Ebû Bekr o durumda, duraklama ve tereddüt etmeksizin, tasdik ve kabûl edip, "Böyle

söyledi ise, gerçek söyler. Ondan yalan sâdır olmaz, buyurdu. Ondan dolayı Ona, **"Sıddık"** denildi.

Hazreti imâm-ı Ali, "Ebû Bekr-i Sıddık adı gökten inmiştir", diye yemin etmiştir. Gâliba sebebi; meâl-i şerîfi **"Doğru haberde gelen ve Onu tasdik eden..."** olan âyet-i kerîmede, tefsir âlimleri, doğru haberde gelenin Resûlullah efendimiz, Onu tasdik edenin de Ebû Bekr-i Sıddık olduğunu söylemiş olmalarıdır.

İbrâhîm bin Hasen el-Cevherî rivâyet eder ki, Hazreti Resûl-i ekrem buyurdular ki; **"Ebû Bekr, ana-sından dünyaya geldi. Hak teâlâ, Cennet'e dedi ki, iz-zim celâlim hakkı için, sana yalnız Ebû Bekr'i sevenleri koyacağım!"**

Menkıbe: Rivâyet edilir ki, Hazreti Ebû Bekr'in annesi Ümmül hayr hâtunun doğan her oğlu, vefât ederdi. Hazreti Ebû Bekr'i

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

doğurdu. Kucağına alıp, Beyt-i şerîfe getirdi. Orada dedi ki, "Ey, Beyt-i harâmın Rabbi! Ey makâmı Mültezem'in sâhibi. Senden ricâ ederim ki, yeni doğmuş bu çocuğu bana bağışlayasın. Ma'mûr edesin. Birdenbire makâmdan [Beyt-i şerîften] bir beyaz el çıkıp, Ebû Bekr'in eline yapıştı. Bir ses işitildi ki, "Ey Allahın kulu olan kadın. Kucağındaki çocuk kurtulacak. Allahü teâlânın Resûlünün dostu olacak. Resûlullah'tan sonra halifesi olacaktır." diyordu. Ümmül hayr, bunu işitip, şükür secdesi yaptı.

Menkıbe: Meâliyül fers-îlâ avâliyil arş isimli kitapta anlatılır. Kâdî Ebül Hasen, Ebû Hüreyre'den rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz bir gün Eshâb-ı güzîn ile oturmuşlardı. Konuşma esnasında, Hazreti Ebû Bekr dedi ki, "Yâ Resûlallah! Senin hakkın için ki, ömrümde hiç puta sec-

de etmiş değilim. " Hazreti Ömer: "Niçin Resûlullah hakkına yemin edersin. Bu kadar câhiliye zamanımız geçti," dedi.

Hazreti Ebû Bekr dedi ki: "Babam Ebû Kuhâfe, bir gün beni alıp, puthâneye götürdü. "Bunlar senin ilâhındır, bunlara secde eyle" dedi. Beni oraya koyup, gitti. Ben ileri vardım. Puta, karnım açtır, bana yiyecek ver, dedim. Cevap vermedi. Su istedim. Cevap vermedi. Elbisem yok, bana elbise ver, dedim. Cevap vermedi. Elime bir taş alıp, bu taşı senin üzerine atarım, eğer ilâh isen mâni' ol, dedim. Cevap vermedi. Taşı atıp, puta vurdum. Yüzü üzeri düştü. Babam gelip, gördü. Bana dedi: "Ey oğul. Niçin böyle edersin?" Elimden tutup, eve götürdü. Anne me durumu anlattı. Annem dedi ki, "Bunu kendi hâline koyalım. Bunun hakkında, Allahü teâlâ ta-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

rafından bana hitap gelmiştir. Eseri zuhûr edecektir." Sonra ben anneye sordum. "Benim için sana gelen hitap ne idi?" Annem dedi ki: "Seni doğurmam yakın olduğu gece, ağrı tutup, ızdırâba düştüm. Hâtiften bir ses geldi ki, Ey hâtun! Müjdele olsun sana ki, senden bir vücûd zuhûra gelecektir. Yerde adı **Atık** ve semâda **Sıddık** ve Ahir zaman Peygamberine yâr ve refik olacaktır, dedi."

Ebû Hüreyre der ki, Hazreti Ebû Bekr sözünü tamamladı. Cebrâîl aleyhisselâm nâzil olup, Hazreti Resûlullah'a "sâdık Ebû Bekr" dedi. Ya'ni Ebû Bekr gerçek söyler, diye üç kere tekrar etti.

Menkıbe: Ehl-i sünnet vel-cemâ'at müttetiklerdir ki, Resûlullah'ın eshâbının en üstünü Hazreti Ebû Bekr, ondan sonra Hazreti Ömer'dir. **Buhârî** nakledip, Abdullah bin Ömer'den rivâyet eder ki, Hazreti Re-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

sûlullah'ın zaman-ı şerîflerinde eshâb birbirinden tercih olunurlardı. Önce Hazreti Ebû Bekr'i, sonra Hazreti Ömer'i, ondan sonra Hazreti Osman'ı, sonra Hazreti Ali'yi üstün tutarlardı.

İbni Münzir rivâyet eder ki, Hazreti Ali buyurdu ki, "Bu ümmetin Peygamberi'nden sonra hayırlısı, Ebû Bekr, sonra Ömer, ondan sonra Osman'dır."

Menkıbe: Hazreti Ali'den rivâyet edilir. Önce İslam'a gelen, Hazreti Ebû Bekr'dir Resûl-i ekrem Efendimiz ile ilk önce kibleye durup, namaz kılan Hazreti Ebû Bekr'dir. Hazreti Ebû Bekr'in İslam'a geliş sebebi şöyle idi. Hazreti Ebû Bekr önceleri tüccar idi. Sefer ve ticâret yapardı. Ekserî Şam'a giderdi. Seferde iken, bir gece rüya gördü ki, gökten ay inip, kucağına girdi. Ebû Bekr, iki eliyle onu kucakladı ve sînesine bastı. Uyandı. Yemlîhâ adında

meşhur bir rahip var idi. Ona varıp, rüyasını tâbir ettirdi. Rahip dedi ki, "sen nerelisin?" Ebû Bekr dedi; "Arz-ı Hicaz'danım." Tekrar sordu: "Ne iş yaparsın?" Ebû Bekr, "Tüccarım" dedi. Rahip dedi ki, "Ey Arabistanlı kişi. Bu rüyada, sana büyük müjdelere vardır. Tâbirini ister isen, ücretini ver" dedi. Hazreti Ebû Bekr on iki dînâr çıkarıp, verdi. Rahip dedi ki: "O ay ki, gökten sana indi. Âhir zaman Peygamberidir. Yakınlarda zuhûr edecektir. Sen Onun hayâtında iken vezîri olursun. Sonra halifesi olursun. Ey Arabistanlı kişi. Eğer ben sağ iken, Ona yetişir isen, bana haber ver. Ona varıp, buluşayım. Eğer ben dünyadan gitmiş isem, selâmımı ona ulaştırırsın. Ben Onun dinine girdim ve ümmetinden oldum. Beni âhirette şefâ'atinden unutmasın."

Hazreti Ebû Bekr, "Bana bir mektup ver," dedi.

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Rahip, oniki satır bir mektup yazıp, Hazreti Ebû Bekr'e verdi. O mektubun mevzûu şu idi. "Esselâmü aleyke yâ Muhammed bin Abdullah el Mekkî el Medenî el-Tehamî, salevâtullahi teâlâ aleyke ve sellem. Hakîkaten sen âhir zaman Peygamberisin! Ve Rabbülâlemînin Resûlisin. Bu mektubu Ebû Bekr bin Ebû Kuhâfe ile sana gönderdim. Ma'lûm ola ki, ben sana îmân getirdim ve sana ümmet oldum. Ebû Bekr bana gelip, rüyasını tâbir ettirdi. O rüya

delâlet eder ki, Ebû Bekr senin vezîrin olur, sonra halifen olur. Eğer ben sağ olup, hazretine yetişirsem, gelip önünde gaza ve cihâd ederim. Eğer yetişmezsem, âhirette beni şefâ'atinden unutmayasın" diye mektubu tamam etmiştir.

Hazreti Ebû Bekr: "Ey rüyayı tâbir eden kişi. Eğer tâbir ettiğin gibi olursa, yüz altın dahi bende senin emânetin olsun" dedi. Şâm seferini bitirip, Mekk'e'ye geldi. Bu hâdiseden on iki sene geçti. Hak te-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

âlâ, Hazreti Muhammed'e vahyetti. Bir gece o büyük Peygamber, Ebû Kubeys dağına çıkıp, gece yarısında dedi ki: **"Allahü teâlâyâ da'vet edenin da'vetini kabûl ediniz. Lâ ilâhe illallah, deyiniz."** Hazreti Ebû Bekr, serîr üstünde yatıyordu. Söylenenleri işitti. Eşhedü en lâ ilâhe illallah. Ve eşhedü enne Muhammed'en Resûlullah.

Birkaç gün sonra, Mekte sokaklarında, Hazreti Resûlullah ile buluştu. Hazreti Fahr-i âlem ona dedi ki: **"Ne olaydı, İslam'a geleydin."** Hazreti Ebû Bekr dedi ki: "Yâ Muhammed "sallallahü aleyhi ve sellem"! Peygamber isen mu'cize gösteresin. "

Hazreti Resûl-i ekrem, Ebû Bekr'in göğsüne mübârek ellerini dayayıp, şöyle duvara yaslayıp, dedi ki, **"Sana o mu'cize yetmez mi ki, o rüyayı gördün. Yemlîhâ rahibe tâbir ettirdin. O zamandan on iki yıl geçti. Tâbir edene**

on iki dînâr verdin ve yüz dînâr dahâ va'dettin. Rüyayı tâbir eden, on iki satır bir mektup yazıp, sana emânet verdi. Bunları bir bir görüp, muttalî olup, mektupta yazılan şudur, şudur deyip, takrîr buyurdular. Hazreti Ebû Bekr işiti, parmak kaldırıp, "Eşhedü en lâ ilâhe illallah. Ve eşhedü enne Muhammed'en Resûlullah. Ya'ni sen, o Peygambersin ki, Yemlîhâ rahip senden haber verdi," dedi.

Menkıbe: Huzeyfe ibni Yemân rivâyet eder. Bir gün Hazreti Resûlullah sabah namazını kılıp, dönüp, Ebû Bekr-i Sıddık'ı sual etti. Kimse Cevap vermedi. Hazreti Resûlullah ayağa kalkıp, **Ebû Bekr nerede,** buyurdu. Ebû Bekr arka saftan, Lebbeyk "buradayım" yâ Resûlallah, dedi. Resûlullah emir buyurdu. Ebû Bekr'e yol açtılar. Yanına gelip, Hazreti Fahr-i kâinât buyurdular ki, **"Yâ Ebâ Bekr nerede idin. Bi-**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

şinci rekatte bana yetiştin mi?” Hazreti Ebû Bekr dedi ki: “Yâ Resûlallah! Birinci safta sizinle tekbîr alıp, Fâtiha sûresini okumaya başladım. Sonra, abdestimde vesvese oldu. Abdest için dönüp, mescid kapısına geldim. Birdenbire bir ses işittim. Ardıma baktım, gördüm ki, altından bir kap asılmış ve içi dolu su idi. O su, kardan beyaz ve baldan tatlı idi. Üstünde bir mendil örtülmüştü. Üzerinde, “Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah Ebû Bekr-i Sıddîk” diye yazılmış idi. Mendili alıp, önüme koydum. Abdest alıp, mendili tekrar kabın üzerine koydum. Sonra gördüm, kaybolmuş. Sonra gelip, ilk rekatte size yetiştim, dedi. Resûl-i ekrem Efendimiz buyurdu ki: **“Müjdeler olsun sana yâ Ebâ Bekr! Ben namazda kırâ’eti tamamladım ki, rûkû’a gideyim. Dizlerim tutuldu. Sen gelmeyince, rûkû edeme-**

dim. Sana abdest suyu veren Cebrâîl idi. Mendili tutan Mikâil idi. Benim dizlerimi tutan İsrâfîl idi.”

Menkıbe: Sevgili Peygamberimiz, Allahü teâlânın emri ile Mekke-i mükerrmeden hicret etmek dileği zaman, gece ile berâber yola çıktılar. Hazreti Sıddîk o Resûl-i Rabbil âlemîn hazretlerini sakınıp, kâh ardına, kâh önüne, kâh sağına ve kâh soluna geçer ve kâh, mubârek ayağı parmakları üzerine basardı. Düşmanlar izlemesin diye. Bu esnada Sevgili Peygamberimiz buyurdular ki, **“Yâ Ebâ Bekr, ne ızdırâb çekersin. Kendi nefsin için mi korkarsın.”** Cevap buyurdular ki, “Yâ Resûlallah! Mubârek bedeninin bir kılna zarar gelir diye, korkarım ki, benim gibi binlerce kimsenin başı düşse yeridir. Sen din sarayının mi’mârısın.” Resûlullah Efendimiz, **“Üzülme, Allahü teâlâ bizimledir!”** buyurdu.

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Mağaraya geldiler. Hazreti Ebû Bekr dedi ki, “Yâ Resûlallah! Bir miktar sabredin. O mağaraya gireyim. Yılan, akrep cinsinden nesne var ise, zararı Ebû Bekr’e olsun!” Resûlullah Efendimiz izin verdi. Mağara içine girince, ne kadar mahlûkat var ise, târûmâr olup, her biri deliğine girdi. Hazreti Ebû Bekr sırtından mübârek gömleğini çıkarıp, parça-parça edip, parçalar ile, o deliklerin tamamını kapattı. O deliklerden biri açık kaldı. Ona parça yetiemedi. O deliğe de, ayağının tabanını iyice tıkadı. O büyük sultâna, şimdi seadet ile,

“içeri buyurun” diye hitap etti. İki cihân serveri de, Besmele söyleyerek, mağara içine girdi. Sabaha kadar orada kaldılar.

Sabah oldu. Hazreti Ebû Bekr’in gömleğini arkasından göremeyince, sebebini sordular. Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk, yâ Resûlallah! Yolunda, gömleğimi yırtıp, akrep ve yılan deliklerini tıkayıp, şerlerini def ettim; dedikte, Resûl-i ekrem Efendimiz, **“Allahım! Ebû Bekr’i, kıyâmet günü, benim derecemde, benimle berâber bulundur!”** buyurdu.

Menkıbe: Nakledilmiş- tir ki, bu esnada Fahr-i

Ebu Bekr-i Sıddîk Hazretlerinin hicret sırasında Peygamber Efendimizle birlikte saklandıkları Sevr Mağarası

30 dört büyük halife

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

âlem Efendimiz, Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk'ın mubârek yüzlerinde değişiklik görüp, sual ettikte, meydana gelen hâdiseyi anlattı. "Mağarada olan delikleri bir bir tıkayıp, lâkin, cübbe parçası bir deliğe yetmedi. O delik de açık kalmasın diye tabanımı dayamıştım. Bir yılan, birkaç defa tabanımı soktu. Ayağımı delikten çekmeye korktum ki, o yılan delikten dışarı çıkıp, zât-ı şerîfine bir elem verip, ızdırâb eder" diye Cevap verdi. Resûlullah Efendimiz: **"Onunla benim aramı aç, bırak çıksın"** buyurdu. O an Ebû Bekr-i Sıddîk mubârek ayağını delikten çekti. İçeriden görünüşü hüznün ve gam veren zehirli bir yılan çıktı. Fahr-i âlem Efendimiz: **"Ey utanmaz yılan! Benim mağara arkadaşımı ve esrârıma vâkıf olanı, Allahü teâlâdan korkup, benden hayâ etmedin mi, ayağını sokarak eziyet ettin,** diyerek hitap edip, azarlayınca, yılan ce-

vâba kâdir olup, dedi ki, "Ey Habîb-i Rahmân! Ey insanların ve cinnin Peygamberi! Senin âşıkın sadece insanlar değildir. Belki hayvân zümresinden kuşlar, yılanlar, karıncalar, cemâline âşıktır. Hattâ ben kulun, birçok yaşlı, gözü nemli, kendi cinsimiz olan büyüklerimizden yüksek vasıflarınızı dinleyip, ışık saçan yüzünüzü görmeye müştak ve hayrân ve kendinden geçmiş, şaşkın şekilde ağlıyarak, mâl ve mülkünü terkedip, âşık-ı divânen olmuştum. Bu mağarayı şereflendireceğinizi öğrenmiştim. Onun için nice zamandan beri, bu sıkıntılı mağarada gece-gündüz demeyip, yolunuzu bekliyordum. Böylece, sizin buraya teşrifiniz ile, ayrılık acısına ve içimdeki derde merhem edeyim. Çünkü, en mes'ûd bir zamanda, bu karanlık mağarada, arkadaşınla [mağaraya girince], sabah güneşi gibi zâhir olup, devlet

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

güneşim doğdu. Ammâ ne var ki, arkadaşın yine perde oldu. Bu sebeple, korku ve hayâ ben kulundan kalkıp, zarûrî olarak, bu küstahlık benden vâkı' oldu", diye özür dileyince, Seyyid-üs-sekaleyn, dünya ve âhirette bulunanların şefâ'atcisi, yılanın küstâhâne özrünü kabûl etti. Hazreti Ebû Bekr'in yarasına, mübârek ağızlarının suyundan sürdü. O ânda acısı şifâ buldu.

Menkıbe: O mağarada bir müddet kaldılar. Orada Hazreti Ebû Bekr aşırı derecede susadı. Harâreti had safhâya gelince, Sultân-ı Enbiyâya arz etti. Buyurdular ki. **"Yâ Ebâ Bekr! Dışarıya çık. Mağaranın önünden akan nehirden murâdınca [doyasıya] iç."** Yüksek emirleri üzerine dışarı çıkıp, gördü ki, bir ırmak akar. Kardan soğuk ve hem beyaz. Baldan tatlı ve kokusu miskten güzel. Arzû ettiği kadar içip, geri geldikte, dedi ki: **"Yâ Resûlallah! Bu**

ne hayât suyudur ki, bu dağın başında hâsıl olmuş ve yaratılanlardan bir fert görmüş değildir." Resûl-i ekrem buyurdu: **"Allahü teâlâ hazretleri Cennet ırmağı ile vazîfeli olan meleğe, tâ Cennet-i Firdevs'den; akarsuyu getirip, bu mağara önünde akıtsın ve Ebû Bekr-i Sıddık kulu, ondan murâdınca içsin diye emretti. "**

Hazreti Ebû Bekr-i Sıddık bu sözleri işittiği zaman çok neşelenip, dedi ki, **"Anam-babam sana fedâ olsun. Ebû Bekr'in Hak teâlâ katında bu kadar mertebesi var mıdır ki, onun için, Mekke dağında, Cennet'ten ırmak akıtır. "** Resulullah Efendimiz: **"Evet, yâ Ebâ Bekr, Allahü teâlâ hazretleri katında dahâ ziyâde kıymetin vardır. Beni hak Peygamber gönderen Allahü teâlâyâ yemin ederim ki, sana buğzeden kimse-ler Cennet'e giremezler. Onların yetmiş yıl kadar ameli olsa da!"**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Menkıbe: Rivâyet olunur ki, Hazreti Resûl-i ekrem'in amcası Ebû Tâlib hakkında bu âyet-i kerîme nâzil oldu. **"Şüphesiz ki sen istediğin kimseyi hidâyete kavuşturamazsın. Ve lâkin, Allahü teâlâ dilediğini hidâyete kavuşturur."** Ebû Bekr-i Sıddîk o mahalde hâzır idi. Ayet-i kerimeyi işitinci, kendinden geçti.

Menkıbe: Fahr-i âlem Efendimiz buyurmuşlardır ki, **"Mi'râc gecesi, kardeşim Cebrâîl'e sual ettim**

ki, kıyâmet gününde, ümmetimin cümlesine sual olunur mu." Cevap verdi ki, "Ey Allahü tealanın Habibi! Ümmetinin cümlesine hesâb vardır. Lâkin, Ebû Bekr'e yoktur. Ona kıyâmet gününde yürü sen hesapsız Cennet'e var; denilir. O ise, dünyada beni sevenler, benimle berâber Cennet'e girmeyince, ben Cennet'e girmem, der."

Menkıbe: İmâm-ı Fahr reddîn-i Râzî yazmıştır. Birgün Resûl-i sekaleyn Efendimize bir gümüş yü-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

zük hediye getirdiler. Hazreti Ebû Bekr'e verdi. "Yâ Atîk. Var, bunu bir kuyumcuya götür. Üzerine **"Lâ ilâhe illallah"**, kazısın [ya'ni yazsın]", buyurdu. Hazreti Ebû Bekr yüzüğü alıp, kuyumcuya götürdü. Dedi ki, "Bu yüzüğün üzerine **"Lâ ilâhe illallah, Muhammedün Resûlullah"** nakşeyle." Bunu Sultân-ı Enbiyâ emretmemişti. Lâkin, Hazreti Ebû Bekr, Allahü teâlânın ism-i şerîfinden, Hazreti Habîbi ekremin ism-i şerîfi ayrı olmasını lâıyk görmedi. Onun için, kuyumcuya böyle ismarladı.

Kuyumcu da, söylenildiği şekilde yüzüğün kaşı üzerine kazıyıp, tekrar, Ebû Bekr'e teslim etti. Onlar da mubârek yüzüğü eline alıp, Fahr-i kâinâta getirirken, Allahü teâlâ hazretleri, azamet ve kibriyâsı ile, Cebrâîl aleyhisselâma emretti ki, "Yâ Cebrâîl! Acele yetiş. Habîbimin yüzüğüne Ebû Bekr'in adını yaz. Çünkü, Ebû

Bekr, benim ism-i şerîfimden Habîbimin isminin ayrı olmasını lâıyk görmedi. Ben de lâıyk görmedim ki, Habîbimin isminden, Ebû Bekr'in ismi ayrı olsun."

Cebrâîl aleyhisselâm derhâl yetişip, mubârek yüzük Ebû Bekr'in elinde iken ve haberi yok iken, yüzüğün üzerine, Hazreti Ebû Bekr'in ism-i şerîfini kazıttı. Sonra Ebû Bekr hazretleri o mubârek yüzüğü, Peygamberlerin Efendisine teslim etti. Fahr-i kâinât hazretleri, yüzüğün kaşına bakıp, gördü ki, **"Lâ ilâhe illallah, Muhammedün Resûlullah, Ebû Bekr-i Sıddîk"** kazılmış. Bunun hikmeti nedir, diye tefekküre vardı. Ondan sonra Hazreti Ebû Bekr'e sual etti ki, **"Yâ Sıddîk. Bu yüzüğün kaşına yalnız Lâ ilâhe illallah kazıttı diye sipâriş olunmuş idi. Sen ziyâde kazıtmışsın. Sebebi nedir?"**

Hazreti Sıddîk hicâbından [utancından] mubâ-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

rek başından ayağına varıncaya kadar terledi. Dahâ Cevap vermeden Cebrâîl aleyhisselâm gelip, dedi ki: “Yâ Resûlallah! Hak teâlâ hazretleri sana selâm eder. Ve buyurur ki, Ebû Bekr’in kendi adının yüzüğün kaşında yazıldığından haberi yoktur. Ben kazıttım. Habîbim bundan dolayı huzursuz olmasın. Zîrâ Ebû Bekr’in eline yüzüğü verdiği vakit, yalnız Lâ ilâhe illallah kazıt demiştin. Ebû Bekr benim ism-i şerîfimden, Habîbimin isminin ayrı olmasını lâıyk görmeyip, kendisi kuyumcuya kazıttı. Ya’ni, Ebû Bekr senin adını, benim adımdan ayırmadı. Ben de senin adından Ebû Bekr’in adının ayrı olmasını revâ görmedim. Onun için, Cebrâîl’e emredip, gönderdim. Senin adının yanına Ebû Bekr’in adını yazdı.”

Menkıbe: Hazreti Resûl-i ekrem buyurur ki, Arasat meydanında, Hak

teâlâ emreyler ki, Cennet’ten mahşer yerine sarı yakuttan bir taht getirirler. Eni ve uzunluğu yirmi mil olur. Ondan sonra, o tahtın sağ tarafına bir taht dahâ koyarlar. Eni ve uzunluğu bunun misâli olur. Ondan sonra sol tarafına ak gümüşten bir taht dahâ koyarlar. Eni ve uzunluğu bunlar gibidir. Ondan sonra, sarı yakuttan taht üzerine Ebû Bekr-i Sıddîk oturur. Sağ tarafında olan altından taht üzerine bir güzel melek oturur. Sol tarafında olan gümüş taht üzerine de bir melek oturur. Sonra, sağ tarafında oturan melek, ayak üzere durup, yüksek ses ile seslenir ki,

“Ey mahşer meydanındaki Müslümanlar. Biliniz ki, Cennet hazînedârı Rıdvân benim. Allahü teâlâ bana emreyler ki, yâ Rıdvân! Cennet kapılarının anahtârlarını al. Habîbim Muhammed Mustafâ hazretlerine götür ve benim

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

selâmımı söyle. Habîbim kimden râzı ise, hesapsız ve azâbsız Cennet'e alıp git. Ben de Cennet'in anahtârlarını alıp, Habîbi Ekreme götürürüm. Allahü teâlânın emr-i şerîfi gergince durumu arz ederim." Server-i Enbiyâ buyurdu ki;

"Yâ Rıdvân! Anahtârları Ebû Bekr'e götür. Zîrâ, ben ümmetimin günâh-kârlarının şefâ'atiyle vazîfeliyim. Bu hizmeti Ebû Bekr görsün."

Bilmiş olunuz ki, Hazreti Ebû Bekr'e Cennet'in

anahtârlarını teslim ederim ve de emrine mutî olurum. Her kimden ki, Ebû Bekr râzıdır, Cennet'e alıp, giderim. Kimden hoşnut değildir, Cennet'e koymam; der.

Ondan sonra sol tarafta gümüş taht üzerine oturan Melek ayak üzerine durup, seslenir ki, "Cehennem hazînedârı Mâlik benim. Allahü teâlâ hazretleri bana hitap eyler ki, yâ Mâlik! Cehennem kapılarının anahtârlarını habîbim Muhammed Mustafâ hazretlerine götür ve benden selâm söyle. Her kim-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

den ki, Habîbim hoşnut değildir; Cehennem'e alıp, götürüresin. Ben de Cehennem kapılarının anahtârlarını alıp, Sultân-ı Enbiyâya götürürüm. Allahü teâlâ hazretlerinin emr-i şerîfi üzere durumu açıklarım.

Hazreti Fahr-i kevneyn buyurur ki, "Yâ Mâlik! Âsî ümmetin hali ile meşgûlüm. Hemen anahtârları Ebû Bekr'e teslim eyle. Bu hizmeti onlar görsünler." Şimdi uyanık olun ki, Cehennem'in anahtârlarını Hazreti Ebû Bekr'e teslim ederim. Ben de emr-i şerîflerine mutî' olurum. Her kimden ki Ebû Bekr-i Sıddîk memnûn ve râzı değildir. Suâlsiz ve hesapsız, Allahü teâlânın emri ile Cehennem'e alıp-götürürüm."

Menkıbe: Birgün Hazreti Ebû Bekr, Hazreti Fahr-i âlemin huzur-ı şerîflerinde, seadetle otururlarken; bir bedbaht kötü huylu kimse; bir edepsizlik edip, Ebû Bekr'e dil uzatıp, yakıksız sözler söyledi. Haz-

reti Server-i kâinât; o edepsiz, Ebû Bekr'e edepsizlik ettikçe; birşey söylemez, ba'zan da tebessüm eder idi. Hazreti Ebû Bekr; o bedbaht ve edepsizin edepsizliği haddi aşınca; zarûrî olarak gadaba gelip, birkaç söz söyleyince; Hazreti Fahr-i kâinât, seadetle ve devletle yerinden kalkıp, gitti. Hazreti Ebû Bekr Sultân-ı Enbiyânın ardına düşüp, yetiştirdi ve: "Yâ Resûlallah! Niçin, bir hayâsız, edepsizlik edip, gönül incitirken, sü-kût buyurup [susup], birşey söylemediniz. Şimdi, ben ona söyleyince, kalkıp, gittiniz; sebebi nedir?" Dedi. Hazreti Fahr-i kevneyn ve Resûl-i saka-leyn buyurdu ki:

"Yâ Sıddîk! O hayâsız ve bedbaht sana dil uzatmaya başladığı zaman, Allahü teâlâ bir melek gönderdi ki, o kimseyi karşılayıp, kovacak idi. Sen, hemen gadaba geldin; söylemeye başladın.

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

O melek gidip, yerine iblîs geldi. İblîs-i la'înin olduğu yerde, ben durmam. "

Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk ondan sonra, vakitli vakitsiz söz söylememek için, mubârek ağzına bir taş koyar idi. Ne zaman söz söylemek lâzım gelse, önce fikrederdi. Bir söz söyleyeceği zaman, o sözü kendi kendine nice zaman düşünür, tefekkürden sonra, mubârek ağzından o taş parçasını çıkarıp, ne söz söyleyecek ise söyler idi. Sonra o taş parçasını mubârek ağzına alıp, tes-

bîh ve tehlîl ile meşgûl olurdu. Kimseye, hayırdan ve şerden dünya kelâmı söylemez, eğer kat'î lâzım ise ve çok efdal ise, söylerdi. Yoksa, gecede ve gündüzde tesbîh ve tehlîl ile meşgûl idi.

Menkıbe: Birgün Peygamber Efendimiz, Hazreti Âişe-i Sıddîka'nın evlerine teşrîf buyurdu. Buyurdu ki, "**Yâ Âişe-i Sıddîka. Hiç yiyecekten bir nesnen var mıdır.**" Hazreti Âişe latîfe ile dedi ki, "Sultânım, bu gece yattığınız yerde, niçin tedârik etmediniz.

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

[Oradan almadınız.]” Hazreti Âişe’nin bu sözü Fahr-i kâinâtın mubârek gönüllerine bu hoş gelmedi. Huzursuz olup, odadan çıktılar. Hazreti Âişe, koştu. Mubârek eteğine yapıştı; alıkoyup, yaptığı latîfeden af dilemek istedi. Sultân-ı Enbiyâ mubârek eteğini çekip, dışarı çıktı.

Hazreti Âişe anladı ki, Fahr-i âlem hazretleri incindi. Hemen başını secdeye koyup, Allahü teâlâ hazretlerine yalvarmaya başladı. Dedi ki: “Yâ Rab-bî! Benim şeffî’im [hâlîme acıyıp af edecek] sensin. Senden başka benim hâlîme acıyıp, yardım edecek yoktur.” Allahü teâlâ hazretlerine hem yalvarır ve hem mubârek gözlerinin yaşı ırmak gibi akar idi. Allahü tebâreke ve teâlâ hazretleri nihâyetsiz ihsânından, Hazreti Âişe’nin duasını kabûl edip, Cebrâîl aleyhisselâmı, Habîb-i Mükerrem hazretlerine gönderdi. Sultân-ı Enbiyâ

bir ayağını mescidin içine koyup ve diğer ayağını da koymadan, Hazreti Cebrâîl yetişip, dedi ki, “Yâ Resulallah! Mescide girme ki, izin yoktur.” Fahr-i kâinât hazretleri dedi ki, “**Yâ kardeşim Cebrâîl! Sebebi nedir?**” Hazreti Cebrâîl dedi: “Hazreti Âişe’nin gözü ırmak gibi akar. Hak teâlâ der ki, varıp, Âişe’nin hâtırını tesellî edesin. ”

Sultân-ı kevneyn, seadetle, Hazreti Âişe’nin evine geldi. Hazreti Âişe karşılayıp, Sultân-ı kâinâtın mubârek ayağının tozuna yüzünü sürüp, af diledi. Resûlullah Efendimiz af buyurdu. Allahü teâlâ, Hazreti Cebrâîl’e emretti ki, “Habîbim ile Âişe’yi ben araya girip, barıştırdım. İkrâm da bizden olsun. Var Cennet ni’metlerinin çeşitlerinden getirip, Hazreti Fahr-i âlem ile, Hazreti Âişe’nin önlerine koy.”

Cebrâîl aleyhisselâm Cennet’ten ni’met getirip, önlerine koydu. Hazreti Âişe

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

şe, bir lokma Hazreti Sultân-ı Enbiyânın mubârek ağzına koyardı ve bir lokma kendi yer idi. İki lokma kalınca, Fahr-i âlem buyurdu ki, **“Yâ Âişe! Bu iki lokmayı baban Ebû Bekr için alıkoy.”** Zîrâ Sultân-ı kâinâtın Ebû Bekr’e o mer-tebe muhabbeti vardı ki, bir lokmayı onsuz yimezdi. Bir an dahî onsuz olmazdı. Ebû Bekr-i Sıddîk’ın bu ni’metlerden hisse almamış olmasını uygun görmedi. Onun için Hazreti Âişe’ye buyurdu ki, iki lokmayı alıkoysun. Bu esnada kapı çalındı. Server-i Enbiyâ dedi ki, **“Yâ Âişe! kapıya gelen Ebû Bekr’dir. İçeri gelsin.”**

Hazreti Ebû Bekr Habîb-i mükerrem hazretlerinin, huzur-ı âlîlerine yüz sürdükte, buyurdular ki, **“Yâ Sıddîk! Bu iki lokma Cennet ta’âmlarındandır. Size hisse ayırdık.”**

Hazreti Ebû Bekr bu iki lokmayı eline alıp, birini Fahr-i kâinâta ve birini

Hazreti Âişe’ye verdi. Resulullah Efendimiz: **“Yâ Ebâ Bekr! Niçin bu iki lokmayı kendin yemedin, bize verdin?”** Buyurdular. Hazreti Ebu Bekr: “Yâ Resulallah! O Allahü teâlâ hakkı için ki, ondan gayri Allah yoktur. Sizin yediğiniz bana kendim yemenden bin kat dahâ hayırlı gelir, dedi.

Hazreti Ebû Bekr’in Fahr-i âlem hazretlerine bu kadar kuvvetli muhabbeti vardı. Fahr-i âlem hazretleri de ne mertebe riâyet edip, severlerdi ki, Cennet ni’metini Ebû Bekr-i Sıddîk’a hisse alıkoymayınca yalnız yemedi. Fahr-i âlem hazretleri bir ân Ebû Bekr’siz olmazdı ve her ne vakit Sultân-ı kâinât hazretlerine buluşmak murâd-ı şerîfleri olsa, mülâkat ederler idi [görüşürlerdi]. Server-i Enbiyâ, her ne müşâvere etmek isteseler, Hazreti Ebû Bekr ile ederdi. Hiç bir zaman Ebû Bekr’den huzursuz

EBÛ BEKR-İ SİDDÎK

olup, incinmedi. O dâimâ Sultân-ı kâinâtın emrine mutî' ve itâ'at ederdi. Aksine bir şey olmamıştır. Belki, mubârek hâtırlarına bile gelmemiştir.

Menkıbe: İrşâd-üs-sıddîk kitabının sâhibi zikretmiştir. Bir gün Resûlullah buyurdu ki, **"Ebû Bekr'in îmânı diğer mü'minlerin îmânı ile ölçülse, Ebû Bekr'in îmânı ağır gelir."** Bir rivâyette buyurmuştur ki, **"Rüyamda gördüm ki, kıyâmet kopmuş. Mahşerde terâzî kurulmuş. Bütün**

mü'minlerin îmânı tartıldı. Ebû Bekr'in îmânı cümle ümmetin îmânından ağır geldi."

Menkıbe: Yine İrşâd-üs-sıddîk kitabında bildirilmiştir. Enes bin Mâlik rivâyet eder: Birgün gördüm ki Server-i Enbiyâ , Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk ile müsâfehâ edip, buyurdu ki, **"Müjdeler olsun sana ya Ebâ Bekr. Hak teâlâ, bütün mahlûklara, umûmî olarak, tecellî eder. Ammâ, sana husûsî olarak tecellî eder."**

Kâbe-i Şerif'in de içinde bulunduğu Mescid-i Haram

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Nakledilmiştir ki, Hazreti Ebû Bekr rivâyet etmiştir: Câhiliye zamanında bir gün, bir büyük ağacın altında otururken, bir dal başıma eğildi. Bir ses geldi ki, yakın zamanda, Kâ'be-i şerîfede, Benî Hâşim'den, Abdülmuttalib oğullarından Muhammed adlı bir Peygamber zuhûr etse gerek. Böyle büyük ve şanlı Peygamber dahâ gelmemiştir ve de gelmeyecektir. Hâtem-ül-enbiyâdır. Sen herkesten önce Onun dinine gireceksin. Ona senden yakın kimse olmayacaktır.

Ne zaman ki Fahr-i âlem Efendimize Peygamber olduğu bildirildi, o ağaçtan yine ses geldi ki, ey Ebû Kuhâfe oğlu. Müjdeler olsun sana, o Peygamber zuhûr etti. Hâzır ol, gayret eyle ki, onunla karşılaşıp dinine giresin ki, senden önce onun dinine kimse girmez. Sabahleyin sevinç ile kalkıp, Fahr-i âlem hazretlerinin bastığı

toprağa yüz sürmek niyeti ile giderken, Sultân-ı Enbiyâya rastgeldim.

Menkıbe: Hazreti Ebû Bekr İslam'a geldiği vakitte, Hak teâlâ aşkına ve Habîbullah aşkına, fakîrlere seksen bin altın sadaka etti. Kırk bin altın gizli, kırk bin altın açıktan vermişti. O hâle geldi ki, giyecek elbisesi kalmamıştı. Sonra eski bir mutâf [keçi kılından dokunmuş elbise] eline geçti. Mubârek arkasına aldı. Sonra namaz vakti gelince, o mutâfı arkasına alıp, namaz kılardı.

Bu hâl üzere üç gün evinde oturup, Peygamber Efendimizin huzur-u seadetlerine gidemedi. Dördüncü gün, Resulullah Efendimiz, sabah namazını kıldıktan sonra, mubârek arkasını mihrâba verip, sahâbe-i kirâm hazretlerine teveccüh edip, buyurdular ki: **"Üç gündür, Ebû Bekr-i Sıddık mescide gelmedi. Acabâ mubârek hâtır-ı şerîfi nasıldır. Vara-**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

lım, mubârek hâtırını sor-
ralım” diye söylerken,
mubârek arkasına bir si-
yâh mutâf giymiş olarak
Cebrâîl aleyhisselâm gel-
di. Hazreti Resûlullah,
Cebrâîl aleyhisselâmı bu
hâlde görünce, mubârek
şekli değişti. **“Yâ karde-**
şim Cebrâîl; bu ne hâldir”,
diye sordu. Hazreti Cebrâ-
îl, **“Yâ Resûlallah! Ma’lû-**
munuz olsun ki, yedi kat
gökte, arş ve kürsîde olan
bütün melekler, bütün Ke-
rûbîyûn böyle mutâf giy-
diler”, dedi. Hazreti Resûl-i
ekrem, **“Bu işin aslı nedir,**
yâ kardeşim, bana açık-
la”, dedi. Hazreti Cebrâîl
dedi ki, **“Yâ Resûlallah!**
Hazreti Ebû Bekr, Allahü
teâlânın aşkına ve senin
dinin uğruna seksen bin
altın sadaka verdi. Kırk bi-
ni gizli ve kırk bini açık-
tan. Şimdi giyecek elbise-
si kalmadığı için, üç gün-
den beri mescide onun
için gelememi. Namazı
evinde kıldı. Yâ Resûlal-
lah! Hak teâlâ sana selâm

edip ve buyurdu ki, Haz-
reti Ebû Bekr’e elbise
göndersin.

Hazreti Fahr-i Enbiyâ,
Eshâb-ı güzîne bakıp, dedi
ki, **“Her kimin, bir fazla**
kaftanı varsa, Ebû Bekr’e
versin ki, ben sevineyim.
Hak teâlâ karşılığında nice
nice sevâblar ve dereceler
versin. Benimle firdevs-i
a’lâda komşu olsun. ”

Eshâb-ı kirâmın hepsi,
aradılar. Hiçbirisinde bu-
lunmadı. Bulunamayınca;
bir sahâbî varıp, bir başka
kimsede bir hırka buldu.
Hazreti Ebû Bekr’e gönder-
di. Hazreti Ebû Bekr o sahâ-
bîye dualar edip, o kaftanı
giydi. Hazreti Resûlullah’ın
yanına gelmeden Cebrâîl
aleyhisselâm yetiştii. Dedi
ki: **“Yâ Resulallah! Allahü**
teâlâ sana selâm eder. Bu-
yurdu ki, bütün sahâbîler
ile Ebû Bekr’i izzet ve ikram
ile karşılayasın.

Ondan sonra, Peygam-
berlerin Sultanı, Hazreti
Ebû Bekr’e karşı çıkıp, mü-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Ebu Bekr-i Sıddîk Hazretleri, Ravdai Mutahhara'da Peygamber Efendimizin yanında yatmaktadır.

sâfehâ etti. Cenâb-ı Hakk'a yönelip, dualar etti. Sonra bütün sahâbîler Ebû Bekr ile müsâfehâ etti. Gönül-den Ebû Bekr'e dua ettiler. Bundan sonra, Cebrâîl aleyhisselâm dedi ki, "Yâ Resulallah! Hak teâlâ sana selâm eder. Buyurur ki, Ebû Bekr kuluma benden selâm söyle! Bu fakîr hâliyle benden râzı mıdır; sor? "

Peygamber Efendimiz, Hazreti Ebû Bekr'e haber

gönderip, sorduklarında; Hazreti Ebû Bekr, inleyip, bağırarak, feryâd ederek, dedi ki: "Ebû Bekr kimdir ki, kim oluyor ki, Rabbimden râzı olmayayım. Ben herşeyi yaratan Rabbimden râzıyım, râzıyım".

Menkıbe: Misbâh kitabında anlatılmaktadır. Hazreti Ömer der ki; bir gün Resûl-i ekrem bize, askeri donatmak için, sadaka getirin diye, emrettiler. Benim

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

malımın çok olduğu bir zaman idi. Gönlümden geçti ki, her zamanda, kardeşim Ebû Bekr sadaka husûsunda hepimizden fazla sadaka verirdi. Ammâ bu defa ben ondan fazla vereyim diye, malımın yarısını götürdüm. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, **“Yâ Ömer! Ev halkına ne bıraktın”**. Dedim ki, “Yâ Resûlallah! Yarısını bıraktım”.

Bu sırada Hazreti Ebû Bekr cümle malını getirip, koydu. Resulullah Efendimiz: **“Yâ Ebâ Bekr! Ev halkına ne bıraktın? Buyurdu. Hazreti Ebû Bekr: “Yâ Resûlallah! Aileme Allahü teâlâyı ve Resûlünü bıraktım, deyince, Resulullah Efendimiz: “İkinci arasındaki fark, cevâbınız arasında olan fark gibidir, buyurdular. Hazreti Ömer buyurdu ki: Ondan sonra, Ebû Bekr-i Sıddîk’ın her bir işte, önüne geçme ümidimi kestim.**

Rivâyet edilir ki, Resûlullah Efendimiz, **sadaka**

getirin diye emredince, Hazreti Ebû Bekr bütün malını ve giyeceklerini, sadaka verip, bir hırka giydi. O zaman Cebrâîl aleyhisselâm geldi. Server-i Enbiyâ gördü ki, Cebrâîl aleyhisselâm hırka giymiş.

Ba’zı rivâyette gelmiştir ki, bir gün Hazreti Ebû Bekr’in huzur-ı şeriflerine bir dilenci gelip, Allah için bir şey verin dedikte, vermeye bir şeyi bulunmayıp, sırtındaki gömleği, kapı arkasından dilenciye verdi. Kendisi bir eski şal örtündü. İbâdetle meşgûl oldu. Allahü teâlânın emri ile Cebrâîl aleyhisselâm üzerine bir şal bürünüp, Hazreti Habîbullahın huzuruna geldi. Resûl-i ekrem: **“Yâ kardeşim Cebrâîl! Bu ne hâldir. Seni bu hâl üzere hiç görmemiştim”**, dedi. Cebrail aleyhisselam: **“Yâ Resulullah! Benim bu şekle girdiğimi acâib karşılama, ki Hak teâlâ bütün gök meleklerine bu sûrete girmeye emreylemiştir.**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Çünkü, Ebû Bekr-i Sıddîk şimdi bu şekildedir”, diye cevap verdi.

Menkıbe: Hazreti Ebû Bekr ile Ebüdderdâ, ikisi berâber giderken, bir dar yola geldiler. Ebüdderdâ önde, Hazreti Ebû Bekr arkada, o darlıkta yürürken, o sırada, Resul-i Ekrem Efendimiz karşıdan, parlak bir ay gibi, göründü. Hazreti Ebüdderdâ, Hazreti Ebû Bekr’in önüne geçmiş görünce Peygamber Efendimiz huzursuz olup, Ebüdderdâ’ya hitap ettiler ki, **“Yâ Ebüdderdâ! Niçin Ebû Bekr’in önüne yürürsün. Bilmez misin ki, Ebû Bekr senden öncedir. Senden büyük olan kimsenin önünde gitmek edebi terk değil midir?”** Hazreti Ebüdderdâ hatâsını anlayıp, tövbe ve istigfâr etti.

Menkıbe: Birgün sahâbe-i güzînden ba’zıları Fahr-i kâinâtın yüksek huzurlarına varıp, Hazreti Ebû Bekr’den şikâyet ettiler. Dediler ki, yâ Resûlallah! Haz-

reti Ebû Bekr bir oda içine girip, ciğer kebabını yalnız yer. Kokusunu duyarız. Lâkin bizi da’vet eylemez. Sul-tân-ı Enbiyâ buyurdu ki, **“Bir dahâ böyle yaptığı vakit, bana haber veriniz; evine varalım.”**

Birgün yine Hazreti Ebû Bekr, bir odaya girdiğinde, ciğer kebabının kokusunu duyan Sahâbîler, ciğer kebabı yiyor, diyerek, Resulullah Efendimize haber verdiklerinde, Peygamber Efendimiz, derhâl kalkıp, Hazreti Ebû Bekr’in olduğu odaya gitti. İçeri girdikte, gördü ki, ne ateş var; ne kebab. Sonra sual etti ki, **“Yâ Ebû Bekr! Ciğer kebabını yalnız yer imişsin; Bu uygun mudur?”** Ebû Bekr dedi ki: **“Yâ Resûlallah! Hâşâ ben ciğer kebabını yalnız yiyeyim. Pişen kendi ciğerimdir.”** Peygamber Efendimiz, sebebini sordular. Hazreti Ebû Bekr cevap verdi ki, **“Yâ Habîballah! Dâimâ hâtırıma gelir ki, Hak teâlâ**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

bana İslam dinini müyes-ser etti. Ve Habîbinin dost-larından etti. Husûsî ola-rak bütün sahâbe-i kirâm içinde bu şekilde şöhret buldum. Kıyâmet günün-de; acabâ halim ne olur. Allahü teâlânın huzurun-da bu nîmetlerin şükrünü yerine getirir miyim, diye korkudan ciğerim kebab gibi piştiğinin sebebi bu-dur". Hemen o sâat Ceb-râîl aleyhisselâm gelip; Hazreti Ebû Bekr'in hak-kında nice müjdeler getir-di. Ondan sonra Eshâb-ı güzînin Hazreti Ebû Bekr'e muhabbetleri bir iken bin kat fazla oldu.

Menkıbe: Peygamber Efendimiz bir gün mescid-i şerîfinde, Eshâb-ı güzîn ara-sında, oturuyordu. Cebrâîl aleyhisselâm geldi. Sultân-ı Enbiyâ hazretlerine buyur-dular ki, "Ebû Bekr'in bir sâ-at ibâdeti yetmiş yıllık ibâ-det yerini tutar."

Resûl-i ekrem Efendi-miz bunlara cevap verme-yip, Hazreti Bilâl'e emretti

ki: "**Var, Ebû Bekr'i da'vet eyle.**" Hazreti Bilâl, Hazre-ti Ebû Bekr'in kapısını çal-dı. Dedi ki, "Ebû Bekr-i Sıddik'i Peygamber Efen-dimiz çağırır." Hemen o sâat Hazreti Ebû Bekr ye-rinden kalkıp, Server-i kâ-inâtın bulunduğu yere git-ti. Sultân-ı kâinât karşıla-yıp, Hazreti Ebû Bekr'i ya-nına aldı. Sonra sual etti ki, "**Yâ Sıddik, ne amel üzerinde idin?**" Cevap verdiler ki, "Yâ Habîbal-lah! Hâtırıma şöyle geldi ki, Hak teâlâ iki ev halketti. Birinin adı Cennet ve biri-nin adı Cehennem. Elbette takdîr yerini bulup, ikisini de dolduracaktır. Birini ya-ramaz kulları ile, birini sâ-lih kulları ile. Yâ Resûlal-lah! Dedim ki, yâ Rabbî! Bu zayıf kulunun bedenini büyültüp, Cehennem'e koy ki, benim bedenim ile Cehennem dolsun. Senin emrin yerini bulsun. Bütün âlem, Cehennem kor-kusundan halâs olsun." Ondan sonra Eshâb-ı gü-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

zîn Hazreti Ebû Bekr'in böyle duasına ve yüksek himmetlerine hayrân olup, cümlesi hayır dua ettiler.

Menkıbe: Birgün Hazreti Ebû Bekr ile Hazreti Ömer bir husûs için, birbiriyle çekiştiler. Hattâ, Hazreti Ebû Bekr Hazreti Ömer'e bir miktar sert söyledi. Biraz durduktan sonra, Hazreti Ebû Bekr pişmân olup, Hazreti Ömer'den özürler diledi. Hazreti Ömer iltifât etmedi. Evine gitti. Hazreti Ebû Bekr gördü ki, Hazreti Ömer affetmedi. Bu üzüntü ile, Peygamber Efendimizin huzurlarına vardı. Habîb-i ekrem gördü ki, Hazreti Ebû Bekr'in şekli değişmiş. Sual buyurdular ki, **"Yâ Siddik sana ne oldu ki, böyle üzüntülü-sün.** Hazreti Ebû Bekr'in gözlerinden yaş akıp, dedi ki, **"Yâ Resûlallah! Bir husûs için Hazreti Ömer ile çekişip, bir miktar gadab ile, söylemiştim. Onun**

için gücenmiş. Sonra hatâmı bilip, af diledim. Kabûl etmedi. Yâ Resûlallah, huzurunuzda geldim. Benim hâlim nice olur. Kıyâmet gününde eğer Ömer yakama yapışırsa, bana inâyet, hâlîme merhamet et"; deyip ağladı. Hazreti Fahri âlem üç kere dua etti ki, **"Yâ Rabbî! Ebû Bekr'in bütün günâhlarını af eyle; Ömer'in günâhını da af eyle!"**

Diğer taraftan Hazreti Ömer de Hazreti Ebû Bekr'in ricâsını kabûl etmediğine pişmân olmuştu. Hazreti Ebû Bekr'in evleri tarafına gitti. Kapının önüne gelip, Hazreti Ebû Bekr'i sordu. Habîb-i ekrem hazretlerine gitti diye Cevap verdiler. Hazreti Ömer de varıp, Server-i kâinâtın huzur-ı şerîflerine yüz sürdükte, gördü ki, bir tarafta Hazreti Ebû Bekr oturur. Bir tarafında Hazreti Ebüdderdâ oturur. Ondan sonra Habîb-i ekrem hazretleri buyurdular ki:

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Hazret-i Ebu Bekr-i Siddik'in Ravdai Mutaahhara'daki kabri-şeriflerinin giriş kapısı. Ortadaki kapı Peygamber Efendimize, sağdaki kapı Hazret-i Ömer'e, soldaki kapı ise Ebu Bekr-i Siddik Hazretlerine aittir.

"Hak teâlâ beni sizlere Peygamber gönderdi. Cümleniz tekzîb ettiniz [yalanladınız]. Ancak Ebû Bekr-i Siddik tasdik etti. Cân ve baş ve bütün varlığıyla benim uğrumda kalben kıyâm gösterip, bir ân ayrılmadı. Neden Ebû Bekr'in kıymetini bilmiyip, rencide edersiniz. İnsâf mıdır. Bilmez misiniz ki, Ebû Bekr'e olan riâyet ve hurmet bizedir. Onun hâtırını gözetmek, bizim hâtırımızı gözetmek gibidir. "

Hazreti Ömer Resulullah'ın bu kelâmını işittikten sonra, kalkıp, Ebû Bekr tarafına gidip, Hazreti Ebû Bekr de karşılayıp, birbiriyle müsâfaha edip, özür dilediler.

Menkıbe: Hazreti Ali bir gün hutbe okuyup, halkı gazâ ve cihâda teşvîk etti. Bir şahıs ayak üzere kalkıp, dedi ki, yâ imâm! Bana fî sebîlillah cihâdın ve gazâların sevâbından haber ver. Hazreti Ali buyurdular ki, bir gün Resûl-i ekrem Efendimiz ile gazâyâ

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

gidiyorduk. Senin benden sual ettiğin gibi, ben de Resûl-i ekrem'den sual ettim; dedim ki, yâ Resûlallah! Bize gazâ ve cihâdın sevâbından haber ver. Hazreti Server-i kâinât buyurdular ki:

“Bir kavim gazâyâ niyet etse, Hak teâlâ onlar için Cehennem'den kurtuluşuna berat yazar. Kaç kişi sefer için hâzırlansa, Allahü teâlâ onlar ile meleklerle öğünüp, buyurur ki, görün, benim kullarımı, benim yolumda gazâyâ hâzırlanırlar. Âilesine vedâ' ederken, evi ve duvarları onlar için ağlar. Ve günâhlarından temizlenip, anadan doğmuş gibi olurlar. Yılanın, derisinden çıktığı gibi günâhlarından sıyrılmış olurlar. Hak teâlâ her adıma kırk bin melek verir. Dört tarafından hıfzederler. İşledikleri her hase-ne ve her sevâb iki kat yazılır. Ona bin âbid ibâdeti sevâbı yazılır. Öyle âbid ki, bin yıl ibâdet etmiş olur.

Harbe gitmek üzere yola girdiği zaman, Hak teâlâ o kadar sevâb verir ki, dünyadaki bütün insanlar katip olsalar, onun hesâbında âciz olurlar. Düşmana karşı olup da, harbe başlasalar, melekler onları çevirip, üzerlerine durup, nusret ve zafer için, dua ederler. Arşın altından bir melek, **El-cennetü tahte zılâl-issuyuf** ya'ni Cennet kılıçların gölgesi altındadır diye, nidâ edip, çağırır. Kılınc dokunup, her şehîd olana, sıcak günde soğuk su içmiş gibi, lezzetli gelir. Her kılınc darbesi yiyip, atından yere düşmezden önce, Hak teâlâ hûrî gönderir. Sağından ve solundan yetişip, müjde verirler. Hak teâlânın onun için, Cennet'te hâzır ettiği ikrâmları ve sevâbı haber verirler ve müjdelerler. Ondan sonra yere düşse, bir ses gelip, der ki, “Merhâbâ ey temiz rûh! Temiz bedeninden çıktın. Müjdeler olsun sana ki, Allahü teâlâ senin

için Cennet’inde o kadar sevâb ve ecirler ve mülk ve ni’metler hazırlamıştır ki, ne gözler görmüştür, ne kulaklar işitmiştir. Ne de kimsenin hâtırına gelmiştir. “ Resûl-i Ekrem Efendimiz buyurdu ki:

Allahü teâlâ o şehîd hakkında buyurdu ki: “Onun çoluk-çocuğuna kefilim. Her kim onu râzı ederse, beni râzı eder. Her kim onu incitirse, beni incitir.” Hak teâlâ, şehîdlerin rûhlarını yeşil kuşların kursağına koymuştur. Cennet’e girip, yemişlerinden yerler. Şehîde Cennet-ül firdevs’de yetmiş kasır

verirler. Her iki kasrın arası San’a ile Tehâme arası mesâfe kadardır. O kasırların nûru doğu ile batı arasını doldurur. Her kasrın yetmiş kapısı vardır. Altındandır. Her kapıda perde asılmıştır. Kapının üstünde bir köşk vardır. Her bir köşkün içinde yetmiş çadır vardır. Her çadırda yetmiş kanepa [serîr] vardır. Her serîrin ayakları inciden ve yakuttan ve zebcedendir. Her serîr üzerinde kırk döşek vardır. Her döşegin yüksekliği kırk arşındır. Her döşekte bir hûrî ayn ve her hûrî aynın kırk câriyesi vardır.

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Başlarında inciden tâçlar ve boyunlarında mendiller ve ellerinde murassa leğen ve ibrik tutarlar.

Hazreti Resûlullah yemin edip, buyurdu ki; Kıyâmet gününde, şehîdler yerlerinden kalkıp, mahşer yerine gelirken, yollarında peygamberler aleyhimüsselâm olur. Onlar geldikte, ayak üzerine kalkarlar. Şehîdler gelip, mücevherlerle süslü kürsüler üzerine oturlar. Her şehîd evlâdından ve ehlinden ve akrabâsından ve sevdiklerinden yetmiş bin kişiye şefâ'at edecektir. Hazreti Ali der ki; Hazreti Server-i Enbiyâ bunu böyle buyurdular.

Nevfel derler bir yiğit, iki oğlunu ve hâtununu yanında getirip dedi ki, "Yâ Resûlallah! Ben dua edeyim, Siz âmîn deyiniz. Böylece duam kabûl olsun". Hazreti Server-i âlem, buyurdular ki, **"Sen söyle, ben âmîn diyeyim."** Hazreti Nevfel el kaldırıp, dedi ki: "Yâ Rabbel âle-

mîn! Nevfel kuluna şehâdet müyesser eyle. Bu iki oğlunu yetim eyle. Vâlide-lerini dul eyle."

Hazreti Nevfel, ondan sonra varıp, silâhını kuşanıp, atına binip, düşmana karşı çıktı. Birçok kimseyi öldürüp, sonunda atını düşürdüler. Sonra kendini şehîd ettiler. Zübeyr bin Avvâm der ki, ben gelip Fahr-i kâinât Efendimize Nevfel'in şehâdetini bildirdim. Dedim ki, "Allahü teâlâ gazânı Nevfel ile mu bârek etsin. Nevfel şehîd olup, kana bulanıp, yatar." Hazreti Resûl-i ekrem ve Nebiyyi muhteremin mu bârek gözleri yaş ile doldu. Sonra oradaki Eshâb-ı kirâm ile berâber geldiler. Sa'd bin Ebî Vakkas ok atıp, müşrikleri Nevfel'in yanından dağıttı.

Resûlullah hazretleri gelip, başını dizi üzerine alıp, buyurdu ki: **"Allahü teâlâ sana rahmet etsin; yâ Nevfel! Şüphe yoktur ki, Hak teâlâ yarın kıyâ-**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

met gününde, nidâ edip, buyurur. Sen Arşın altından çıkarsın. Başın sağ elinde olur. Damarlarından kan akar. Kokusu miskten güzel kokar. Suâlsiz, hesapsız Cennet'e gidersin." Sonra Abdürrahmân bin Avf hazretlerine buyurdular. Örtü getirdiler. Sarıp, defnettiler. Sonra Resûlullah hazretleri, kalkıp parmaklarının üzerinde yürür idi. Sonra sual ettiler. O Resûl-i Hüdâ buyurdular ki; **"Beni Peygamber gönderen Allahü teâlâyâ yemin ederim ki, Nevfel üzerine o kadar melek nâzil oldu ki, meleklerin çokluğundan ayağımı basacak yer bulamazdım. Bir melek gelip, kanadını ayağım altına döşedi. Ona bastım."** Gazâ tamam olunca; Hazreti Resûl-i müctebâ, hergün varıp, Nevfel'in kabrini ziyaret ederdi.

Zübeyr bin Avvâm rivâyet eder ki, sayısız ganîmetler ile; gazâdan dön-

dük. Muzaffer olarak, Medîne-i münevvereye yöneldik. Medîne'ye yaklaşıncâ; Medîne halkı Hazreti Resûl-i Ekrem'i karşılamaya çıkıp, şiir okuyorlardı. Peygamber Efendimizi medh ve senâ ederler idi. Ansızın Hazreti Nevfel'in hanımı iki oğlu ile gelip, Peygamber Efendimiz'e, "gazânız mubârek olsun" dedi ve "Yâ Resûlallah, Nevfel'in hâli ne oldu. Hazreti Fahr-i âlemin mubârek gözlerinden yaş revân olup, yanında olanlar da ağladılar. Zübeyr bin Avvâm, Server-i kâinâtın üzüngisi yakınında yürürdü. Ona buyurdu ki, **"Yâ Zübeyr! Yürü. Nevfel'in haberini hanımına söylemeye kim dayanabilir ki, ben söyleyeyim."** Mubârek eli ile ardına işâret edip, geçti, gitti.

Ondan sonra Hazreti Ali geldi. Hanım O'na dedi ki. "Yâ Ebe'l Hasen! Nevfel ne oldu." Hazreti Ali ağlayıp, yanındakiler de

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

ağladılar. Ammâr bin Yâ-ser yanında yürür idi. Ona dedi ki; “Nevfel’in haberini hanımına nasıl söyleyebilirim.” Eli ile ardına işâret etti; geçti.

Ondan sonra Hazreti Osmân geldi. Hanım O’na da sordu. Hazreti Osmân ağlayıp, yanında olanlar da ağladılar. O da eliyle işâret edip, geçti, gitti. Ondan sonra Hazreti Ömer geldi. Hanım ona da sordu. Hazreti Ömer de Cevap vermeyip, geriye işâret edip, geçti, gitti.

Ondan sonra Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk geldi. Mü’az bin Cebel der ki: Ben Hazreti Ebû Bekr’in, yanında yürürdüm. Bana bakıp, tebessüm ederdi. Geride kimse de kalmamıştı. Hanım O’na da sordu. Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk mubârek sakalını avucuna alıp, gönlü perîşân olarak, parmağını dişine dokundurup, Hak teâlânın dergâhına teveccüh edip, dedi ki; “Yâ Rabbî! Bir gö-

nül ki, yıkmaktan Habîbi ekremîn sakındı. Hazreti Ali, Hazreti Osmân, Hazreti Ömer kaçındılar. Ben müşkil durumda kaldım. Eğer ifşâ edersem, ya’ni Nevfel’in şehâdet haberini verirsem, Habîbine muhâlefet etmiş olurum. Eğer geri kaldı, geliyor desem, yalan söylerim. Doğru söylesem gönlü yıkılır. Doğru söylemesem din yıkılır. Gönülden dedi ki, yâ Rabbî! Bana da bir söz ilhâm eyle; yâ müşkilimi sen çöz ki, kadıncağızın gönlü tesellî olsun” deyip, Hakka bağlanıp, dergâha yüz tutup, “Yâ ALLAH” deyince, o ânda yaydan ok çıkar gibi, kılıncı elinde Nevfel sür’atle gelip, Hazreti Ebû Bekr’e selâm verdi. “Buyur yâ Sıddîk, beni mi istersin”, dedi. Mübârek elini açıp, Hazreti Alî’ye sonra Sahâbe-i güzîne yetiştirdi ve selâm verdi. Bunlar bu hâli görüp, dehşet içinde kalıp, atlarından düşeyazdılar.

EBÛ BEKR-İ SİDDÎK

Zübeyr bin Avvâm der ki, Resûlullah Efendimizin âdet-i şerîfleri idi ki, seferden geldikte, mescide varıp, iki rekat namaz kılardı. Sefere gitmeyenler gelip, selâm verip, tebrik ederlerdi. Yine mescide vardı. Otururken kapıda kalabalık oldu. Kalabalığı gördüler. Nevfel içeri girip, selâm verdi. Resûl-i ekrem hazretleri Nevfeli karşılayıp, selâmını alıp, yerine oturtuktan sonra, kendileri de oturdu. Buyurdu ki,

“Sübhânallah! Bu bir âyettir ki, Hak teâlâ açıkladı. Acabâ kimin eliyle zâhir oldu”; derken, o ânda Cebrâîl aleyhisselâm geldi. “Yâ Muhammed! Şükür secdesi eyle ki, ümmetinde Allahü teâlâ, Hazreti İlsâ aleyhisselâm gibi, ölüyü diriltten kimse yarattı. Allahü teâlâ sana selâm eder. Buyurur ki, benim Habîbim, eğer senin mağara arkadaşın Ebû Bekr-i Sıddîk, bir kere dahâ “Yâ ALLAH” demiş olaydı, iz-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

zim-celâlim hakkı için, bütün şehîdleri, diriltirdim. Yâ Muhammed! Ebû Bekr kuluma söyle ki, ben ondan râzıyım. O da benden râzı mıdır. Onun sözünü doğru çıkarmak için, Nevfel'i dirilttim. Zîrâ o câhiliye döneminde yalan söylememiştir." Bunun üzerine, Server-i Âlem, Ebû Bekr'e Cebrâîl aleyhisselâmın verdiği müjde haberini söyleyip, buyurdular ki: **"Yâ Ebâ Bekr! Haktır ve lâyıktır ki, Allahü teâlâ sana ikrâm etmiştir. Şükürler olsun o Allahü teâlâ hazretlerine ki, ben dünyadan ayrılmadan önce, ümmetimde İsâ aleyhisselâm gibi, Allahü teâlânın izniyle ölüyü dirilten kimse yarattı."** Ondan sonra Nevfel nice yıllar ömür sürdü. Önceki oğullarından gayri iki oğlu daha oldu. Sonra Yemâme cenginde şehîd oldu.

Ba'zı rivâyette hanımı söylenmeyip, fakîr bir anesi olduğu söylenmiştir.

Nevfel, silâhını kuşanıp, atına binip, muhârebeye katılmak üzere geldi. Annesi, ağılıya ağılıya feryâd ederek, Fahr-i kâinâta gelip, dedi ki: "Yâ Habîbullah! Benim gözümün yaşına merhamet eyle. Hayâtımda, görür gözüm ve tutan elim budur. Bundan gayri sığınacağım yoktur. Gâyet garîb ve fakîrim. Benim oğlum gençtir. Harp hallerinden haberi yoktur. Naz ile büyümüştür. Soğuğa ve sıcağa dayanamaz. Ben zelîl kalırım. Kimse benim hâlimi bilmez".

Hazreti Resûl-i ekrem o fakîrin göz yaşına acıdı. O civâna dedi ki, **"Oğlum ben sana kefil olayım ki, gazâ sevâbını kazanasın. Şehîdlik mertebesine erişsin. Dertli annenin rızâsını gözet. Bunun yaşlılığı vaktinde, göz yaşını akıtdırma. Bu garîb bize şefâ'ate gelmiş iken, ayrılık ateşiyle yakma."** İbâdet meydanının pîri, ağılıyarak; "Yâ Resûlallah! Beni

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

men' etme. İhtiyârım elde değildir. Hak yoluna gönlüm cân ve baş koymak diler. Nihâyet anneme bir dua edin ki, duanız sâyesinde, önce ona Allahü teâlâ sabr ihsân etsin."

Bunun üzerine Resûl-i ekrem Nevfel'in vâlidesine dedi ki, **"Gel bu yiğidi hayırlı yolundan men etme."** Çileli annesi, Sultân-ı kâinâtın emrine muhâlefet etmedi. Dedi ki, "Yâ Resûlallah! Oğlum, yeni yetişmedir, Sefer hallerini bilmez ammâ, sana ısmarladım. Her hâlini gözetesin". Fahr-i âlem Efendimiz, **"Allahü teâlânın izni ile olur"** buyurdu.

Bir rivâyette sâlim ve ganîmetlerle dönünce, annesi Resûl-i ekremin huzuruna geldi. Oğlunu sordu. O şefkat deryâsı, kötü haberi vermekle gönlü kırılır endîşesi ile çekinip, "Geri de kaldı, gelenlerden sual edesin" dedi. Nevfel'in annesi bekledi. Hazreti Ali gelince, sual etti. Buyur-

dular ki, "Habîbullahdan sual etmedin mi?" Yaşlı kadın dedi ki, "Sual ettim. Böyle cevap buyurdular." Hazreti Ali anladı ki, Hazreti Risâlet penâh, bunun gönlünü kırmamak için, musîbet haberini vermemişler. Sultân-ı kevneyne muhâlif söylemeyip, aynı şekilde cevap verdiler. Sonra da Hazreti Osmân, Hazreti Ömer, böylece Hazreti Ebû Bekr'e erişti.

Menkıbe: Hazreti Bilâl-i Habeşî bir kâfirin kölesi idi. Lâkin Hazreti Fahr-i âlemin mubârek ayağının toprağına yüz sürüp; kalbden Müslüman olmuştu. Bir büyük puthane vardı. İçindeki putlara hizmet için, kâfirler bir köylü ta'yin etmişlerdi. Birgün Hazreti Bilâl, o puthaneyi tenhâ buldu. İçeri girip, putların yüzlerini kirletti. Acele ile dışarı çıkarken o Hizmetçi köylü, Hazreti Bilâl ile karşılaşp, içeri girdi. Putları bu hâlde görünce, feryâd ederek, kâfirlerin

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

oturdukları yere doğru varıp, Hazreti Bilâl'den şikâyet etti. Putlarına yapılan durumu bunlara bildirince, kâfirler Bilâl'in efendisi üzerine gittiler. "Bir kölenin, bizim putlarımıza böyle ihânet etmesi uygun mudur. Elbette bu kölenin cezasını vermek gerekir" dediler. Efendisi de bunlara dedi ki; "Mâdem ki benim kölem böyle küstâhlık yaptı. Size verdim. Ne yapmak isterseniz, öyle yapın".

Onlar da Bilâl'i aldılar. Sıcak kum üzerine çıplak olarak koyup, mübârek karnı üzerine taş koydular. Sonra iki ellerini ve iki

ayağını bağladılar. Dediler ki, "Hazreti Muhammed'in dininden dönmeyince seni bundan kurtarmayız. Bunun altında kalırsın". Hazreti Bilâl bu taşın altında "**Yâ Ehad**" ismi şerîfini söylerdi. Allahü teâlânın hikmeti, Server-i Enbiyâ yoldan geçerken, Hazreti Bilâl'i bu azâbda yatar gördü. Hem de dili ile "**Yâ Ehad**" ismi şerîfini söyler. Peygamber Efendimiz, buyurdu ki: "**Yâ Ehad ismi şerîfi seni kurtarır**". On-
dan sonra, seadetle devlethânelerine gitti. Bu sırada Hazreti Ebû Bekr, Peygamber Efendimizin, huzuruna geldi. Hazreti Bi-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

lâl'in halini Ebû Bekr hazretlerine anlatıp, buyurdular ki, **"Yâ Ebâ Bekr! Bilâl'i kâfir elinden, sen kurtarır-sın. Yoksa bir başka kimse kurtaramaz."** Zîrâ Ebû Bekr hazretlerinin dâimâ âdet-i şerîfleri bu idi ki, kâfirlerin arasında yürürdü. Bir Müslüman esîr görse, hesapsız para verip, satın alırdı. Aldığı gibi, Hak te-ââ yoluna ve Habîb-i Ekrem aşkına azâd ederdi.

Yine âdet-i şerîflerine binâen kâfirler arasına gitti. Konuşma esnasında, onlara dedi ki, "Bilâl'e böyle azâb etmekten size ne fayda vardır. Gelin bana satın." Onlar dediler ki, "Biz Bilâl'i dünya ağırlığı akça da versen satmayız. Eğer Âmir adındaki kölen ile değiştirirsen olur." O Âmir, Hazreti Ebû Bekr sebebiyle, hesaba gelmez mal edinmişti. Meta'ından, yâdigârından, davarından başka nakit onbin dirhemi vardı. Hazreti Ebû Bekr derdi ki, "Yâ Âmir!

Müslüman ol, bütün mâl ile azâd ol. Yanımda, kardeşim olasın." Mel'ûn râzı olmayıp, İslam dinini kabûl etmez idi. Müslüman olmadığı için, Hazreti Ebû Bekr de, huzursuz olup, azâd etmezdi.

Ondan sonra kâfirler dediler ki, "Kölen Âmir ile Bilâl'i değişiriz". Hazreti Ebû Bekr'e gâyet hoş gelip, sevindiğinden, "Âmir'i, bütün malı ve davarı ile, Hazreti Bilâl için size verdim", deyince, kâfirler de, Hazreti Ebû Bekr'i aldattık. Bu kadar mal ve Âmir gibi köle aldık" diye sevindiler. Hazreti Bilâl için olanlardan mel'ûnların haberleri yok idi. Yoksa Hazreti Ebû Bekr'in bütün malını isterlerdi. O da Allah hakkı için acımayıp, sâdece sultân-ı Kâinâtın emr-i şerîfleri yerine gelsin diye, verirdi. Ondan sonra Hazreti Ebû Bekr, Hazreti Bilâl'i, önce taşın altından kurtarıp, elini eline alıp, Habîb-i Ekrem huzur-ı âlilerine geti-

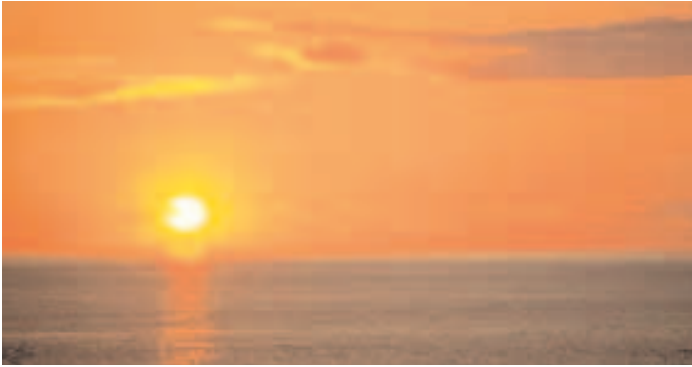
EBÛ BEKR-İ SİDDİK

rip, ayak üzerine durup, buyurdular ki, “Yâ Resûlallah! Bilâl’i Allahü teâlâ aşkına bugün azâd ettim”. Fahr-i âlem hazretleri çok sevinip, Hazreti Ebû Bekr’e dualar etti. O anda Cebrâîl aleyhisselâm gelip, Hazreti Ebû Bekr hakkında, meâl-i şerîfi, **“O ateşten Ebû Bekr gibi, ziyâde müttekî olan sakınıp, kurtulur ki, Allahü teâlâ yanında temiz ve va’dine nâil olmak için, malını Allah yolunda hayrâta sarf eder.”** olan, Leyl sûresi 17 ve 18.ci âyet-i kerîmelerini getirdi.

Menkıbe: Birgün Hazreti Ebû Bekr ve Hazreti Ali mescidde oturuyorlardı.

Bir kimse mescide girip, Server-i kâinât hazretleri ile, Hazreti Ebû Bekr’e selâm verdi. Sonra Hazreti Ali’yi görünce, gâyet mahzûn olup, yüzü sarardı. Hazreti Ebû Bekr o kimse-nin bu hâline bakıp, hayret etti. Namaz kıldıktan sonra, Hazreti Ali’ye sual etti ki, yâ Ali, bu kimse mescide girip, seni gördükte, gâyet elem çekip, mahzûn oldu. Benzi sarardı gitti, hikmeti nedir? Hazreti Ali dedi ki, bu kimse bana borçludur. Onun için elem çekti.

Hazreti Ebû Bekr o kimseyi çağırıp, dedi ki, Hazreti Ali’ye borcunu niçin

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

vermezsin. Dedi ki; yâ Sıddîk! Allah hakkı için kudretim yoktur, ki vereyim. Yoksa bir gün te'hîr etmezdim. Hazreti Ebû Bekr, Kur'ân-ı azîme riâyetinden ve kemâl derecede cömertliğinden o kimseye dedi ki, eğer sûre-i Fâtiha'yı yarısına kadar okuyup, sevâbını bana bağışlar isen, borcunu ben öderim. O kimse de kabûl edip, güzel ses ile Fâtiha'yı yarısına kadar okudu. Yine Hazreti Ebû Bekr buyurdu ki, eğer tamamını okursan, borcun kadar dahâ vereyim. O kimse Fâtiha sûresinin tamamını okuyup, Hazreti Ebû Bekr de vaad ettiği parayı verdi. Hem de az verdim diye özürler diledi. İşte Kur'ân-ı azîme ve Furkân-ı kerîme o server ve bütün Eshâb-ı kirâm böyle ta'zîm ve tekrîm ederlerdi.

Menkıbe: Mesâbîh-i şerîf'de, sadaka bâbı faslında, Hazreti Ebû Hüreyre'den nakl olunmuştur. Server-i kâinât Efendimiz

buyurmuşlardır ki, **"Bir kimse eşyâdan bir çift şeyi sadaka etse, fisebîlillah Cennet kapılarından da'vet olunur. Cennet için kapılar vardır. Her kim ki namaz ehliendendir, namaz kapısından da'vet olunur. Her kim ki cihâd ehliendendir, cihâd kapısından da'vet olunur. Her kimse ki sadaka ehliendendir, sadaka kapısından da'vet olunur. Her kimse ki oruc ehliendendir, rey-yân kapısından da'vet olunur."**

Hazreti Ebû Bekr buyurdular ki, yâ Resûlallah! Bu kapıların herbirinden çağrılanlara bir müşkilât yoktur. Lâkin, bu kapıların hepsinden çağrılan kimse var mıdır. Resûl-i ekrem Efendimiz buyurdular ki, **"Evet ümit ederim ki, sen o kimselerden olursun."** Bu hadîs-i şerîf, sahîh hadîs-i şerîflerdendir. **Buhârî** ve **Müslim**'de de vardır. Müslim şerhinde açıklanmıştır ki, hadîs-i şerifte **bir**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

çift sadaka etse, buyurdular. Bir çiftten murâd nedir. Ba'zıları iki at, iki köle, iki devedir dedi. Ba'zıları dedi ki, altın ile gümüş, yâ dirhem ile elbise, herhangi iki şey olarak açıklanmıştır. Bu hadîs-i şerifte Cennet kapılarının, dörtten fazlasını beyan buyurmadılar. Hem nasıl olduğunu da açıklamadılar. Lâkin ma'lûmdur ki, Cennet'in sekiz kapısı vardır. Dört kapısının biri Tövbe kapısıdır. Biri gadabına hakim olanlar ve insanları af edenler kapısıdır. Biri rızâ gösterenler kapısıdır. Biri Eymen kapısıdır.

Buhârî şârihi açıklamıştır ki, bir kimse bu hasletlerden bir haslet sâhibi olsa, o haslet kapısından çağrılrsa, o kimseye bir müşkilât olmaz. Zîrâ, murâd Cennet'e girmekdir. Lâkin cümle kapılardan çağrılmak, ikrâmdır. İstediğinden girmeye serbesttir. Hangisinden istersen oradan gir, demektir. Zîrâ

cümlesinden girmek muhâldir. Lâkin, adı geçen şerhte demiştir ki, ben derim, ihtimâl var ki, Cennet bir kal'a gibidir ki, onu sekiz sur çevirir. Ba'zısı ba'zısından içeri, her bir surun kapısı vardır. O kapıdan çağrılan o iki sûrun arasında kalır. İkinci kapıdan çağrılan, ikinci ile üçüncü arasında kalır. Tâ sekizinci kapıdan çağrılan Cennet'in ortasına dâhil olmuş olur.

Menkıbe: Yine **Mesâbîh'de** aynı bâbda, Ebû Hüreyre, o hadîs-i şerîfin akabinde rivâyet edilmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Bugün sizin içinizde oruçlu olan var mıdır?"** Hazreti Ebû Bekr cevap verdiler ki, "Ben oruçluyum." Server-i âlem yine buyurdular ki, **"Sizden bugün kim cenâze hizmetinde bulundu?"** Hazreti Ebû Bekr cevap verdiler ki, "Ben bulundum." Mefhar-ı mevcûdât yine sual buyurdular ki,

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

“Sizden bugün, bir fakîre kim yiyecek verdi?” Hazreti Ebû Bekr, cevap verdiler ki, **“Ben verdim.”** Yine sual ettiler ki, **“Sizden bugün, kim hasta ziyâretine gitti?”** Hazreti Ebû Bekr cevap verip, **“Ben gittim,”** dedi. Bunun üzerine Resûl-i Rabbil âlemin, buyurdular ki, **“Bu hasletler bir kimsede bir arada olunca, o kimse Cennet’e girer.”** Müslim şerhinde açıklanmıştır ki, Cennet’e girmekten murâd, hesapsız ve kötü ameller üzerine olan cezâları görmeden Cennet’e dâhil olmaktır. Aslında sâdece îmân, Allahü teâlânın merhame-ti ile Cennet’e girmeye sebeptir.

Menkıbe: Yine **Mesâbîh-i şerîf**’de, kerâmetin sahîh olması bâbında bildirilmiştir. Abdürrahmân bin Ebû Bekr-i Sıddîk haber vermişler. Eshâb-ı Sufâ, fukarâ kimseler idi. Resûl-i ekrem Efendimiz buyurdular ki, **“Her kimin ya-**

nında iki kimseye yetecek kadar yiyeceği var ise, **Es-hâb-ı Suffadan aç olan bir kimse götürsün.”** Hazreti Ebû Bekr üç kimseyi da’vet etti. Resûl-i ekrem Efendimiz on kimse aldı. Hazreti Ebû Bekr’in âdet-i şerîfleri o idi ki, Hazreti Resûlullah’ın huzurunda beklerdi. Berâber yatsıyı kılarlar idi. Sonra seadet-

Kore’de Hazret-i Ebu Bekr-i Sıddîk’ın ismiyle anılan Ebu Bekir Es Sıddık Camii

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

hânelerine giderlerdi. O âdetlerine binâen o üç kimseyi seadethânelerine gönderip, kendileri beklediler. Geceden bir miktar geçtikten sonra, seadethânelerine teşrîf buyurdular. Temiz hanımları, Hazreti Ebû Bekr'e söyledi ki, Misafirlerinizin yanına gelmekten ne şey size mâni' oldu. Hazreti Ebû Bekr buyurdular ki, dahâ yemek vermediniz mi. Muhterem hanımı, Cevap verdiler ki, yemek verdik. Lâkin, kendileri Ebû Bekr gelmeyince yemeyiz, sabrederiz, deyip, yemediler. Sonra yiyeceği götürüp, ortaya koyup, kendileri yemeye başladılar. Misâfirler de yemeye başladılar. Bir lokma alırlardı. Onun yerine bir lokma meydana gelirdi. Hazreti Ebû Bekr yiyeceğin bu fazlaşmasını görüp muhterem zevcele-ri Ümm-i Reyhâne'ye sual buyurdular ki, bu yiyeceğin hâli nedir. Onlar da buyurdular ki, gözümün nû-

ru hakkı için, "Murâd-ı şerîfleri Hazreti Resûl-i ekrem hakkı için demek idi" bu yiyecek, önceki hâlinin üç katı olmuştur. Aslını bilemem dedi. Misafirler de doyuncaya kadar yiyip, Hazreti Resûl-i ekrem huzurlarına da gönderdiler. Böyle rivâyet olunmuş ki, Resûl-i ekrem hazretleri de, o yiyecekten yediler.

Menkıbe: Mesâbîh-i şerîf'te nakledilmiştir. Hazreti Ebû Hüreyre'nin rivâyet ettiği hadîs-i şerifte, Resûlul-lah Efendimiz buyurdular: **"Bize her nî'meti veren ve iyilik eden kimseye karşılığını verdik. Ebû Bekr'in iyilik ve ikrâmının karşılığını veremedik. Hak teâlâ hazretleri kıyâmette ona karşılığını verir. Ebû Bekr'in malının fayda verdiği gibi, bir kimsenin malı bana fayda vermedi. Eğer ben halîl [dost] ittihaz edici olsa idim [edinse idim], Ebû Bekr'i dost edinirdim. Lâkin bilmiş olun, sizin sâhibiniz, Allahü teâlâ hazretle-**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

rinin dostudur.” Hazreti Ömer buyurdular ki, Ebû Bekr bizim seyyidimiz, hayrımızdır ki, Habîb-i Ekrem hazretlerine cümlemizden sevgilidir.

Menkıbe: Ebû Bekr Havrânî'den rivâyet olunur. Bir gece Server-i âlem Efendimizi rüyamda gördüm. Dedim ki, yâ Resûlallah! Evliyânın yoluna yapışmak istiyorum. Elhamdülillah! Size yetiştim. Size bî'at edeyim. Bana tövbe ettirin. Yol gösterin, mürşidim olun! dedim. Resûl-i ekrem Efendimiz buyurdular ki, Ben senin Peygam-

berinim! Ebû Bekr-i Sıddîk senin gerçek mürşidindir. Var, Ebû Bekr'i mürşid edin, ona bî'at eyle. Ebû Bekr-i Sıddîk hazretleri de orada hâzırlar imiş. Fahr-i âlem hazretleri, Ebû Bekr hazretlerine işâret ettiler ki, yâ Ebâ Bekr, buna büyükle- rin yolunu göster. Doğru yola irşâd eyle. Ben de Habîb-i ekrem'in işâretiyle, Hazreti Ebû Bekr'in önüne vardım. Meşâyih âdeti üzerine, bana tövbe verip, dua etti. Başıma külah ve arkama bir hırka giydirdi. Belime bir kuşak bağladı. Gövdemde çibanlar ve sivilce-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

ler vardı. Mubârek eli ile arkamı sığadı. Dua etti. Gövdemden sivilceler ve çıbanlar tamamen gitti. Hazreti Ebû Bekr'in duası ve kerâmeti bereketi ile uyku-
dan uyandım. Gördüm, bedenim sıhhat bulmuş. O hırka ve kuşağı ve külahı önümde buldum. Bildim ve i'tikâd ettim ki, Ebû Bekr-i Sıddîk hazretleri gerçek evliyâdır ve doğru mürşiddir.

Menkıbe: Fahr-i Alem Efendimiz Arafat dağında, Kuvvâ adlı devesine binmiş hâlde dururken, meâl-i şerîfi **"Bugün dininizi ikmâl ettim. Size verdiğim ni'metleri tamamladım. Din olarak size İslam dini-
ni beğendim"** olan, Mâide sûresi, 3. âyet-i kerîmesi nâzil oldu. Sahâbe-i güzîn sevindiler. Fakat, Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk ağladı. Dediler ki, yâ Ebâ Bekr!

Arafat dağı

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Bugün sevinmek günüdür. Bu sevinmek îcâb eden hâle niçin ağlarsın ki, İslam dîni kemâl buldu. Allahü teâlâ mü'minler üzerine ni'metini tamamladı; sevinmek yeridir, ağlamak yeri değildir. Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk ârif ve gâyet akıllı bir sultân idi. Fahr-i âlem hazretlerine çok fazla muhabbeti olduğundan, dâimâ ahvâl-i şerîflerine dikkatli idi. Ne zaman ki, bu âyet-i kerîme okundu. Bildi ki, her kemâlin zevâli var olduğu, dünyada muhakkaktır. Onun için ağladı. Ebû Bekr-i Sıddîk dedi ki, arkadaşlar! Her kemâlin zevâli vardır. Her tamamın noksanı vardır. Zîrâ, bir iş tamam olduğu zaman noksanı vardır. Tamam oldu denildiğinde zevâli vardır buyuruldu ki, bu âyet-i kerîmede size dinin kemâli göründü. Ve lâkin bana Resulullah Efendimizin zevâli [sonu] göründü. Bir yapıcı, bir pâdişâh için, saray yapıp, dört duvarını ta-

mam eylese ve üstünü örtse, kapılarını assa, o yapıcıya destûr verirler. Ya'ni artık işin bitti, derler. Resulullah Efendimiz yapıcı idi. Din sarayını yapmaya gelmiş idi. O saray din sarayıdır ki, beştir. Birinci duvarı namazdır. İkinci duvarı zekâtdır. Üçüncü duvarı oruçtur. Dördüncü duvarı hacdır. Kapısı gusüldür. Aslı îmandır. Tavanı ihlâs- dır. Aşağı eşiği tevâzu'dur. Üst eşiği yavaşlıktır. Sağ kanadı tevekküldür. Sol kanadı temellukdur. Kilidi küfürdür. Anahtârı şehâdet- tir. Derecesi rif'attir. İçi seadettir. Dışarısı şekâvettir. Her kim ki şehâdet miftâhı [anahtârı] ile İslam sarayı kapısından küfür kilidini kırarak, içeri girdi ise, seadet onundur. Her kim, Allahü teâlâ korusun, küfür kilidini bu saray kapısına vurup, dışarıda kaldı ise, şekâvet onundur. Hazreti Resûl-i ekrem ne zaman ki bu İslam sarayını yapıp, kemâline yetiştirdi. Bu âyet-i

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

kerîme nâzil oldu. Bu âyet-i kerîmenin ağırlığından, Server-i âlemin devesi çöküp, dizine kadar kuma battı. O Server-i kâinât hazretleri vedâ hacı yapıp, Medîne-i Münnevvereye seadetle geldikten sonra, seksenüç gün dünyada kaldı. Rivâyet ederler ki, önce nâzil olan âyet-i kerîme İkra' sûresidir. Ve son olarak yukarıda bildirilen âyet-i kerîme nâzil oldu.

Menkıbe: Tefsir-i Beydâvî'de, İmamı Beydâvî buyurmuştur ki, bu âyet-i kerîme ki, meâlen **"Biz insana, babasına ve anasına ihsân etmeyi emrettik ki, onun annesi, onu karnında zorluklara katlanarak taşımış, güçlkle doğurmuştur. Taşınması ve sütten kesilmesi otuz ay sürer. Sonunda erginlik çağına erince ve kırk yaşına varınca; Rabbim! Bana ve anne ve babama verdiğin ni'mete şükür etmemi ve benim hoşnud olacağım faydalı bir amel yapmamı**

nasîb eyle. Bana verdiğin gibi soyuma da salâh ver. Sana döndüm, ben kendimi Senin yoluna adayanlardanım; demesi icâb eder. İşte, işlediklerini en güzel şekilde kabûl ettiğimiz ve kötülüklerini magfîret ettiğimiz bu kimseler, Cennetlik olanlar ile berâberdir. Bu, verilen doğru bir sözdür" buyuruldu. Rivâyet olunmuştur ki, bu âyet-i kerîme Ebû Bekr hakkında nâzil olmuştur. Zîrâ Ebû Bekr'den başka, muhâcirden ve ensârdan kendisi ve babası ve anası ve zevcesi ve evlâdı İslam nûru ile nûrlanan yoktur.

Menkıbe: Ebûl'muîn en-Nesefî **Temhîd-i akâid** adlı risâlesinde imâmet bahsinde buyuruyor ki, imâmet yani halifelik, nass ya'ni âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîf ile bildirilmemiştir. Hazreti Alî'ye ve çocuklarına, nas olmadığına delîl şudur ki, eğer açıkça delîl olsa, Eshab-ı kiram, ona ittifâk ederlerdi. Onların itti-

fâkları tâbî'îne, tâbî'inden de, tebe-i tâbî'îne, onlardan da bize ulaşırdı. Alîyül mürtedâ hazretlerine ve evlâd-ı kirâmına imâmetin geçişi ile alâkalı bir haber yoktur ki, Onlar o haberin naklini gizli tutmuş olsunlar ve eksik bildirmiş olsunlar. Görülmez mi ki, Es-hâb-ı kirâm bize, naslardan ahkâm istinbâtı ve ahkâm-ı İslamiyyeden bir cüz'ü nakilde eksik bildirmeyip, aynen nakletmişlerdir. Bu imâmılığı gizledikleri düşünülemez. Bunun üzerine o eserde bildirilir ki, Hazreti Server-i Enbiyâ fânî dün-

yadan ayrıldıkları zaman, sahâbe-i kirâm Benî Sâ-ide'nin sofasında toplanıp, buyurdular ki, "biz işittik ki, Fahr-i kâinât Efendimiz buyurdu ki, **"Bir kimse ölse, hâlbuki zamanının imâmını bilmeseyse, onun ölümü câhiliye devrindeki ölüm gibidir."** O hâlde, bizim üzerimizden bir gün imâm-sız geçmesi câiz olmaz. İmâmdan murâd halifedir. Onun için, kendi zamanında mevcut olan imâmı bilmemek büyük günâhdır. Zîrâ, dinin ahkâmından ba'zı şeylerin câiz olması imâm ile [halife ile] olur.

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Cum'a ve bayram namazları ve yetimlerin nikâhı gibi. İmâmın lâzım olduğunu ve mevcut olan Halifeyi inkâr eden bir farzı inkâr etmiş gibidir. Farzı inkâr etmek küfürdür."

Resûlullah'ın halifesi diye tesmiye ettiklerine sebep odur ki, Hazreti Resûl-i Ekrem, Ebû Bekr hazretlerini kendi makâm-ı şerîflerine ki, imâmet makâmı idi, halife nasb ettiler. Ömürlerinin sonunda nâsa [Müslümanlara] imâmet edip [imâmlık yapıp], namaz kıldırды. Bir rivâyette yedi gün ve bir rivâyette üç gün imâmlık yaptı. Sahâbe-i kirâm hazretlerinin cümlesi Peygamber Efendimizin vefatından sonra Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk'a bî'at ettiler. Bî'at olduktan sonra, Resûl-i ekrem Efendimizin defni ile meşgûl oldular. Sonra vaaz edip, buyurdu ki, ben sizin üzerinize vâlî kıldım. Hâlbuki, hayırlınız değil idim. Beni kabûl edin.

Bir gün gördüler ki, Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk çarşıda bir kadına gömleğini satıp, ücreti ile yiyecek alır. Dediler ki, sana beytûlmâldan nafaka ta'yîn edelim. Sen Müslümanların işlerini gör. Hergünde veyâ iki günde iki dirhem ta'yîn ettiler. Yine kendi buyurdular ki, ben zayıf bir kulum. Yevmiye iki dirhemlik amelle kudretim yoktur. Öyle olunca, iki dirhem bana harâm olur. Ondan sonra bir dirhem ve iki dank, ta'yîn ettiler. Hazreti Ebû Bekr o bir dirhem ile iki dankı alıp, bir testiye koyardı. Yine gizliden mal satar kendisine harcardı. Vefâtı yaklaştığı zaman, o testiye istedi ve onda olan akçeyi döktü. Kerîmeleri Âişe-i Sıddîka hazretlerine buyurdular ki, bu akçeyi Ömer bin Hat-tâb hazretlerine götür. De ki, bu mal Müslümanlarındır. Bunu Müslümanlardan ihtiyâcı olanlarına versin. Âişe-i Sıddîka da o meblâğı Hazreti Ömer hilâfet ma-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

kâmına geçince, huzuruna götürüp ve babasının vasiyetlerini beyan ettiklerinde, Hazreti Ömer, ağlayıp, “Ey Siddîk! Bizi büyük zahmete bıraktın. Ne garîb Ebû Bekr ki, öldükden sonra yine adâlet ettin. Kim senin yolundan yürüyebilir,” deyip, mubârek gözlerinden yaş revân oldu.

Rivâyet olunmuştur ki, Resûl-i ekrem Efendimizin intikâlinden sonra [âhireti şereflendirdikden sonra], Hazreti Ebû Bekr, hilâfet müddetlerinde, günden güne zayıfladılar. Zayıflıkları gün geçtikçe arttı. Bir gün Âişe-i Sıddîka ona sordular ki, ey benim babam, sana ne oldu ki gün be gün zayıflarsın. Cevâbında buyurdular ki, ey kızım, bilmiş ol ki, Resulullah Efendimizin ayrılığı beni zayıflattı. Ey azîzler, bunu fikr edip, kıyâs edin ki, ne şekilde muhabbetli olmak gerek ki, bu şekilde zayıf olmaya sebep olsun. Kalbinde böyle bir Hakkın serve-

rine, “Allahü teâlâ muhâfaza etsin” sûi’zannı olan kimseye yazıklar olsun! Allahü teâlâ hazretlerinden nasıl rahmet umarlar. Habîbullah hazretlerinden ne yüz ile şefâ’at ümit ederler.

Menkıbe: Hazreti Âişe-i Sıddîka der ki, Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk dünyadan âhirete göç ettiler. Eshâb-ı kirâmın hepsi bu serveri nereye defnedelim, diye tereddüd ettiler. Hazreti Âişe buyurdu ki, bu tereddüdün aşırı ızdırâbından uyumuşum. Kulağıma bir ses geldi. “Dostu dosta kavuşturun!” diyordu. Uykudan uyanıp, bu hâdiseyi Eshâb-ı kirâma anlattım. Onlar da biz de bu sesi işittik; dediler. Mescid içinde namaz kılanlar bile işittik dediler. Bundan sonra, müşâvereye ihtiyâç kalmayıp, şüpheleri gitti. Sonra götürüp, Habîb-i Ekrem hazretlerinin yanına defnettiler.

Menkıbe: Sahîh hadîs-i şerîf isnâdıyle, Câbir bin

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Abdullah'dan rivâyet ettiler. Ebû Bekr-i Sıddîk vefâtına yakın vasiyet etti. "Ben vefât ettikten sonra, beni şu Beyt-i şerîfin kapısına götürün. Resûl-i ekrem hazretlerinin kabri şerîfleri oradadır. O kapıyı çalınız. Eğer o kapı size açılırsa, beni oraya defnediniz." Câbir dedi ki, biz onu alıp, gittik. O kapıyı çaldık, dedik ki, işte Ebû Bekr. İster ki, sizin yanınıza defnolunsun. O kapı açıldı. Biz o kapıyı kimin açtığını duymadık. İçeri giriniz, onu defnediniz, sesini duyduk. Hâlbuki ne bir şahıs, ne bir şey gördük.

Menkıbe: Fahr-i Alem Efendimiz, âhirete sefer ettikten sonra, münâfıklar baş kaldırıp, Arabların ekserîsi mürted oldular. İki vilâyetin ahâlisi İslamiyet'ten ayrılmadılar. Mekte ve Medîne ehl-i İslam'ı sakladılar. Mürtedler ittifâk edip, zekât toplayanları öldürdüler. İtâ'atten çıktılar. Kadınlarının ellerine

kına yaktilar. Resûl-i ekrem hazretleri âhirete sefer ettiği için, eğlenceler düzenlediler. Bu haber Es-hâb-ı Güzîne geldi. Çok üzüldüler ve mahzûn oldular. Mescîd'de toplanıp, meşveret ettiler. Emîr-ül-mü'minîn Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk, minber üzerine çıkıp, hutbe okudu. Buyurdu ki: Ey mü'minler! Biliniz ki, her kim Muhammed aleyhisselâma taparsa, Muhammed aleyhisselâm âhiret âlemine göç etti. Her kim Muhammed aleyhisselâmın Allahına taparsa, o Allah diridir, şerîki yoktur. Yine dedi ki, Ey Müslümanlar! Biliniz ki, münâfıklar, açıktan fitne çıkardılar. Allahü teâlâ ve Resûlünün zekât toplayıcılarını öldürdüler. Eğer biz bu işi basit tutarsak, onlar kuvvet bulur. İslamiyet zayıf olur. Yemin ettim ki, vallâhi, bugünden sonra onlar ile harp ederim. Onlar ile benim aramda kılınc vardır. Sonra Hazreti

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Ömer kalkıp, dedi ki, Ey Allahü teâlânın Resûlünün halifesi. Cümlemiz emrine mutîyiz. Lâkin Üsâme'ye de haber gönderin. Cümle asker ile gelsin. Bu az iş değildir. Hazreti Ebû Bekr buyurdu ki, Üsâme'ye ihtiyâcımız yoktur. Burada hâzır olan asker kâfi gelir. Allahü teâlâ hazretlerinin fadlı ile ve Habîbullah hazretlerinin mu'cizeleri ile mürtedlerin hakkından gelirler.

Büyükler demişlerdir ki, sultân gönüllü olsa, hiç

düşman onun üzerine zâfer bulamaz. Câbir bin Abdullah dedi ki, nice büyük sahâbîler ile minber dibinde oturmuştuk. Ceng niyetine durduk. Herbirimiz Ebû Bekr'in emri ile, yüreklenip ve kuvvetlenip, arslan gibi şâhlandık. O sâat, gazâ davulları çalındı. Onbin asker silâhlanıp, hâzır oldular. Hazreti Ebû Bekr Hâlid ibni Velîd'i, hâzır edip, onbin askere kumandan ta'yîn edip, cümlesini Allahü teâlâyâ ısmarladı. Mürtedler üzeri-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

ne gönderdi. Hâlid bin Velîd askeri ile varıp, Hak teâlâ hazretlerinin kudreti ile, Resûl-i ekremın zekât toplayan me'mûrlarını şehîd eden tâifeyi, katletti. Ondan sonra bütün mürtedler gelip, pişmân olup, emân dilediler. Hazreti Ebû Bekr'in huzuruna nâme yazdılar. Yanıldık, hatâ işledik. Namaz kılalım, zekât verelim. Her ne buyurur isen yerine getirelim. Hemen Hâlid bin Velîd'i üstümüzden kaldır. Zîrâ, damarımızı kuruttu, kökümüzü kesti, dediler. Ebû Bekr hazretleri buyurdu ki, ben Peygamberimizin huzurunda işittim ki, **"Hâlid, Allahü teâlâ hazretlerinin kılıcıdır. Asla boş yere kan dökmez."** Mâdem ki emân dilediler ve itâ'at gösterdiler, geri döndüler, îmâna geldiler, Hâlid bin Velîd onlara zarar vermez. Sonra onu geri çağırdı. Çok ikrâmlarda ve ihsânlarda bulundu.

Menkıbe: Hazreti Ömer buyurdu ki, Hazreti Ebû

Bekr'in bir gecelik ameline veyahut bir sâatlik ameline, bütün ömrümce işlediğim amelleri mümkün olursa değişirim. Sordular ki, yâ Emîr-ül mü'minîn! Ebû Bekr'in o günde bir gecelik ameli ne idi. Buyurdular ki, o gece ki, Server-i âlem Efendimize hicret etmek emredildi. Birçok Eshâb-ı güzîn arasında Ebû Bekr, Fahr-i âlem Efendimize yol arkadaşı ta'yîn olundu. Hak teâlâ huzurunda ve Habîbullah katında mukarreb olup, mertebesi yüksek olmasa, bu seadete ve bu izzete vâsıl olmaz idi. Resûl-i ekrem hazretleri ile Mekke-i Mükhermeden, Medîne-i münevvereye teşrîf buyurdular. Bundan büyük devlet-i ebedî ve seadet-i sermedî bir kimseye müyesser olmamıştır. Bundan sonra da müyesser olmaz. Yine o günde bir sâatlik amel odur ki, Fahr-i âlem hazretleri âhirete sefer ettikte, Arabların çoğu, mürted oldular. Ben

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

vardım. Hazreti Ebû Bekr'e dedim: Yâ Resûlallahın halifesi. Mel'ûnlara birkaç gün müddet verseniz câiz değil midir. Buyurdular ki, yâ Ömer! Muhakkak ki bu İslam dîni kemâl mertebe tamamlanıp, kuvvetlenmiştir. Şimdi geri dönüş yoktur. Nitekim Allahü teâlâ kelâm-ı kadîminde, Mâide sûresi, 3.cü âyet-i kerîmesinde meâlen **"Bugün dininizi sizin için ikmâl ettim. Üzerinize olan nî'metimi tamamladım ve size din olarak İslamiyeti vermekle râzı oldum."** buyurmuştur. Şimdi, o Allahü teâlâ hakkı için ki, ondan gayri ilâh yoktur. Bir an emân vermeyip, ben onlara kılıç çekip, mürtedler ile kılıçtan gayri nesne ile söyleşmem, dedi. Hazreti Ebû Bekr, halîm, selîm tabî'atlı, şefkat ve merhamet üzere iken, bunların hakkında böyle buyurdıkları, îmânının kuvvetindedir. Bundan sonra dîn-i İslam'a zevâl gelmeyece-

ğini, kuvvetinin azalmayacağına bildiği için, böyle kat'î Cevap verdi. Kalb-i şerîfleri, Resûlullah Efendimizin kalb-i şerîflerine uygun olup, îmânının kuvveti ve sıdkı, bu mertebe kemâl bulmuş idi ki, bir kimse bunun derecesine yetişmemiştir. Şimdi, Hazreti Ömer gibi bir sultân-ı zişân, Hazreti Ebû Bekr hakkında böyle şehâdet edince, kıyâs eyle ki, Hazreti Ebû Bekr'in derecesi, ne yüksek ve âlî, seadetli derecedir. Bunlara muhabbet edip, hâlis sevenler dünyada ve âhirette inşâallah mahrûm kalmazlar.

Menkıbe: Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk son hastalığında buyurdu ki; hilâfeti kime bırakacağım konusunda, tekrar istihâre ettim. Allahü teâlâdan dile-dim ki, bana rızâsına uygun olanı versin. Bilirsiniz yalan söylemem. Hiçbir akıllı kimse Allahü teâlâyâ kavuşma vaktinde [ya'ni ölüm ânında] kendine ifti-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

râ yapılmasını arzû etmez ve Müslümanları aldatmayı uygun bulmaz. Dediler ki, ey Resûlullah'ın halifesi. Hiç kimsenin doğruluğuna şüphesi yoktur. Ne söyleyecek isen, söyle. Buyurdu ki, Rüyamda Resûl-i ekrem Efendimizi gördüm. İki beyaz kaftan giymiş. O kaftanların eteklerini ben tutuyordum. Ne zaman ki o iki kaftan yeşil olmaya ve parlamaya başladı. Şöyle ki, bakanların gözlerini alırdı. Hazreti Resûl-i ekrem bana selâm verip, benimle müsâfehâ ederek, şereflendirdi. Mûbârek elini benim göğsüme koydu. Bende olan ızdırâb geçti. Dedi ki, ey Ebû Bekr! Sana kavuşma arzûmuz artmıştır. Vakti geldi ki bizden yana gelesin. Ben uyku içinde o kadar ağlamışım ki, ehlim haberdâr olmuşlar. Bana sonra haber verdiler. Ben de dedim, "Ben de sizi özledim, yâ Resûlallah!". Buyurdular ki, yerine, bu

ümmet için ümmetin âdil ve sâdıkı, yerde ve gökte herkesin rızâsını kazanmış, zamanının temizi olan Ömer bin Hattâb'ı geçir. Ondan sonra bana haber verdiler ve dediler ki, fikir ve vehimden kurtuldun ve sen Sıddîksın. Gökte melekler içinde Sıddîksın. Yerde halk içinde Sıddîksın. Sonra gittiler. Ben uyandım. Yüzüm göz yaşından ıslanmış. Âile ef-râdım başımın ucunda ağlaşırlardı.

Menkıbe: Hazreti Ebû Bekr son hastalığında, kendisinin evlâdını, Hazreti Âişe-i Sıddîka'ya ısmarladı. İki oğlan iki kız vasiyet etti. Hazreti Âişe der ki, hâlbuki, bir kız kardeşim var idi. Diğer kız kardeşim hangisidir, dedim. Hanımım hâmileidir. Öyle zân ederim ki, doğurduğu kız olsa gerektir. Sonra, doğum oldu. Kız evlâdı oldu.

Menkıbe: Seyyid Mahmûd Nakşibendi **Güzide** adlı nefis risâlesinin yirmi-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

dokuzuncu bâbında, beyan buyurmuştur. Ebû Bekr-i Sıddîk hazretleri halife oldular. Yemâme vilâyetinde Müseyleme adında bir yalancı peygamberlik da'vâsında bulundu. Hazreti Ebû Bekr sahâbe-i kirâmı Yemâme vilâyetine gazâyâ gönderdi. Büyük savaş olup, Müseyleme-i kezzâbı öldürdüler. Târîhde şöyle beyan olunmuştur: Müseyleme cenginden sonra; Eshâb-ı kirâmın mubârek hâtırlarına

korku geldi. Kur'ân-ı kerîm hâfızları şehid olduğu için, Kur'ân-ı kerîm yeryüzünden kalkacak diye korktular. Allahü teâlâ hazretleri, Hazreti Ömer'in mubârek kalbine ilhâm etti ki, Kur'ân-ı kerîmi bir araya toplayıp, bir mîshaf yazılsın. Hemen kalkıp, Hazreti Ebû Bekr'in huzuruna vardı. Durumu arz etti. Hazreti Sıddîk buyurdular ki: Ben bu işte etrâfıca düşünmeye muhtâcım. Zîrâ Habîb-i ekrem Efendimiz,

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

cem' etmediler. Cem' edin diye emir de buyurmadılar. O zaman Ebû Bekr hazretlerinin de mubârek kalbine Allahü teâlâ ilhâm buyurdu ki, hayır ve rahmet, Kur'ân-ı kerimi toplayıp, bir mushaf yazmaktadır.

Zeyd bin Sâbit hazretleri buyurdular ki, bir gün Hazreti Ebû Bekr beni istemiş. Ben de huzuruna vardım. Gördüm ki, Hazreti Ömer de, Hazreti Ebû Bekr de, durumu açıklayıp, Kur'ân-ı kerimi cem' etmeyi bana teklîf ettiler. Bu iş dağlardan ağır geldi. Bir nice gün sonra, Allahü teâlâ benim kalbime de ilhâm etti ki, hayır ve rahmet, Kur'ân-ı kerimi cem' etmekte, bir araya toplamaktadır. Ben ise Hazreti Peygamberin zaman-ı şerîflerinde vahy kâtibi idim. Sonra Kur'ân-ı kerimi o tertîb üzere toplamaya teveccüh edip, tahtalarda ve kâğıdlarda, taşlarda ve ağaçlarda yazılanları ve

Eshâb-ı kirâmın hâtırlarında mahfûz olanları toplayıp, Resûl-i ekrem hazretlerinden son zamanında dinlediğim tertîb üzere yazdım. Sûre-i Berâe'nin sonuna varınca; 127.ci âyet-i kerîmesinden sonra, sûre sonuna kadar hâtırımdan gitti. [Son iki âyet.] Ba'zı kimselere sordum. Sonra Huzeyme tebnî Sâbit el-Ensârî hazretlerinin yanında buldum. Yerine yazdım. Sonra Sûre-i Ahzâba kadar yazdım. Ahzâb sûresinin 23.cü âyetini Hazreti Resûl-i Ekremden işitmiş idim. Kaybettim. Onu talep ettim. Yine Huzeyme-i Ensârî hazretlerinin yanında buldum. Yerine yazdım. Nihâyet Mushafı tamamladım. Halifeye götürdüm. Ona "ilk **Mushaf**" diye ad koydular. Hazreti Ali, Hazreti Ebû Bekr hakkında buyurdular ki, Hazreti Ebû Bekr, insanlar arasında en büyük sevâba kavuşmuştur. Kur'ân-ı kerîmi, levhâlar-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

dan toplu hâle ilk getiren odur. Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk'ın hilâfeti zamanında bu Mushaf, onun yanında kaldı. Hazreti Sıddîk-ı ekber, âhirete göçtükten sonra, Hazreti Ömer'in yanında durdu. Hazreti Ömer âhirete göçtükten sonra, Resûlullah Efendimizin muhterem zevceleeri, Hazreti Ömer'in kızı Hafsa'nın yanında durdu. Hazreti Ebû Bekr'in hilâfet müddeti iki sene oldu. Eksik ve fazla rivâyet de vardır. Ömürleri altmış üç senedir. Hicretin onüçünde, mubârek cemâzil evvelin yirmi ikisinde akşam ile yatsı arasında vefât ettiler.

Menkıbe: İmâm-ı Beğâvî, **Meâlimüttenzîl** adlı tefsîrinde, Lokmân sûresinde, meâl-i şerîfi **“Tevhîd ve tâatim yoluna gidenlere tâbî' ol ki, onlar Peygamber “aleyhisselâm” ve Eshâbıdır”** olan, onbeşinci âyet-i kerîmenin tefsîrinde, İbnî Abbâs'dan nakletmiştir. Bu

yurdular ki, âyet-i kerîmedeki kimseden murâd Ebû Bekr-i Sıddîk'tır Bunun açıklaması odur ki, Hazreti Ebû Bekr'in İslam'a geldiği vakit, Hazreti Osmân, Talha ve Zübeyr ve Sa'd bin Ebî Vakkâs ve Abdurrahmân bin Avf yanına geldiler. Dediler ki, Sen bu şekilde tastik edip, îmân getirdin mi. Evet. O doğru sözlüdür. Siz de îmân getirin, dedi. Sonra hepsini alıp, Hazreti Habîb-i ekremin huzur-u şerîflerine götürdü. Müslüman oldular. Bunların Müslüman olmaları Hazreti Ebû Bekr'in irşâdı ile oldu. Allahü teâlâ onun medhinde buyurdu: **“Bana dönen kimsenin yoluna tâbî' ol.”** Ya'ni Ebû Bekr'in yoluna tâbî' ol, demektir.

Menkıbe: **Ravda-tüş-şekâyık** kitabında, Ömer bin Hattâb'dan rivâyet olunmuştur. Buyurdular ki, Hazreti Resûl-i ekremin âhireti şereflendirdikleri zaman, Hazreti Ebû Bekr,

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

bir acâib rüya gördü. Uykusunda öyle şiddet ile ağladı ki, kapısı önünden geçerken ağlamasını işittim. Merâk edip, kapısını çaldım. Hazreti Sıddîk uyandı. Kapıyı çalmam sebebi ile kalkıp, benim için kapıyı açtı. Gözlerinin yaşı, şakaklarının üzerinden akardı. Sordum. Yâ Ebâ Bekr, niçin bu kadar ağladınız. Benim için Eshâb-ı Güzîni topla. Gördüğüm rüyayı onlara haber veriyim, dedi. Ben de Sahâbe-i kirâmı topladım. Cümlesi huzurlarında hâzır oldular. Hazreti Sıddîk buyurdular ki: Gördüm ki, kıyâmet kopmuş. İnsanlar hesâb yerine sevk olunur. Bir bölük mevki' sâhibleri gördüm. Minber üzerinde, yüzleri parlak, yıldız gibi parlar. Bir meleğe sordum. Bunlar kimlerdir. Dedi ki, bunlar Peygamberlerdir. Muhammed aleyhisselâmı onu beklerler. Zîrâ şefâ'at dizgini O'nun elindedir. Hazreti Muham-

med aleyhisselâm nerededir, diye sordum. Dedi ki, Arşın kenârındadır. Dedim ki, beni Hazreti Muhammed aleyhisselâmın huzur-ı şerîflerine götür. Ben Onun Hizmetçisi ve arkadaşımı. Ben Ebû Bekr-i Sıddîkım. Melek beni Resûlullah'ın huzuruna götürdü. Gördüm ki, mu bârek başı açık. İmâmesini [sarığını] Arş'ın önüne koymuş. Rıdâsı ile belini bağlamış. Sağ eli Arş'ın kenârında. Sol eli Cehen-nem'in kapısının halkasında. İstigâse edip, derdi ki, yâ Rabbî! Ümmetime merhamet buyur. Ümmetim içinde ulemâ var, Evli-yâ var, Sülehâ var, Mucâhidler var, Hâcılar var! Allahü teâlâdan nidâ geldi ki, yâ Muhammed! İtâ'at edenleri söylersin. Âsileri zikretmezsın. Fâsıkları, içki içenleri ve zâlimleri, fâiz yiyenleri, zîna yapanları, kan dökücüleri zikretmezsın. Muhammed aleyhisselâm, yâ Rabbî! Onlar

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Senin buyurduğun gibidir. Lâkin onlarda müşrik ve sana oğul isnad edici ve puta tapan ve tevhîdden dönücü yoktur. Ümmetim üzerine şefâ'atimi kabûl et. Gözlerimden akan yaşlara acı, deyip, yalvarmaya başladı. Ben Habîbulah hazretlerine aşırı muhabbetimden ve acıdığım-dan, dedim ki, yâ Resûlallah! Niçin bu kadar ağlıyor ve yalvarıyorsunuz, kendinizi çok yoruyorsunuz. Mubârek başını kaldırdı.

Sol eli, Cehennem'in kapısının halkasında idi. Cehennem kapısını bağlayıp, buyurdu ki, yâ Ebâ Bekr! Rabbimden ümmetimi sordum. Yalvarmam aşırı olduğu için, Rabbim teâlâ şânına uygun olarak, ümmetimi bana bağışladı. Benim ümmetim üzerine üzüntümü kaldırdı. Ben irâde ettim ki, yâ Resûlallah! Hak teâlâ sana ba'zısını mı, bağışladı, yoksa hepsini mi diye söyleyecektim. Sormadan önce

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

sen kapıyı çaldın yâ Ömer. Uyandım. Hazreti Ebû Bekr bu sözü söylediği ân-da, evin içinden, bir ses işittik: “Hepsini, hepsini bağışladı yâ Ebâ Bekr. Yalnız bir mü’mini kast ile öldürenleri bağışlamadı. Onlar Cehennem’de sonsuz kalacaklardır,” buyurdu. Hepimiz kalkıp, Allahü teâlâ hazretlerine hamd ettik ki, böyle bir Peygamberin ümmetinden etti. Raûfdur, rahîmdir, şefâ’atî bizim hakkımızda kabûl olundu. Böylece maksadına vâsıl oldu, kavuştu.

Menkıbe: Ebû Bekr-i Sıddîk için bildirilen âyet-i kerîmeler hakkındadır. Resûlullah Efendimizden sonra, hak üzere halife Ebû Bekr-i Sıddîk hazretleri olduğu icmâ’ ile sâbit olmuştur.

1– Yukarıda zikrolunduğu minvâl üzere, Hak teâlâ hazretleri Kur’ân-ı azîmde haber vermiştir ve buyurmuştur: **“Sizden îmân edip de, sâlih amel işleyenlere, Allahü teâlâ söyle va’d buyurdu: Yemin olsun ki, kendilerinden önce gelen İsrâîl oğullarını nasıl**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

kâfirlerin yerine getirdi ise, onları da kâfirlerin arâzisine getirecek (hâkim kılacak), **onlara kendileri için seçtiği İslam'ı kuvvetlendirip, icrâ imkânı verecek, onları korkularının arkasından muhakkak emniyete kavuşturacaktır. Allah, Müslümanların düşmanlarını helâk edecektir. Böylece bana hiçbir şeyi ortak koşmayarak, hep bana ibâdet edeceklerdir. Kim bundan sonra nankörlük ederse, işte onlar asıl fâsıklardır.**" [Nûr sûresi ellibeşinci âyet-i kerîme meâli.]

Âlimler buyurdular ki: Allahü teâlâ, îmân getirip, iyi ameller işleyen kimselere va'detmiştir ki, onlardan elbette yeryüzünde halifeler yapar. Nitekim o kimseler ki, onlardan önce de halife oldular. Ya'ni Benî İsrâil'in dinleri ki, beğenilmiştir. Onlara elbette bedel verir. Onlara korkudan sonra emînliği verir. Tâ ki ibâdet ederler, Alla-

hü teâlâyâ hiçbir şeyi ortak kılmazlar. Her kim ki bir ni'mete ondan sonra küfrân getirirse yani nankörlük ederse onlar fâsıklardır.

Peygamber Efendimiz ve Eshâb-ı kirâm Mekke-i mükерemede müşriklerden endişeli idiler. Medîne-i münevvereye gittikten sonra, yine endişe fazla idi. Ne zaman ki Allahü teâlâ dinini her yere yaydı ve onları düşman üzerine gâlib getirdi o vakit emîn oldular. Bu âyet-i kerîmede; Hazreti Ebû Bekr ve diğer halifelerin hilâfetlerinin doğruluğuna delîl vardır. Çünkü, Allahü teâlâ hazretlerinin, va'dinden dönmek ihtimâli yoktur.

2- "Dini kuvvetli, malı çok olanlar, fakîr akrabâsına, Allah yolunda hicret edenlere mal vermemeye yemin etmesin. Onların kusurlarını affedip, bağışlasınlar. Böylece, Allahü teâlânın sizi affetmesini istemez misiniz. Allahü

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

teâlâ gafûrurrahîmdir.” [Nûr sûresi 22] mealindeki bu âyet-i kerîmenin nüzûl sebebi şu idi. Ebû Bekr-i Sıddîk, Mıstah’a nafaka vermemeye yemin etti. Çünkü o, Hazreti Âişe hakkında yakışıksız sözler söylemiş idi. Bu Mıstah fakîr bir kimse idi. Muhâcir idi. Ehl-i Bedr cümlesinden idi. Ebû Bekr-i Sıddîk’in teyzesinin oğlu idi. Bu âyet-i kerîme nâzil oldu. Habîb-i ekrem Efendimiz, bu âyet-i kerîmeyi okuyunca, Hazreti Sıddîk “Allahü teâlâ bu âyet-i kerîme ile nafaka vermediğim için beni bildiriyor. Bundan sonra kimsenin nafakasını kesmeyeceğim,” buyurdu.

3- **“Ey îmân edenler! Sizden kim dininden dönerse, Allahü teâlâ, başka bir kavim getirir. Allahü teâlâ onları sever. Onlar da Allahü teâlâyı severler. Mü’minlere tevâzû’ ederler. Kâfirlere karşı şiddetlidirler. Allah yolunda cihâd**

ederler. Ayıplanmaktan çekinmezler. Bu Allahü teâlânın bir ihsânıdır. Dilediği kullarına verir. Allahü teâlânın fadlı çok geniştir, bu fadla lâıyk olanları bilir.” [Mâide sûresi 54] mealindeki bu âyet-i kerîme de Ebû Bekr-i Sıddîk’in şânı hakkındadır. Zira Resulullah Efendimizin vefatından sonra İslam dininden dönen mürtedlere aman vermemiş, üzerlerine ordu göndermiştir.

4- **“Emir ve yasaklarda Allahü teâlâya ve Resulüne itâ’at edenler, Allahü teâlânın kendilerine ni’met verdiği Peygamberler, Sıddîkler, şehîdler ve sâlihlerle berâberdir. Onlar ne güzel arkadaşdır. Bu üstünlük Allahü teâlâ tarafından verilir. Allahü teâlâ üstün kullarına mü-kafât verilmesini bilir.”** [Nisâ sûresi 69 - 70.] mealindeki bu âyet-i kerîmelerde delîl vardır ki, Hazreti Habîbullah ile Hazreti Ebû Bekr’in arasında vâsi-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

ta yoktur. Bütün Müslümanlar Hazreti Ebû Bekr Sıddîk derler. Bir şehâdet-te, yarısı ile âdil, yarısı ile zâlim olmak lâîyk olmaz. Vâcib odur ki, Resûlullah Efendimizin derecesi ile Hazreti Ebû Bekr'in derecesi arasında başka bir derece yoktur. Bu âyet-i kerîmelerde delîl vardır ki, Allahü teâlâ hazretlerinin ni'meti bu tâife üzerine kendi ihsanındandır. Yoksa onlar bu ni'mete, ibâdetleri ile kavuşmuş değillerdir. Kaderiye bozuk fırkasının sözünün aksine, Allahü teâlâ **"Bu Allahü teâlânın fadlındandır"** buyurduğunu görmez misiniz.

5- **"Ey îmân edenler! Allahü teâlâyâ ve Resûlüne ve Sizden olan emîrlerle itâ'at ediniz!"** [Nisâ sûresi 59] Hazreti İkrime der ki, Bu ayeti kerimedeki Ülûl-emrden murâd, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Ömer-ül-Fârûk'dur. Ondan dolayıdır ki, Resûlullah buyur-

du; **"Benden sonra, Ebû Bekr ve Ömer'e tâbi' olunuz. Onlar benim yanımda, vücutta baş gibidir."**

6- **"Eğer siz harbe gitmiyerek Resûlüme yardım etmezseniz, Allahü teâlâ ona yardım eder. Allah'ın Resûlünü kâfirler Mekke'den çıkardıkları zaman onun yanında Ebû Bekr'den başka kimse yoktu. İkisi mağarada berâberdiler. Resûl-i ekrem, arkadaşı Ebû Bekr'e, mahzûn olma, Allahü teâlânın yardımını bizim ile berâberdir, derdi. Allahü teâlâ ona [Hazreti Ebû Bekr'e] kalblere rahâtlık veren sekînesini indirdi. Sizin görmediğiniz ordu ile onu kuvvetlendirdi. [Ya'ni melekler ile onu korudu.] Kâfirlerin küfre da'vetini veyâ şirki alçak kıldı. Tevhîdi veyâ dinine da'veti yüksek oldu. Allahü teâlâ Azîz ve Hakîmdir."** [Tövbe sûresi 40] Ebû Bekr-i Sıddîk hazretlerinin o mağarada endîşesi, kendi üzerine kor-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

kusundan değildi. Lâkin ümmet üzerine şefkatin-den idi. Zîrâ, Hazreti Peygamber-i zîşâna dedi ki, eğer beni öldürürlerse, ne olur. Bir adam öldürmüş olurlar. Ammâ, eğer mu-bârek cism-i latîfinize bir elem erişir ise, ümmet he-lâk olur. Hazreti Resûlullah buyurdular ki, **“Niçin düşünsün o iki kimsenin hâlini ki, onların üçüncüleri, Allahü teâlâdır.”** Üç gün mağarada durdular. Hazreti Ebû Bekr’in birkaç koyunu vardı. Âmir bin Führeye güderdi. Hergün o koyunları, o mağara yanına götürürdü. Onlardan süt içerlerdi. Resûlullah hazretleri mağaradan çıkmak niyet etti. Abdürrahmân bin Ebû Bekr-i Sıddîk, iki deve getirdi. Binip gittiler. Dört kişi oldular. Hazreti Resûl-i ekrem, Ebû Bekr-i Sıddîk, Âmir bin Führeye, Abdullah bin Âmir bin Abdülleys.

7- **“... Allahü teâlâdan ancak âlim kulları korkar.**

Şüphesiz ki, Allahü teâlâ azîzdır ve gafûrdur.” [Fâtır sûresi 28] İmâm-ı a’zam Ebû Hanîfe, Allah lafzının “h”sini ötüre ile, ulemâ kelimesinin hemzesini üstün ile okudu. Allahü teâlâ hazretlerinin haşyeti, burada ilim ma’nâsına olur. Manâsı böyle olur ki, ilim ehlinin hâtırını ancak Allahü teâlâ bilir. Bu âyet-i kerîmenin nüzûlü o oldu ki, Ebû Bekr hazretlerinde bir korku hâsıl olmuş idi. Mu-bârek yüzünde belirtisi anlaşıldı. Hazreti Server-i kâinât, Hazreti Ebû Bekr ile bu konuda konuşurdu. Allahü teâlâ hazretleri bu âyet-i kerîmeyi inzâl buyurdu.

8- **“Muhâcîrin ve en-sârdan, en önce îmân edenlerden ve onlara iyilikte tâbî’ olanlardan Allahü teâlâ râzıdır. Onlar da Allahü teâlâdan râzıdır. Onlar için Allahü teâlâ Cennetler hazırlamıştır. Altından ırmaklar akar. Orada ebedî kalırlar. Bu**

EBÛ BEKR-İ SİDDÎK

**çok büyük bir kurtuluş-
tur.”** [Tövbe sûresi 100]
Resûlullah Efendimize ön-
ce îmân getiren kimse
hakkında âlimler ihtilâf et-
miştir. Bir kısmı dediler ki,
en önce îmân getiren Ha-
dîce-i kübrâdır. Bir kısmı
dediler ki, Hazreti Ebû
Bekr’dir. Bu kavil dahâ
kuvvetlidir. Zîrâ Resûlul-
lah Efendimiz buyurdu ki,
“**Eğer Ebû Bekr’in îmânı,
bütün mü’minlerin îmân-
ları toplamı ile tartılsa,
Ebû Bekr’in îmânı ağır ge-**

lir.” Ondan dolayıdır ki, bir
kimse, iyi bir iş işlese, bir
başka kimse de, o işledik-
ten sonra o işi işlese, bu
ikincinin eciri önceki kişi-
nin terâzîsine konur. İkinci
kişinin ecrinden bir nesne
eksilmez. Yine Resûl-i ek-
rem Efendimiz buyurdular
ki, “**Ebû Bekr’in sizin üye-
rinize üstünlüğü, namaz
ve orucunun çokluğu ile
değildir. Onun sizin üzeri-
nize üstünlüğü, onun
gönlünde olan şey iledir.”**
Devamlı üstünlük, Allahü

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

teâlânın ma'rîfetinden dolayıdır. Ebû Bekr marîfetullah ciheti ile hepsinden üstündür. Bir başkası, marîfetullahta Ebû Bekr-i Sıddîk'tan üstün olsa idi, üstünlük onun hakkı olurdu.

9- **"Ey imân edenler! Allahü teâlânın râzı olmadığı işlerden sakınınız ve sâdıklar ile berâber bulununuz!"** [Tövbe sûresi 119] Sa'îd bin Cübeyr buyurur ki, bu âyet-i kerîmedeki sâdıklardan murâd Hazreti Ebû Bekr ve Hazreti Ömer'dir. Hazreti Ebû Bekr'in Ensâr üzerine üstünlüğüne bu âyet-i kerîmeyi delil gösterdiler. Ensâr muhâcirine dediler ki, bizden bir imâm olsun, sizden bir imâm olsun. Hazreti Ebû Bekr minbere çıktı. Hak teâlâ hazretlerine senâ etti. Buyurdu ki, Ey Ensâr! Mü'minlersiniz. Allahü teâlâ hazretleri bize sıdk vermiştir o yerde ki, diyerek, meâl-i şerîfi "... onlar [muhâcirler], Allahü teâlâdan fadl ve rızâ talebi

ile ve Allahü teâlânın dinine ve Resulüne nusret ile mülklerinden ve memleketlerinden ihrâc olundular. O muhâcirler kâvil ve fiil ile dîn-i İslam'da sâdık-tırlar" olan, Haşr sûresi 8.ci âyet-i kerîmesini okudu. Ensârın tamamı kabûl edip, kendilerinden bir halife olması da'vâsından vazgeçtiler.

10- **"Doğruyu (Kur'ânı) getiren (Peygamber aleyhisselâm) ve onu tastik eden (mü'minler) ise, işte bunlar takvâ sâhibi kimselerdir."** [Zümer sûresi, 33] Ali bin Ebî Tâlib hazretleri buyurdu ki: Sıdk ile gelen kimse Resulullah aleyhisselâtü vesselâm ve onu tasdik eden, Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk'tır .

11- **"Mekke-i mükerrerenin fethinden önce malını veren ve cihâd eden kimseye, fethden sonra malını dağıtan ve cihâd edenden dahâ büyük derece vardır. Allahü teâlâ hepsine Cennet'i va'd et-**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

ti.” [Hadîd sûresi 10] Tefsir alimlerinden ba’zısı, bu âyet-i kerîmenin Ebû Bekr-i Sıddîk’ın hakkında indiğini ve onun üstün olduğunu açıkça bildirdiğini söylemiştir. Hazreti Sıddîk’ın fazîleti gayrilerden üstündür. En önce o Müslüman oldu. Haberde gelmiştir ki, Ebû Ümâme, Amr bin Enis hazretlerine dedi ki, niçin kuvvetli Müslüman olduğunu iddia edersin. Amr dedi ki, bunun sebebi şudur: Ben halkı dalâlette gördüm. Bunlarda hak üzere hiç kimse görmedim. İşittim ki, Mekke-i mükerrermede bir zât Peygamberlik da’vâsı eder. Vardım, gördüm ki, kavmi Onun üzerine gâlib, kendi mağlûb, O mert kimseye dedim ki, sen nesin. Dedi ki, Nebîyim. Dedim, Nebî nedir. Dedi ki, Allahü teâlâ hazretlerinin Resûlüdür. Seni niye göndermiş, dedim. Dedi ki, Onun birliğini bilmek, ortak getirmek, putlara tapınmamak,

sıla-ı rahm etmek için gönderdi. Dedim ki, senin ile kim var. Bunun üzerine dedi ki, bir hür, bir köle. Baktım, Ebû Bekr ile Bilâl idi. Ben de Müslüman oldum.

Abdullah bin Mes’ûd buyurur ki, kılıcı ile Müslümanlığı ilk açığa çıkaran, Resûlullah Efendimiz ve Ebû Bekr-i Sıddîk’tır. Hazreti Ali buyurur: İslâmda herkesten önce olan Resûlullah’dır, ikinci Ebû Bekr’dir, üçüncü Ömer’dir. Yine buyurdu; bir kimse ki, beni Ebû Bekr ve Ömer’den üstün gösterir ise, ona had cezâsı vururum. Ve şâhidliğini kabûl etmem.

12- “Onlar için nedir ki, Rablerine da’vet olunduktan, icâbet edip, emir ve nehyinde itâ’at ederler. Namazı şartları ve erkânı ile devamlı kılarlar. Emirlerinde meşveret ederler. Verdiğimiz rızıktan fakîrlere ve hayra verirler.” [Şûrâ sûresi 38] Bu âyet-i

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

kerîme Ebû Bekr-i Sıddîk'in şânını bildirmek için nâzil olmuştur. Zîrâ bütün malını fakîrlere dağıttı. Ne kadar, kötülerdiler. Kötüliyenlere iltifât etmedi. Bu hüküm bütün mü'minler hakkında müşterekdir.

13- **“Yâ Muhammed (sallallahü aleyhi ve sellem)! Hudeybiye'den geri dönenlere de ki, siz, şiddetli cengci bir kavim ile harbe da'vet olunursunuz ki, tâ, onlar İslam'a gelinceye kadar veyâ onlardan cizye kabûl olununcaya kadar muharebe olunur. Onlar müşrikler veyâ Peygamber (aleyhisselâm)dan sonra mürted olanlardır. Eğer siz o cengde hulûs ile harp ederseniz, Allahü teâlâ size dünyada ganîmet ve âhirette Cennet verir. Eğer bundan önce Hudeybiye'de i'râz ettiğiniz gibi, o muhârabede de i'râz ederseniz, Allahü teâlâ sizi şiddetli azâb ile azâblandırır. İş bu i'râz hakkında olan va'd ve azâbı**

Müslümanların zayıf ve âcizleri işittikte, bizim hâlimiz nice olur derler.”

[Feth sûresi 16] Râfi' bin Hadic der ki: Biz bu âyet-i kerîmeyi dâimâ okurduk. Fakat bu vak'anın ne zaman olacağını bilmezdik. Ebû Bekr-i Sıddîk Müslümanları; Yemâme'de Müseylemetülkezzâb'ın eshâbı, Benî Hanîfe üzerine harbe gönderdi. Anladık ki, kastedilen onlardır. Bu âyet-i kerîmede mülhidler ve mübtedîler üzerine iki hüccet meydana çıkmıştır. Birincisi, mülhidler üzerinedir. Bu âyet-i kerîmede gaybdan haber vardır. Bir zaman sonra bu haber meydana gelmiştir. Mülhidlerin kavlinin hilâfına, bu mu'cize meydana çıkmıştır. Bu âyet-i kerîmede mübtedîler için de tenbîh vardır. Ebû Bekr-i Sıddîk'ın halifeliğinin doğruluğuna delîl vardır. Bundan dolayıdır ki, Hak teâlâ hazretleri buyurdu ki, **“Da'vet olunursunuz!”** ya'ni yakın za-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

manda, siz da'vet olunursunuz bir gürûha ki, be's-i şedîd sâhibidir. Eğer o da'vet ediciye itâ'at ederseniz, size ecir verilir. O da'vet ediciye itâ'ati vâcib kıldı. Onları, şiddetli zarar sâhibi olan kavim üzerine da'vet eden Ebû Bekr-i Sıddîk'tır . Onları Acem ve Rum harbine o koydu. Bütün müfessirlerin kavilleri üzerine, bu kavim, bu iki gürûhdan hâli değildir. Eğer Benî hanîfe olursa, O da'vet eden Ebû Bekr hazretleri olur. Ebû Bekr'in imâmeti [halifeliği] doğrulukta, Hazreti Ömer'in de imâmetinin [halifeliğinin] doğruluğu olur. Eğer maksad Pers [İrân] ve Rum [Bizans] olur ise, Hazreti Ömer olur. İmâmlığın hak olduğuna delil olur. Onun imâmeti doğrulukta Hazreti Ebû Bekr'in de imâmeti sâbit olur. Bu iki şekilden başka türlü söyleyen azdır. Gaybdan haber veren açık bir delilin doğruluğu bu âyet-i kerîme ile

açığa çıktı. Orada buyurdu ki, "Da'vet olunursunuz!". Her iki halife için buyrulan öyle vâki' oldu.

14- **"O kimse ki, malından Allah için harcar, şirk ve isyândan sakınıp ve ih-sân olan kelîme-i şehâdeti, yahut infâk ettiği malın mukâbili va'd-i ilâhiyi tas-tik ede. Biz ona âsân ve rahata sebep olucu ve Cennet'e girmeye sebep olan yolunu kolaylaştırırız."** [Leyl sûresi 5, 6, 7] Demişlerdir ki, bu âyet-i kerîme Ebû Bekr-i Sıddîk'ın şânı hakkında nâzil olmuştur. Her ne eline geçse halka dağıtırdı. Bunda da Allahü teâlânın buyurduğu üzere iş yapmasından dolayı onu medh buyurdular. Demişlerdir ki, Hüsnâ, Hak teâlâ hazretlerinin sevâb vermeyi va'd etmesidir.

15- **"O ateşten [Ebû Bekr gibi] ziyâde müttekî olan ictinâb edip, kurtulur ki, Allahü teâlâ yanında temiz ve va'dine nâil ol-**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

mak için, malını Allah yolunda hayrâta sarf eder.” [Leyl sûresi 17., 18.] Hişâm; babası Urve'den rivâyet eder: Ebû Bekr-i Sıddîk yedi köle satın alıp, azâd etti. Müşrikler onlara Müslüman oldukları için azâb ederler idi. Birisi Bilâl hazretleridir. Dahâ önce anlatılmıştır. Biri Âmir bin Führeyre ve onun kızı Hindiyre idi. Müslüman oldu ve a'mâ oldu. Müşrikler dedi ki, Lât ve Uzza, görmesini ondan geri aldı. O dedi ki, ben Lât ve Uzzaya inanmam. Allahü teâlâ tekrar görmesini nasîb etti. Hazreti Ebû Bekr oradan geçerken, o değirmen çekti. O evin hanımı olan kişi, ona dedi ki, “ben seni, senin bu sâhiblerin azâd etmeyince azâd etmem.” Hazreti Ebû Bekr bunu işitip, buyurdular ki, bu câriye için ne istersin? O dedi, bu kadar gümüş. Hazreti Sıddîk, dediğin akçaya aldım, buyurdu. Abdullah bin Zübeyr minber

üzerinde dedi ki, Ebû Bekr hazretleri, zayıf kulları [köleleri] satın alıp, azâd ederdi. Babası ona dedi ki, niçin kuvvetli köle satın almazsın. Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk buyurdu ki, zayıf köleleri satın alıp, azâd ederim ki, Allahü teâlâ bu zayıf kulunu Cehennem'den azâd etsin. Hak teâlâ; meâl-i şerîfi **“Şirk ve günâhlardan sakınan kimseler, Cehennem'den uzaklaşmış olurlar”** olan [Leyl sûresi 17] âyet-i kerîmeyi gönderdi. Sûrenin sonuna kadar hep Ebû Bekr-i Sıddîk hazretlerine işârettir. Mü'minler, Hazreti Ebû Bekr'e halife dedi. Resûlullah halife dedi ve buyurdu ki, **“Ebû Bekr, Allahın dîni üzerine benim halifemdir”**. Allahü teâlâ ona halife dedi. **“... onları yer yüzüne halef kılacağına....”** buyurdu.

Nükte: Ebû Bekr-i Sıddîk, Muhammed Mustafâ Efendimizin, sohbetinde bulundu. Mihnetde Onun

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

ile oldu. Da'vetde Onun ile oldu. Seferde Onun ile oldu. Hazarda Onun ile oldu. Mağarada Onun ile oldu. Yolda ve hicrette, cân ve mal vermekte Onunla oldu. Kabirde, şefâ'atde, Onunla olur. Makâm-ı Mahmûd'da, Cennet'te, Allahü teâlâyı görmekte, Onunla olur. Zikrolunan âyet-i kerîme ki, Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk'ın şânı ile alâkalı olduğunu tefsîrde gördük, işittik ve yazdık. Bütün bu üstünlükler karşısında, Ebû Bekr hakkında nasıl kötü düşünülebilir? Ömrü Resûlullah'ın yanında geçen Hz. Ebu Bekir için bu beraberlikler, üstünlükler yetmez mi?

Menkıbe: Ebû Bekr-i Sıddîk için haber verilen hadîs-i şerîfler hakkındadır:

1- Abdullah ibni Abbâs rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdu. **Bir kimse vardır ki, Cennet'e girdiği zaman, köşklerde, saraylarda, odalarda bulu-**

nan herkes ona merhabâ, merhabâ derler. Ebû Bekr-i Sıddîk dedi ki, biz o kimseyi, o kasrlarda görür müyüz! Resûlullah aleyhisselâm buyurdu ki, Evet, yâ Ebâ Bekr, o mert sensin.

2- Esâd bin Zürâh diyor ki: Resûlullah Efendimizi hutbe okurken gördüm. Ebû Bekr'e iltifât edici şeyler söyledi. **Nerede Ebû Bekr, buyurdu. Ceb-râil aleyhisselâm bana şimdi haber verdi ki, Ümmetin hayırlısı, Senden sonra Ebû Bekr'dir .**

3- Abdullah ibni Abbâs rivâyet eder. Resûlullah'ın huzurunda, Ebû Bekr-i Sıddîk zikrolundu. Hazreti Server-i âlem buyurdular ki, **Ebû Bekr'in misli gibi kimse olamaz. İnsanlar beni tekzîb ederken, ya'ni yalanlarken o beni tastik etti ve bana îmân getirdi. Herkes benden kaçarken, o bana kızını tezvîc etti. Malını bana fedâ etti. Benimle zor kaldığımız sâatte ve gecede berâber mücâhede**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

etti. Âgâh olun ki, Ebû Bekr-i Sıddîk kıyâmet gününde Cennet develerinden bir deveye binmiş olarak gelir. Eğeri yeşil zebercedden, yuları inciden, kendisi de sündüs ve istebrağdan yeşil iki elbise giymiş olduğu hâlde, bana anlatır, ben de ona anlatırım. Kıyâmet ehli derler ki, bunlar kimlerdir. Allahü teâlânın Resûlü Muhammed (aleyhisselâm) ve Ebû Bekr-i Sıddîk'tır , diyeler.

4- Hazreti Âişe-i Sıddîka buyurdular ki, Resûlullah Efendimizin son hastalığında ağrısı arttı. Buyurdular ki: **Ebû Bekr'e emir edin, insanlara imâm olup, namaz kıldırınsın.** Ben dedim ki, yâ Resûlallah! Ebû Bekr sizin makâmınıza geçince, ağlamasından sesini kimse işitmez. Ömer bin Hattâb'ı emir edin, kavme imâmet eylesin. Resûlullah hazretleri yine buyurdu ki, **Ebû Bekr'e söyleyin, insanlara imâmet eylesin.** Yine ben

dedim, yâ Resûlullah! Ebû Bekr, sizin makâmınızda durmağa tâkat getiremez. Yine buyurdu ki, **Ebû Bekr'e söyleyin, insanlara imâmet eylesin.**

Âişe hazretleri yine buyurdu ki: Hafsa'ya varıp, dedim ki, sen Resûlullah Efendimize söyle ki, babam Ebû Bekr imâmet makâmında durursa, ağlamaktan kimse sesini işitmez. Hazreti Hafsa da söyledi. Yine Resûlullah buyurdular ki; **Ebû Bekr'e söyleyin, kavme imâmet eylesin. Siz kardeşim Yûsûf aleyhisselâmı sıkıntıya düşüren kimseler değil misiniz. Ben Ebû Bekr diyorum. Siz Ömer diyorsunuz.**

5- Câbir bin Abdullah hazretleri buyurdular ki, Resûlullah Efendimizin huzur-ı şerîflerinde idik. Kays kabîlesinden bir gürûh geldi. İleri-geri bazı sözler söyleyip, sorular sordular. Resûlullah Efendimiz, Ebû Bekr-i Sıddîk'a dönüp olup, buyurdular

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

ki, **söylediklerini, duydu mu?** Ebû Bekr-i Sıddîk duydu, yâ Resûlallah! dedi. **Şimdi, o hâlde onlara cevap ver,** buyurdu. Hazreti Ebû Bekr onlara gâyet güzel cevâblar verdi. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, **“Yâ Ebâ Bekr, Allahü tebâreke ve teâlâ sana Rıdvân-ı Ekber versin.”** Sahâbe-i güzînden birisi dedi ki, Yâ Resûlallah! Rıdvân-ı Ekber nedir? Buyurdular ki; **Allahü teâlâ âhirette cümle kullarına umûmî tecellî eder. Ebû Bekr’e husûsî tecellî eder.**

6- Ebû Hüreyre buyurdular ki; Cebrâîl aleyhisselâm, Resûlullah Efendimize geldi. Çok zaman yanında kaldı. Vahy söyledi. O esnada Ebû Bekr-i Sıddîk geldi, geçti. Resûl-i ekrem hazretleri, Cebrâîl aleyhisselâma buyurdu ki, **yâ Cebrâîl, siz semâda Ebû Bekr’i bilir misiniz?** Cebrâîl aleyhisselâm dedi ki, evet. Seni

halka Peygamber gönderen Allahü teâlâyâ yemin ederim ki, Ebû Bekr gökte yerdekenden dahâ çok meşhurdur. Göklerdeki adı Halîmdir.

7- Abdullah ibni Abbâs, Resûlullah Efendimizden rivâyet eder. Resûl-i ekrem buyurdular: **Beni mî’râca götürdükleri gece, Allahü teâlânın huzurunda durdum. Bana buyurdu. Yâ Ahmed! Ehlini kime ısmarladın. Dedim, Ebû Bekr-i Sıddîk’a. Allahü teâlâ buyurdu: O benim kullarımın, senden sonra, en sevgilisidir. Ben den ona selâm götür.**

8- Huzeyfe rivâyet eder: Resûlullah Efendimiz buyurdu: **Her kim rüyada beni görmüştür. Muhakkak beni görmüştür. Zîrâ şeytân benim sûretimde görünmez. Her kim, Ebû Bekr’i uykuda görür. Ebû Bekr’i görmüştür. Zîrâ şeytân Ebû Bekr’in sûretimde de görünmez.**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

9– Nakl eylemişlerdir ki, bir gün Cebrâîl aleyhis-selâm geldi ve dedi: Yâ Resûlallah! Allahü teâlâ sana selâm söyler. Yâ Resûlallah! Allahü teâlâ yetmiş dünya büyüklüğünde bir âlem halk etmiştir. Onun zemîni beyaz misk ile döşelidir. Orası, Arş’-dan bir iğne atsan, zemîne düşmiyecek şekilde melekler ile doludur. Allahü teâlâ o melekleri yarattığı günden beri, tesbîh ve tehlîl ederler. Sevâbını

Ebû Bekr-i Sıddîk hazretlerinin muhiblerine (sevenlerine) bağışlarlar.

10– Sahih rivâyet ile rivâyet olunmuştur: Resûlullah Efendimiz, buyurdu: **Ebû Bekr-i Sıddîk hazretleri annesinden doğduğu gün, göklere bir şenlik geldi. Allahü tebâreke ve teâlâ, Adn Cennet’ine nidâ buyurdu ki, izzim ve celâlim hakkı için, sana yalnız Ebû Bekr’i sevenleri koyarım. Cehennem’e nidâ buyurdu ki, izzim ve**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

celâlim hakkı için, sende Ebû Bekr'in düşmanlarından ziyâde kimseye azâb etmem. Kıyâmet kopup, nidâ gelir ki, Yâ Ebâ Bekr! Ben ki Cebbâr-ı âlemim. Senin dostlarını, senin istediğin yere koyacağım.

11- Enes bin Mâlik ve Ali bin Ebî Tâlib, Resûlullah Efendimizden rivâyet ederler. Buyurdular ki: **Allahü teâlâ hazretlerinden dünyaya veyâ âhirete âid bir isteği olan kimse, gece kalkıp, gusl edip veyâ abdest alıp, iki rekat namaz kılrsa, her rekatinde bir Fâtiha ve üç kere sûre-i İhlâs okusa, selâmdan sonra başını secdeye koyup, Yâ Rabbî, benim isteğimi Ebû Bekr-i Sıddîk hürmetine yerine getir, diye dua etse; Allahü teâlâ, Ebû Bekr-i Sıddîk hürmetine isteğini verir.**

12- Ömer-ibnül-Hattâb rivâyet eder: Resûlullah Efendimiz buyurdu: **"Beş kimseden başkası için ayağa kalkmayınız. Anne-**

ye, babaya, size Kur'ân-ı azîmüştân ta'lîm eden hocaya, âlime, ki ilme hürmet için. Şerefleri dolayısı ile seyyidlere ve adlinden dolayı âdil sultâna." Ömer bin Hattâb der ki, Resûlullah Efendimiz bu hadîs-i şerîfi buyurduğu zaman Ebû Bekr-i Sıddîk meclis-i seadete geldi. Peygamber hazretleri onun için ayağa kalktı. Hazreti Ebû Bekr oturmayınca, kendileri de oturmadılar. Ömer bin Hattâb dediler ki, yâ Resûlallah! Bize buyurdunuz ki, bu beş kimseden başkası için ayağa kalkmayınız. Siz Ebû Bekr için ayağa kalktınız. Buyurdular ki, **Cebrâîl aleyhisselâm gelip, önümde oturmuş idi. O sırada Ebû Bekr mescide girdi. Hazreti Cibrâîl dedi ki, Yâ Muhammed! Ebû Bekr geldi. Ben dedim, yâ Cibrâîl! Ebû Bekr'i tanır mısın. Dedi ki, yâ Muhammed! Ebû Bekr, melekler yanında meşhurdur ki, senin yeryüzünde**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

tanıdığın gibi, onu tanır-
lar. Cebrâîl aleyhisselâm
Ebû Bekr-i Sıddîk önünde
ayağa kalktı. Ben de kalk-
tım. Yâ Ömer, bir yerde ki,
Cebrâîl aleyhisselâm aya-
ğa kalkar, ben kalkmaz
mıyım! Ebû Bekr'e hür-
metinden ötürü, Hazreti
Ebû Bekr oturmayınca,
Cebrâîl aleyhisselâm otur-
madı. Ben de oturmam.

13- Hazreti Enes bu-
yurdular ki, Resûlullah
Efendimiz bir vakit hasta-
landı. Hastalığı uzadı. Bir
sabah Hazreti Ebû Bekr-i
Sıddîk, Resûlullah Efendi-
mizin ziyâretine gitmiş idi.
Zîrâ, her işi herkesten ön-
ce yapmayı severdi. Bu
âdet-i şerîfesi idi. Varıp
gördü ki, Resûlullah haz-
retleri evinde yatmış, mu-
bârek başını Dıhye-i Kel-
bî'nin dizine koymuştu.
Hazreti Ebû Bekr, Dıhye-i
Kelbî'ye selâm verip, Re-
sûl-i ekrem hâli nasıldır,
dedi. Dedi ki, hayırdır ey
halife-i Resûlillah! Ebû
Bekr-i Sıddîk dedi ki; Alla-

hü teâlâ sana hayır versin.
İyi karşılıklar versin. Bu
müjdeyi bana verdin. Dıh-
ye dedi ki, yâ Ebâ Bekr! O
Allahü teâlâ hakkı için ki,
Ondan gayri Allah yoktur,
ben seni gayrilerden, her-
kesin sevdiğinden çok se-
verim. Senin benim ya-
nımda hediyelerin vardır,
Sana ulaştırayım. Sen Al-
lahü teâlânın Resûlünün
halifesisin. Enbiyâ ve Mür-
sellerden sonra, Âdemo-
ğullarının seyyidisin
"aleyhissalâtü vesselâm".
Sana tâbî' olan ve seni se-
ven felâh bulur.

Arâbî lugatında, bütün
hayırlar, iyilikler, felâh keli-
mesinde toplanmıştır. Fe-
lâh; dünya ve âhirete âid
isteklerin yerine gelmesi-
ne derler. Denilmiştir ki,
felâh dört şeydir: Bir bekâ
ki, fenâsı olmaya. Bir gınâ
[zenginlik] ki, fakîrliği ol-
maya. Bir izzet ki, zelîllîği
olmaya. Bir ilim ki, cehli
olmaya. Seni sevmiyen ve
sana uymayan ziyân etti.
Her kim ki seni dost tutar,

EBÛ BEKR-İ SİDDÎK

Resûlullah hazretlerinin dostluğu ile dost tutar. Her kim sana buğz eder. Resûlullah hazretlerine buğzu olmak sebebi ile sana buğz eder. Senin dostun hakîkatte Allahü teâlâ hazretlerinin ve Resûlünün dostudur. Senin düşmanın, hakikatte Allahü teâlâ ve Resûlünün düşmanıdır. Her kim ki, seni düşman tutar. Muhammed Mustafâ'nın şefâ'ati o kimseye vâsıl olmaz. Her kim ki, Muhammed Mustafâ'nın şefâ'atinden mahrûm olur. O kimse Allahü teâlânın rahmetinden de mahrûm kalır. Yâ Ebâ Bekr, sen bunun için iyi ve azîzsin; yakın gel. Yakın geldiği ânda, Dıhye kayboldu. Resûlullah Efendimiz de uykudan uyandı. Buyurdu ki, yâ Ebâ Bekr! Bu sual-cevap şeklindeki konuşma nedir? Ebû Bekr hazretleri de Dıhye ile yaptığı musâhabatı haber verdi. Resûlullah aleyhissalâtü vesselâm, buyurdu ki, yâ Ebâ

Bekr! O Dıhye değil idi. O Cebrâîl-i emîn idi. Sana haber verdi o isimlerden ki, Allahü teâlâ ve tekaddes hazretleri onları sana tesmiye etti [sana verdi].

14- Ebû Sa'îdil Hudrî rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdular: Kıyâmet günü olunca, Allahü tebâreke ve teâlânın emri ile Arş önünde kırmızı altından üç kürsî konulur. Mahşer meydanı onların nûru ile nûrlanır, aydınlanır. Biri bir kenârda, biri öbür kenârda, biri ortada kurulur. İbrâhîm aleyhisselâm gelip, Allahü teâlânın emri ile bir kenârdaki minber üzerine oturur. Ben de (Muhammed aleyhisselâm); öbür kenârdaki minber üzerine otururum. Orta yerde olan minber boş kalır. Bir münâdî, seslenir ki, Ebû Bekr-i Sıddîk nerededir. Ebû Bekr-i Sıddîk durduğu yerden ta'zîm ile getirirler. Ortadaki minber üzerine oturturlar. Sonra bir mü-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

nâdî seslenir ve der ki, Halîl ve Habîb arasında Sıddîk'ın bulunması ne hoştur, ne güzeldir. Sonra Allahü teâlâ hazretleri üçünden hicâbı kaldırıp, tecellî eder, dîdârını gösterir. Ben, baş gözü ile, Allahü teâlâyı müşâhede ederim. İbrâhîm de müşâhede eder, Ebû Bekr de müşâhede eder.

15- Ebû Ubeyde bin Cerrâh rivâyet eder: Resûlullah Efendimiz mübârek elini Ebû Bekr-i Sıddîk hazretlerinin omzuna koyarak, buyurdu ki: **Yâ Ebâ Bekr! Kullar, Allahü teâlâ hazretlerinin huzuruna dağlar misilli günâh ile çıksalar, kalblerinde senin muhabbetin olsa, Allahü teâlâ onların günâhlarını af eder.**

16- Bedr gazâsında, Ramezân-ı mübârekin on yedinci Cum'a günü idi. Bu haberin râvisi, Abdullah bin Mes'ûd'dur. Der ki, o gazâda ben de hâzır idim. Benden âciz kimse

yoktu. Lâkin Ebû Cehl'in başını ben kestim, getirdim. İki asker birbirine erişti. Ebû Bekr-i Sıddîk hazretlerini, Muhammed Mustafâ'nın huzur-u şerîfinde gördük. Hazreti Sıddîk kendi oğlunu kâfirler safında gördü. Gayret ve hamîyyet-i dîniyyesi galebe gelip, din gayreti ile ortaya çıkıp, yâ Resûlallah bana izin ver, tâ kâfirler ile muhârebe edeyim. Onların kalblerine vurayım. Oğlumun başını kendi elim ile keseyim, dedi. Resûlullah Efendimiz, **yâ Ebâ Bekr! Harbe katılma. Benim yanımda, gözüm ve kulağım gibi olduğunu bilmiyor musun,** buyurup, Hazreti Ebû Bekr'i; Allahü teâlânın selâmını ve kelâmını işiten mübârek kulaklarına ve Allahü teâlâyı bilmediğimiz şekilde gören mübârek gözlerine benzettiler.

Server-i âlem Resûl-i ekrem Efendimizin mübârek başlarından kadem-i

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

şerîflerine kadar herbir a'zâsı güzel idi. Velâkin mübârek gözleri ve kulakları cümle a'zâlarından da hâ güzel idi. Doğudan-batıya bütün Müslümanlar, muvâfık ve muhâlif hepsi bilirler ki, Resûlullah Efendimiz çok kere, kulağından ve gözünden dolayı dua buyurmuştur. **“Ey benim Allahım! Beni kulağım ve gözüm ile faydalandır. Benim gözümü ve kulağımı benden sonra ümmetime mîrâs bırak.”** Allahü teâlâ bu iki duaya icâbet etmiştir. Resûl-i ekrem Efendimizi hayatta Ebû Bekr ile faydalandırmıştır. Vefâtlarından sonra, Ebû Bekr'i mîrâs tutucu halife etmiştir. Bu iki dua, o iki duaya benzer ki, Ebû Bekr Siddik'a buyurmuşlar idi: **“Allahü teâlâ, sana, hayâtımda ve vefâtımdan sonra, benim tarafımdan en iyi karşılıklar versin!”** Bu duaların tamamını Allahü teâlâ kabûl buyurmuştur. Zîrâ, İslam dîni

önce ve sonra, Ebû Bekr-i Siddik hazretleri ile karar tuttu.

17- Resûlullah Efendimiz, son hastalığında, vefâtı yaklaştı. Cümle halk [ya'ni Eshâb-ı kirâm] hüznü ve telâşlı idiler ve muzdarib oldular. Lâkin Ebû Bekr hazretleri, tamam ilmi, sekînesi ve hilmi ve fadlı, akli ve tedbîri sebebi ile, o fitnelerde ve âfatlarda, hilâf ve ihtilâflarda, halka dermân olurdu. Resûlullah vefât ettiler. İhtilâf oldu. Hazreti Server-i âlem, dâr-ı bekâyâ [âhirete] irtihâl ettikte [göçtükte], bir kısım dedi ki, vefât etti, bir kısım dedi ki vefât etmedi. Her iki kısım toplanıp, kılınçlar çekildi. Ebû Bekr hazretleri, hücre-i seadete girdi. Rıfık ve karârlılık ile, Resûlullah Efendimizin, yastığı yanına geldi. Mübârek yüzünü kible tarafına yöneltip, üzerine bir çarşaf örtmüşler idi. Mübârek yüzünden örtüyü açıp, baktı ki, dün-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

ya âleminden, âhirete göçüp, yok olmayan mukaddes rûhlarının Allahü teâlâ katına ulaştığını anladı. Ebû Bekr böyle gördükte, durduğu yerden dizleri üzerine düştü. Bir sâat miktarı, yüzünü, gözünü Resûlullah hazretlerinin mübârek eline ve ayağına, yüzüne sürdü. Nûrlu yüzüne bakarak, gözyaşlarını nisân yağmuru gibi döktü. Buyurdu ki, anam-babam sana fedâ olsun. Allahü teâlâ ve tekaddes hazretlerinin sana yazdığı ölümden acı çektin ve şiddeti tattın. Bundan sonra acı çekmezsın. Hiç mihnet dahî bulmazsın. Kalkıp evden dışarı geldi. Minbere çıktı. Elhamdülillah, Vessalâtü... okuduktan sonra, Yâ kavim! Her kim, sizden Hazreti Muhammed'e taparsa, Hazreti Muhammed vefât etmiştir. Her kim sizden Hak teâlâ hazretlerine taparsa, Allahü sübhânehü ve teâlâ öl-

mez, dedi. Eshâb-ı kirâm arasındaki ihtilâf kalktı. Sâkin ve rahat oldular. Sonra da, hangi mekâna defnedelim diye ihtilâf ettiler. Muhâcirler dediler ki, Mekke-i Mükerreremeye götürelim. Ensâr dediler, Medîne-i münevverede defnedelim. Bir kısmı dedi, Şam'a götürelim. Bir kavim dedi ki, Yemen'e götürelim. Söz uzadı. Husûmet zuhûra gelecek idi. Hazreti Ebû Bekr buyurdular ki, Resûlullah Efendimizden işittim. Buyurdular ki: **"Peygamberler, rûhları kabz olundukları mekâna defnolunurlar!"** Bütün sahâbîler, bu kavle râzı olup, sâkin oldular.

Bir kere de, hilâfet için ihtilâf ettiler. Muhâcirler dediler, halife bizden olsun. Ensâr dediler, halife bizden olsun. Bir kısım da dedi, halife iki olsun. Biri Ensârdan olsun, biri muhâcirden olsun. Ebû Bekr-i Sıddîk kalkıp, minbere çıktı. Hamd, senâ ve salât

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

ve selâm ettikten sonra, buyurdu ki, “imâmet ve hilâfet işi şirketle olmaz. Zîrâ iki kılınç bir kında olmaz. Bir evde iki sâhib olmaz. Bir mescidde iki muhtelif kible doğru olmaz. İmâm Kureyş’den olur. Her kim Kureyş’ten değildir, imâmlığı [halifeliği] olmaz. Bunları Resûlullah’tan işittim.” Muhâcir ve Ensâr, Ebû Bekr-i Sıddîk’ın sözünü işittiler ve hepsi kabûl ettiler. İhtilâf kalktı .

Bir de Üsâme hakkında ihtilâf ettiler. Resûlullah Efendimiz hayâtlarında, sekizbin yiğit kimseyi, Şâm tarafına gönderip, Üsâme’yi onların üzerine emîr ta’yîn buyurmuştu. Kendi mubârek eli ile Üsâme’ye bir alem [bayrak] vermişlerdi. Onlar ile meşgûl olmaktan kurtulmuşlar idi. Lâkin, Üsâme hazretleri Medîne’den çıkmadan, Resûlullah Efendimiz âhiret âlemine göçtüler. Muhâcir ve Ensâr it-

tifâk ettiler ki; o askeri Şâm tarafına göndermiyeler. Böyle bir zamanda Yahudiler ve Hıristiyanlar bir yandan, mürtedler ve münâfıklar bir yandan rencide ederlerdi. Eğer bu zamanda, bu kadar askeri kendimizden uzak tutarsak, sonra bizim hâlimiz nice olur. Ebû Bekr-i Sıddîk buyurdular ki, o Allahü teâlâ hakkı için ki, ondan başka Allah yoktur, eğer kırlardaki kurtlar gelseler, ortalık boş olduğu için, evlâd ve ıyâllerimizi evlerimizden dışarı çekseler de, o alemleri [bayrağı] ki, Resûlullah Efendimiz mübârek eli ile bağlamıştır, geri döndürmem. O sâatte Üsâme’yi askeri ile Şâm tarafına gönderdi. Yahudiler ve diğerleri bunu gördüler. Kalblerine korku düştü. Düşündüler ki, eğer İslam dîni doğru olmasa idi, böyle zamanda, bu kadar askeri kendilerinden uzağa göndermezlerdi.

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Menkıbe: Emîr-ül mü'minin Ömer bin Hat-tâb rivâyet eder: Bedir gün-ü idi. Resûlullah Efendi-miz kendi eshâbının azlığını gördü ki, üç yüz on üç kimse idiler. Küffârın çokluğunu gördüler, bin kişiye yakın idi. Mübârek yüzünü kible tarafına dönüp ve iki ellerini yukarı kaldırıp, "İlâhî! Bize va'd ettiğin zaferi nasîb et. Yâ ilâhî! Eğer, küffâr bugün Müslümanlar üzerine gâlip olsalar ve bu kavmimi burada helâk etseler, bir dahâ kıyâmete dek, dünyada kimse Seni bir bilip, birliğini zikretmez" buyurdu. Ebû Bekr-i Sıddîk öteden gelip dedi ki, yâ Resûlallah! Allahü tebâreke ve teâlâ va'dinde durup, Size zafer nasîb eder, küffârın şerrini Sizden uzaklaştırır. Hemen Cebrâîl aleyhisselâm nâzil olup, beşbin melek, kendisi ile berâber kâfirler ile harp etmek üzere geldi. Dedi ki, yâ Muhammed! Ebû

Bekr'in bu sözleri söylemesi üzerine, biz silâhlarımız ile geldik ki, senden bu şerri def' edelim, buna kâfiyiz.

Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk, Resûlullah hazretlerine, kulak ve göz menzilesinde olmuştur. Zîrâ, bedeninin bütün organlarından önce, bir sesi kulak işitir. Görülecek bir şeyi, bedeninin bütün organlarından önce göz görür.

"Nükte": İnsan vücûdunda baştan ayağa dek, hiçbir uzuv, kulaktan ve gözden fazîletli değildir. Bütün Peygamberlerin (aleyhimüsselâm) ümmeti arasında da Ebû Bekr hazretlerinden üstün ve fazîletli kimse yoktur.

Menkıbe: Âişe-i Sıddîka hazretleri rivâyet eder: Resûlullah Efendimiz, bir gece mübârek başını, benim yanıma koymuştu. Mübârek gözlerini yıldızlara dikmişti. Ben aya baktım ki, Resûlullah hazretle-

EBÛ BEKR-İ SİDDÎK

rinin mübârek yüzü aydan güzel idi. Bir damla su [gözyaşı] benim gözüm-den mübârek yüzü üzerine düştü. Benden tarafa bakıp, buyurdu ki: **Yâ Âişe, ne oldu sana.** Dedim: Ben senin yüzüne ve aya baktım. Senin yüzün aydan dahâ nûrlu olduğunu gördüm. Vay o kimseye ki [ya'ni o kimseye acınır ki] kıyâmet günü senin yüzünü görmesin ve senin şe-

fâ'atinden mahrûm kalsın. Resûlullah buyurdu ki, **yâ Âişe! Hüdâ-i azze ve celle güneşin ve ayın nûrunu benim nûrumdan yarattı. Niçin teaccüb edersin** [hayret edersin], **benim yüzümün nûruna ki, yıldızları ve levhi ve kalemi ve onsekizbin âlemi benim nûrumdan yarattı.** Ben dedim; Yâ Resûlallah! Sen yıldızlara niçin bakardın. Buyurdu ki, **yâ Âişe!**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Benim Eshâbım arasında, bir recül [mevki' sâhibi] vardır ki, hergün yıldızlar adedince, onun tâ'atini göğe götürürler. Ben yıldızlara baktım ki, adedini Allahü teâlâ hazretlerinden başka bir ferd bilmek ihtimâli yoktur. Âişe zan etti ki, benim babamı murâd ederler. Dedi ki, yâ Resûlallah! O recül [mevki' sâhibi] kimdir. Buyurdular: O Ömer bin Hattâbdır. Ömer bin Hattâbın tâ'ati ise babanın tâ'ati yanında, deryâdan bir damla gibidir.

Haberde gelmiştir. Resûlullah Efendimiz, Cebrâîl aleyhisselâm hazretlerine buyurdular ki: **Bana Ömer bin Hattâb'ın fazîletlerinden haber ver.** Cebrâîl aleyhisselâm buyurdu ki: Yâ Muhammed! Nûh aleyhisselâmın Peygamberliği müddeti olan dokuzyüzelli sene seninle otursam, Ömer bin Hattâbın fazîletlerini beyan etsem, bir cüz'ünü beyana

kâdir olamam. Ömer'in fazîleti [üstünlüğü], Ebû Bekr'in fazîleti yanında, yıldızlar arasında bir yıldız gibidir.

Âlimlerden ba'zısı derler, her kim ki, Hazreti Bilâl'in fazîletlerini anlatırım der ise, anlatamaz. Hâlbuki Bilâl-i Habeşî, Ebû Bekr-i Sıddîk'ın azâdlısı idi. Ben-denin [kölenin] fazîleti bu kadar olur ise, hâcenin [efendinin] fazîleti ne kadar olur, düşünmek gerek. Haberde gelmiştir ki, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, **Mi'râca vardığım gece, Cebrâîl aleyhisselâm ile Arş altında, bir na'ln sesi işittik. Cebrâîl aleyhisselâm dedi ki, bu Bilâl-i Habeşinin na'lnı sesidir ki, seher vaktinde onun ile mescide gider.**

Menkıbe: "Allahü tebareke ve teâlâ şânühû hazretlerinin üstün kulları ol kimselerdir ki, yer yüzünde tevâzu' ile yürürler. Tâ ki, canlı karıncayı incitmeyeler." [Furkân sûresi 63]

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Ebû Bekr-i Sıddîk yolda yürür iken bir canlıyı ezmemek için, ayağı önüne bakardı. Bir vakit yolda yürürken, yol üzerinde karınca gördü. Ayağı ile üzerine basmamak istedi. Bir genç geldi. Hazreti Sıddîkî söz ile meşgûl etti. Unutup, ayağını o karınca üzerine basıp öldürdü. Sonra, Hazreti Sıddîk bakıp, onu gördü. Üzüldü. Ne yapacağını düşünmeye başladı. Tam o sâat, Allahü teâlâ o karıncaya hayât verdi ve konuşmaya başladı: Esselâmü aleyke yâ halife-i Resûlillah! O sâat beni öldürüp, üzüldünüz. Sizin üzülmeye sebebınızdan dolayı, Allahü teâlâ ben zayıf kulunu diriltti. Konuştu. Resûlullah buyurdu ki, **yâ Ebâ Bekr, sana halife diyen kimse karıncadır. Sana buğzeden ve düşman olan kimseler karıncadan âdi olur.**

Menkıbe: Hadîce-i Kübrâ'yı, Resûlullah Efendimize verecekleri zaman

[evlenecekleri zaman], Hazreti Hadîce, bir şahsı gizlice Server-i kâinâtın huzuruna gönderdi. O kişi gelip, dedi: Müşrikler bize ta'n ederler ki, kendi şöhretli hâlinle, bir fakîre varıp, zevceliği kabûl ettin. Şimdi bir miktar çeyiz gönderin, az da olsa, ben onu çoğaltıp, halka gösteririm. Ayıplıyanların ayıplaması, kötülüyenlerin kötülemesi def' olur. Resûlullah Efendimiz mütefekkir ve mütereddid kalkıp, gitti. Ben kimden borç isteyeyim ki, bana borç verir, diyordu. Yine kendi kendine, bâri vefâkâr Ebû Bekr'in dükkânına varayım deyip, pazara geldi. Hulle-i şerîfi omuzunda çekerek ve göklerin melekleri nazar ederek giderken, Ebû Bekr-i Sıddîk uzaktan gördü ki, Sultân-ı kâinât hazretleri, seadet ve izzetle teşrîf buyurur. Sevincinden şaşırmış olarak kendi kendine dedi ki, eğer benim dükkânıma

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

teşrîf ederse, her ne ister ise vereyim. Kainatın Efendisi doğru Ebû Bekr-i Sıddîk'ın dükkânına geldi. Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk da karşılayıp, dedi ki, yâ Muhammedül-emîn! Niçin üzüntülüsün. Fahr-i âlem buyurdular ki, yâ Ebâ Bekr. Bana bir miktar şey gerek ki, Hadîce'ye ceviz götürüyüm. Ebû Bekr-i Sıddîk dedi ki, yâ Muhammedül-emîn! Yetmiş devem, Şam'a ticârete git-

mişti. Bugün müjde getirdiler ki, sâlim ve ganîmet ile geldiler. Kerem edip, karşılayın. Kervân başı olan şahsa durumu bildirin. O kervânın başındaki şahsa sağ ve sâlim geldiğinde, azâd edeceğimi, yüz altın vereceğimi, Ebû Bekr'in bunu va'detmiş olduğunu söyleyin. Resulullah Efendimiz, çok sevinip, kervânın önüne geldi. O kervân başı şahsa dedi ki: Efendin Ebû Bekr-i Sıddîk

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

bu develeri yükleri ile, eş-yâları ile bana hibe etti. Sana nişân vereyim dedikte, kervanbaşı kul, ben senden nişân istemem. Ben ve develer, sana fedâdır deyip, develeri Hadîce-i kübrâ hazretlerinin sarayı tarafına sürdüler. Pazar ortasına vardılar. Ebû Bekr-i Sıddîk bir kimse gönderdi ki, Muhammedül-emîn hazretlerine söyle, develeri getirip, bu aradan geçirsinler. Getirdiler. Dedi ki, yâ Muhammedül-emîn, bir miktar durun. Hizmetçi gönderip, kendi seadethânesinden renkli-ipekli kaffanlar getirip, herbirini bir devenin yükü üzerine çektiler. Renkli ipekli kumaşlar ile çeyizleri iletirler. Tâ ki, Muhammedül-emîn hazretlerinin, kötüleyenleri, zemmedenleri, hased edenleri, üzüntülü, gamlı olsunlar. Bütün Mekke-i mükерeme ehline, ma'lûmdur ki, Rasulullah Efendimizin malı yoktur. Ebû Bekr-i Sıddîk malını

ve mülkünü Hazreti Muhammed'e fedâ etmiştir. O develeri, üzerlerinde ipekli-renkli kumaşlar ile örtülü olarak, sesli olarak Mekke-i mükерremeyi dolaştırarak, Hazreti Hadîce'nin seadethânesine ilettiler. Cümleye ma'lûm oldu ki, bu Hazreti Hadîce'nin çeyizidir. Muhammedül-emîn getirmiştir. Sıddîk-ı Ekberin bunun gibi, hizmet-i şerîfleri ve i'âne-i haseneleri, sayısızdır.

Menkıbe: Enes bin Mâlik rivâyet edip, buyurdular ki; Resûlullah Efendimizden, Ebû Bekr'in o kadar üstünlüğünü işittim ki, hayrette kaldım. Server-i âlem hazretleri, bu dünyadan, öbür âleme göç ettiler. Bir gece Sultân-ı Enbiyâyı rüyada gördüm. Önüne bir tabak hurma koymuşlar. "Yâ Resûlallah! Hak teâlânın sana verdiği o nesneden bana da ver!" dedim. Bana bir hurma verdi. Dedim "Yâ Resûlallah! İhsânınızı arttırınız".

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Böyle böyle dokuz hurma verdi. Yine yâ Resûlallah, tekrar ver dedim. Uykudan uyandım. Baktım, dokuz hurmayı elimde buldum. Bilâl'in ezân sesini işittim. Abdest alıp, mescide geldim. Sabah namazını Ebû Bekr hazretlerinin arkasında kıldım. Namazdan sonra bir sâat başımı önüme salıp, tesbîh çektim. Başımı kaldırdım. Hazreti Sıddîk'i gördüm. Mubârek arkasını mihrâba vermiş. O rüyamda, Resûlullah Efendimizin önünde gördüğüm hurma tabağını şimdi, Hazreti Sıddîk'ın önünde konulmuş gördüm. Dedim ki: Yâ halife-i Resûlillah! Allahü teâlânın sana verdiği ni'metlerden bana da ver. Bana bir hurma verdi. Dedim, arttır. Bir hurma dahâ verdi. Dokuz hurmaya dek bana verdi. Ben dedim: Yâ halife-i Resûlillah, arttır. Buyurdu ki: Yâ Enes! Eğer gece Resûlullah hazretleri ziyâde verse idi, ben de ziyâde verirdim.

Menkıbe: Ömer bin Hattâb buyurur ki; Ebû Bekr-i Sıddîk'i gördüm. Dilini parmağı ile tutup ovar idi. Dedim: Yâ halife-i Resûlillah, ne yapıyorsun! Buyurdu ki; bu beni çok işlere uğratmıştır. Hem bir büyük kimseden işittim ki, Hazreti Ebû Bekr yedi dirhem ağırlığındaki bir taşı, yedi sene ağzında tuttu. Bir söz söyleyeceği zaman, eğer o söz, Allahü teâlâ hazretlerinin zikrinden gayri olsa idi, sol eli ile dilini tutup, sağ eli ile o taşı dili üzerine sürerdi. Der idi ki: Ey dil. Bir dahâ söylemiyesin o sözü ki, Allahü teâlâ hazretlerinin mardisi olmaya [sevdiği şey olmaya].

Hüccet-ül-İslam İmâm-ı Gazâlî **Kimyâ-i seadet** adlı kitabında bildirmiştir: Ebû Bekr-i Sıddîk yedi lokma yemek yer idi. Fazla arzû eder ise, dokuz lokma yer idi. Şimdi, yüzbin rahmet olsun, Hazreti Sıddîk üzerine ki, bütün işleri bu yol

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

üzerine idi. O pâk din ve doğru i'tikâd senin üzerine olsun ki [ya'ni doğru i'tikâdlı olasın ki], Ebû Bekr, Ömer ve Osmân ve Ali'yi "radiyallahü teâlâ an-hüm" berâber sevesin.

Menkıbe: Haberde gelmiştir ki, Kûfedeki Abdülmecîd bin Abdülgaffâr adında biri var idi. Ca'fer-i Sâdık'ın hûzuruna vardı. Dedi ki, Esselâmü aleyke ey Resûlullah'ın torunu. Resûlullah Efendimizden sonra en üstün olan kimdir. Ca'fer-i Sâdık buyurdu ki: Ebû Bekr-i Sıddîk'tır .

Abdülmecîd bin Abdülgaffâr: Böyle olduğunu nereden biliyorsun.

Ca'fer-i Sâdık: Hak teâlâ hazretleri ona, Resûlullah'tan sonra, ikinci buyurdu. Üçüncüleri Allahü teâlâ olan iki kişiden, ikincisi olmak kadar şeref olmaz "Bundan üstün şeref olmaz".

Abdülmecîd bin Abdülgaffâr: Hazreti Ali, Resû-

lullah Efendimizin döşesinde, kâfirlerden korkmadan yatmadı mı?

Ca'fer-i Sâdık: Ebû Bekr-i Sıddîk, Resûlullah hazretleri ile mağaraya girmede mi?

Abdülmecîd bin Abdülgaffâr: Eğer korkmasa idi, girmezdi. Allahü teâlâ Resûlullah'a haber verdi ki, Ebû Bekr'e korkma, dedi.

Ca'fer-i Sâdık: Onun korkusu, ondan idi ki, kâfirler onların nerede olduğu hakkında bir haber duyup, gelirler. Resûl-i ekremi üzerler. Görmez misiniz Ebû Bekr-i Sıddîk, kendi ayağını, mağarada bir deliğe koydu. Hattâ yılan onu kaç defa ısırды. O acıya katlandı. Ayağını kaldırmadı. Resûlullahı uyandırmamak için, hiç ses de çıkarmadı. Kendinden korksaydı, zehirlenerek, cânını Resûle fedâ etmezdi.

Abdülmecîd bin Abdülgaffâr: Mâide sûresinde, "Rükû'da iken sadaka ve-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

rirler” meâlindeki ellisekizinci âyet-i kerîme ile medh olunan Alîdir.

Ca’fer-i Sâdık: Bu âyet-den önce, bir âyet-i kerîme vardır ki tahsîs rakamı ondan ziyâdedir. O Sıddîk şânındadır. **“Allahü teâlâ, mürtedler ile cihâd eden bir kavim getirir. Allahü teâlâ bunları sever”** meâlindeki âyet-i kerîme, Ebû Bekr Sıddîk içindir ve dahâ çok yükseltmektedir. Resûlullah Efendimizin, öbür âleme göçmelerinden sonra, Arablar, dedi ki, biz namaz kılarız. Ammâ zekât vermeyiz. Ebû Bekr buyurdu ki, Resûlullah hazretlerine edâ ettikleri zekât malından bir deve dizinin bağını vermese-ler ve ondan eksik verse-ler, ben onlar ile toprak ve kum sayısınca olsalar da muhârebe ederim.

Abdûlmecîd bin Abdûlgaffâr: Yâ Ca’fer. Hazreti Alî’nin şânı için, meâl-i şerîfi, **“Mallarını, gece-gündüz, gizli ve gözönünde**

verenler” olan Bekara sûresinin iki yüz yetmiş dördüncü âyeti gelmemiş mi?

Ca’fer-i Sâdık: “Sûre-i Velleyl”, Ebû Bekr-i Sıddîk’ın şânında nâzil olmuştur. Şânını çok yükseltmektedir. Zîrâ Ebû Bekr-i Sıddîk kırk bin altın verdi. Kendisine bırakmadı. Bir kilime sarındı. Ceb-râîl aleyhisselâm geldi ve dedi ki, Allahü teâlâ buyurdu ki, ben Ebû Bekr’den râzıyım. O benden râzı mıdır? Ebû Bekr-i Sıddîk, ben Allahü teâlâdan râzıyım, râzıyım, râzıyım, dedi.

Abdûlmecîd bin Abdûlgaffâr: Meâli şerîfi **“Hâcılara su vermeyi ve Mes-cid-i Harâmı binâ etmeyi, îmân etmekle ve Allah yolunda cihâd etmekle bir mi tutuyorsunuz. Hâyr, böyle değildir”** olan Tövbe sûresinin yirminci âyet-i kerîmesi Hazreti Alî’nin şânını bildirmek için nâzil olmadı mı?

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Ca'fer-i Sâdık: Meâl-i şerîfi "**Mekkenin fethinden önce, sadaka verip, cihâd eden ile, fethden sonra veren ve cihâd eden bir değildir. Önce olanın derecesi dahâ yüksektir**" olan Hadîd sûresinin onuncu âyet-i kerîmesi ile Ebû Bekr-i Sıddîk medh olunuyor. Ebû Bekr'in muhârebe etmesi önce idi ki, Ebû Cehl, Resûlullah hazretlerine vurmak istedi. Ebû Bekr-i Sıddîk, Ebû Cehl'e mâni' oldu.

Abdûlmecîd bin Abdûlgaffâr: Ali, hiç kâfir olmadı.

Ca'fer-i Sâdık: Öyledir, lâkin, Allahü tebâreke ve teâlâ hiç kimsenin, îmânını, Ebû Bekr'in îmânı gibi met-

hetmedi. Meâl-i şerîfi "**Muhâcir ve Ensârın önce gelenlerinden Allahü teâlâ râzıdır. Onlara Cennet'te sonsuz ni'metler vardır**" olan Tövbe sûresi yüzbirinci âyetinde ve meâl-i şerîfi "**Doğru haber ile gelen ve Ona inanan için Cennet'te istedikleri herşey vardır**" olan Zümer sûresi otuzüçüncü âyetinde, Allahü teâlâ, Ebû Bekr-i Sıddîk'ın îmânını methetmektedir. Her ne vakit ki, Resûlullah Efendimiz vahy ile bir haber verse idi, Kureyş, yalan söylüyorsun derdi. Ebû Bekr-i Sıddîk hemen yetişip, doğru söylüyorsun yâ Resûlallah, derdi.

Abdûlmecîd bin Abdûlgaffâr: Meâl-i şerîfi "**Uhud**

Ebu Bekr-i Sıddik Hazretlerinin Topkapı Sarayı'nda muhafaza edilen kılıcı

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

gazâsında, şeytâna uyup, dağılanlar” olan İmrân sûresi yüz elli beşinci âyetinde, Allahü teâlâ şikâyet etmiyor mu?

Ca’fer-i Sâdık: Âyet-i kerîmenin sonunu oku. Meâlen **“Onların bu kusurlarını af ettim”** buyuruyor.

Abdûlmecîd bin Abdûlgaffâr: Hazreti Alî’nin dostluğu farzdır. [Hazreti Ali’yi sevmek farzdır.] Kur’ân-ı azîmüşşânda, Şûrâ sûresinde, yirmiüçüncü âyetinde meâlen **“Size İslamiyeti bildirdiğim ve Cennet’i müjdelediğim için, bir karşılık beklemiyorum. Yalnız yakınım olanları seviniz”** buyuruldu ki, bunlar, Ali, Fâtıma, Hasen ve Hüseyin’dir.

Ca’fer-i Sâdık: Ebû Bekr’e dua etmek ve Onun dostluğu [Onu sevmek] farzdır. Allahü teâlâ, Haşr sûresinde onuncu âyetinde meâlen **“Muhâcirlerden ve Ensârdan sonra, kıyâmete kadar ge-**

len mü’minler, yâ Rabbî! Bizi af et ve bizden önce gelen din kardeşlerimizi [ya’ni Eshâb-ı kirâmı] **af et derler”** buyuruyor. (Hüseynî tefsîrinde diyor ki; “Âlimler buyurdu ki, Eshâb-ı kirâmdan birini sevmeyen kimse, bu âyette bildirilen mü’minlerden olmaz. Bu duadan mahrûm olur”.)

Abdûlmecîd bin Abdûlgaffâr: Resûlullah **“Hasen ve Hüseyin, Cennet gençlerinin üstünüdür. Babaları dahâ üstündür”** buyurmadı mı?

Ca’fer-i Sâdık : Ebû Bekr-i Sıddîk hakkında bundan iyisini buyurdu. Babam Muhammed Bâkır’dan işittim. Ceddîm İmâm-ı Ali buyurdu ki, Resûlullah’ın huzurunda idim. Başka kimse yok idi. Hazreti Ebû Bekr ile Hazreti Ömer geldi. Server-i âlem: **“Yâ Ali! Bu ikisi, Peygamberlerden başka, Cennet erkeklerinin en üstünüdür.”** buyurdu

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Abdûlmecîd bin Abdûl-gaffâr: Yâ Ca'fer! Âişe mi üstündür. Fâtıma mı üstündür?

Ca'fer-i Sâdık: Âişe "radıyallahü anhâ" Resûlullah'ın zevcesi idi. Onunla berâber olur. Hazreti Fâtıma Hazreti Alî'nin zevcesi idi. Onunla berâber olur.

Abdûlmecîd bin Abdûl-gaffâr: Âişe Ali ile muhârebe etti. Cennet'e girer mi?

Ca'fer-i Sâdık: Allahü teâlâ Ahzâb sûresi, elli-üçüncü âyetinde meâlen; **"Resûlullah'ı incitmeyiniz. Ondan sonra, zevcelerini nikâh ile hiç almayınız. Bunların ikisi de büyük günâhtır."** buyuruyor. (Beydâvî ve Hüseyinî tefsirlerinde diyor ki, bu âyet-i kerîme gösteriyor ki, Resûlullah vefât ettikten sonra da, ona saygı göstermek için, zevcelerine saygı lâzımdır.)

Abdûlmecîd bin Abdûl-gaffâr: Ebû Bekr'in hilâfe-

tini, Kur'ân-ı azîmüşşânda bana göstermeye kâdir misin?

Ca'fer-i Sâdık: Gösteririm. Hem Kur'ân-ı kerîmde, hem Tevrât'ta ve hem de İncilde gösterebilirim. Kur'ân-ı kerîmde olan şudur: En'âm sûresi yüzaltmışbeşinci âyetinde meâlen; **"Allahü teâlâ sizi yeryüzünde halife yaptı"** buyuruldu. Nûr sûresi elli-beşinci âyetinde meâlen; **"İmân eden ve emirlerimi yapanlarınızı, yeryüzüne hâkim kılacağımı söz veriyorum. İsrâîloğullarını halife yaptığım gibi, sizi de birbiriniz ardı-sıra halife yapacağım"** buyuruldu. (Beydâvî ve Hüseyinî tefsirlerinde diyor ki, bu âyet-i kerîme gaybdan haber verip, Kur'ân-ı kerîmin, Allahü teâlânın kelâmı olduğunu ve dört halifesinin meşrû; haklı olduğunu göstermekdedir.) Feth sûresinin son âyetinde meâlen, **"Resûlullah ve onunla birlikte olanlar,**

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

birbirlerini her zaman ve çok severler ve her zaman kâfirlere düşman olurlar!" bütün Eshâb bildirilmekte ve Ebû Bekr'in şerefine işâret edilmektedir. Bu âyetin sonunda meâlen, **"Eshâbının misâlleri Tevrât'da ve İncil'de bildirildi"** buyuruyor. Babam, ceddim Ali bin Ebî Tâlib'den ve onun da Resûlullah'dan bildirdiği hadîs-i şerifte, **"Allahü teâlâ, hiçbir Peygamberine vermediği kerâmetleri bana verir. Kıyâmette mezârdan önce kalkarım. Allahü teâlâ dört halifeni çağır, buyurur. Onlar kimdir, yâ Rabbî, derim. Ebû Bekr'dir, buyurur. Yer yarıp, herkesten önce Ebû Bekr mezârdan çıkar. Sonra Ömer, sonra Osmân, sonra Ali kalkar"** buyuruldu.

Abdûlmecîd bin Abdül-gaffâr: Yâ Ca'fer, bunlar Kur'ân-ı azîmde var mıdır?

Ca'fer-i Sâdık: Evet, okumadın mı, Allahü teâlâ

onlardan haber verdi. **"Peygamberler ve bunların şâhidleri, hesâb için getirilir!"** buyuruldu. [Zümer sûresi 69] Yahut şehîdleri getirilir, denildi. Ya'ni Ebû Bekr ve Ömer ve Osmân ve Ali'yi getirirler.

Abdûlmecîd bin Abdül-gaffâr: Yâ Ca'fer! Bu zamana kadar ben onları sevmiyor idim. Şimdi pişmân oldum. Eğer tövbe edersem, Allahü teâlâ kabûl eder mi?

Ca'fer-i Sâdık: Çabuk tövbe et ki, seadetin alâmeti olsun. Eğer, Allahü teâlâ korusun, o itikâd üzere dünyadan gitmiş olsaydın, senin dinin boşa giderdi.

Menkıbe: Tenbîh-ül gâfilin kitabında Ebülleys Smerkandi, Zeyd bin Erkam'dan haber vermiştir. Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk'in bir kölesi vardı. Ömrünün sonlarında her akşam iftâr vaktinde yemek getirirdi. Âdet-i şerifleri

EBÛ BEKR-İ SİDDÎK

117 dört büyük halife

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

öyle idi ki, nereden ve nasıl aldığını, kimden satın aldığını, onun san'atı ve mesleği ne olduğunu o köleden sormayınca o yemekten bir lokma ağzına koymazdı. Bu köle bir gece yine yemek getirdi. Ebû Bekr-i Sıddîk sual etmeden, mubârek elini uzatıp, bir lokma yemekten aldılar. Köle dedi ki: Ey Efendi Ne oldu ki, bu akşam sormadan yemeğe el uzattınız. Ebû Bekr-i Sıddîk'ın mubârek gözleri yaş ile dolup, buyurdu: Açlık bana sıkıntı verip, sabırsızlandırdı. Böylece bu hâl başıma geldi. Şimdi bana haber ver ki, bu akşam yemeği nereden getirdin. Köle dedi ki: Câhiliye vaktinde, raks ve oyun oynardım. Bir gruba raks ettim. Onlara hoş geldi. Bana dediler ki, şimdi bir nesnemiz yoktur. Va'detmişlerdi ki, elimize birşey geçince sana iyilik ederiz. Ben bugün gördüm ki, onların elleri doludur. Ben va'dlerini

hatırlattım. Yiyeceği bana verdiler. Ebû Bekr-i Sıddîk bunu işitti. Çok üzüldü. Ağladı. Yemeği önünden attı. Parmağını boğazına o kadar soktu ki, kay' etti. O lokma karnından dışarı geldi. Kendine eziyet verdi. Mubârek yüzü göğerti ve karardı. Mubârek yüzünün şeklinin değişikliğini görenler, bir miktar su içmesini ve bu üzüntüden halâs olacağını söylediler. Sıcak su getirdiler. İçti, bir kere dahâ kay' etti. Rahatsız oldu. İnceledi ki, karnında bir şey kalmadı. Dediler ki, yâ Sıddîk, bu kadar kendinize sıkıntı ve zahmet, bir lokmadan dolayı mıdır? Buyurdu ki, evet. Resûlullah Efendimizden işittim. Buyurdular ki, **"Allahü tebâreke ve teâlâ hazretleri, yediği harâm olan kimselere Cen-net'i harâm etmiştir."** Sonra başını yukarı kaldırıp, Yâ ilâhel âlemîn! Yediğim lokma için elimden geleni yaptım. O lokmaları

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

kay' ettim. O lokmadan damarlarımda birşey kaldı ise affet. Bu zayıf kulun, Cehennem azâbına dayanamam diye, dua buyurdu. Bu o Ebû Bekr'dir ki, Resûlullah Efendimiz, **"Ebû Bekr benim gözüm ve kulağım gibidir"** buyurdu.

Sual: Ebû Bekr-i Sıddîk hazretleri, niçin fîsebîllillah malının tamamını verdi. Ömer-ül Fârûk niçin malının yarısını verdi.

Cevap: Ömer-ül Fârûk adâleti temsîl ediyordu. Adâlet eşitliği muhâfaza etmektir. Ebû Bekr-i Sıddîk sıdkı temsîl ediyordu. Sıdk odur ki, elinde ne var ise hepsini vermelisin. Eğer, Hazreti Ömer, malının tamamını verip, çoluk-çocuğuna bırakmasa idi, âdil olamazdı. Hazreti Ebû Bekr malının yarısını verip, yarısını bıraksa idi, sâdık olamazdı. Hazreti Ebû Bekr için adl, Hazreti Ömer için de sıdk var idi. Lâkin birisinde sıdk cibilli-

dir. Ve birisinde adl hâldir. Adl, Hazreti Ömer'in hâlidir. Bir sıfat kişinin cibillisinde var ise, hâlinde de vardır. Ebû Bekr-i Sıddîk dedi ki: Cümle malını ver. Hiç bir şeyi koyma. Eğer helal ise onun hesâbından kurtulursun. Eğer harâm ise azâbından kurtulursun. Hazreti Ömer'in adli dedi ki, malının yarısını dağıt. Yarısını ehl-i iyâline bırak. Hazreti Ebû Bekr bütün malını verdiği için, Hazreti Ömer ne kadar mal verirse de, Hazreti Ebû Bekr'e uymuş olur.

Menkıbe: Câbir bin Abdullah anlatır: Bir bedevî a'râbî, bir kırmızı deve üzerinde, Hazreti Alî'nin huzuruna gelip, deveden inip, dedi ki: Esselâmü aleyke, yâ emîr-el mü'mînîn! Çabuk bana haber ver, Ebû Bekr'den ki, o Cennet'te midir? Hazreti Ali bundan dolayı üzülp, buyurdu ki, yâ a'râbî, keşke, anan seni doğurmamış olsa idi. Resûlullah

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Medine’de inşa edilen ilk cami olan Kuba Camii

Efendimizin hayâtında ve vefâtlarından sonra, bu sözü hiç kimse söylemedi. Sen söyledin. Muhâcirîn ve Ensâr arasında, şüphe yoktur ki, Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk, Resûl-i ekrem ve nebiyyi muhterem Efendimizin hayâtında vezîri idi. Vefâtından sonra halifesi idi. Ondan sonra her kimin i’tikâdı bunun üzerine olmaz ise, o dalâlettedir. Ey a’râbî! Resûlul-

lah Efendimiz Ebû Bekr-i Sıddîkı babası yerinde tutardı. Hazreti Ebû Bekr Cennet ehlini, tıpkı, gökyüzündeki bir yıldızın, yer yüzünün ehlini aydınlatdığı gibi aydınlatır. Ebû Bekr Cennet’te, bir köşkten bir köşke, bir kasrdan bir kasra gider. Cennet’te hiçbir kasr ve bir saray, bir oda, bir bahçe, bostân olmaz ki, illâ Hazreti Ebû Bekr’in nûrundan aydınlanmasın.

120 dört büyük halife

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

Cennet ehli köşklere başlarını çıkarıp, derler ki, yâ Rıdvân! Bu nûr nedir? Rıdvân der ki; Bu Ebû Bekr'in yüzünün nûrudur ki, kasrdan kasra ve odadan odaya gider.

Hazreti Ali sözüne devamla dedi ki: Yâ a'râbî! Ebû Bekr-i Sıddîk, vefâtı ânında bana dedi ki, benim cânım, benim gözümün nûru ve benim dostum ve benim azîzim. Benim vefâtım yakınladı. Ömrüm sonuna yaklaştı. Beni o, Resûlullah Efendimizi yıkadığın mübarek ellerin ile yıka. Kefene sar ve tabut üzerine koy. Cenâze mi Resûlullah Efendimizin Ravda-i mukaddeselerinin kapısına koy. Ve de ki, yâ Resûlallah! Ebû Bekr kapıdadır. İçeri girmek için izin ister. Eğer kilit anahtarsız açılırsa, beni Seyyid-i âlemin mübarek arkası yanına defnedin. Eğer kilit açılmaz ise, beni Bakî kabristanına götürüp, garîbler kabristanına defnedin.

Hazreti Ali buyurdu ki, yâ a'râbî, o halife-i Resûlullah olan Ebû Bekr-i Sıddîk dünyadan göçtü. Vasiyetini yerine getirip, techîz ettim. Ravda-i mukaddese kapısına götürdüm. İzin istedim. O sâat kilit kendiliğinden açılıp, bir ses işittim ki, "Habîbi habîbe kavuşturun. Habîbini çok özlemiştir" diyordu.

Menkıbe: Emîr-ül-mü'minîn Ali bin Ebî Tâlib'in, Ebû Bekr-i Sıddîk'ın vefâtı sırasında söylediği sözler şöyle rivâyet olunmuştur:

Ebû Bekr-i Sıddîk bu fânî âlemden, bâkî âleme göç ettiler. Mübarek yüzünü ve bedenini bir çarşaf ile örttüler. Medîne-i Münnevvere; Resûlullah Efendimizin, öbür âleme göç ettikleri gibi, inleme ve ağlama sesleri ile dolmuş idi. Hazreti Ali işitip, ağlayarak, "**İnnâ lillah ve innâ ileyhi râciûn**" diyerek geldi. Söylediği sözlerin mânâsı budur: Nübüvvet hi-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

lâfeti bugün bitti. Geldi, o evin kapısında durdu. Ebû Bekr-i Sıddîk hazretleri odada idi. Buyurdu: Yâ Ebâ Bekr. Sen Resûlullah'ın dostu ve musâhibi ve mûnisi ve sırdaşı ve müşâviri idin. En önce İslam'ı sen kabûl ettin. Senin îmânın cümle kavmin îmânından kuvvetli ve güzel oldu. Senin yakînin dahâ kuvvetli, Allahü azîmüsshân hazretlerinden korkun büyük oldu. Herkesten zengin, herkesten dahâ cömert, sen idin. Resûlullah üzerine en şefkatli, en yardımcı sen idin. Senin Resûlullah ile sohbetin, hepimizin sohbetinden dahâ iyi idi. Hayır sâhiblerinin birincisi sensin. Senin iyiliklerin, hepimizden çoktur. Her iyilikte ileridesin. Hazreti Muhammed Mustafâ'nın huzur-ı şerîflerinde, senin derecen en yüksek oldu. Ona en yakın sen oldun. İkrâmda, ihsânda, güzel huylarda, boyda, yaşda,

başda, ona en çok benzeyen sen oldun. Allahü teâlâ sana, çok mükâfât versin ki, Resûlullah'a herkes yalancı derken, sen, doğru söylüyorsun, inandım, dedin. Sen onun kulağı ve gözü gibi idin. Allahü teâlâ seni, Kur'ân-ı kerîmde "sıdk" ile şereflendirdi. Resûlullaha en sıkıntılı zamanlarında yardımcı oldun. Herkes Ondan kaçarken, sen Onun ile sohbet ettin. Seferlerde ve sıkıntılı yerlerde halifesi idin. Onun ümmetinin halifesi ve dininin koruyucusu oldun. Câhiller dinden çıkarırken, sen dîn-i İslam'a kuvvet verdin. Herkes şaşırdığı zaman sen kükremiş arslan gibi ortaya çıktın. Herkes dağılırken, sen Muhammed Mustafâ'nın yolunu tuttun. Eshâbın az konuşanı ve en belîği, edîbi sen idin. Her sözün, her buluşun doğru, her işin temiz idi. Gönlün herkesten kuvvetli, yakînin hepimizden sağlam idi. Her işin so-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

nunu önceden görür, geri kalmışları İslam'a sokarak aydınlatırdın. Mü'minlere şefkatli, affedici baba idin. İslam'ın ağır yükünü taşıdın. İslâmın hakkını herkes elden geçirirken, sen yerine getirdin. Sen rüzgârların oynatamayacağı bir dağ gibi idin. İşin doğruluk idi, ilim idi. Sözün mertçe doğruyu bildirmek idi. Gerici düşüncelerin ve bozuk inançların kökünü kazıdın. Hak dinin ağacını diktin. Müşkilleri, Müslümanlara kolaylaştırdın. Küfür ve mürtedlik ateşini söndürdün. Rahmânın dinini sen doğrulttun. İslam'a, îmâna sen kuvvet oldun. Göklerde, melekler arasında senin derecen çok büyüktür. Senin ölüm musîbetin ve yeryüzünde, muhâcirîn ve ensâr arasında, senden ayrılık yarası çok derindir, dedi. "İnnâ lillah..." okuyarak çok ağladı. Mubârek gözlelerinden kanlı yaş aktı. Hak teâlâ hazretlerinin her kazâsına râzı olduk. Verdiği

elemleri kabûl ettik. Yâ Ebâ Bekr! Müslümanlara, Resûlullah'ın ayrılık acısından sonra, hiç senin ayrılık acın gibi bir acı vâki' olmadı. Sen mü'minlere sığınak ve dayanak ve gölge idin. Münâfıklar üzerine çok sert ve ateşli idin. Allahü teâlâ hazretleri, seni Muhammed Mustafa'nın huzuruna kavuştursun. Bizi senin ecrinden ve bereketinden mahrum eylemesin. Senden sonra bizi azgın hâle koymasın. Sahâbe-i güzînin hepsi sessizce dinlemişler idi. Hazreti Alî'nin kelâmı bitti. Cümle yer ehli ve gök ehli ağlamağa başladılar. Doğru söyledin yâ Resûlullah'ın damâdı, dediler.

Muhammed bin Cerîr-i Taberî, **Tefsîr**'inin, Ankebût sûresini tefsîrinde buyurmuştur ki: Ebû Bekr-i Sıddîk'a zehir verdiler. O zehir sebebi ile vefât etmiştir. Açıklaması budur ki; Hazreti Sıddîk-ı ekberin hilâfeti günlerinde, Hay-

EBÛ BEKR-İ SİDDİK

ber Yahudilerinden bir Yahudi, Ebû Bekr hazretlerini, kendi evine da'vet etmişti. Hâris bin Kelde adlı Arab tabîb de Hazreti Sıddîk ile berâber idi. Bir tabak pişmiş pirinci sofraya üzerine koydular. Ebû Bekr-i Sıddîk Hârise buyurdu ki, ileri gel. Kendileri el uzatıp, bir lokma alıp, mubârek ağızlarına koyup, yidiler. Sonra Hâris de el uzatıp, bir lokma alıp, ağızına koyduğu gibi lokmayı dışarı attı ve dedi ki, bu yiyecek zehirlidir. Bu zehir bir yıldan sonra insanı öldürür. Te'sîrini bir yılda gösteren zehir katılmıştır. Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk işitip, üzüldü. Kendi kendi ile, bundan böyle âhiret azığını gördü. Hilâfette ayık ve uyanık olup, nefsinin ölmüş bilip, göz açıp kapayıncaya kadar Allahü teâlânın ta'âtından ve zikrinden hâli olmadı [ihmâl etmedi]. Dâimâ ağlar idi. Ve der idi: **Allahümme ente veliyyi fiddünya**

vel âhireti teveffenî müsli-men ve elhiknî bissâlihîn. [Yâ Rabbî! Sen benim, dünyada ve âhirette velîmsin, sâhibimsin. Bana Müslüman olarak ölmeği nasîb et ve sâlih kullarının arasında bulundur.] Bir sene tamam oldu. Ebû Bekr-i Sıddîk o bir lokma zehirli yemekten hasta olup, on beş gün yattı. Dünyadan âhirete göç etti. Cemâziyilâhîrin yedinci pazartesi günü idi. O gün Abbab bin Es'ed de Mekke-i Mükerrremede vefât etti. Mekke-i mükerrremenin emîri idi. Hazreti Resûl-i ekrem onu emîr dikmiş idi. Ona da zehir vermişlerdi.

Ulemâdan ba'zıları derler ki: Ebû Bekr-i Sıddîk vasiyet etti ki; Cenazem yıkanırken oğlum su döksün. Bana eski bir peştamâl ve eski "köhne" bir kefen sarın. Zinhâr "sakın" bana yeni kefen sarmayın. Yeni elbise diriye lâyıktır ki, onun ile ibâdet etsin.

HAZRETİ ÖMER

HAZRETİ ÖMER

HAZRETİ ÖMER

Hazreti Ömer, Eshâb-ı kirâmın en büyüklerinden ve Peygamberimizin ikinci halîfesidir. Hulefâ-i Râşidînden ve Aşere-i mübeşşereden yâni Cennetle müjdelenen on kişiden biridir. Hicretten kırk sene önce Mekke’de doğdu. Dokuzuncu dedesi olan Ka’b’da soyu Peygamberimizin soyu ile birleşir. Babası Hattâb Kureyş kabîlesinin ileri gelenlerinden, annesi Hanteme binti Hişam Ebû Cehl’in kızkardeşiydi. Dâimâ re’yi isâbet ettiği, doğru söylediği veya hakkı bâtıldan ayırdığı için “**Fârûk**” ismi verildi. Künyesi Ebû Hafs’tır.

İslâmdan önceki Mekke toplumunda doğup büyüyen Hazreti Ömer, soy küttüğü ilmini iyi bilirdi. Gençliğinde ata biner ve güreş yapardı. Hicaz bölgesinin o zaman en meşhur ve büyük panayırı olan Ukaz Panayırında defâlarca güreşte

birinci oldu. Ayrıca hitâbetinin üstünlüğü ve ata binmekteki mahâreti meşhur olmuştur. Eğere dokunmadan ata binerdi. Sol elini sağ eli gibi iyi kullanırdı. Çok heybetli, cesur ve çok kuvvetliydi. Edebindan, hayâsından Resûlullah’ın huzûrunda o kadar yavaş konuşurdu ki, Peygamberimiz; “**Yüksek söyle yâ Ömer, işitemiyorum.**” buyururdu.

Peygamber efendimiz bir gün Hazreti Ömer ile Ebû Cehl’in bir yerde oturup, gizli gizli bir şeyler konuştuklarını gördü. O gece duâ edip; “**Yâ Rabbî! Bu İslâm dînini Ömer ile yâhut Ebû Cehl ile kuvvetlendir.**” dedi. Peygamber efendimizin duâsı üzerine Hazreti Ömer Müslüman olmakla şereflendi. Müslüman olması şöyle oldu:

Resûlullah’a peygamber olduğunun bildirilmesinin altıncı yılında, Resûlullah’ın amcası Hazreti Hamza îmâna gelince,

HAZRETİ ÖMER

Müslümanlar çok kuvvetlendi. Çok sevindiler. Bu iş Kureyş kâfirlerine güç geldi. İleri gelenleri topladılar. "Muhammed'in adamları çoğalıyor. Bunu önlemeye çâre bulalım." dediler. Herbiri bir şey söyledi. Ebû Cehl; "Muhammed'i öldürmekten başka çâre yoktur. Bunu yapana, şu kadar deve, bu kadar da altın veririm." dedi. Ömer bin Hattâb yerinden fırladı. "Bu işi, Hattâboğlundan başka yapacak yoktur." dedi. Onu alkışladılar. "Haydi Hattâboğlu! Görelim seni!" dediler. Kılıcını çekerek yola düştü. Nuaym bin Abdullah'a rastladı. Nuaym; "Bu şiddet, bu hiddetle nereye yâ Ömer?" dedi. O da; "Millet arasına ikilik sokan, kardeşi kardeşe düşman eden Muhammed'i öldürmeye gidiyorum." dedi. "Yâ Ömer! Güç bir işe gidiyorsun. O'nun Eshâbı, çevresinde pervâne gibi dolaşıyor. O'na bir şey olmasın

diye titreşiyorlar. O'na yaklaşmak çok zordur. O'nu öldürsen bile Abdülmutiliboğullarının elinden yakını nasıl kurtarabilirsin?" dedi. Onun bu sözlerine çok kızdı. "Yoksa, sen de mi onlardan oldun? Önce senin işini bitireyim." diye, kılıcına sarıldı. "Yâ Ömer! Beni bırak! Kardeşin Fâtıma ile zevci Saîd bin Zeyd'e git ki, ikisi de Müslüman oldu." dedi.

Hazreti Ömer onların Müslüman olduğuna inanmadı. Nuaym bin Abdullah'ın; "Eğer inanmazsan, git sor! Anlarsın." sözleri üzerine hızla kardeşinin evine gitti. O anlarda Tâhâ sûresi yeni gelmiş, Saîd ile Fâtıma, bunu yazdırıp, Habbâb bin Eret adındaki sahâbîyi evlerine getirmiş, okuyorlardı. Ömer bin Hattâb, kapıdan bunların sesini duydu. Kapıyı sert bir şekilde çaldı. Onu, kılıç belinde kızgın görünce yazıyı saklayıp Habbâb'ı gizlediler. Sonra

HAZRETİ ÖMER

kapıyı açtılar. Hazreti Ömer içeri girince; “Ne okuyordunuz?” diye sordu. Saîd’in; “Bir şey yok.” cevâbı üzerine daha da kızarak; “İşittiğim doğruymuş. Siz de O’nun sihrine aldanmışsınız.” dedi. Saîd’i yakasından tutup, yere attı. Fâtıma beyini kurtarmak isterken, onun yüzüne de öfkeyle bir tokat indirdi. Fâtıma’nın burnundan kan boşandı. Bunu gören Hazreti Ömer, kardeşine acıdı. Fâtıma îmân kuvvetiyle Allahü teâlâya sığınarak; “Yâ Ömer! Niçin Allah’tan utanmazsın? Âyetler ve mûcizelerle gönderdiği Peygambere inanmazsın? İşte ben ve zevcim, Müslüman olmakla şereflendik. Başımızı kessen bundan dönmeyiz.” dedi ve kelime-i şehâdeti okudu. Hazreti Ömer, yere oturdu. Yumuşak sesle; “Hele şu okuduğunuz kitabı çıkarınız.” dedi. Fâtıma getirip ona verdi. Hazreti Ömer, güzel okuma bi-

lirdi. Tâhâ sûresini okumaya başladı. Kur’ân-ı kerîmin fesâhatı, belâgatı, mânâları ve üstünlükleri kalbini çok yumuşattı. **“Göklerde ve yeryüzünde ve bunların arasında ve toprağın altındaki şeyler hep O’nundur.”** meâlindeki âyeti okuyunca, derin derin düşünceye daldı. “Yâ Fâtıma! Bu bitmez tükenmez varlıklar, hep sizin taptığınız Allah’ın mıdır?” dedi. Kardeşi; “Evet, öyle ya! Şüphe mi var?” dedi. “Yâ Fâtımâ! Bizim bin beş yüz kadar altından, gümüşten, tunçtan, taştan oymalı, süslü heykellerimiz var. Hiçbirinin, yeryüzünde bir şeyi yok!” diyecek, şaşkınlığı arttı.

Biraz daha okudu. **“O’ndan başkasına tapılmaz, bel bağlanmaz. Her şey, ancak O’ndan beklenir. En güzel isimler O’nundur.”** meâlindeki âyet-i kerîmeyi düşündü. “Hakîkaten, ne kadar doğru.” dedi. Habbâb bu sözü

HAZRETİ ÖMER

işitince, yerinden fırladı. Tekbir getirdikten sonra; “Müjde yâ Ömer! Resûlullah Allahü teâlâyâ **“Yâ Rabbî! Bu dîni, Ebû Cehl ile yâhut Ömer ile kuvvetlendir.”** diye dua etti. İşte bu devlet, bu saâdet sana nasib oldu.” dedi. Bu âyet-i kerîme ve bu duâ, Hazreti Ömer’in kalbindeki düşmanlığı sildi, süpürdü. Hemen; “Resûlullah nerede?” dedi. Kalbi, Resûlullah’ın sevgisiyle yanmaya başladı.

O gün, Resûl-i ekrem Safâ Tepesi yanında, Erkam’ın evinde Eshâbına nasihat veriyordu. Eshâb-ı kirâm toplanmış, O’nun nurlu cemâlini görmekle, tatlı tesirli sözlerini işitmekle kalplerini cilâlıyor, rûhlarını ferahlatıyorlardı. Sonsuz lezzet, zevk ve neşe içinde hâlden hâle dönüyorlardı. Hazreti Ömer’i buraya getirdiler. Onun kılıçla geldiğini gören Eshâb-ı kirâm, Resûlullah’ın etrâfını sardı. Hazreti Ham-

za; “Ömer’den çekinecek ne var, iyilikle geldiyse, hoş geldi. Yoksa o kılıcını çekmeden, ben onun başını yere düşürürüm.” derken, Resûlullah efendimiz; **“Yol verin, içeri gelsin!”** buyurdu. Biri sağında, biri solunda, ötekiler tetikte olarak içeri girdi. Cebraîl aleyhisselâm daha önce Hazreti Ömer’in îmân ettiğini, yolda olduğunu haber vermişti. Resûlullah Hazreti Ömer’i tebessüm buyurarak karşıladı ve; **“Bırakınız, yanından ayrılı- nız!”** buyurdu. Bıraktılar. Resûlullah’ın önünde diz çöktü. Resûlullah efendimiz, Hazreti Ömer’in kolumdan tutup; **“Îmâna gel yâ Ömer!”** buyurdu. O da temiz kalple kelime-i şehâdeti söyledi. Eshâb-ı kirâm, sevinçlerinden yüksek sesle tekbir getirdi.

Eshab-ı kiram, o zamâna kadar îmân ettiklerini gizler, gizli ibâdet ederlerdi. Hazreti Hamza’nın ve üç gün sonra da Hazreti

HAZRETİ ÖMER

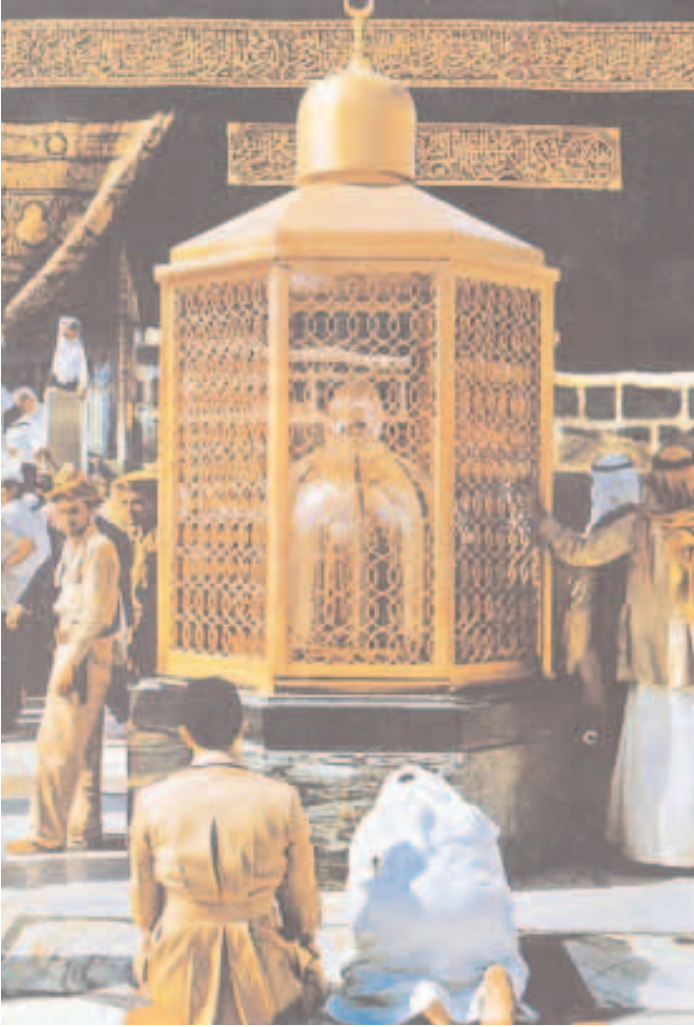

Girne sahillerinde yer alan Hazret-i Ömer Tekkesi. Tekke, Hazret-i Osman devrinde Kıbrıs'a cihat için gelen sahabe-i kirâmdan şehid düşenlerin kabirleri üzerine inşa edilmiştir.

Ömer'in Müslüman olması ile Müslümanlar kuvvetlendi. Hazreti Ömer; "Kardeşlerimiz ne kadardır?" dedi. "Seninle kırk olduk." dediler. "Öyleyse, ne duruyoruz? Haydi çıkalım, Harem-i şerîfe gidelim. Açıkça namaz kılalım!" dedi. Resûlullah kabul buyurdu. Önde Hazreti Ömer, sonra Hazreti Ali, ondan sonra Resûlullah, sağında Hazreti Ebû Bekr, solunda Hazreti Hamza, arkasında öteki Sahâbîler yürüyerek Harem-i şerîfe gittiler. Kureyş'in ileri gelenleri, orada Hazreti Ömer'den müj-

de bekliyorlardı. Hazreti Ömer'i bütün Müslümanlarla berâber görünce; "Ömer Muhammedîleri toplamış getiriyor." dediler. Sevindiler. Ebû Cehl, zekî, cin fikirli olduğundan, bu gelişi beğenmedi. İleri varıp; "Yâ Ömer! Bu ne hâl?" dedi. Hazreti Ömer hiç aldırmadan; "Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden resûlullah." dedi. Ebû Cehl, ne diyeceğini şaşırdı. Donakaldı. Hazreti Ömer bunlara dönerek; "Beni bilen bilir. Bilmeyen bilsin ki, Hattâboğlu Ömer'im. Karısını dul, ço-

HAZRETİ ÖMER

Kâbe-i Şerif'in hemen yanındaki Makam-ı İbrahim'i bugünkü yerine Hazret-i Ömer koydurmuştur.

132 dört büyük halife

HAZRETİ ÖMER

cuklarını yetim bırakmak isteyen, yerinden kıpırdasın.” dedi. Hepsı geriye çekilip dağıldılar. Ehl-i İslâm, Harem-i şerîfte saf olup, yüksek sesle tekbir aldı. İlk olarak meydanda namaz kıldılar. Hazreti Ömer, o günden sonra, dayısı Ebû Cehl’e ve kâfirlerin ileri gelenlerine meydan okudu.

Hazreti Ömer Müslüman olunca; **“Ey Peygamberim! Sana Allah ve müminlerden, senin izinde gidenler yetişir.”** meâlindeki Enfâl sûresi altmış dördüncü âyeti indi.

Eshâb-ı kirâm Mekkeden Medîne’ye hicret ederken Hazreti Ömer silâhını kuşanarak açıkça hicret etti. Medîne’ye daha önce varıp Resûlullah efendimizin teşrif etmekte olduğunu müjdeledi. Kubâ’ya yerleşip, Peygamberimizi karşıladı. Hicretten sonra Eshâb-ı kirâm arasında yapılan kardeşlikte, Hazreti Ömer de, Utban ibni Mâlik ile kardeşlik kurmuştu. Her

gün biri nöbetleşe Resûlullah’ın huzûrunda bulunur, duyduklarını birbirlerine naklederlerdi. Abdullah bin Zeyd bin Sa’lebe ve Hazreti Ömer rüyâda ezân okunmasını görüp sevgili Peygamberimize söylediler. Resûlullah efendimiz bunu beğenip namaz vakitleri girerken okunmasını emir buyurdu.

Hazreti Ömer, bütün savaşlarda bulundu. Bedir ve Uhud savaşlarında devamlı Resûlullah’ın yanında yer aldı. Hendek Savaşında hendeğin önemli bir yerini emrindeki askerlerle tuttu ve hücum eden düşmana mâni oldu. Hayber’in fethinden sonra askerler arasında taksim edilen arâziden kendine düşen kısmı vakfetti. Bu ilk vakıflardan biri oldu. Mekkelerin fethinde de bulundu. Mekkelerin fethinden sonra yapılan Huneyn Savaşına katıldı. Tebük Seferinde bütün malının yarısını orduya verdi. Hendek

HAZRETİ ÖMER

Savaşından sonra Peygamber efendimiz Hazreti Ömer'in kızı Hazreti Hafsâ ile evlendi. Böylece Resûlullah'ın akrabâsı olmakla şereflendi. Vedâ Haccında da bulunan Hazreti Ömer, Resûlullah'ın vefâtından sonra Hazreti Ebû Bekr'e devamlı yardımcı oldu.

Hazreti Ebû Bekr'in halife seçilmesinde ilk bîat eden Hazreti Ömer'dir. Bundan sonra da her işinde halîfeye yardım edip, vefâtına kadar onun hizmetinde bulundu. Usâme ordusunun Sûriye'ye gönderilmesinde, irtidat (dinden dönme) olaylarının önlenmesinde büyük hizmetler yaptı. Hazreti Ebû Bekr devrinin beytûlmâl emîni, yâni mâliye vekili Hazreti Ömer idi. O zaman henüz toplanmamış sahîfeler hâlinde bulunan Kur'ân-ı kerîmin bir kitap hâline getirilmesini ilk önce Hazreti Ömer teklif etti. Hazreti Ebû Bekr Kur'ân-ı kerîm âyetlerini kitap hâ-

linde bir araya toplattı. Hazreti Ebû Bekr vefâtına yakın, Eshâb-ı kirâmın ileri gelenlerini çağırıp görüş-tükten sonra, Hazreti Ömer'i halife tâyin etti. Hazreti Osman'ı çağırarak; "Yaz." buyurdu. O da yazmaya başladı. Önce besmele yazıldı. Sonra; "Bu Allah'ın Resûlünün sallallahü aleyhi ve sellem halîfesi Ebû Bekr'in dünyâdaki son günü, âhiretteki ilk gününün vasiyetidir. Ben Ömer ibni Hattâb'ı halife seçtim. Onu dinleyin. Ona itâat edin! Hayrı araştırmada kusur etmedim. Eğer sabır ve adâlet eylesen beni tasdik etmiş olur. Yanılmıyşsam gaybı ancak Allah bilir. Ben hayrı istedim..." yazdırdı. Hazreti Ebû Bekr kendinden sonra Hazreti Ömer'i halife seçtiğini Eshâb-ı kirâma bildirip yazdırdığı vasiyetini okuyunca, Eshâb-ı kirâm; "Kabul ettik ve itâat ettik." dediler.

Hazreti Ömer 634 (H.13) yılında halife oldu.

HAZRETİ ÖMER

İlk olarak Emîr-ül müminîn ismini aldı. On sene altı ay ve yedi gün adâletle halîfelik yaptı. Halîfeliği sırasında o zamânın iki büyük devleti olan Bizans ve Sâsâni İmparatorluklarının hâkimiyeti altında bulunan Suriye, Filistin, Mısır, Irak ve İran'ı İslâm devletinin sınırları içine aldı. Zamânında bin otuz altı büyük şehir zapt edildi. Kuzey Afrika'dan Türkistan'a, Âzerbaycan'dan Yemen'e kadar uzanan ve iki milyon kilometre kareden büyük olan İslâm devletini, kurduğu mükemmel müesseselerle gâyet muntazam bir şekilde idâre etti. Devleti idârî bölgelere ayırmıştı. Bu bölgelerin en başta gelenleri Hicaz, Suriye, El-Cezire, Basra, Kûfe, Mısır, Filistin, İran, Horasan ve Kirman bölgeleiydi. Her bir idârî bölgenin başına bir vâli tâyin etti. Bölgeler vilâyet, nâhiye, kasaba merkezlerine ayrıldı. Buraların idâresini ver-

diği vâlilerin, memur ve diğer görevlilerin seçiminde ve denetiminde son derece titiz davranırdı. Vâlilerden, kâdılarından ve diğer memurlarından mal beyannâmesi istedi. Onlara dolgun maaş verirdi. Vâlilerin aylık maaşı 1000 dinardı. Vâliler hakkında yapılan şikâyetleri tahkik ederdi. Dâvâlara bakması için mahkemeler, adlî teşkilâtlar, suç ve zâbıta işlerine bakan, satıcıları kontrol eden, halkın birbiriyle olan günlük münâsebetlerini düzenleyen teşkilâtlar kurdu. Beytülmâl için ayrı bir yer ve memurlar tâyin edildi. İlk defâ para bastırıldı. Yine Hazreti Ömer zamânında dört binden fazla câmi ve mescit yapıldı. Yollar, köprüler inşâ edilip, su kanalları açıldı. Mekte'de hacılar için, yollar boyunca misâfirhâneler, hanlar yapıp, kuyular açıldı. Yeni fethedilen bölgelerde yerleşim merkezleri kurulup buralar îmar

HAZRETİ ÖMER

edildi. Yazılı muâmelelerde karışıklığı önlemek için Peygamber efendimizin hicreti başlangıç olan takvim kararlaştırıldı. İlk defâ nüfus sayımı Hazreti Ömer zamânında yapıldı. Fakir çocuklara maaş verildi. Satıcıların, esnafın ve tüccarın müşterileri aldatmalarına mâni olmak için hisbe denilen belediye teşkilâtını kurdu. Posta teşkilâtını geliştirdi. Gece-leri bekçi koyup, âsâyışın teminini ilk defâ o tatbik etti. Mısır'dan Medîne'nin Câr iskelesine deniz yoluyla gıdâ maddeleri ilk defâ onun zamânında geldi. Makâm-ı İbrâhim'i bugünkü yerine koydu. Müslümanların artmasıyla küçük gelmeye başlayan Mescid-i Haram'ı ve Mescid-i Nebevî'yi genişletip tâmir ettirdi. Mescid-i Haram etrâfına duvar çekti.

Eshâb-ı kirâma maaş verilmesi için dereceleme yapıp her birinin derecesi-

ni dîvân denilen defterde tesbit ettirdi. Bunların saklandığı yere de dîvân adı verilmiştir. Ayrıca miskinlere, fakir olanlara beytül-mâldan un ve yiyecek verilmesi şeklinde nafaka bağladı.

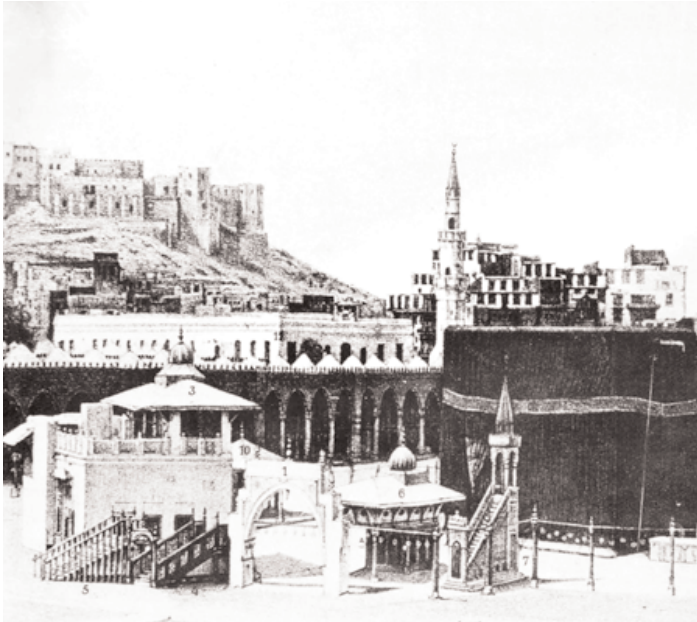
Mısır Vâlisi Amr ibn-ül Âs, Akdeniz'i Kızıldeniz'e bağlayacak bir kanal açmak için teşebbüse geçmek üzere izin istediğinde, Hazreti Ömer ona gerekli izni verdi.

İslâmın adâletini bütün dünyâya tanıtan Hazreti Ömer, ilmin yayılmasına, insanların eğitilmesine de büyük önem verir ve fet-hedilen yerlerde İslâmiyet'in yayılması, yeni kitlelere anlatılması için çok gayret sarfederdi. Onun halîfeliği sırasında, Kur'ân-ı kerîm ve hadîs-i şerîflerin öğretilmesi için her tarafta okullar açılmış ve buralarda ders vermek üzere maaşlı muallimler tâyin edilmişti. Hazreti Ömer, insanların bilme-

HAZRETİ ÖMER

dikleri meseleler, hükümler hakkında, mâlumat elde edebilmeleri için müftüler tâyin etmişti. Herkes, muhtaç olduğu dînî, hukûkî bilgileri müftülerden sorup öğrenerek, ona göre hareketini tanzim edebilirdi. Fetvâ, irşâd ve insanları aydınlatma vazîfesi, pek mühim olup, bunun ehli olmayan kimseler tarafın-

dan yapılması, fayda yerine zarar vereceğinden, Hazreti Ömer müftüleri bizzat tâyin eder, kendisinin müsâade vermediği kişileri fetvâdan men ederdi. Zamânında fetvâ verme vazîfesini gören zâtlar; Hazreti Ali, Osman, Muâz bin Cebel, Abdurrahmân bin Avf, Übey ibni Ka'b, Zeyd bin Sâbit, Ebû Hürey-

Kâbe-i Şerif'in 1800'lü yılların sonlarında çekilmiş fotoğrafı

HAZRETİ ÖMER

re, Ebüdderdâ radiyallahü anhüm gibi Eshâb-ı kirâmın büyükleriydi.

Hazreti Ömer çok âdil, âbid, merhametli, alçak gönüllü olup, fakirlikle yaşardı.

Hazreti Ömer, kuru arpa ekmeği yer, kalın kumaşlardan elbise giyerdi. Zamânında çok fetihler oldu. Öyle ki onun zamânında sekiz bin câmide Cumâ namazı kılınıyordu. Her nereye asker gönderse, zafer bulup, sağ sâlim olarak ganîmetle dönerdi. Ordusunun mağlup olduğu görülmemişti. Çünkü çok hazırlıklı, tedbirli ve adâletli hareket ederdi. Şâni bu kadar büyük, şöhreti bu kadar fazla olmasına rağmen yemesi, içmesi değişmedi. Mübârek kalbine kibir gelmedi, büyülenmedi. Sonu üzüntü, pişmanlık olan iş yapmadı. Öyle adâletliydi ki, kendi oğlu günâh işleyince, Allahü teâlânın emri kadar had vurulmasını emretti.

Ölünceye kadar bütün İslâm âleminin, Resûlullah efendimiz gibi huzur, safâ ve rahatlık içinde yaşamasını temin etti.

Hazreti Ömer, 645 (H.23) yılının son ayında Ebû Lü'lü Fîruz adında Yahûdî bir köle tarafından namaz kılarken şehit edildi. Bu köle Hazreti Ömer'e gelip, efendisinin kendinden aldığı verginin çok olduğunu iddiâ etti. Hazreti Ömer ona ne kadar vergi ödediğini ve ne iş yaptığı sordu. Marangozluk ve demircilik yaptığını, günde iki dirhem vergi ödediğini söyleyince; Hazreti Ömer; "Bu kazançlı mesleklere göre, senden alınan miktar fazla değildir." dedi. Adâletiyle de herkes tarafından takdir edilen Hazreti Ömer'in bu sözüne râzı olmayıp, düşmanlık gösteren Fîruz, onu öldürmeyi plânladı. Hazreti Ömer ile görüştüğü günden bir gün sonra, elbisesi içine bir hançer sakla-

HAZRETİ ÖMER

yıp, sabah namazı vaktinde mescide girdi. Beklemeye başladı. Hazreti Ömer safları düzeltip tek bir alarak namaza durur durmaz, Fîruz yerinden fırlayıp Hazreti Ömer'e arkaya altı darbe vurdu. Darbelerden biri karnına isâbet etti. Fîruz bir kişiyi daha yaralayıp kaçtı ve yakalanmadan önce intihar etti. Hazreti Ömer evine kaldırıldıktan bir müddet sonra ayılıp; "Kâtilim kimdir?" dedi. Ebû Lü'lü Fîruz olduğu söylenince; "Allah'a şükürler olsun ki bir Müslüman tarafından vurulmadım..." dedi.

Hazreti Ömer kendinden sonra halîfe olacak kimsenin tâyini için Es-hâb-ı kirâmdan, Cennetle müjdelenenlerden yedi kişiyi seçti. Bunlar; Hazreti Osman, Hazreti Ali, Zübeyr, Talhâ, Sa'd ibni Ebî Vakkas, Abdurrahmân bin Avf ve Abdullah ibni Ömer radiyallahü anhüm idi. Bu yedi kişiden kendi

oğlu Abdullah bin Ömer'i seçilmemek kaydıyla listeye dâhil etmişti. Bundan sonra oğlu Abdullah'ı Peygamber efendimizin hanımı Hazreti Âişe'ye gönderip kendisinin Resûlullah'ın yanına defnedilmesi için müsâade etmesini istedi. Hazreti Âişe'ye durum bildirilince; "O yeri kendim için ayırmıştım, fakat gönül hoşluğu ile Hazreti Ömer'e veriyorum." dedi. Hazreti Ömer bu haberi duyunca; "Bu benim en büyük dileğimdi." buyurarak çok memnun oldu. Yaralandıktan yirmi dört saat sonra vefât etti. Peygamber efendimizin yanına defnedildi. Şehit olduğunda 63 yaşındaydı. Her hâliyle dost ve düşmanın hayran kaldığı adâleti dillere destan olan Hazreti Ömer'in vefâtı, Es-hâb-ı kirâmı ve diğer Müslümanları son derece üzdü, mahzûn etti. Hazreti Ömer şehit olunca, Abdullah ibni Ömer, Sahâbe-i ki-

HAZRETİ ÖMER

râma dedi ki: “İlmin onda dokuzu, Ömer ile berâber öldü.” Bâzılarının bu sözü anlamayarak durakladıklarını görünce; “İlimden maksadım Allahü teâlâyı bilmektir. Diğer bilgiler değildir.” dedi.

Peygamberlerden sonra insanların en üstünü Hazreti Ebû Bekr’dir. Ondan sonra Hazreti Ömer insanların en üstünüdür. Hazreti Ömer, bütün ilimlerde Eshâb-ı kirâmın ileri gelenlerindendi. Tefsir ilminde çok yüksekti. Kur’ân-ı kerîmin tefsirini bizzat Resûlullah’tan dinlemiş ve öğrenmiştir. Peygamber efendimizin devrinde de kâdılık yapar ve Eshâb-ı kirâmın müşkillerini hâllederdi. Kur’ân-ı kerîmin birçok âyeti onun ictihâdını teyit etmiş kuvvetlendirmiştir. Hazreti Ömer’in fıkıh ilmine de büyük hizmeti olmuştur. Fıkıh usûlünün birçok kâidesini tespit etmiş, Resûlullah’ın sün-

netlerini îtinâ ile tespite çalışmış ve pekçok fetvâ vermiştir. Bu fetvâların bin kadarı fıkıhın mühim meselelerinin temelini teşkil etmiştir.

Hazreti Ömer, çeşitli hadîs-i şerîflerle methedildi: **“Ben peygamberlerin sonuncusuyum. Benden sonra peygamber gelmeyecektir. Eğer benden sonra peygamber gelseydi, Ömer elbette peygamber olurdu.”** hadîs-i şerîfi yüsekliğini anlatmaya yetişir. Fazîletini, üstünlüğünü ve kıymetini bildirmek için hakkında din âlimleri ve Müslüman olmayan kimseler tarafından ciltlerle kitap yazıldı. Hazreti Ömer’i metheden hadîs-i şerîflerin çoğunu Hazreti Ali bildirmiştir. Onu metheden hadîs-i şerîflerden bir kısmı şunlardır:

Ömer îmân ettiği gün, Cebrâil (aleyhisselâm) geldi ve; “Melekler birbirlerine Ömer’in Müslüman olduğunu müjdelediler.” dedi.

HAZRETİ ÖMER

Ömer, Cennet ehlinin ışığı ve İslâmın nûrudur.

Allahü teâlâ, hakkı Ömer'in diline ve kalbine yerleştirmiştir.

Şeytan Ömer ibni Hat-tâb'ı gördüğü zaman, heybetinden yüz üstü yere düşer.

Şu dört kişiyi ancak münâfık olan kimse sevmes: Ebû Bekr, Ömer, Osman, Ali."

Hazreti Ömer, Peygamber efendimizden beş yüz-

den fazla hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir. Rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerden bir kısmı şöyledir:

"Öyle bir gün idi ki, Es-hâb-ı kirâmdan bir kaçımız Resûlullah efendimizin huzûrunda ve hizmetinde bulunuyorduk. O gün, o saat, çok şerefli, pek kıymetli ve hiç ele geçmez bir gündü. Çünkü, Resûlullah'ın sohbetinde, yanında bulunmakla şereflemek, ruhlara gıdâ olan,

HAZRETİ ÖMER

canlara zevk ve safâ veren cemâlini görmek nasip olmuştu. O vakit, ay doğar gibi, bir zât yanımıza geldi. Elbisesi çok beyaz, saçları pek siyahtı. Üzerinde toz toprak, ter gibi yolculuk alâmetleri görünmüyordu. Resûlullah'ın Eshâbı olan bizlerden hiç birimiz onu tanıımıyorduk. Yâni, görüp bildiğimiz kimselerden değildi. Resûlullah efendimizin huzûrun-da oturdu. Dizlerini, mübârek dizlerine yanaştırdı. Ellerini Resûl-i ekrem efendimizin mübârek dizleri üzerine koydu. Resûlullah'a sallallahü aleyhi ve sellem sorarak; "Yâ Resûlallah! Bana İslâmiyet'i, Müslümanlığı anlat." dedi.

Resûl-i ekrem efendimiz buyurdu ki: "**İslâmın şartlarından birincisi Kelime-i şehâdet getirmek, "Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlüh" demektir.**"

(İslâmın ikinci şartı) **vakti gelince namazı kılmaktır.** (Üçüncüsü) **malın zekâtını vermektir.** (Dördüncüsü) **Ramazân-ı şerif ayında her gün oruç tutmaktır.** (Beşincisi) **gücü yetenin, ömründe bir kere hac etmesidir."**

O zât Resûlullah'tan bu cevapları işitince; "Doğru söyledin yâ Resûlallah." dedi. Biz dinleyiciler, onun bu sözüne şaşıktık. Çünkü, hem soruyor, hem de verilen cevâbın doğru olduğunu tasdik ediyordu.

Bu zât yine sorarak; "Yâ Resûlallah! İmânın ne olduğunu, hakikatini ve mâhiyetini de bana bildir." dedi. Resûlullah efendimiz; "**İmân, önce Allahü teâlâyâ inanmaktır.**" buyurdu. Sonra devâm ettiler: (İmânın altı temelinden ikincisi) **Allahü teâlânın meleklerine inanmaktır.** (Üçüncüsü) **Allahü teâlânın bildirdiği kitaplara inanmaktır.** (Dördüncüsü) **Allahü teâlânın pey-**

HAZRETİ ÖMER

gamberlerine inanmaktır. (Beşincisi) âhiret gününe inanmaktır. (Altıncısı) kadere, hayır ve şerlerin Allahü teâlâdan olduğuna inanmaktır...”

Sonra o zât gitti. Ben uzun bir müddet Resûlullah efendimizin yanında kaldım. Bana buyurdu ki: **“Yâ Ömer! O soranın kim olduğunu biliyor musun?”** Ben; “Allah ve Resûlü bilir.” dedim. Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem; **“O (Cibrîl) Cebrâil idi. Sizlere dîninizi öğretmek için geldi.”** buyurdu.

İki Müslüman karşılaş-tıklarında, birbirlerine selâm vererek müsâfelaş-sırsa, aralarına yüz rahmet iner. Bunun doksanı, önce selâm verip müsâfelaşana, onu ise müsâfela eden ikinci şahsadır.

Ya ma’rûfu (iyiliği) emreder ve münkerden (kötülüklerden) nehyedersiniz, yâhut Allahü teâlâ sizin kötülerinizi size mu-sallat eder. Sonra iyileriniz duâ etmeye yönelir, fakat duâları kabûl olmaz.

Eğer siz hakkıyla Allah’a tevekkül etseydiniz,

HAZRETİ ÖMER

kuşların rızkını verdiği gibi, sizin de rızkınızı verirdi. Onlar sabah aç çıkar akşam tok olarak döner.

İnsanlara karşı büyük-lük taslayanı (kibirileneni) Allah zelif kılar.

Buyurdu ki:

Sâdık arkadaşlar bulun ve onların arasında yaşayın. Dürüst ve samîmi arkadaşlar, darlıkta yardımcı, genişlikte süs ve zînettirler. Dostunun sana düşen işini güzel bir şekilde gör ki, lüzumunda, sana daha güzeliyle karşılıkta bulunsun. Düşmanlarından uzaklaş, her dosta bel bağlama, ancak emin olanları seç. Emin olanlar, Allahü teâlâdan korkanlardır. Kötü insanlarla düşüp kalkma, onlardan kötülük öğrenirsin. Onlara sırrını verme ifşâ ederler. İşlerini Allah'tan korkanlara danış ve onlarla istişâre et.

Allah'a itâat eden büyük zâtların sözlerine dikkat

edin. Çünkü onlara Allah tarafından gerçekler tecellî eder ve onu konuşurlar.

İyilik kolay bir şeydir. Güler yüz ve yumuşak söz bunu temin eder. Şiddet göstermeksizin kuvvetli, zayıflık göstermeksizin yumuşak ol.

Çok gülenin heybeti azalır. Şaka yapan eğlenceye alınır. Bir şeyi çok yapan onunla tanınır. Çok konuşan çok yanılır, hatâya düşer. Böyle kimsenin hayâsı azalır. Hayâsı azalan şüpheli şeylerden az kaçınır. Şüpheli şeylerden az kaçınanın kalbi ölür.

Hakkımda hangisinin daha hayırlı olduğunu bilemediğim için darlık (fakirlik) ve bolluk (zenginlik) günlerimin hiçbirine aldırış etmedim.

Hazreti Ömer bir defâsında Şam'a gitmişti. Orada giydiği eski elbiselerden dolayı söz edildiğini duyunca; "Biz İslâmiyetle

HAZRETİ ÖMER

izzet bulduk, izzeti, şerefi başka yerde aramayız.” buyurdu.

Amellerin efdali, farzları yapıp haramlardan kaçınmak ve Allah katında sâdik niyettir.

Hesâba çekilmeden önce kendinizi hesaba çekin. Amelleriniz tartılmadan önce tartınız.

Yolu bir mezbeleden geçse, orada durur ve: “İşte hırsıyla sarıldığımız dünya.” derdi.

Âhiret işlerinde zarar etmektense, dünyâyâ âit işlerde zarar ediniz. Böylesi sizin için daha hayırlıdır.

Dul kadınlara, yetimlere sırtında un taşırdı. Bu hâlini gören biri: “Bırakın biz taşıyalım.” deyince, Hazreti Ömer; “Ya kıyâmet günü günâhımı kim taşır.” buyururdu.

Alay, şaka ve mizah etmekten kaçınınız. Zîrâ insanın şerefini kırar, vakarını azaltır.

Ahmakla arkadaşlık etmekten kaçın. Çünkü, ekseriya, sana iyilik yapayım derken zararı dokunur.

Tövbe edenlerle oturun, onların kalpleri yumuşak olur.

İslâm ordusunun İran'ı fethettiği gece, Hazreti Osman Hazreti Ömer'in huzûruna girip selâm vermişti. Hazreti Ömer acele mektup yazıyordu. Mektubu yazıp bitirince yanmakta olan lambayı söndürdü. Başka bir lamba yaktıktan sonra onun selâmına cevap verip konuşmaya başladı. Hazreti Osman, lambayı söndürüp, başka bir lamba yakmasının sebebi sorunca; “Söndürdüm lâmba, beytûlmâlin dir. Bana âit değildir. Onu Müslümanların işini görmek için yakmıştım, onların işini görmek için yazdığım mektup bitti. Şimdi seninle şahsî işimiz için konuşuyoruz, bunun için de kendime âit olan lâmbayı yaktım.” buyurdu.]

HAZRETİ ÖMER

İKİNCİ BÂB

İkinci Halife Emîr-ül mü'minîn Ömer-ül-Fârûkun Menkıbeleri hakkındadır.

Künyesi Ebül Hafs, neseb-i şerîfleri Ömer bin Hattâb bin Nefeyl bin Abdül'uzza bin Rabah bin Abdullah bin Revâh bin Adî bin Ka'b'dır. Resûl-i ekrem Efendimizin soyu ile dokuzuncu dedesinde birleşir ki, o da Ka'b'dır. Hazreti Ömer, Hazreti Ebû Bekr'den Resûlullah'a bir derece yakındır. Zîrâ Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk Mürre'de birleşir. **Mürre, Ka'bın oğludur.** Hazreti Resûl-i ekrem Hazreti Ömer'den onüç yaş büyüktür. Vâlideleri Halîmedir. Ebû Cehl'in kız karde-

şidir ve Hîşamın kızıdır. Otuziki yaşında İslam'a geldi. O gün bu âyet-i kerîme nâzil oldu: **"Ey Peygamberim "aleyhisselâm"! Sana yardımcı olarak Allahü teâlâ ve mü'minlerden sana tâbî olanlar yetişir."** [Enfâl sûresi 64]

Menkıbe: Hazreti Resûl-i ekrem ve nebiyyi muhterem Hazreti Ömer'e, Fârûk lakabını takmışlar idi. Sebebi o idi ki, hakkı bâtıldan fark etti [ayırdı]. Dîn-i İslam'ı kabûl etti. Din onlar ile kuvvet buldu. Fârûk lakabı almasına bir başka sebep de budur: Bir münâfık ile bir Yahudi, bir hususta anlaşamadı. Yahudi da'vâyı

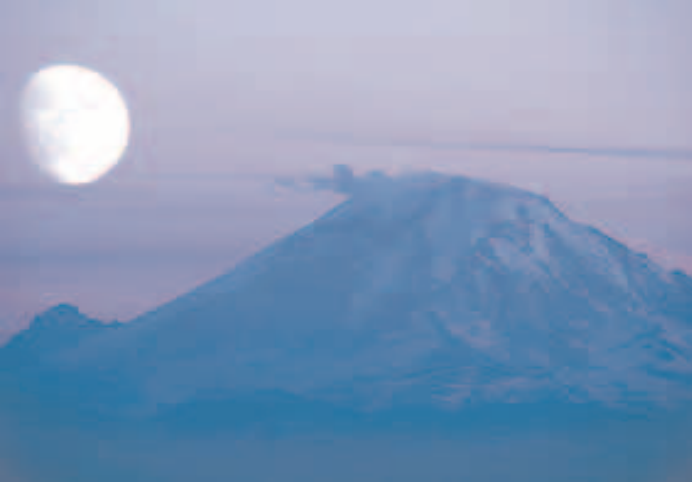
HAZRETİ ÖMER

hâlletmek için, Sultân-ı Enbiyâ Efendimizin meclis-i şerîflerine gelmek istedi. Münâfık da Yahudilerin re'îsi Ka'b bin Eşref'e gitmek istedi. Sonunda, Resûlullah'ın katına geldiler. Da'vâyı Yahudî'ye hüküm buyurdular. Münâfık o hükme râzı olmayıp, Hazreti Ömer'in huzuruna da'vâyı halletmesi için geldiler. Yahudi, mâcerâ ve da'vâyı Hazreti Resûlullah'ın huzuruna varıp, Resûlullah Efendimizin kendisine hüküm ettiğini, münâfıkın ise buna râzı olmadığını anlattı. Hazreti Ömer o münâfıktan, anlaşmazlığı sual buyurdular ki, bu Yahudi'nin anlattığı gibi midir. Münâfık, evet, öyledir. Ammâ ben Peygamberin hükmüne râzı olmayıp, geldim ki, sen hüküm edesin, dedi. Hazreti Ömer buyurdu: Siz yerinizde durunuz. Gelip, sizin için hüküm edeceğim. Varıp, evlerinden kılıncını aldı. Geldi ve mü-

nâfıkın boynunu vurdu. Buyurdu ki: Allahü teâlânın ve Resûlünün hükmüne râzı olmayan kimseye ben böyle hüküm eylerim. İşte bu sebepten dolayı Hazreti Ömer'e hak ile bâtıl arasını ayırt etti demek olan Fârûk ismi verildi. Ayrıca o vakit, Cebrâîl aleyhissalâtü vesselâm, şu mealdeki ayet-i kerimeyi getirdi: **"Şu kimseleri görmez misin, sana ve senden öncekilere indirilen kitaplara inandıklarını zan ederler. Muhâkeme olunmak için tâgûta [Ka'b bin Eşrefe] gitmek isterler.."** [Nisâ sûresi 59] Tâgûttan murâd Ka'b bin Eşref'dir.

Menkıbe: Hazreti Ömer'in İslam'a geliş sebebini anlatır: Rivâyet edilir ki, bir perşembe gecesi, Habîb-i ekrem Efendimiz, Ömer hakkında dua etti. Duası kabûl oldu. Buyurdular ki, **"Yâ Rabbî! Şu iki kişiden hangisi sana sevgili ise dîn-i İslam'ı onun**

HAZRETİ ÖMER

ile azîz eyle. Ömer bin Hattâb veyâ Amr bin Hişâm.” Ertesi gün, Kureyş’in büyükleri Haremde toplandılar. İşbu Ebû Tâlib’in yetîmi Muhammed Mustafâ zuhûr edip, âbâ ve ecdâdımızın dinini ibtâl etti. Putlarımız için, fayda ve zarar vermez diye kötüledi. Gayretine dokunmuyor mu ki, yâ Ömer, bu denli kudret ve heybetin, izzet ve satvetin var iken, putlara yardım etmeyi, onu öldürmeği düşünmüyor musun, diye

tahrîk ettiler. Hazreti Ömer’in câhiliye damarı kalktı. Sonu kötü olan bir gayretle, kılıncını takındı. Resûlullah Efendimizi öldürmeye giderken, Benî Zühre’den Nu’aym’a rastladı. Yâ Ömer, nereye gidersin dedikte, cevap verip, şu Kureyş’in büyüklerine ahmak diyen ve putlarımıza bâtil diyen, Muhammed’i katletmeye gidiyorum, dedi. Nu’aym dedi ki, yâ Ömer! Hayret edilecek bir işe yeltenmişsin. Başa çıkamayacağın

HAZRETİ ÖMER

sevdâya düşmüşsün. Eğer bu işi başarırsan, Benî Hâşim ve Benî Zühre seni sağ koyacaklarını mı sanıyorsun. Yürü var, işine git, deyince, Ömer dedi ki, yâ Nu'aym! Yoksa sen de mi, Muhammed'in dinine girdin. Eğer öyle ise, önce seni katledeyim. Nu'aym hazretleri dedi ki: Muhammed'in dinine sâdece ben mi girdim, sanırsın. Kız kardeşin ve enişten de girmişlerdir. Ömer, bu haberi işitince, gadabı dahâ fazla olup, nereden ma'lûm onların Müslüman oldukları, dedi. Nu'aym dedi ki: Eğer inanmaz isen, kız kardeşinin evine var, bak.

Hazreti Ömer o kızgınlıkla gidip, kapılarına vardı. İçeriden kulağına bir ses geldi. Dikkat ile dinledi. Anladı ki, okudukları kelâm, hiç insan sözüne benzemez. Meğer o vakit Tâhâ sûresi nâzil olup; Hazreti Fahr-i kâinât Efendimiz, bu sureyi öğretmesi için Habbâb'ı onlara

göndermişti. Onlara, o sûrenin âyetlerini ta'lîm ediyordu. O vakit, bunlar Hazreti Ömer'in korkusundan, kapıyı bağlamışlardı. Ta'lîm ile meşgûl iken, Hazreti Ömer kapı ardından dinledi. Dinledikçe, istidâdlı kalblerine, ezeli olan kelâmın rahmânî nûrları gelmeye başlayıp, şeytânî Küfür zulmeti mahv olmaya başladı. Sabretmeye mecâli kalmayıp, kapıya eli ile vurdu. Kapı bağlanmış idi. Dikkat kesildikleri gibi, içerde olanlar, korkularından sustular. Habbâb'ı gizlediler. Sûre-i kerîmeyi saklayıp, kapıya baktılar ki, gelen Hazreti Ömer'dir . Kılınıcı yanında, heybetle ve satvetle gelmiş ki, yüzlerine bakmaz. Kız kardeşi, hoş geldiniz deyip, içeri alıp, oturdular. Hazreti Ömer; okuduğunuz ne idi, dedi. Onlar okuduklarını inkâr ettiler. Korkularından konuşmaya başladılar. Hazreti Ömer buyur-

HAZRETİ ÖMER

dular ki, bilmiş olunuz ki, ben Kureyş arasında kılınc bağlayıp, o da'vâ ile geldim ki, varıp, Muhammed'i katledeyim. Yolda gelirken, sizin de Muhammed-ül-emînin dinine girdiğinizi işittim. Geldim ki, önce sizi katledeyim. Sonra Muhammed'i katledeyim. Lâkin, kapıya geldim. Kulağıma bir ses geldi. Dinledikçe o kelâmın lezzeti bir hâl verdi ki, o kötü fikir benden gidip, kalbi-me şevk ve muhabbet dolup, beni tedirgin etti. Elbette inkâra mecâl vermiyip, getirin okuduğunuzu, dinleyelim, dedi. Kız kardeşi ve eniştesi, bu sözü işittiklerinde, sevindiler. Kalbi İslam tarafına meyletmiştir diyerek, dediler ki, okuduğumuz, Allahü teâlânın ezeli olan kelâmıdır. Hak teâlâ, Cebrâîl aleyhisselâm vâsıtası ile, Resûl-i ekrem Efendimize inzâl eylemiştir [indirmiştir]. İşitmek murâdın ise [dinlemek istersen], önce gus-

leyle. Ondan sonra okuyalım, göresin. Hazreti Ömer kalkıp, huzur-ı kalb ile, gusledip, gelip, kıbleye dönüp oturdu. Kız kardeşi kalkıp, ta'zîm ve tekrîm ile, sûre-i şerîfi eline alıp, "Bismillahirrahmânirrahîm". "Tâhâ ..." diye okumaya başladı. Nazm-ı şerîfin fesâhat ve belâgatinden, kalbi çok yumuşadı. **"Ben o Allahım ki, benden başka ibâdete müstehak ilâh yoktur. O hâlde yalnız bana ibâdet et ve beni hâ-tırlaman için namaz kıl"** meâlindeki Tâhâ sûresinin 14.cü âyetine gelince, Kur'ân-ı kerîmin nûru kalbine nûrâniyet verip, Kur'ân'ın eseri açığa çıkıp, küfür ve şekâvet zulmeti gitmeye başladı. Dedi ki, beni, iki cihânın fahri, Muhammed Mustafâ Efendimizin huzuruna ulaştırın. O sırada Habbâb bin Erat, perde arasından dışarı çıkıp, dedi ki, yâ Ömer, müjdelersun sana ki, Allahü teâlâyâ, Resûlullah Efen-

HAZRETİ ÖMER

dimizin ettiği duası, senin hakkında, kabûl oldu. Allahü teâlâyâ hamd olsun. Sevinerek, önüne düşüp, Hazreti Sultân-ı Enbiyânın olduğu eve götürdü. Bütün Eshâb-ı güzîn , Hazreti Ömer'in geldiğini görünce, Hazreti Fahr-i kâinâta haber verdiler. **Bırakın gel-sin. Başında devlet var ise îmâna gelir,** buyurdu. Hazreti Ömer Hazreti Peygamberin mubârek nûr cemâlini müşâhede ile müşerref oldu.

Resûl-i ekrem Efendimiz buyurdular ki, **yâ Ömer, dahâ küfür ve şekâvetten vazgeçmek yok mu?** Hazreti Ömer, Peygamberin mubârek cemâline nazar edip, kelâmını duyup, nazarlarına kavuşunca, hemen karârsız kalmayıp, yüksek dergâhlarına yüz sürüp, sonra, yâ Resûlallah, hiç şek ve şüphe kalmadı. Hak Peygambersin. Bana îmânı arz et, dedi. **"Eşhedü en lâ ilâhe illallah. Ve eşhedü en-**

ne Muhammed'en abdühü ve Resûlüh" deyip, şecere-i îmânı [îmân ağacını] temiz kalbine dikti. Cümle Eshâb-ı güzîn tek-bîr getirip, sürûr-ı kalb ile, Hazreti Ömer ile müsâfaha ve muanaka [birbiri ile kucaklaşma, boynuna sarılma] ettiler. Allahü teâlâ hazretlerine hamd ve senâ ettiler. Resûlullah Efendimiz O'na Kur'ân ta'lîm buyurdular. Kalbini îmân nûru ile doldurdular. Namazı ve diğer dîni erkânı ta'lîm etti. Hazreti Ömer dedi ki, yâ Resûlallah! Bu ne keyfiyettir ki, ibadetimizi gizli yapıyoruz. Seadet ile buyurdular ki, **müşriklerin mü'minlere ezâ ve cefâsından dolayı gizli yapıyoruz.** Hazreti Ömer dedi ki, onlar puta gündüz taparlar. Önünde âşikâre yer öperler. Niçin biz, Hâlîka gizli taparız, yâ Resûlallah. Buyurun billahi varalım, biz de Harem-i beyt-i şerifte namazı âşikâre kılalım. Görelim, bize kim mânî'

HAZRETİ ÖMER

olur. Fahr-i âlem kalkıp, Sahâbe-i güzîn ile berâber, Hazreti Ömer önlerinde, elinde yalın kılınç, Beyt-i şerîfe doğru yürümeğe başladılar. Kureyş müşrikleri önlerinde, Hazreti Ömer'i böyle gördüklerinde, sevinip, dediler ki, meğer Ömer bunların hepsini esîr etmiştir, ki getirip karşımızda kırmak ister. Yanlarına geldiklerinde, gördüler ki, Hazreti Ömer bunların herbirine güzel muâmele edip, bunlar ile karışmış güle-güle söyleşip gelirler. Ebû Cehl la'în bu hâli gördü. Müslüman olduğunu anladı. Âh! Gördünüz mü? Muhammed Ömer'i de, kendi dine döndürmüş. Ben size demedim mi ki, sihrle Muhammed onu aldatır, kendine uydurur. Siz dediniz ki, böyle olmaz. Eyvâh, gelin görelim, şimdi ne yapalım. Ve ona ne söyleyelim. Yakınına geldiler. Hazreti Ömer kılını kaldırıp dedi; "Nazm"

*Durun ben geliyorum,
bize kıyâma durun,
Genç, ihtiyâr, yaşlı hepsi,
efendi köle olsun.*

*Dîn-i İslam'ı tebliğ için,
Allah gönderdi,
Bize Peygamber olan
Muhammed'i "aleyhisselâm".*

*Açığa çıkardı, güzel
İslam dinini,
Putlar yıkıldı,
kalmadı hükmleri.*

*Döndüm Hakka,
bunun dinine girdim,
Ey Kureyş!
Hepiniz avam ve has böyle bilin!*

Kâfirler, bu hâli görüp, içlerinde telaşlandılar. Ebû Cehl la'în, yüksek sesle dedi ki, görün Muhammed'i ki, Kureyş'in büyüklerini Müslüman yapmaya başladı. Bu işler bize azdır. Dedim, gelin onlar çoğalmandan, öldürelim, aldırmadınız. Şimdi ejderhâ oldu. Kâfirler, Hazreti Ömer'den korkup, hiçbir mü'mine el uzatmaya kâdir olmadılar. Her birinin dudağı kuru-

HAZRETİ ÖMER

yup, kaldı. Server-i âlem ileri yürüyüp, Hacer-ül esved ile bâb-ı Kâ'be-i şerîf arasında durup, namazı o gün âşikâre kıldılar. Gerçi kâfirler çok idi. Mü'minler az idi. Namaz bittikten sonra kalkıp, Kâ'be'yi ta'vâf ettiler. İbni Mes'ûd buyurdular ki, Hazreti Ömer'in Müslüman olması, mü'minlere feth ve nusrat ve rahmet oldu. O Müslüman oluncaya kadar dîn-i İslam âşikâre olmadı. Kâ'be-i mu'azzamada, Müslümanlardan hiç kimse namaz kılmamış idi. Nakledilmiştir ki, Hazreti Ömer îmâna geldikte, Peygamber Efendimiz, mubârek elini Ömer'in göğsüne koyup, üç kere buyurdular ki, **"Yâ Rab! Bunun sadrında olan gereksiz sıfatı [göğsünde bulunan kötü sıfatı] ve illeti [hastalığı] çıkarıp, onun yerine îmân ve hikmeti ver."**

Menkıbe: Ebû Hüreyre'den rivâyet olundu. Server-i âlem buyurdular

ki: **Sizden önce olan ümmetler içinde muhaddisler vardı. Eğer içinizde de var ise, muhakkak o Ömer'dir.** Hadis âlimlerinden Tayyibî bu hadisi şöyle şerh etmiştir ki, muhaddisden murâd mübâlaga ile kalbine ilhâm olunan kimsedir ki, Hak teâlâ tarafından ilhâm olunursa, Enbiyâ derecesinde olur. Ya'ni sizden önce olan ümmetler içinde Enbiyâ var idi. Mele-i âlâ tarafından ilhâm olunurlar idi. Benim ümmetimde eğer böyle kimse olur ise, ki vardır, bu mertebe sâhibinin öncüsü Ömer'dir. Ümmet-i Muhammed sâir ümmetlerden efdal olduğu sâbittir. Diğer ümmetlerde bu sıfat ile muttasıf olan kimseler olduğuna göre, bu ümmette bulunması muhakkaktır. Benim ümmetimde var ise buyurdıkları te'kid için ve kat'î olarak bildirmek içindir. Meselâ, bir kimse, çok sevdiği dostu için der ki,

HAZRETİ ÖMER

eğer benim, bir dostum var ise o da falan kimsedir. Murâdı o kimsenin ziyâde sadâkatini beyandır. Murâdı sadâkatı yok etmek değildir. Bu hadîs-i şerîf “**Mesâbih-i şerîf**” den rivâyet edilmiştir.

Menkıbe: Yine “**Mesâbih**”de o hadîs-i şerîfin akabinde anlatılmıştır. Sa’d bin Ebû Vakkas dedi ki: Hazreti Resûl-i ekrem huzur-ı şerîflerinde oturan, Kureyş hâzunlarından birisi, yüksek ses ile konuşurken, Hazreti Ömer gelip, içeri girmeye izin taleb etti. Hâzunlar kalkıp, sür’atle perde arkasına çekildiler. Hazreti Ömer’e izin verilip, içeri girdi. Bak- tı ki, Resûl-i ekrem Efendi- miz gülüyordu. Hazreti Ömer dedi ki, Allahü teâlâ hazretleri mubârek dişleri- ni güldürsün, yâ Resûlallah! Neden dolayı gülersi- niz. Server-i kâinât hazret- leri buyurdular ki, bu hâ- zunlara hayret ettim ki, be- nim yanımda idiler. Ne va-

kit ki senin sesini işittiler, kaçıp, perde arkasına gir- diler. Hazreti Ömer dedi ki: Yâ kadınlar! Beni görün- ce, Resûlullah’ın huzurun- da olduğunuz hâlde, niçin korkup, kaçtınız. Onun hu- zurunda rahat oturup, korkmuyorsunuz! Hâzun- lar, perde arkasından de- diler ki, yâ Ömer! Sen ya- ratılıştâ şiddetli ve gadab- lısın. Server-i kâinât bu- yurdular ki; “**Ey Hattâb oğlu! Sen sözünden ferâ- gat et! Varlığım yed-i kud- retinde olan Allahü teâlâ- ya yemin ederim ki, şey- tân yolda sana rastlasa, o yolu bırakıp, başka yola sapar, yolunu değiştirir.**” [Peygamberimizin kadın- lar ile oturması hicâb âye- ti gelmeden önce idi. Hi- câb âyeti gelince, kadınlar ile bir arada oturmadı.]

Menkıbe: Resulullah Efendimiz bir gün, sabah namazını kıldıktan sonra, mubârek arkasını mihrâba verip, Eshâb-ı güzîne te- veccüh edip, buyurdular

HAZRETİ ÖMER

ki: **“Hiç sizden bir kimse rüya gördü mü.”** Eshâbın cümlesi başlarını aşağı salıp, cevap vermediler. Sonra kendileri buyurdular ki, **“Bu gece bir garîb rüya gördüm.”** Eshâb-ı güzîn, rüyayı anlatın, dinleyelim diye ricâ ettiler. Buyurdular ki, **kendimi Cennet’te gördüm. Cennet’in etrâfını seyr ederken, bir büyük kasr gördüm. Yüksekliği yüz fersâh yol idi.** [Bir fersâh 5760 metredir.] **Buna göre**

her tarafı büyük idi. Hâtırına bu düşünce geldi ki, **bu âlî [yüksek] makâm, hangi Peygamberindir ve-yâ hangi Velînindir.** Böyle düşünürken, bir kaç kimse gördüm. Yanlarına vardım, **sual ettim ki, bu âlî [yüksek] makâm, acabâ Enbiyâdan, hangi Nebî-nindir.** Onlar, dediler ki, **hiçbir Peygamberin değildir. Belki Arab evlâdından bir kimsenindir.** Dedim, **ben, Arab evlâdındanım, benim olmasın.** Dediler,

HAZRETİ ÖMER

Kureyş'dendir. Ben de Kureyş'denim, dedim. Dediler, ümmet-i Muhammed'dendir. Dedim, ben Muhammed'im. Bana söyleyin ki, ümmetimin hangisindir. Dediler, Ömer bin Hattâb'ındır. O kasrda olan hûrî ve gilmânın nihâyeti yoktu. Husûsî olarak içlerinde, yâ Ömer, sana mahsus bir hûrî var idi, diller şerh edemez ve vasf da edemez. Lâkin senin gayretinden, asla yüzüne bakmadım, deyince, Hazreti Ömer'in gözünden yaşlar akıp, yâ Resûlallah! Baksaydınız ve bana da vasıflarını söyleseydiniz. Hazreti Ömer; dergâh-ı izzette ve Resûlullah'ın huzurunda ne büyük sultândır. Mertebesi ne yüksektir.

Menkıbe: Birgün Server-i kâinât Efendimiz buyurdular ki, rüyamda ümmetim bana arz olundu. Cümlesi önümden geçip, birbir seyrettim. Kiminin gömleği dizinde idi. Kimi-

nin dizinden aşağı idi. Kiminin dizinden yukarı idi. Lâkin Ömer'i bir gömlek ile gördüm ki, yerde sürünürdü. Sahâbe-i güzîn dediler ki, yâ Resûlallah! Nasıl tâbir buyurdunuz. Buyurdular: Dîn-i mübîn ile tâbir ettim. Zîrâ hilâfetleri zamanı uzundur. Dîn-i İslam dünyaya yayılır.

Menkıbe: Mesâbîh-i şerîf'te sahîh olarak, Abdullah ibni Ömer'den rivâyet ile şöyle yazılıdır. Abdullah ibni Ömer der ki: Resûlullah Efendimizden işittim. Buyurdular ki, **uyuduğum hâlde, bir kadeh süt ile bana geldiler. İçtim. O kadar kandım ki, tokluk alâmeti tırnaklarımda görüldü. Sonra artığımı Ömer bin Hattâb'a verdim.** Sahâbe-i güzîn dediler ki, yâ Resûlallah! Ne ile tâbir ettiniz. Buyurdular ki, **ilim ile tâbir ettim.**

Menkıbe: Yine Mesâbîh-i şerîf'in sahîh hadîslerinde, Ebû Hüreyre'den rivâyet edilir. Dedi ki, Resû-

HAZRETİ ÖMER

İlallah'tan işittim: Şöyle buyurdular. **Rüyada, kendimi, etrâfı örülü kuyu yanında gördüm. Bir küçük kova var idi. O kuyudan o kova ile Allahü teâlânın dilediği kadar su çektim. Sonra İbni Kuhâfe [Ebû Bekr] aldı. O da o kova ile kuyudan su çekti. Bir kova, ya iki kova çekmekde zayıflık var idi. Allahü teâlâ zayıflığını af eder. Sonra o küçük kova, büyük kova oldu. Ona kırba derler. Sonra o kovayı bir**

kimse aldı. Gördüm ki, bu kuvvetli ve kudretli kimse, o kova ile su çekiyor. Bu su çeken Ömer idi. Ömer o kadar su çekti ki, kimse o kadar su çekmedi. İnsanlar o kuyu yanında bir yer yaptılar. Develer su içtikten sonra, orada çöküp, istirahat eder, sonra bir kere dahâ su içerler idi. "Mesâbîh"i şerh eden beyan etmiştir ki, Resûl-i ekrem Efendimiz Ebû Bekr hazretlerine zayıf nisbet etmekten, hilâfetlerinde

HAZRETİ ÖMER

bir naks ve taksîr olduğundan dolayı değil idi. Zîrâ hilâfetlerinde o kadar cehd ve tahammül ettiler ki, diğer ümmet onun tahammülünden âcizdirler. O sebebdan ki, Hazreti Âişe buyurdular ki; Resûlullah hazretleri, öbür âleme göç ettikten sonra, Arablar mürted olup, nifâkı izhâr ettiler [fitne çıkardılar]. Babam üzerine meşakkatten ve musîbetten öyle şeyler indi ki, eğer büyük dağlar üzerine inse idi, dağı küçültüp, dağıtırdı. Belki, zayıf nisbet etmeleri, buna işârettir ki, Hazreti Ömer zaman-ı şerîfinde, memleket fethi fazla oldu. İslam askeri kuvvetlendi. Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk zaman-ı şerîfinde olan fetihden fazla idi. Çünkü, Sıddîk'ın hilâfetleri zamanı az idi. Zîrâ iki seneden ziyâde halifelik yapmıştır. Hazreti Ömer'in hilâfeti on sene oldu. Ba'zı şârihler [şerh edenler] dediler ki, Hazreti Peygamber **"iki büyük**

kova" buyurdıkları iki sene ve birkaç gün hilâfet müddetine işârettir. **"Allahü teâlâ zayıflığını af et-sin"** zâhiren işârettir. Hazreti Ebû Bekr tarafından kusur meydana gelmesin. Ammâ Elhamdülillah; vilâyetlerinde kusur etmediler. Allahü teâlâ zayıfı af eder; buyurduklarının vec-hî bu ola ki, kuyudan su çekmelerinde olan zayıflık, zamanı şeriflerinde olan irtidâda **"Arabların mürted olmasına"** ve münâfıkların çokluğuna ve zekât inkâr edenlerin olmasından dolayıdır. Magfîret ile dua ettiler, tâ işitenler yanında muhakkak ola ki, zayıflık, kendi kusuru ile olmayıp, zamanın değişikliği dolayısıyledir.

Menkıbe: Yine **"Mesâbîh-i şerîf"**in hasen hadîslerinde İbni Ömer'den rivâyet edilmiştir. Dediler ki, Hazreti Habîbullah buyurdular ki, **"Hak teâlâ, doğruyu, Ömer'in dili ve kalbi üzerine koymuştur"**. Ya'ni

HAZRETİ ÖMER

hakkin açığa çıkması ve yayılması, onun mübârek lisânları ve kalbleri üzerinde sâbit ve orada yerleşmiş ve ondan zuhûr eder. Yine o hadîs-i şerîfin akabinde vârid olmuş ki; Hazreti Ali buyurdular ki: Biz Ömer'in söylediğinin hak olduğunu, kalblerin onun sözü ile sükûn bulduğunu uzak görmezdik. Ya'ni biz uzak sanmazdık ki, Hazreti Ömer konuşur, o şeyle ki, müstehaktır. Nefisler onun üzerine sükûn eder. Kalbler onun üzerine mutmain olur. Hak olan, doğru olan söz, onun lisânı üzerine yerleştirilmiştir.

Menkıbe: Yine **"Mesâbîh-i şerîf"**in hasen hadîs-i şerîflerinde, Câbir'den rivâyet edilmiştir. Hazreti Câbir dedi ki, Hazreti Ömer, Hazreti Ebû Bekr'e dedi ki, "Ey, Resûlullah'tan sonra, insanların en hayırlısı." Hazreti Ebû Bekr buyurdular ki, âgâh ol yâ Ömer. Sen bana böyle söyledin ise, vallâhi ger-

çektir ki, Resûlullah'tan işittim. Buyurdular ki, **"Ömer'den hayırlı bir kimse üzerine gün doğmamıştır."** Yine onun devamında Ukbe bin Âmir'den Nakledilir ki, Hazreti Resûlullah buyurdular; **"Eğer benden sonra Peygamber gelmek ihtimâli olsa idi, Ömer bin Hattâb Peygamber olurdu."**

Menkıbe: Yine **"Mesâbîh-i şerîf"**in hasen hadîs-lerinde, Âişe-i Sıddîka'dan rivâyet edilmiştir. Buyurdu ki: Resûlullah Efendimiz oturmuştu. Bir gürültü ve çocukların seslerini işittik. Hazreti Resûl-i ekrem kalktı. Baktı ki, habeshiler raks ederler. Uşaklar etrâfında seyredelerler. Bana dedi ki, **yâ Âişe! Gel seyreyle.** Ben de vardım. Çenemi Hazreti Peygamberin omuzu üzerine koyup, mübârek omuzu ile, mübârek başının arasından seyretmeye başladım. Bir müddet sonra, bana buyurdular ki, **doy-**

HAZRETİ ÖMER

madın mı. Hâyır, doymadım, dedim. Murâdım bu idi ki, dahâ göreyim. Resûlün yanında ne miktar kıymetim vardır, bileyim. O sırada Hazreti Ömer çıka geldi. Hemen halk Habeşîlerin etrâfından dağıldılar. Hazreti Peygamber buyurdular ki, **“Muhakkak görürüm ki, cinnin ve insanın şeytânları Ömer’den kaçarlardı.”** Âişe-i Sıddîka buyurdular ki, ben de geri döndüm.

Menkıbe: “Me’âlimüt-tenzîl” kitabının sâhibi, İmâm-ı Begâvî sûre-i En-fâlde, meâl-i şerîfi **“Hiçbir Peygamberini yer yüzünde**” olan altmış yedinci âyet-i kerîmesinin tefsîrinde, A’miş’den, o da Amr bin Mürre’den, o Ebû Ubeyde’den, o Abdullah bin Mes’ûd’dan bildirmişlerdir. Abdullah ibni Mes’ûd buyurdular ki, o vakit ki, Bedr günü oldu. Esîrler de berâberlerinde olarak geri dönüldü. Resûl-i ekrem Efendimiz bu-

yurdu ki, **“Bu esîrler hakkında ne dersiniz!”**. Hazreti Ebû Bekr dedi ki, yâ Resûlallah, bunlar kavmindir ve ehlidir. Bunları koruma altına alıp, temkinli davranalım. Ümit ederim ki, Allahü teâlâ hazretleri, onlara tövbe nasîb eyler. Onlardan fidye al. Bize de, küffâr üzerine kuvvet olur. Hazreti Ömer buyurdu ki, yâ Resûlallah! Bunlar seni tekzîb ettiler, yalanladılar. Seni ihrâc ettiler. Getir, bunların boyunlarını vuralım. Alî’ye buyur, kardeşi Ukayl’ın boynunu vursun. Hazreti Hamza’ya buyur, kardeşi Abbâs’ın boynunu vursun. Bana buyur, falan kimsenin boynunu vuralım, diye kendi soyundan bir kimseyi söyledi. Çünkü, bunlar kâfirlerin reisleridir, dedi. Abdullah bin Ebî Revâha dedi ki, yâ Resûlallah! Odunu çok bir dere bulalım. Bunların tamamını o dereye koyup, sonra bir ateş yakalım.

HAZRETİ ÖMER

Ateşte yansınlar. Abbâs ona dedi ki, rahmetini iyice kestir. Resûlullah Efendimiz sükût etti. Onlara Cevap vermeyip, Hâne-i şerîfe gittiler. Sahâbe-i güzîn ayrı ayrı olup, bir fırka dediler ki, Ebû Bekir'in kavline uyarız. Sonra Server-i âlem Beyt-i şerîfin-den çıkıp, buyurdu ki, Hak teâlâ ba'zı kişilerin kalbini yumuşak kılar. Hattâ yağdan dahî yumuşak olur. Ba'zı kişilerin kalbini katı eyler. Hattâ taştan da katı olur. Muhakkak yâ Ebâ Bekr, senin mislin İbrâhîm aleyhisselâm mislidir ki [benzeridir ki], onun hakkında Allahü teâlâ, İbrâhîm sûresi 36.cı âyet-i kerîmesinde meâlen, **"Bana tâbî' olan, benim dînimdendir, karşı gelen için, yâ Rabbî sen gafûrurrahîmsin!"** buyurdu. Ve yâ Ebâ Bekr! Senin mislin Hazreti İsmâ aleyhisselâma benzer ki, [ya'ni sen ona benzersin ki], Allahü teâlâ, Mâide sûresi 120.ci âyet-i kerî-

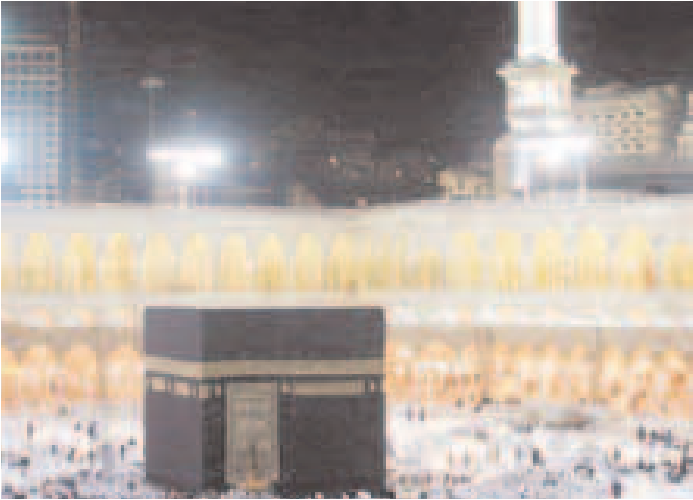
mesinde meâlen, **"Onlara azâb edersen, senin kullarındır. Eğer af edersen, azîz ve hakîm olan sensin"** buyurdu. Ömer'e buyurdu, yâ Ömer! Senin benzerin Mûsâ aleyhisselâmdır. [Ya'ni Ona benzersin]. **"Yâ Rabbî! Kâfirlerin mallarının şeklini değiştir. Şiddetli azâbı göremeden, îmâna gelmeyecek şekilde, kalblerini bağla, katı et!"** [Yünûs sûresi 88.] ve Hazreti Nûh aleyhisselâma benzersin ki; **"Yâ Rabbî! Yeryüzünde, kâfirlerden dolaşan hiç kimseyi bırakma."** [Nûh sûresi 26] buyuruldu. Sonra, Peygamber Efendimiz buyurdular ki, "Bugün bu esîrlerden yâ fidye alınacak, yâ öldürülecekler".

Abdullah bin Mes'ûd buyurdular ki, Süheyl bin Beydâ' hâriç olsun. Zîrâ ben onu işittim ki, İslam'ı zikrederdi. Hazreti Resûl-i ekrem sustular. Ben öyle korktum ki, öyle hiç korktuğumu hâtırlamıyorum.

HAZRETİ ÖMER

Gökten başıma taş düştü zan ettim. O gün Resûlullah **Süheyl bin Beydâ' hâriç** buyurdular, ferâhlandım. İbni Mes'ûd, İbni Abbâs'dan rivâyet eder. Ömer bin Hattâb dedi ki, Hazreti Resûlullah Ebû Bekr'in söylediğine meyl etti, benim söylediğime meyl etmedi. O gün geçti. Ertesi gün oldu. Geldim, gördüm ki, Resûlullah ve Ebû Bekr, oturmuşlar, ağlaşırlar. Dedim yâ Resûlallah, bana haber verin, Ebû Bekr ile berâber, niçin ağ-

larsınız. Ağlamak îcâb eden bir hâl var ise, ben de ağlıyayım. Eğer ağlanacak bir durum yok ise, sizin ağlamanız için ağlıyayım. Resûlullah hazretleri buyurdular ki, **"Eshâbım için ağlıyorum. Mal karşılığında esîrleri bıraktıkları için, onlara gelen azâb bana gösterildi. Şu ağaçtan dahâ yakın oldu"** buyurarak, kendilerine yakın bir ağaca işâret ettiler. Allahü teâlâ hazretleri; meâl-i şerîfi **"Esîrleri öldürmekde acele etmek lâ-**

HAZRETİ ÖMER

zım iken, siz dünya malı için fidye almayı tercih ettiniz. Hâlbuki, Allahü teâlâ sizin, kâfirleri kahretmenizi, İslam dinine yardım etmenizi istemektedir. Allahü teâlâ azîz ve hakîmdir.” olan Enfâl sûresi 67. âyet-i kerîmesini gönderdi. Her bir esîre fidye olarak kırk ukiye aldılar. Her bir ukiye kırk dirhemdir. İbni Abbâs buyurdu: Müşrikleri katletmekle ilgili emir Bedr gününde oldu. Müslümanlar o günde az idi. Vaktâ ki, Müslümanlar çok oldu ve saltanatları şiddetlendi [güçlendi]. Hak teâlâ meâl-i şerîfi “.... **muhârebe sona erince, yâ karşılıksız veyâ fidye ile salıverin....**” olan, Muhammed sûresi 4.cü âyet-i kerîmesini inzâl buyurup, Allahü teâlâ Peygamberini ve mü’minleri esîr emrinde muhayyer bıraktı. İsterlerse katlederler, isterlerse köle ve câriye ederler. İsterler ise azâd edeler. İsterler ise fidye alırlar.

Abdullah ibni Abbâs buyurdular ki, önceki Peygamberlere ve ümmetleri üzerine ganîmet harâm idi. Ne zaman ki, ganîmetten birşey ellerine geçerse, kurban için toplarlardı. Semâdan bir ateş inip, onu yutardı. Bedr günü oldukça, mü’minler, ganîmeti hemen aldıkları gibi fidyeyi de aldılar. Hak teâlâ bu âyeti kerîmeyi inzâl buyurdu. **“Ya’ni eğer Allahü teâlâ hazretlerinden ganîmet mâlının helal olacağı levh-i mahfûzda yazılmasa idi, emir olunmadan aldığınız fidyeler için elbette büyük azâb size erişirdi.”** [Enfâl sûresi 68]

Hasen ve Mücâhid ve Sa’d bin Câbir demişlerdir ki, Allahü tebâreke ve teâlâdan hüküm gelmeden kimseye azâb olmaz. Bedr muhârebesinde hâzır olanlar ve Resûlullah onlardandır. Hüdâdan emir olunmazdan önce, fidye aldığınız için, size büyük azâb erişirdi, denilmiştir.

HAZRETİ ÖMER

İbni İshâk dedi ki, Bedr gazâsına hâzır olan mü'minlerin hepsi esîrlerden fidye almayı hoş gördü. Sâdece Ömer bin Hattâb Resûlullah Efendimize esîrleri katletmeyi teklîf ettiler. Sa'd bin Mu'âz dedi ki, yâ Resûlallah, esîrleri katletmek bana katletmemekten daha iyi geliyor. Onun için, Resûlullah Efendimiz buyurdu ki, **"Eğer semâdan azâb nâzil olsaydı, Ömer bin Hattâb ve Sa'd bin Mu'âzdan başka kimse o belâdan necât bulmazdı "**.

Menkıbe: Yine **"Me'âli-müttenzîl"** de sûre-i Bekara'da; meâl-i şerîfi **"Oruc gecesini, hanımlarınıza yaklaşmanız size helal kılındı"** olan 185.ci âyet-i kerîmenin tefsîrinde Nakledilmiştir. Tefsir âlimleri dediler ki, İslâm'ın ilk devrinde, iftâr ettikten sonra, yemek ve içmek akşam ile yatsı arası veyâ uyuyana kadar helal olurdu. Yatsı namazını kıldıktan veyâ uyuduktan sonra yemek,

içmek ve cimâ', ertesi gününü akşama kadar harâm olurdu. Bir gece Hazreti Ömer, yatsıyı kıldıktan sonra, tahammül edemeyip, ehline muvakaa etti [onun ile cimâ' yaptı]. Guslettikten sonra, pişmân olup ağladı. Nefsini levm etti [payladı]. Ertesi sabah, Resûl-i ekrem Efendimizin huzuruna gelip, dedi ki; Yâ Resûlallah! Ben bir hatâ için, nefsimden Hak teâlâyâ i'tirâz ettim. Ben bu gece yatsıyı kıldıktan sonra, hanımımın yanına geldiğimde bir güzel koku hissettim. Nefsim bunu güzel ve sevimli gösterdi. Ehlimle yakın oldum. Hazreti Resûlullah buyurdular ki, **"Yâ Ömer! Sen bu şekil amele lâayık değilsin."** Hemen sahâbe-i güzîn içinden birkaç kişi de kalkıp, Ömer'in i'tirâf ettiği gibi i'tirâf ettiler. Sonra, Hazreti Ömer'in ve Sahâbe-i güzîn hakkında yukarıda zikrolunan âyet-i kerîme nâzil oldu.

HAZRETİ ÖMER

Hazret-i Ömer'in Topkapı Sarayı'nda muhafaza edilen kılıcı

Menkıbe: Yine “**Me’âli-müttenzîl**”de, Tahrîm sûresinde, meâl-i şerîfleri “**Eğer ikiniz de Allaha tövbe ederseniz [Âişe ve Hafsa], ne güzel... Olur ki, onun Rabbi, yerinize sizden dahâ hayırlı zevceler verir....**” olan 4 ve 5.ci âyet-i kerîmelerinin inme sebebi beyanında haber verilmiştir. İsmâîl bin Abdülkâhir râvîler vâsıtası ile Abdullah bin Abbâs’dan, o da Ömer bin Hattâb hazretlerinden rivâyet ettiler. Bir vakit, Resûlullah Efendimiz, ezvâc-ı tâhirattan ayrılmak istediler.

Bu hadîs-i şerîf te’vîlli zikrolundu. Sonunda Hazreti Ömer buyurdu ki, Resûlullah Efendimizin huzur-ı şerîflerine vardım. Dedim, yâ Resûlallah! Eğer hanımlarınızı boşar iseniz, sizin için sıkıntı olmaz. Eğer sen onlara talâk vermiş isen, muhakkak Allahü tebâreke ve teâlâ hazretleri seninledir. Hak teâlâ hazretlerine hamd ederim ki, onlarla öyle bir kelâm ile konuşurum ki, Allahü teâlâ benim söylediğim kavli tasdik eder. Bu âyet-i kerîme nâzil oldu. [Tahrîm sûresi 4 ve 5]

HAZRETİ ÖMER

Menkıbe: Ebûl Mu'în Neseî **Temhîd** adındaki risâlesinde beyan etmiştir. Ebû Bekr-i Sıddîk'ın vefâtı yaklaştı. Osmân bin Affân'a buyurdu ki; Söylediklerimi yaz. Osmân ne yazayım, dedi. Buyurdular ki; "Yazın, Bismillâhirrahmânirrahîm. Bu Allahü teâlânın Resûlünün halifesi Ebû Bekr'in, dünyadaki son günü, âhi-retteki ilk gününün vasiyetidir. Ben Ömer bin Hattâb'ı halife seçtim. Ona itâ'at edin. Öyle zan ediyorum ki, adâlet eder. Yanılmışsam gaybı ancak Allahü teâlâ bilir." Sahâbe-i güzîn hazretlerinin hepsi Hazreti Ömer'in hilâfetine râzı oldular. Husûsî olarak Hazreti Ali râzı oldu. Seve seve önce bî'ât etti. Zîrâ Resûl-i ekrem Efendimizden işitmiş idi. Buyurdular ki: **Benden sonra iktida' edin** [tâbî' olun] **o kimselere ki, onlar Ebû Bekr ile Ömer'dir.**

Menkıbe: Âlimler ittifâk etmişlerdir. Hazreti Ömer'den önce ve sonra, dünya-

da kimseye Hazreti Ömer dirliği gibi [idâresi gibi] dirlik verilmedi. Kimse onun yoluna varamadı. Hilâfette Hazreti Ömer şöyle idi. Dicle nehri kenârında koyun güden çobanın, bir koyunu zâyî' olsa, korkarım ki, onu Allahü teâlâ hazretleri niçin çobanın koyunlarını gözetmedin diye benden sorar, der idi. Rivâyet olunur ki, bir gün Hazreti Ömer öğle sıcağında kendi soyunup, sadaka develerini bağlıyordu. Dediler, yâ Emîr-el-mü'mînîn! Niçin sen kendin zahmet çekersin. Bir kişiye buyurun, o bağlasa, olmaz mı. Buyurdu ki, bunlar fakîrlerin hakkıdır. Çünkü, Allahü teâlâ beni bunlara çoban etti. Fakîrlerin işlerini kendim görmem lâzımdır. Zîrâ âhirette benden sorarlar. Bir kişi dedi, yâ Emîr-el-mü'mînîn! Sana yakın olanların işlerini sen kendin görürsün. Uzak olanların işini nasıl görürsün. Buyurdu

HAZRETİ ÖMER

ki, inşâallahü teâlâ bir seneye gezeceğim. Nice gücü yetmez, fakîr ve hastalar vardır. Kendim onların kapılarına varıp, ihtiyâçlarını göreceğim.

Hazreti Ömer her yere bir emîr veyâ âmir gönderirdi. Ona bir Vasiyetnâme verirdi. Ne yapmaları îcâb ettiğini bildirirdi. Der idi ki, eğer dediğimden dışarı çıkarsanız, ben senden bîzârım. Bir kâğıd da o tarafın reâyâsına [ehâlisine] gön-

derirdi. Eğer bu kişi benim dediğim yerde emirlerime uyar ise, emrine mutî' olunuz. Eğer uymaz ise mutî' olmayınız.

Hazreti Ömer zamânında sâhipleri Müslüman olmayan bir ticâret kervanı gelip Medîne'nin yakınında konaklamıştı. Çok yorğun oldukları için hepsi derin bir uykuya dalmıştı. Hazreti Ömer bu kervandan haberdâr olunca, Es-hâb-ı kirâmdan Abdurrah-

30 bin sahabe-i kirâmın yattığı Cennet-ül Bâki

HAZRETİ ÖMER

mân bin Avf'ı da yanına alıp, sabaha kadar kervanın etrâfında dolaşarak onlara herhangi bir zarar gelmemesi için bekledi. Kervanda bulunanlar ancak sabaha karşı bundan haberdâr oldular. Kendilerini bekleyen bu kişinin kim olduğunu merak ettiler. Sabaha karşı uzaklaşıp gittiklerini görünce, içlerinden biri tâkibe başladı. Hazreti Ömer'in mescide girip namaz kıldırmasından sonra merakla bu zât kimdir diye soran kimse, onun Müslümanların halîfesi olduğunu öğrenip kervanda bulunanlara giderek hâdiseyi anlattı. Kervandakiler; "Onun Müslüman olmayanlara yardımı böyle olursa, kimbilir Müslümanlara şefkati ve yardımı ne kadar çoktur. Onun dîni gerçekten hak dindir." dediler. Daha sonra da Hazreti Ömer'in huzûru-na gidip hepsi Müslüman oldular.

Ramezân-ı şerifte terâvîh namazını cemâ'at ile

kılmak, Hazreti Ömer'den kaldı. Eslemî'yi beytül-mâla emîn ta'yîn etmişti. Birgün Eslemî'den sordular ki, hiç Hazreti Ömer'in beytül-mâldan herhangi birşey aldığı oldu mu. Dedi ki, eğer, ehl ve ıyâlinin nafakaya ihtiyâcı olursa, beytül-mâldan ödunc alırdı. Eline mal geçince, yine yerine koyardı. Hazreti Ömer'in, kuru arpa ekmeği yimek âdeti idi. Kalın kumaştan gömlek giyerdi. Birçok gazâlar yaptı. O kadar vilâyetler fethetti ki, o kadar mâl ve menâl onun katına geldi ki, kimseye o kadar gelmedi. Arab ve Acem ve Rum beyleri ikrâmlar edip, hükmüne baş eğdiler. O kadar şehir imâret etti ki, had ve hesâbı yoktu. Meşrik ve magrib arası, tâ Ceyhûn'a ve Âzerbaycân, Horasan derben-dine ve Amman, Kirmân, Mısır, Şâm ve Rûm'a varıncaya kadar; bütün bel-deler onun hükmüne baş eğdi. Hattâ, rivâyet olundu

HAZRETİ ÖMER

ki, Hazreti Ömer'in zaman-ı şerîflerinde, sekizbin câmi'i şerifte cum'a kılmak müyesser olmuştur. Büyük gazâlar yapmıştır. Bu kadar memleketleri feth eylemek, ezelde ona takdîr olmuştur. Her nereye asker gönderse, mensûr ve muzaffer olup, sâlimen, ganîmetler ile geriye dönmüşlerdir. Ordusu hiç mağlûb olmamıştır. Tedbîrli ve tedârikli ve adâletli idi. Hilâfeti zamanında yimesi ve içmesi hiç değişmedi, fazlalaşmadı. Hiçbir zaman hâtırlarına kibir gelmedi, büyülenmedi. Sonu pişmânlık, üzüntü olacak iş yapmadı. Bunlar **Taberî târihi**'nden alınmıştır.

Menkıbe: Hazreti Ömer hilâfet makâmına geçtikten sonra, kızı Hazreti Hafsa ki Resûlullah'ın ezvâc-ı mutahheralarındandır, muhterem babalarını görmeye vardılar. Mubârek yüzlerini gördükte, üzerinde olan hırkanın oniki yerde yaması var. Hattâ ya-

manın ikisi deriden idi. Hafsa, babasını bu hırka ile görüp, hâtır-ı şerîfleri mahzûn olup, dedi ki, ey devletlim ve gözüm nûru babam. Bu hırkayı bir fakîre verseniz. Kendi arkana bir yeni hırka yapsanız, câiz olmaz mı? Hazreti Ömer buyurdular ki, kızım, sen Fahr-i âlem hazretlerinin helali idin. Sen ona bizden yakın idin. Bilmez misin ki, Server-i âlem bu alçak dünyadan neler çekmiştir. Ne mertebe sakınmıştır. Dünyayı hor ve zelîl edip, emri altına almıştır. Âhirete teşrîf ettikte, bana vasiyet edip, **"Yâ Ömer, kıyâmet gününde, benim ile ve Ebû Bekr ile buluşmak istersen, yolumuzdan ayrılma"** diye buyurmadı mı?

Menkıbe: Hazreti Ömer halife iken, Hazreti Nu'mân'ı serdâr yapıp, acem diyârına gönderdi. Nihâvend ile Hemedân'ı fethettiler. Bir Mecusî acem, Mugîre'nin elinde

HAZRETİ ÖMER

esîr iken, koynundan bir kutu çıkarıp, dedi ki, babam bana bu kutuyu verdiği zamanda, vasiyet etmiştir ki, pâdişâh olduğun vakit bunu açasın. Ben şimdiden sonra pâdişâh olacak değilim, deyip, kutuyu Mugîre hazretlerine teslîm etti. Mugîre de, kutuyu eline alıp, bütün İslam askeri içinde açıp, gördüler ki, içi çok kıymetli mücevher ile doludur. Hepsi dediler ki, bu kutu ceng ile alınmamıştır. Yine bunu aynı şekilde,

Emîr-ül mü'minîn Ömer'e gönderelim. O kutuyu bir kutu içine koyup ve mühürleyip, Hazreti Ömer'e gönderdiler. Hazreti Ömer de kutuyu Eshâb-ı güzîn arasında açıp, gördükten sonra, götüren kimseye, bu da gâzîlerin hakkıdır. Satsınlar, akçesini, gâzîlere taksîm etsinler diye emretti. Sonra o kutuyu yine İslam askeri içine gönderip, etraftan gelen zenginler toplanıp, satın aldılar. Otuz bin kişinin her birine onar bin akçe düştü. Hu-

HAZRETİ ÖMER

sûsan, önce mağlûb ettikleri askerin malından beyt-ül-mâl için beşde bir ayrıldıktan sonra, adam başına altmış bin akçe hisse düşmüş idi. Altından ve gümüşten gayri çok mal ve ganîmet elegeçmiş idi. Bu gazâlarda tahsîl olunan mal ve ganîmetlerden, Hazreti Ömer bir habbesini kabûl etmezdi. Cümlesini fakîrlere ve gâzîlere sarf ederdi. **Taberî târihi'**nden alınmıştır.

Menkıbe: Yine Taberî târihi'nden alınmıştır. Hicretin yirmiüçüncü senesi idi. Birgün Ömer bin Hat-tâb'a bir aşîretin zulmünden şikâyet ettiler. İrân tarafında bir aşîret vardır. San'atları harâmîlidir. Müslümanların yollarını basarlar. Mallarını alırlar. İmâna gelmezler. Müslümanlara karışmazlar. Hazreti Ömer Mesleme bin Kays'ı onların üzerine gönderdi. Mesleme asker ile varıp, onları dîne da'vet etti. Kabûl etmediler. Ciz-

ye verin dedi, kabûl etmediler. Ceng ettiler. Mesleme onların erkeklerini kırdı. Kadınlarını esîr aldı. Mesleme ganîmet malının beşde birini beyt-ül-mâl için ayırdı. Bir kutu ile kıymetli taşlar eline geçmişti. Hazreti Ömer'e, beşde bir mal ile o kutuyu, Müslümanların rızâsı ile armağan gönderdi. O gönderdiği kişi rivâyet eder ki, Medîne-i münevvereye geldim. Gördüm, Hazreti Ömer yemekler pişirip, mescidde fukarâya yedirirdi. Zîrâ âdet-i şerîfesi bu idi ki, beyt-ül-mâldan fakîrlere için günde bir deve kesip, pişirip, yidirirdi. Yemek yenirken, kendisi mu bârek eline bir asâ alıp, ayağı üzerine durup, yi-yenleri gözetirdi. Ekmek ve aş lâzım oldukça, götürüp verirdi. O kişi der ki, Hazreti Ömer'i bu hizmeti yaparken gördüm. Sabredip, bekledim. Hazreti Ömer işini bitirip, evlerine geldiler. Ben de arkasın-

HAZRETİ ÖMER

Suudi Arabistan'ın tarihi Jauf şehrinde temelini Hazret-i Ömer'in attığı mescid

dan vardım. Bana, içeri girin dedi. İçeri girdim. Hazreti Ömer'in hâtonu ki, Ümmü Gülsüm'dür. Hazreti Alî'nin kızıdır. Hazreti Fâtıma'dan olmuştur. Gördüm ki, üzerinde bir eskimiş fistan giymiş, oturur. Evinin içinde, baktım, bir eskimiş kilim, iki yastıktan gayri nesne görmedim. O yastıklar da hurma lifinden idi. Hazreti Ömer kilim üzerine oturup, yastığı benim altına verdi. Oturdum. Sonra, Ümmü Gül-

süm'e, hiç bizim için yemek pişirdin mi, dedi. Dedi ki, yâ Emîr-el mü'minîn, yalnızlık sebebi ile bugün yemek pişiremedim. Kal-kıp, bir çanağa bir miktar zeytinyağı koyup, içine biraz tuz koydu. Bir parça arpa ekmeğini Hazreti Ömer'in önüne getirdi. Ben de Hazreti Ömer'in hâtırı için berâber yedim. Ondan sonra, o hediye kutusunu çıkarıp, Hazreti Ömer'in önüne koydum. Hazreti Ömer bu nedir, de-

HAZRETİ ÖMER

di. Mesleme bin Kays bunu size gönderdi. Müslümanlar da hisselerinden geçtiler. Hepsinin rızâsı ile bunu sana armağan gönderdiler, dedim.. Hazreti Ömer onu gördükte, mu bârek iki ellerini dizi üzerine koyup, ağladı ve dedi ki: Hak teâlâ hazretleri Ömer'e bu kadar nesneler verdi. Ömer'in gözü ve karnı doymadı. Bununla doyar mı, dersin. Yürü bu kutuyu Mesleme'ye götür ve de ki, bir dahâ bunun gibi iş yapmasın. Müslümanların nasîbini kimseye göndermesin. Bu cevâhirleri satsın, Müslümanlara dağıtsın. Çabuk git. Eğer dağılmış iseler, Mesleme'ye bir iş ederim ki, Müslümanlara ibret olur. O kimse dedi, yâ Ömer te'cîl eyle. Emîr buyurursan, benim bineceğim yok. Ben gidinceye kadar geç olur. Buyurdu, sadaka develerden iki deve getirdiler. Bana verdi. Buyurdu, bu develere nöbetle

binip, oraya varınca, senden dahâ müstehak ve dahâ fakîr bir kişi bulup, bu develeri ona ver. O kişi dedi: Gecikmiş olarak Medîne'den çıkıp, o makâma eriştim. Kutuyu Mesleme'ye verdim. Durumu söyledim. Mesleme de o cevherleri otuz bin altına satıp, orada bulunan gâzîlere bölüşdü.

Menkıbe: Hazreti Ömer'in zaman-ı şerîflerinde, Şâm şehri civârında, bir kal'ayı muhâsara ettiler. Allahü teâlânın hikmeti öğle vakti yaklaştı. Feth müyesser olmadı. Hazreti Ömer gadaba gelip, İslam askerinin hepsini huzuruna çağırıp, bu âna kadar kal'anın feth olunamamasının sebebi nedir. Kâfirler kimlerdir ki, İslam askerine karşı koyarlar. Aranızda zâhiren bir hatâ sâdır olmuş kimse olmasa, bu kadar dayanamazdı, diye şiddetli azarladı. Eshâb-ı tâhire varıp, herbirisi tövbe

HAZRETİ ÖMER

ve istigfâr ile meşgûl oldular. O esnada Eshâb-ı güzînden birisi ağlıyarak, Hazreti Ömer'in huzurlarına gelip, dedi ki, yâ Emîr-el-mü'minîn, bu gece teheccüde kalktığım vakit, karanlık olduğundan, misvâkımı arayıp, bulamadım. Misvâksız namaz kıldım. Var ise benim hatâmdandır. Hazreti Ömer buyurdu ki, tövbe ve istigfâra devam eyle. Bir sâat geçmeden kal'a feth oldu.

Şimdi, ey mü'min kardeşlerim. İslâm askerine lâzım olan budur ki, doğru yoldan dışarı bir adım atmazlar. Böylece, vardıkları yerlerde yüz akıllık edip, fetihler müyesser olur. Yoksa cevri ve zulüm ne dünyaya ve ne âhirete yarar. Zâlimler dünyada ve âhirette perîşânlıktan kurtulamazlar. Hattâ nice mu'teber kitaplarda meşâyih-i ızâm rivâyet buyurmuşlardır: Bir asker zulüm üzerine olsa, Allahü tebâ-

HAZRETİ ÖMER

reke ve teâlâ, muhârebe safında, düşmanla karşılaşınca, o zâlim askerin kalbine vehm ve korku verip, düşman üzerine galebe etmeden firâr eder. Ceng etmeye asla iktidârı olmaz. Allahü teâlâ âlimdir. Böyle hâller çok olmuş, tecrübe olunmuştur. Allahü teâlâ nefislerimizin şerinden, çirkin işleri yapmaktan hepimizi muhâfaza buyursun.

Menkıbe: Hazreti Ömer, halîfeliği zamânında Bizans imparatoruna elçi gönderip dine dâvet etti. Bizans elçisi Medîne-i münevvereye geldi. Hazreti Ömer, ihtiyar bir kadının duvarını yaptırıyordu. Elçinin geldiğini haber verdiler. "Buraya gelsin." buyurdu. "Efendim, ellerinizi yıkayıp bir yere otursanız nasıl olur?" dediler. Kabul buyurmadı. Elçiyi çağırdılar. "Arap pâdişâhı bu mudur? Böyle olduğunu bilsem gelmezdim ve Bizans İmparatoru da beni

göndermezdi." dedi. Hazreti Ömer çamurlu mübârek iki parmağı ile işâret ederek; "Eğer göndermeseydi, onun iki gözünü çıkarırdım." buyurdu. Hazreti Ömer, parmağıyla işâret edince, iki çamurlu parmak gelip, Bizans İmparatorunun gözlerini köreyledi. Parmaklarının çamuru gözlerinin üzerinde kaldı, silmek mümkün olmadı. Bir zaman sonra elçi dönünce imparatorun gözlerinin kör olduğunu gördü. Sebebini araştırdı. Hazreti Ömer ile geçen hâdiseyi de anlatınca hepsi hayret ettiler.

Ba'zı rivâyetlerde, Rum pâdişâhının elçisi geldiği vakit, Eshâb-ı güzîn Hazreti Ömer'in yanında oturlar idi. Hazreti Ömer, hurma lifinden bir gömlek giymiş, dokuz yerinden yamanmış idi. Acabâ, sultânım, mübârek arkanıza bir kaftan alsanız câiz olmaz mı, dediklerinde, he-men Hazreti Ömer gadaba

HAZRETİ ÖMER

gelip, dedi ki: Dahâ bu itibâr görmek arzûsundan kurtulmadınız mı. Dîn-i İslamda kudreti böyle mi fehmettiniz. Bize dîn-i İslam'ın şerefi yetmez mi. Dîn-i İslamdan efdal ve eşref bir nesne var mıdır ki, ona itibâr edersiniz. Bu seadet ve bu devlet ki, Hak teâlâ hazretleri bize ihsân eylemiştir. Kime müyes-ser olmuştur ki, dîn-i İslam tâcını başımıza koydu. Şer'ı şerîfi Muhammedî elbisesini arkamıza giydirdi. Kalbimizi kelime-i şehâdet ile münevver etti. Allah, Allah! Dîn-i İslam kadrini bilmemişsiniz. Ancak kendinizi halka libâs ile mi göstermek istersiniz. O şekilde gadaba geldi ki, belki kimse öyle gadaba gelmemiştir. Söyleyenler pişmân olup, artık cevâba kâdir olmayıp, başlarını aşağıya eğip, sü-kût ettiler.

Menkıbe: Hazreti Ömer halife iken, bir gün mescidde oturuyordu. Rum kay-

serinin elçisi geldi. Ba'zı hediye ve bir doğan, bir tazı, bir şişe de zehir getirdi. Dedi ki, yâ halife. Bu tazı öyle bir tazıdır ki, her nereye salar isen, avını yakalar, kaçırmaz. Avı ondan kurtulmaz. Bu doğan da bir doğandır ki, hangi kuşa salarsanız, hiç aman vermayıp, alır. Asla bir kuş pençesinden kurtulamaz. Bu şişe içinde olan zehir, öyle bir zehirdir ki, bir katresini insana içirseler, o ânda ölür, bunun ilâcı olmaz. [Ya'ni o kişi kurtulamaz]. Tuhâf nesne olup, pâdişâhlar hazînesinde bulunması lâzımdır ve lâyıktır diye, Rum sultânı kayser göndermiştir. Hazreti Ömer buyurdu ki, kuş nedir ki, insan onunla meşgûl olup, ondan ne fayda hâsıl eder. Ehl-i hâl olan onu eline alıp, amellerini boşa çıkarmaz, deyip, bağlarını çıkarıp, sahrâya salıverdi. Kelb [köpek] nedir ki, insan ona tâlib ve râgıb olup, o mekrûhu evine koysun ve ardınca gezip,

HAZRETİ ÖMER

yürüsün. Onun da zincirlerini alıp, azâd eyleyip, serbest bıraktı. Ondan sonra o içinde zehir olan şişeyi mu bârek eline alıp, dedi ki, benim dünyada nefsimden büyük düşmanım yoktur. O zehiri Besmele çekip tamamını içti. Elçi bu hâli görünce, şaşırıp, mescid kapısında durdu. Bir zamandan sonra gelip, Hazreti Ömer'e baktı. Gördü ki, Hazreti Ömer önceki gibi devlet ve seadetle, sıhhat ve selâmette oturur. Hemen yerinden kalkıp, Hazreti Ömer'in ayaklarına yüzünü ve gözünü sürüp dedi ki, yâ halife, bana îmânı anlat. Hazreti Ömer elçiye kelime-i şehâdet telkîn etti ve elçi, Müslüman oldu. Ondan sonra elçi, Rum kayserine gitmeyip, geri kalan ömrünü Ömer'in hizmetinde geçirdi.

Menkıbe: Hazreti Mevlânâ Abdürrahmân Câmî'nin **Şevâhid-ün Nübüvve** adlı kitabında anlatılır: Hazreti Ömer halife

iken, Eshâb-ı Güzîn hazretlerinden birisini komutan ta'yîn edip, İslam askeri ile gazâyâ göndermişti. Askerler gittikten sonra, bir gün Hazreti Ömer oturduğu yerde, üç kere sesli olarak lebbeyk dedi. Hiçbir kimse bunun sırrına vâkıf olmayıp, sormağa da kimse cesâret edemedi. Zîrâ Ömer çok fazla şanlı idi. Kimse teklîfsiz huzurlarında söz söyleyemezdi. Bu hâlin olduğu günün târîhini yazdılar. Görelim bunun aslı nedir, dediler. Bir zaman sonra o serdâr ve askerleri, nice fetihler yapıp, sâlimen ve ganîmetler ile geri geldiler. Serdâr, Hazreti Ömer'e sefer ahvâlini bir bir anlattı. Hazreti Ömer buyurdu ki; yâ o yiğidin hâli ne oldu, dedi. O da, dedi ki, Allahü teâlâ hazretlerine ma'lûmdur, yâ Ömer! Kasd ile olmadı. Suyun derinliğini ölçmek için soyunup, suya girdi. Meğer o su gâyet soğuk olup, tâ-

HAZRETİ ÖMER

Kâbe-i Şerif'in de içinde bulunduğu Mescid-i Haram

kat getiremeyip, üç kere; yâ Ömer diye bağırdı ve rûhunu teslim etti. Hazreti Ömer, benden sonra âdet olmayacağını bilsem, seni katlederdim. Ammâ var, o yiğidin evlâdına akça borcunu ver, ya'ni diyetini öde, diye tenbîh etti. Hazreti Ömer bu mertebe âdil idi. Askerin ahvâline çok fazla alâka gösterirdi. Hatta o yiğidin vefât ettiği yer bir aylık yol idi. Bu uzaklıktaki yoldan çağırdığı gibi, Medîne-i münevverede, izzet ve seadet ile oturdu-

ğu yerde, o yiğidin bağırmasını işitip, üç kere "lebbeyk" demesinin sebebi bu idi.

Menkıbe: Hazreti Ömer'in kuvvet-i kudsiyeleri ve rûhâniyyetleri bu mertebe idi ki, her kim karşısına gelse, yalan söylemek kastetse, dili varmaz idi. Doğru söylerdi. Bir mü'min ile bir münâfık karşısına varınca da, söylemeden onları fark ederdi. Zîrâ sûretlerine bakmayıp, sûretlerine nazar ederdi. Onun için yüksek şân-

HAZRETİ ÖMER

larına uygun olarak Ömer-ül Fârûk denilmiştir. Dostluğu ve düşmanlığı Allahü teâlâ için ederdi. Gayretli idi. İleriye görücü, tedbîr sâhibi idi. Nice kere, görüşlerine uygun âyet-i kerîme nâzil olmuştur.

Menkıbe: Hazreti Ömer hilâfeti zamanında, Şâm şehrine gitmek icâb etmişti. Seadet ve izzetle, Eshâb-ı güzînden bir cemâ'ati de yanlarına alıp, Medîne-i Münevvereden çıkıp, yola revân oldular. Hazreti Ömer'in bir deve- den başka bineceği yoktu. Mugîre adlı bir köle var idi. Bir sâat Hazreti Ömer o deveye binerdi. Mugîre piyâde olunca [yaya kalınca], deveyi yederdi. Bir sâat Mugîre binerdi. Hazreti Ömer önünde piyâde olurdu. Allahü teâlânın hikmeti, Şâm şehrine girecekleri vakit, deveye binmek nöbeti Mugîre'ye gelmişti. Eshâb-ı güzîn, Hazreti Ömer'e geldiler, dediler ki, efendim, ihsân eyle-

yin. Bu sâatde deveye seadetle sizin binmenizi ricâ ederiz. Hazreti Ömer bu yurdu ki, önce nöbet benim idi, bu sâat nöbet Mugîre'nindir. Deveye niçin ben bineyim. Eshâb-ı güzîn dediler ki, bugün Şâm şehrine girilecektir. Şâm şehrinin bütün ileri gelenleri, sizi karşılamaya gelirler. Onlar atlı, siz halife iken yaya yürümek münâsib değildir. Lutfunuzdan ümit ederiz ki, ricâmızı makbûl tutup, red etmeyiniz. Hazreti Ömer huzursuz olup, dedi ki, siz bunlardan kurtulmadınız mı? İslam dininin kadrini böyle mi anladınız. Bize İslam şerefi yetmez mi. İslâm dininden ekrem ve eşref bir nesne var mıdır. Bu seadet ve bu devlet ve bu izzeti Allahü teâlâ hazretleri bize ihsân eylemiştir. Dîn-i İslam tâcını başına koymak, kime müyesser olmuştur. Resûlullah'ın getirdiği İslam elbisesini arkamıza giydirdi. Kelime-i

HAZRETİ ÖMER

şehâdeti dilimize çırağ etti. Kur'ân-ı azîm ile kalbimizi münevver etti. İslamiyetin kadrini acaba niçin anlamamışsınız ki, kendinizi halka, at ile, don ile göstermek istersiniz. Yalnız Habîb-i ekremın ümmeti olmak şerefi size yetmez mi, diye Cevap verince, kimse söze kâdir olamayıp, bir şey diyemediler.

Mugîre, bu güç zamanda deve hâzırlayıp, Hazreti Ömer'in huzur-ı şerîflerine getirip, çökdürdü ve dedi ki, yâ halife! O Allahü teâlâ hakkı için ki, ondan gayri Allah yoktur. Bu hal-ler gönlümden geçmiştir. Eshâbın rey'i ile değildir [ya'ni ben düşündüm]. Kalbimden helal ettim. İhsân eyle ve benim isteğimi kabûl eyle. Bugün deveye seadetle sizin binmenizi ricâ ederim, dedi. Emîr-ül mü'minîn önünde eğilip, yâ halife arkama basıp, devenin üzerine devletle bin diye iltimâs etti. Hazreti Ömer Mugî-

re'nin cân-ı gönülden ricâsını görünce, hâtırı için o gün seadetle deveye bindiler. Ondan sonra, bütün İslam askeri içinde nidâ ettirdi ki, işte bugün Şâm şehrine girmek müyesser oldu. Buradan sağ ve selâmetle çıkacağımızı Allahü teâlâ bilir. Her kimin bizde hakkı var ise, gelip bizden taleb eylesin. Bütün İslam askeri Hazreti Ömer'e hayır dua ettiler. Dediler ki, yâ Allahü teâlânın halifesi. Senden herkes râzıdır. Senden kimse huzursuz değildir. Bir ferdin sizde hakkı yoktur. Münâdîler yüksek sesle çağırdılar. Hiçbir kimse gelip, bir hak taleb etmedi. Hepsî şük-rân üzere olduklarını Hazreti Ömer'e haber verdiler. Halk arasından kimse gelmeyince, Hazreti Ömer'in Mugîre adlı kölesi ileri gelip, dedi ki, yâ Emîr-el mü'minîn! Birgün, hiç suçum yok iken, kulağımı çekip, ağrıttın. Diyorsunuz ki, kimin hakkı var ise dün-

HAZRETİ ÖMER

Topkapı Sarayı Mukaddes Emanetler Bölümü'nde muhafaza edilen Hazreti Ömer'in kılıcı

yada iken taleb etsin. Hâlâ bu hakkım sizin üzerinizdedir, bilmiş olunuz. Hazreti Ömer buyurdu ki, yâ Mugîre gel, sen de benim kulağımı çek, berâber olalım. Eshâb-ı güzîn hep birden tekbîr getirdiler. Arablarda âdettir ki, bunun gibi bir acâib durum zuhûr ettikte, tekbîr getirirler. Dediler ki, yâ halife, senin gibi âdil pâdişâh gelmemiştir. İ'tikâdımız budur ki, şimdiden sonra da gelmeyecektir. Kölenin, bu şekilde küstâhlığa cür'et etmesi uygun mudur. Husûsen [özellikle] kişi, kendi kölesini azârlamasına bir şey lâzım gelmez. Nerede kaldı ki, bir

miktar kulağını çekmiş olsun. Kölenin üzerine gidip, niçin edepsizlik ettin diye azarladılar. Hazreti Ömer buyurdular ki, ey Eshâb-ı güzîn! Lütuf edip, incitmeyin ki, âhirette cezâsını çekmekten ise, dünyada çekip, kurtulmak evlâdır. Sonra, yâ Mugîre, gel sen de benim kulağımı çek. Dünyada senin ile helallaşalım, âhirete kalmasın, dedi. Mugîre de Hazreti Ömer'in kulağına yapışıp, bir miktar çekti. Hazreti Ömer, buyurdu, yâ Mugîre, niçin ziyâde çekmedin. Mugîre dedi ki, âhirette kısâstan korkarım. Çok çekersem, senin hakkın benim üzerimde kalır.

HAZRETİ ÖMER

Hazreti Ömer böyle sultân idi ki, kölesi hakkında bunun gibi durumu kabûlden çekinmeyip, dünyada cezâsını çekti. Kölesi de, acâib değil midir ki, efendisi hakkında bu şekilde cezâ verdi. Efendisi Hak ehli olduğunu muhakkak bilip, değil huzursuz olmak, kalb-i şerîflerine zerre kadar bir şüphe gelmediğine i'tikâdı tamam olduğundan, bu fi'ile cesâret etmiştir. Belki Hazreti Ömer'in Mugîre'nin böyle yapması ile muhabbeti şerîfleri ona, önceki durumundan dahâ çok artmıştır. Hazreti Ömer'in Menkıbe-ı şerîflerine nihâyet yoktur. Yalnız bu yetmez mi ki, rey'lerine uygun olarak onyedî yerde, Cebrâîl aleyhissalâm Resûlullah Efendimize âyet-i kerîme getirmiştir. Tefsir ve târîh kitaplarında da vardır.

Menkıbe: Hazreti Ömer hilâfeti zamanında, bir kaç bin askeri gazâyâ gönderdi. Âdet-i şerîfleri şöyle idi

ki, gazâyâ giden askerlerin evlerine adam gönderip, durumlarını sorardı. Her gece kendileri şehri gezerdi. Allahü teâlânın hikmeti, bir gece şehri dolaşıyordu. Bir kapının yanından geçerken, içeriden bir hâtun bağırmasını işitti. Kulak verdi. Gördü ki, o hâtun ağlıyor ve devamlı söylüyordu ki, benim kocamı halife gazâyâ gönderdi. Ben burada aç ve susuz kaldım. Yarın varayım, halifenin kapısına çocuklarımı bırakayım. Hazreti Ömer bunu işitir işitmez, ağlaya ağlaya seadethânelerine gelip, bir çuval un omuzuna aldı. O hâtunun evine geldi. Mubârek elleri ile odun parçalayıp ve ateş yaktı. Sonra eline bir testi alıp, su getirdi. Ondan sonra bir tencereyi ocağa koyup, derhâl o aşı pişirdi. Bir sahan içine koyup, o hâtunun çocuklarını kaldırıp, önüne götürdü ve yedirdi. Ondan sonra özürler dileyip, dedi ki, yâ

HAZRETİ ÖMER

hâtun! Suçumuzu af eyle. Zîrâ habersizdik. Şimdi-
den sonra halini her za-
man bize bildir, deyip, yo-
luna gitti. Hâtun da, Hazre-
ti Ömer'in tevâzu' ve alçak
gönüllülüğünü görünce
hayret edip, Hazreti
Ömer'e hayır dualar etti.
Târîh-i taberî'den nakl
olunmuştur.

Menkıbe: Emîr-ül
mü'minîn Ömer-ül Fârûk
hazretleri halife iken, İrân
memleketini fethetmek ar-
zûsunda idi. İslamiyet ora-
larda da yayılsın istiyordu.
Sahâbe-i güzîn ile istişare
edip, asker topladı. Başla-
rına Sa'd bin Ebî Vakkâs'ı
serdâr ta'yîn edip, İrân ta-

raflarına gazâyâ gönderdi.
Fâris vilâyetine vardılar.
Haber verdiler ki, Arab as-
keri geldi. İrânlılar asker
tedârik edip, bunlara karşı
durmak istediler. Kısırânın
askeri şehirden dışarı çı-
kıp, İslam askerinin karşı-
sına kondular. İslam aske-
ri yirmibin kişi idi. Sa'd bin
Ebî Vakkâs'ın huzuruna el-
çi gönderdiler. Ne iş için
geldiler ve maksadları ne-
dir, sordular. Hazreti Sa'd
buyurdular ki, Allahü teâlâ
hazretlerinin askeri biziz.
Sizi dîn-i İslam'a da'vet
ederiz, onun için geldik.
Eğer sözümüzü kabûl et-
mezseniz, ceng ederiz.
Kısırâyâ bu haber geldi.

HAZRETİ ÖMER

Kisra askerine dedi ki, yarın cenge hâzır olunuz. Acem pâdişâhlarına kistrâ derler idi. Bu pâdişâhın adı Yezdücürd idi. Dedi ki, bu gelen asker yirmibin kişidir. Siz yüzbinden çoksunuz. Onlardan niçin korkarsınız. Sabah oldu. İki tarafın askeri atlara binip, saflar bağlayıp, davullar çalıp, alemler [bayraklar] diktiler. Ceng yapmak için, bahâdırlar hâzırlandılar. Sonra iki asker birbirine girdi. İkisinin arasında mücâdele ayyûka çıktı. O gün geceye kadar bu şekilde ceng ettiler. Gece olunca asâyîş davulu çaldılar. Herbirisi çadırlarına döndüler.

Bir rivâyet de şudur ki, o gece sabaha kadar muhârebe ettiler. Hiç dinlenmediler. Yezdücürd'ün pehlivânlarından Rüstem bin Mihribân ki Ermenî'dendir. Uzun zaman, muhârebe meydanında bahâdırlık yapıp, Arab yigitlerinin birinin elinde he-

lâk oldu. Bunu helâk eden Arab, bir sebepten dolayı, kumandanın çadırında mahbûs idi. Bu mahbûs, Rüstemin bir kılınç vurma-sı ile Müslümanların şehîd olduğunu gördükçe, o dinsize diş bilirdi. Hazreti Sa'd'ın mak'adında bir ağı- rı olduğundan o gün, muhârebedeki yerine tahtera- vân ile gitti. Harp âletleri çadırda, câriyesinin yanında kalmıştı. O merd gâzî câriyeye yalvarıp, mahbûs olmaktan kurtuldu. Hazreti Sa'd'ın atını ve harp âlet-lerini de câriyeden ricâ ile alıp, hemen meydandaki Rüstem'in yanına gitti. İlk hücûmunda nârâ atarak Rüstemi titretti ve göz aç- tırmayıp, ilk hamlede Rüs- tem'i atından düşürüp, başını gövdesinden ayırdık- dan sonra, sözünde du- rup, doğruca Hazreti Sa'd'ın çadırında mahbûs olduğu yere geldi. Câriye-ye, zinciri boynuna taktı- rı. Sa'd bin Ebî Vakkâs, o merd gâzîyi tanıdı. Harp

HAZRETİ ÖMER

âletlerini ve atını da tanıdı. Çadırına gelerek vak'ayı câriyeden tafsîlâtı ile öğrendikten sonra, bu hâdi-seyi Hazreti Ömer'e arz etti. O da gâzî merdîn cezâsını bağışladı. Ve sonra yapacağı hatâları da göz yumula, şeklinde, Sa'd bin Ebî Vakkâs'a mektup yazdılar. O merd gâzî Ömer-ül Fârûkun bu af mu'âmelesini öğrenince, hemen kötü adetlerinden vazgeçti. Rüstem helâk olduğu zaman, kâfirler dağılıp, İslam askeri bunların ardına düştü. Kâfirleri kıra kıra şehirlerine götürdüler. Kal'a kapısını yıkıp, içeri girdiler. Rivâyet ederler ki, yüzbin kâfirin ellibinini kırdılar. Doğru Kistrânın sarayına geldiler. Hazînesinin tamamını ele geçirdiler. O pâdişâhın bir oğlu ve bir kızı var idi. Esîr aldılar. Çok mâl ve hazîne alıp, feth ve nusret ve şâd olarak dönüp, Emîr-ül mü'minîn Ömer'in huzur-ı şerîflerine geldiler. Bütün Eshâb-ı gü-

zîn, emîr-ül mü'minîn Ömer'in bu gazâsını kutladılar, hayır dualar ettiler. Rivâyet ettiler ki, Hazreti Ömer o kızı, ezvâc-ı tâhîrât ümmihâtül mü'minînden [Peygamberimizin hanımlarından] Ümm-i Seleme hazretlerinin huzuruna gönderdiler. Zîrâ, Ümm-i Seleme tatlı dilli ve şefkatli ve mihrîbân idi. O kız, İslam'a gelir diye, Onun yanına gönderdiler. Çeyizini de Sa'd bin Ebû Vakkâs getirip, Hazreti Ömer'e teslim etti. Hazreti Ömer de o çehizi aynı ile Beyt-ül-mâl emînine emânet verip, böylece hıfzıyla, buyurdu. Üç ay sonra o kız, Müslüman oldu. Hazreti Ömer'e müjdelediler. Sonra emretti. Çehizlerini geri verdiler. Hazîne kapısını açtılar. Onun türlü çehizlerini ve altınlarını, inci ve cevâhîr ve atlas ve nice türlü elbiselerinin hepsini çıkarıp, cümlesini ona teslim edin diye emretti. Şöyle ki, Medîne ehâlisi bu

HAZRETİ ÖMER

Hazret-i Ömer'in Ravdai Mutahhara'daki kabr-i şeriflerinin giriş kapısı. Ortadaki kapı Peygamber Efendimize, soldaki kapı Ebu Bekr-i Siddik Hazretlerine, sağdaki kapı ise Hazret-i Ömer'e, aittir

mâlı görüp, hayret ettiler. Bu kız bu çehizini görünce sevinip, Hazreti Ömer'e dua etti. O kızın adı Şehr-i Bânû idi. Hikmet-i Rabbânî Hazreti Hüseyin'e mü-yesser oldu, ya'ni ona ni-kâh ettiler.

Menkıbe: Hazreti Ömer halife iken, bir bayram gün-ü, bütün Eshâb-ı güzîn evlâdlarına hâllerine uygun olarak, bayramlık elbiseler aldılar. O bayramda,

Hazreti Ömer'in çocuğunun elbisesi eski idi. Diğer çocukların elbiseleri yeni idi. Çocukluk sebebi ile olacak ki, onunla bir miktar alay ettiler. Hazreti Ömer'in oğlu kendisi ile alay ettiklerini anlayınca, ağlıya ağlıya babasının huzuruna geldi. Hazreti Ömer oğlunu ağlar şekilde görünce, sebebini sordular. O da çocuklar ile arasında geçen hâdiseyi ba-

HAZRETİ ÖMER

başına anlattı. Hazreti Ömer da oğlunu böyle mahzûn ve gamlı görünce, kalbden acıyıp, şefkat ve merhametinden, beytül-mâl emînini huzuruna çağırdı. Dedi ki, bayram gelmekte olup, herkes çocuklarına yeni elbise aldılar. Bizim oğlumuzun elbisesi eski olmakla, diğer çocuklar alay etmişler. Ağlıya ağlıya bana geldi. Ben de hâlini görünce, zarûrî olarak şefkat ve merhame-

timden dolayı, sizi da'vet ettim ki, beyt-ül-mâldan bana ta'yin olunan gelecek aya âit olmak üzere bir kaç akça veresin ki, buna bir elbise alayım. Beytül-mâl emîni dedi ki, yâ Emîr-el-mü'minîn, gelecek aya kadar yaşayacağınızı tahkik ettiniz mi ki, hak etmeden önce, benden hak etmediğiniz parayı istersiniz. Hazreti Ömer buyurdu ki, Hak teâlâ hazretlerinden gayri kim bilir. Beyt-ül-mâl emî-

Kırgızistan'ın Bişkek kentinde Hazret-i Ömer'in ismiyle anılan Hazret-i Ömer Camii

HAZRETİ ÖMER

ni dedi ki, yâ halife, siz bil-medikten sonra, ülûfe almak size lâyük değil; bize de vermek ma'kûl değildir. Hazreti Ömer söylediğine pişmân olup, istigfâr etti. O emîni beğenip, hayır dua etti. Allahü teâlâ hazretleri kemâl-i lütfundan Hazreti Ömer'in oğluna da bir yol ile teselli verip, her biri gönülleri hoş olarak gittiler.

Menkıbe: Hazreti Ömer hazretlerinin hilâfeti zamanında, bir gazadan çok mal getirmişlerdi. Bu malın beşde birini hakkı olanlara taksîm ederken, Hazreti Hasen bin Ali bin Ebû Tâlib'e bin dirhem gümüş verdi. Hazreti Hüseyin'e bin dirhem gümüş verdi. Sonra, Hazreti Ömer'in kendi oğlu, Hazreti Abdullah gazâ malından istedi. Ona beşyüz dirhem gümüş verdi. Abdullah dedi ki: Efendim, yetişmiş yiğit olan ve nice defa gazâyâ gidip ve Hazreti Resûlullah Efendimizin önünde

kılınç çekip, nice başlar düşürmüşken, bana beşyüz dirhem verirsin. Hazreti Hasen ile Hazreti Hüseyin ki, henüz tâze yiğitlerdir. Onlara biner dirhem verirsin. Bu lâyük midir? Hazreti Ömer buyurdular ki; yâ Abdullah! Sen onlar ile berâber mi olmak istersin? Onların, Hazreti Ali gibi babaları vardır ve Hazreti Fâtımâ-tüz-zehrâ gibi, anaları vardır. Peygamber Efendimiz gibi dedeleri vardır. Hazreti Ümm-i Gülsüm ve Hazreti Rukayya gibi teyzeleri vardır. Hazreti Ca'fer Tayyâr ve Hazreti Ukayl gibi amcaları vardır. Hazreti Ömer'in böyle söylediğini, Hazreti Ali işitti. O büyük zât buyurdu ki, Resûl-i ekrem Efendimiz, **"Ömer, Cennet ehlinin ışığı ve İslam'ın nûrudur."** buyurmuş idi. Bunu boş yere buyurmamışdır.

Menkıbe: Hazreti Ömer hilâfeti zamanında, Sâriye hazretlerini, İslam askeri

HAZRETİ ÖMER

ile, bir gazâyâ gönderdiler. Gazâ yapılacak yere varıp, bir dağın eteğinde konakladılar. Müslümanların mola verdikleri dağın arkasında bulunan kâfirler, onları gâfil avlıyarak hücum etmek istediler. O sırada, Hazreti Ömer Medîne-i münevverede Cum'a günü minber üzerinde, hutbe okurken, yüksek sesle, üç kere nidâ ettiler; "Yâ Sâriye el-Cebel-el-Cebel". [Yâ Sâriye, dağa, dağa.] Allahü teâlânın kudreti ile Hazreti Ömer'in o sesini, o hâl içinde bulunan Sâriye hazretlerinin, mu bârek kulaklarına işittirdi. O ses sebebi ile arkalarını dağa verdiler. Düşmana gâlip olup, kâfirleri hezîmete uğrattılar. Hazreti Ali o günün ve o sâatin târîhini bir tarafa yazdı. Hazreti Sâriye, İslam askeri ile muzaffer olarak ve ganîmetler ile döndü. O mâcerâdan sordular. Sâriye o durumu açıklayıp, buyurdular ki, kâfirler bize hîle

yapıp, ansızın basmak istedi. Cum'a günü bir dağın eteğinde oyalanırken, bir ses işittim ki, yâ Sâriye-el-Cebel, dedi. Biz de dağa arka verdik. Allahü teâlânın inâyeti ile, kâfirlerle gâlip olup, kâfirler hezîmete uğradılar.

Menkıbe: Hazreti Ömer zaman-ı şerîflerinde bir gün Medîne-i münevverede zelzele oldu. İnsanlar korkularından ızdırâba düştüler. Hazreti Ömer kamçısı ile yere vurdu. "Allahü teâlânın izni ile sâkin ol" dedikte, o vakit arz [yer] sâkin oldu.

Menkıbe: Yine Hazreti Ömer'in hilâfetleri zamanında, Medîne-i münevverede bir yangın çıktı. Sahâbe-i güzîn korku ile durumu Hazreti Ömer'e ilettiler. Hazreti Ömer bir sakı parçası alıp, üzerine yazdı ki, "Yâ nâr [ateş], Allahü teâlânın izni ile sâkin ol". Varıp onu ateşe bıraktılar. Allahü teâlânın izni ile soğudu.

HAZRETİ ÖMER

Menkıbe: Hazreti Ömer'in hilâfetleri zamanında bir melik elçi gönderdi. Elçi gelip, Hazreti Ömer'in sarayını sordu. Şöyle zân etti ki, diğer sultanlar gibi, onun da sarayı vardır. Dediler ki, onun sarayı yoktur. Şu ânda kendisi şehri muhâfaza için, gezmektedir. Elçi onun gittiği mahalle doğru gitti. Hazreti Ömer'i gördü. Toprak üzerine yatmış. Kamçısını başının altına koymuş, uyuyordu. Elçi bu hâli görüp, hayret etti. Dedi ki, doğu ve batı ehli bu kişiden korkarlar. Bu korku, bu sıfat üzerinedir. Gönünden dedi; ben bunu, yalnız buldum. Öldüreyim. İnsanları, bunun korkusundan kurtarayım. Kılıncını kaldırdığı ânda, Allahü teâlâ, yerden bir arslan çıkardı. Bunun üzerine hamle etti. Korkusundan kılıncı elinden bıraktı. Hazreti Ömer bu hâlde uyandı. Hiç birşeyden haberi yoktu. Elçiye, ne oldu-

ğunu sordu. Elçi de hâdiseyi anlattı ve Müslüman olup, Hazreti Ömer'in hizmet-i şerîflerinde bulunup, ölünceye kadar ayrılmadı.

Menkıbe: Hazreti Ömer bir kıtlık zamanında, bir deve kesip, Medîne-i Münevverenin fakîrlerine bölüştürün diye emretti. Bölüştürme işini yapan hizmetçi, o devenin kıymetli yerlerinden bir miktar alıkoyup, halife için güzel bir şekilde pişirip, iftâr zamanında huzur-u şerîflerine getirdi. Hazreti Ömer bu et neredendir diye sual buyurdular. Hizmetçi dedi ki; yâ Emîr-el mü'minîn! Emri şerîfiniz ile fakîrlere teslim olunan deve etinden sizin hissenizdir. Rengi değişip, buyurdu ki; Vay benim gibi vâlîye ki, fukarâya kötü yerini ayırıp, kendisi için en güzel yerinden alıkoyuyor. Şimdi, yâ hizmetçi! Bir dahâ böyle etme. Kaldır bu yemeği, benim önümden. Fakîrlere-

HAZRETİ ÖMER

den, çoluk-çocuğu olan bir kimsenin evine götür. Ver, yesinler. Bana yine önceki âdet üzere yemek getir ki, halife olan kimsenin haftada bir kere et yemesi kâfî'dir. Sonra, hizmetçi emr-i şerîfleri üzere yemeği uygun bir fakîre verdi. Hazreti Ömer'in eski âdeti üzere, bir miktar zeytin yağı ile, kuru ekmek parçası getirip, önlerine koydu. Hazreti Emîr-ül mü'minîn, o ekmek parçasını yağa batırıp, gönül ra-

hatlığı ile yiyip, yerlerin ve göklerin sâhibi olan Allahü teâlâyâ şükür ve hamd etti.

Menkıbe: Hazreti Ömer Medîne-i Münevvereden hac yapmak üzere, Mekke-i mükeremeye gitti. Varıp gelinceye kadar hesâb ettiler. Seksen dirhem harcanılmış. Çok harcadım diye çok üzüldü. Nakledilir ki, Kâ'be-i Mu'azzamaya varıp-gelinceye kadar, yollarda bir gün çadır kurma-

HAZRETİ ÖMER

yıp, bir köhne perde göl-gelik edip, onun altında gölgelendi.

Menkıbe: Naklolun-muştur ki, Hazreti Ömer herhangi bir şeyden halkı men' etse, ev halkının ta-mamını toplayıp, buyurur-du ki, Allahü teâlânın bu-yurduğu üzere, Onun ya-sak ettiği bir nesneyi hal-kın işlemesinden men' et-tim. Ona uymaya siz her-kesten dahâ çok uyanık olunuz. O fiili işlememek başkalarından dahâ çok size lâzımdır. Şöyle bilmiş olunuz ki, sizden biriniz o işi işlese, gayrilere edece-ğim cezânın dahâ fazlasını ona yaparım, buyurur idi. Ondandır halkı men' ederdi. Yakınlarının kaçınması ve korkusu başkalarından da-hâ çok olurdu.

Menkıbe: Hazreti Ömer halifeliği zamanında, Me-dîne-i Münevverenin etrâ-fında bir deve palanı düş-müş. Onu alıp, sür'atle gi-derken terlemişdi. Hazreti Ali ile karşılaştılar. Hazreti

Ali sordular ki, yâ Emîr-el mü'minîn! Bu ne hâldir. Cevap verdiler ki, yâ kar-deşim Ali, bu deve Müslü-manların beyt-ül-mâlin-dandır. Palanını düşürüp, kaçmış. Onu bulup, yine arkasına koymak isterim. Böylece hilâfet zamanı-mızda, beyt-ül-mâla ziyân vermiş olmayalım. Hazreti Ali dedi ki, yâ Emîr-el mü'minîn! Size ne hâcet. Bir başka kimse gönderse-niz, olmaz mıydı? Cevap verdiler ki, yâ Resûlul-lah'ın amcasının oğlu! Bu iş benim ahdime lâzımdır. Kıyâmet günü olunca, bu işin kusurunu benden so-rarlar. En iyisi budur ki, kimseye ısmarlamayıp, işimi kendim görmeliyim. Böylece, dergâh-ı izzette mahcupluk çekmiyeyim. Hazreti Ali bu sözü işitti. Bir derinden âh çekip, ağ-lamaya başladı. Dedi ki, yâ Ömer, senden sonra gelenlere rahat koymadın. Zîrâ onlar bu yolda gide-mezler, sıkıntıya düşerler.

HAZRETİ ÖMER

Nakledilir ki, bir gün Hazreti Ömer bir cemiyette ağladı. Niçin ağladığı sual olunmakta, buyurdular, niçin ağlamayayım ki, eğer Fırat kenârında oğlak zâyî' olsa, yârin kıyâmet gününde, o Ömer'den sorulur. Yine naklolunur ki, bir gün Hazreti Ömer eline bir saman çöpü alıp, der idi ki, ne olaydı, bu saman çöpü ben olaydım. Ne olaydı mahlûk olmaya idim, vâlidem beni doğurmayaydı. Ne olaydı, hâtırlanan nesne değil de, unutulmuş nesne olaydım.

Menkıbe: Hazreti Ömer'e Rum kayserinden elçi geldi. Bu elçi geri dönerken, Hazreti Ömer'in hâtunları, bir dinâr ödünç alıp, onunla hoş kokulu nesneler satın aldı. Bir şişenin içine koyup, kayserinin hâtununa gönderdiler. Elçi vâsıl oldukta, kokuları alanlar çok hâz alıp ve memnûn oldular. Gelen kapların içine cevâhir [mücevher] doldurup karşılı-

ğında onlara gönderdiler. Gelen hediye şişeleri boşaltıp, bir tabak içine koyup, hâtunları seyrediyorlardı. O sırada Hazreti Emîr-ül mü'minîn içeri girip, onlarda bu cevherleri gördü. Nereden geldi, diyerek sual buyurdular. Hâtunları da hâdisenin aslını anlatınca, Hazreti Ömer buyurdular ki, eğer siz halife hâtunu olmasa idiniz, size bu cevherlerin birisini göndermezler idi. Size gelen de, halifeye gelen de Müslümanların beyt-ül-mâlinindir. Sizin hakkınız, karz [borç] aldığınız miktardır. O cevâhirleri sattırıp, içinden, borç aldığı kadarını hâtunlarına teslim edip, geri kalanını beyt-ül-mâla verdi. O hâtunları da, Hazreti Ömer'e karşılık vermeyip, Emîr-ül mü'minînin emrine tâbî' olmaları takdîr edilir.

Menkıbe: Hazreti Ömer Irâk vilâyetine Eshâb-ı güzînden asker gönderdi. Az zamanda Allahü teâlânın

HAZRETİ ÖMER

izni ile vilâyetleri feth edip, kiliseleri câmi', puthânele-ri mescid yapıp, sâlimen ve ganîmetler ile geri Me-dîne-i Münevvereye geldiler. Halife ile buluştular. Lâkin, Hazreti Ömer bunlara asla iltifât etmeyip, ne yaptınız diye de sormadı. Onun bu mu'âmelesi, Eshâb-ı güzîne gâyet güc gelip, Emîr-ül mü'minîn oğlu Abdullah ibni Ömer ile mescidde buluşup, şikâyet ettiler. O da dedi ki, Emîr-ül mü'minîn ile bu

elbiseler ile mi buluştunuz? Meğer bunlar acem vilâyetinin güzel süslü elbiselerinden giymişler idi. Abdullah ibni Ömer'in işâreti ile, arkalarına önceki elbiselerini giyip, geri Hazreti Emîr-ül mü'minînin huzurlarına geldiler. Ömer, bunlara izzet ve ikrâm edip, herbirinin hâtır-ı şerîflerinden ayrı ayrı sorup, merhabâ yâ Eshâbe Resûlillah, merhabâ yâ Muhâcirîn ve Ensârın meşhurları diye, bunları haddin

HAZRETİ ÖMER

üstünde taltîf ettikte, Eshâbdan biri cür'et edip, sordu: Yâ Emîr-el mü'mînîn! Hikmeti ne idi ki, önceki görüşmemizde iltifât buyurmayıp, nefret eder şekilde karşılandık. Şimdi ise güzel sûretle karşıladınız. Cevap buyurdular ki, önceki gelişinizde, değişik elbiseler giydiğinizi gördüm. Herbirisi gözüme belâ dikenini gibi görünüp, dedim ki, Sübhânallah! Hilâfet zamanımızda, Eshâb-ı güzîn elbiselerini değiştirdiler. Birkaç günden sonra, kalbleri de değişip, dünya zînetlerine meyl ve muhabbetleri çok olur. Yârın kıyâmet gününde, Resûlullah Efendimize kavuşunca; yâ Ömer, senin hilâfetin zamanında, benim Eshâbım elbiselerini değiştirip, sonra kalbleri değişti. Sen niçin nehy etmedin, mânî' olmadın diye hitap ederek azarlamalarından korktum. Onun için sizlere iltifâta mecâlim olmadı. Allahü teâlânın iz-

ni ile, önceki elbiseleri görüp, o hâlden kurtulup, şimdiki hâle geldim, buyurdu.

Rivâyet edilmiştir ki, iş bu hâdise esnasında, getirdikleri ganîmet mallarını arz ettiklerinde, Eshâb arasında eşit olarak taksîm ettikten sonra, kaplar ile Acem tatlılarından bazı tatlılar getirmişlerdi. Huzur-u şerîflerine koydular. Mubârek parmakları ile bir miktar tadıp, lezzet ve kokusuna bakıp, bu, şu yiyeceklerdendir ki, bundan dolayı mü'minlerden oğlu babasını, kardeş kardeşini katletseler gerektir, deyip, kaldırın bu yiyeceği, şu gazâda şehîd olan mü'minlerin çoluk-çocuşuna verin ki, ayrılık acısı ile acılanmış ağızları tatlansın, buyurdular.

Menkıbe: Büyük âlim ve velilerin îmânın kâmil olması için mü'minlere nasîhatlarındandır. Her kişinin zühd ve takvâsı ve Allahü teâlâdan havf ve

HAZRETİ ÖMER

recâsı [korku ve ümiti], şu şekilde ve i'tidâlde olmalı ki, ne bir ân ümitsizlik hâli olsun. Ne de bir ân korkusuzluk hâli olsun. Nitekim Hazreti Ömer buyururlar ki, eğer Hak teâlâ hazretleri buyursa ki, ben cümle kullarımın hepsini Cennet'e koyup, içlerinden bir kuluma azâb ederim. Ben, kendi günâhlarıma bakıp, korkarım ki, Allahü teâlâ hazretlerinin o azâb edeceği kul, ben olurum. Eğer Hak teâlâ buyursa ki, bütün kullarımı Cehennem'e koyarım. Birisini Cennet'e koyarım. Ben o erhamer-râhimîn ve ekrem-ül ekremîn Allahü teâlâ hazretlerinden ümit ederim ki, o Cennet'e giren kul ben olurum. Nitekim büyükler buyurmuşlardır: Beyt:

*Ey Allahım, mâdem ki buyurdun,
benden ümit kesmeyin.*

*Günâhım çok olsa da,
Ümidimi keser miyim!*

Şimdi mü'mine lâayık olan ve şânına muvâfık

olan budur ki, ne Allahü teâlâ hazretlerinin mekrinden [azâbından] emîn ola ve ne rahmetinden ümidini kese. Yine o büyükler nasîhat ederler ki, muvâhid mü'mine lâayım olan emirlerden biri de, her hâlde ölümü hatırlamaktır. Hiçbir vakit, gâfil olmamasıdır.

Resûlullah Efendimiz buyurmuşlardır ki, **“Lezzetleri yıkanı [eğlencelere son vereni] çok hâtırlayınız!”** manâ-i şerîfi, Allahü teâlâ bilir, budur ki, lezzetleri yıkanın zikrini çok edin ki, o ölümdür. Nitekim, Hazreti Ömer bir kimseye hergün birkaç kere gelip, ölümü hâtırlatsın diye bir kaç akçe ta'yîn etmiştir. Her vakit o kimse gelip, ölümü ona hatırlattı. Her gün o kimse gelip, hizmet edâ ettikçe, Hazreti Ömer ta'yîn buyurdukları akçeyi verirlerdi. O şahısın vazîfesine son verilince, vazîfe taleb etti. Buyurdular ki, sen bundan sonra gelip,

HAZRETİ ÖMER

ölümü hâtırına getirme ki, ihtiyâçımız kalmadı. Zîrâ sakalımıza ak düştü. Sakalın akı ise ölümün habercisidir. Dâimâ göz önünde olup, mevti “ölümü” hâtırlatır.

Menkıbe: Medîne-i Münevverenin taşrasına akşâm namazı vakti bir kâfile gelip, konmuşdu. Hazreti Emîr-ül mü'minîn Ömer giderken, Abdürrahmân bin Avf hazretlerine rast geldi. Dedi ki, gel seninle bu gece, bu kâfile-

yi bekliyelim. Böylece, bir hırsız gelip, bir zarar görmesinler. Rahat olsunlar ki, yorgundurlar. Hilâfet zamanımızda eğer bunlara bir zarar olacak olur ise, kıyâmet gününde bizden sorarlar. O gece kâfileyi beklerken, bir oğlancık, bir mahalde, bir evin içinde devamlı ağlıyordu. Hazreti Ömer o evin kapısına varıp, anasına seslenip, şu ağlıyanı ağlatma deyip, tenbîh eyleyip, gelip, yine kendi ibâdetine meşgûl

HAZRETİ ÖMER

oldu. Çocuk gittikçe ağlamasını arttırdı. Hazreti Ömer defalarca, şu ma'sûmu ağlatma diye gitti geldi. Tâ ki, seher vakti oldu. Kâfile de uykudan uyandılar. Hazreti Emîr-ül mü'mînîn o hâtunun kapısına varıp, dedi ki, ne yaramaz, merhameti olmayan anasın ki, bu gece bu tıfıl [çocuk] rahat olmadı. Sabaha kadar bağırması dinmedi, dedi. O hâtun Cevap verdi ki, yâ Ebâ Abdullah! Niçin beni kötölürsün ve beni azârlarsın. Benim hâlimden haberdâr değilsin ki, onun için bana böyle huzursuz olursun. Ben bu çocuğu sütten kestim. Evde yiyecek cinsinden bir nesne yoktur ki, onun ile eğleyeyim [oyalıyayım, susturayım], rahat olsun, dedi. Emîr-ül mü'minin hazretleri dedi ki, bu çocuk kaç yaşındadır. Hâtun da dedi ki, henüz bir yaşını bitirmemiştir. Emir-ül mü'minin buyurdu ki; niçin vakti gelmeden sütten kestin.

Hâtun cevap verdi ki, halifemiz olan Hazreti Ömer'e Allahü teâlâ insâf versin. Oğlancıklar sütten kesilmeyince nafaka takdîr eylemez. Ona binâen vaktisiz kestim. Hazreti Ömer geri dönüp, ağlıyarak mescide geldi. Sabah namazını şiddetli ağlamaktan güçlük ile kılıp, selâm verdikten sonra, ağlıya ağlıya "Sizin Ömer'inize yazıklar olsun, yazıklar olsun!" dedi. Hemen o sâat tellâlar bağırdı ki, her Müslümanın, gerek oğlu ve gerek kızı doğar ise, gelsin halifeyi uyandırsın [bildirsin] ki, beyt-ül-mâldan ona nafaka takdîr etsin. Şimdiden sonra kimse nafaka tamahı ile evlâdını vaktinden önce sütten kesmesin ve bu türlü kimselerin evlâdı var ise, getirsinler, bugünden nafaka yazdırsınlar. Herkes işitti ki, sürûr ve safâ içinde, sevinerek, Hazreti Ömer'in adâletine ve insâfına hayrânlık duyular.

HAZRETİ ÖMER

Menkıbe: Hazreti Ömer halife iken, bir Cum'a günü, temiz [güzel] elbiseler giyip, Cum'a namazına gidiyordu. Hazreti Abbâs'ın seadethâneleri [evi] bu yol üzerinde idi. Hazreti Abbâs, bir güvencin yavrusunu boğazlıyıp, dam üzerinde yıkayıp, kanlı suyunu, oluktan yola dökmüş idi. O sırada Hazreti Ömer, oluğun altından geçerken, o kanlı su üzerine dökülüp, elbiseleri kirlendi. Bu oluk, burada Müslümanlara zarar veriyor diye emretti, oluğu yerinden kopardılar. Geriye evine dönüp, diğer elbisesini giyip, Cum'a namazına gitti. Cum'a namazını kıldıktan sonra, Hazreti Abbâs'ın huzurlarına gelip, oluğu kopardığına özür diledi. Hazreti Abbâs dedi ki, yâ halife, o oluğu, Resûlullah Efendimiz mubârek elleri ile, oraya koymuş idi. Hazreti Ömer'in, yüzünde bir değişiklik olup, dedi ki, yâ Resûlullah'ın amcası.

Ömer üzerine nezr [adak] olsun ki, sen omuzuma basıp, o oluğu geri eski hâli üzere yerine koyasın. O sâat yerinden kalkıp, o mahalle varıp, dediği gibi yaptılar.

Menkıbe: Mesâbih-i şerif'te, sahîh hadîs-i şerifte bildirilmiştir. Câbir bin Abdullah hazretlerinden rivâyet olunmuştur. Hazreti Ömer-ibnül Hattâb, Resûlullah Efendimizden rivâyetle bana buyurdular ki, Resûl-i ekremden işittim. **Eğer ömrüm kifâyet eder ise, elbette Yahudileri Arab yarımadasından çıkarırım. Hattâ Müslümanlardan başka kimseyi koymam.**

Bir rivâyette de, Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, **eğer Allahü teâlânın izni ile fazla yaşar isem, elbette Yahudi milletini Arabistan yarımadasından çıkarırım.** İbni Ömer'den rivâyet olunmuştur. Hazreti Ömer hutbede, buyurdu ki, muhakkak,

HAZRETİ ÖMER

Resûlullah Hayber Yahudisi ile malları üzerine ahd etmişler idi ve de buyurmuşlardı ki, **“Allahü teâlânın terk ettiği şey üzerine sizi terk ederiz.”** Yahudilerin ihrâcını bize emretmemiştir. Hazreti Ali buyurdular ki, ben Hayber Yahudilerinin çıkarılmasını istiyordum. Hazreti Ömer’in niyeti de böyle idi. Hazreti Ömer’in huzuruna Ebûl Hakîk kabîlesinden birisi geldi. Dedi ki, yâ Emîr-el mü’mînîn. Sen bizi ihrâc eder misin [ya’ni çıkarır mısın]. Hâlbuki Fahr-i âlem bizi terk etmiştir [çıkarmamıştır]. Bizi Hayber mahalindeki mallarımız üzerine âmil kılmıştır. Hazreti Ömer buyurdular ki, Resûlullah’ın buyurduklarını benim unuttuğumu mu zan ediyorsunuz. Size, **Hayberden çıkarılınca hâliniz ne olur. Deveniz sizin ile menzil menzil yarış eder,** buyurmuş idi. Yahudi dedi ki, Ebûl Kâsım böyle latîfe yapmışdı. Hazreti Ömer

buyurdu ki, ey Allahü teâlânın düşmanı, şimdi yalan söyledin. Onları [Yahudileri] Hayberden ihrâc etti [çıkardı]. Onlara karşılık ta’yîn olunan mal, deve, paralarının bedelini verdi.

Menkıbe: Hazreti Ömer’in şehâdeti beyanındadır: Bir Yahudi olan Ebû Lü’lû, Mugîre tebnî Şûbe’nin kölesi idi. Bir kâvilde, Hâlid bin Velîdin kölesi idi. Efendisini Hazreti Ömer’e gelip şikâyet etti. Efendim benden haddimden fazla harc ister, dedi. Hazreti Ömer buyurdu ki, ne miktar ister. Dedi ki; her gün iki dirhem, ister. Hazreti Ömer buyurdu ki, ne san’at bilirsin. Bir kaçını saydı. Hazreti Ömer buyurdu ki, bu san’atlar ile bu kadar harc çok değildir. Sonra, işittim ki, sen yel değirmeni yaparmışsın. Benim için de bir yel değirmeni yapsan. Dedi ki, senin için bir yel değirmeni yapayım ki, şarkda [doğuda] ve garbda [batıda]

HAZRETİ ÖMER

onu söyleyeler. Hazreti Ömer mecliste olanlara buyurdular ki, bu kâfir beni katletmek istediğini söylüyor. Eğer böyle demek istiyor ise, onu ortadan kalkması için emredin, dediler. Buyurdu ki, katilden önce kısâs olmaz.

Yahudi Ebû Lü'lû, Hazreti Ömer'i öldürmek için fırsatı gözettili. Zilhiccenin yirmiüçüncü günü sabah namazını edâ ederken, fırsat bulup, altı yerinden yaraladı. Benî Esed kabîlesinden bir er Ebû Lü'lû'ye bir ok atıp, yıktı. Birisi de bıçak ile boğazlayıp, öldürdü. Hazreti Ömer Abdürrahmân bin Avf'a emretti. O imâmlik yaptı. Sonra Sahâbe-i güzîn'i toplayıp, buyurdu ki, siz mi Ebû Lü'lû'ye benim katlimi emrettiniz. Hepsî, hâşâ bizim haberi-miz yoktur, diye yemin ettiler. Hazreti Ömer dedi ki, El-hamdülillah ki, ben bu ümmetin, katlettiği kimse olmadım. Bir Yahudi'nin elinde şehîd olurum. Hilâfet

emrini şûrâyâ havâle etti. Diri iken ve ölü iken hilâfetin benim üzerimde olmasını istemem. Âşere-i mübeşşereden altı serveri, müşâvereye ta'yîn buyurdular ki, hilâfete lâîk bunlardır. Lâkin, herbirinde bir husûs müşâhede ederim. O sebebdan onların birini diğerine tercih edemem. O altı serverin biri Osmân bin Affân ve biri Alîyül mürtedâ ve biri Talha ve biri Zübeyr ve biri Sa'd bin Ebî Vakkâs ve biri Abdürrahmân bin Avf idi. Sa'îd bin Zeyd hazretleri hayatta idiler. Lâkin Hazreti Ömer onu müşâvereye dâhil kılma-dılar. Zîrâ amcası oğlu ve eniştesi idi. Ammâ Ebû Ubeyde bin Cerrâh hazretleri âhlîret âlemine göçmüşler idi. Onların hakkında buyurdular ki, eğer Ebû Ubeyde hayatta olaydı, onu halife ta'yîn ederdim. Zîrâ Resûlullah ona "Ümmetin emîni" buyurmuştu. O sebepler bunlardır: Osmân akrabâsını sevicidir.

HAZRETİ ÖMER

Onları devlet işlerinde kendisine yardımcı alır ki bu da halk arasında yanlış anlamalara sebep olabilir. Hazreti Ali gençtir. Tecrübesi ve halka mu'âmelesi azdır. Hilâfet emri ise çok tecrübe ve havâdis görmeye muhtâcdır. Talha mültefitdir, hilâfete muhâfaza gerektir. Zübeyr sert huyludur. Hilâfete rıfk lâzımdır. Sa'd bin Ebî Vakkâs ve Abdürrahmân bin Avf kendilerini tutuculardır. Kimseyi incitmek istemezler. Hilâfette darb ve şetm "azarlamak" zarûrî vâki' olur. Altı server aralarından birini hilâfete ta'yîn etsinler. Bütün Sahâbe-i güzîn de o kimseyi halife bilip, ona mutî' olurlar.

Bir rivâyette Hazreti Ömer seher vaktinde mescid-i şerifte namaz kılmaya giderken, Ebû Lü'lû mel'ûn, karanlıkta bıçakla, mubârek karnını yardı. Emîr-ül mü'minîn çağırıldı. Adamları haber aldı, geldiler. Emîr-ül mü'minîn bu hâl içinde görüp, ağla-

tılar. O kâfiri katlettiler. Hazreti Ömer'i o mahalden alıp, devlethânelerine getirdiler. Cerrâh görüp, yarayı dikti. İyileşinceye kadar hareket etmesin, üç-dört gün yatsın, iyi olur, dedi. Sahâbe-i güzîn gelip çevresinde oturdular. Hilâfet emrini ve sâir dîni emirleri onlara vasiyet ederken, namaz vakti gelip, müezzin ezân okudu. Sonra yüzünü cerrâha dönüp dedi ki, şimdi abdest alıp, namaz kılsam ne olur. Cerrâh dedi ki, eğer yerinden hareket edersen, bu diktiğim yerden sökölür, vefât edersin. Emîr-ül mü'minîn dedi ki: Namazı terk etmekten ise, karnım yarılısın ve öleyim dahâ iyi, elbette namaz kılsam gerektir. Sahâbeden birini Hazreti Âişe'nin huzuruna gönderdi ki, destûr verir mi ki, [ya'ni izin verir ise], biz de Resûlullah Efendimizin Ravda-i mutahheralarına girelim ve O Serve-re ilticâ edelim. Hazreti Âi-

HAZRETİ ÖMER

şe bu haberi işitince ağladı. Âh, kıymetli Ömer, atamın yâdigârı da gidiyor. İşte o yeri ben kendim için saklardım. Ammâ onlara hibe ettim. Hazreti Ömer'e söyleyin ki, Resûlullah ve babamın katına [yanına] varınca, benim selâmımı onlara söylesin. Ve desin ki, bu ayrılığım ne zamana kadar olacak. Hazreti Ömer bu haberi işitince, oğlu Abdullah hazretlerine dedi ki, benim cenâze namazını kıldıktan sonra, Âişe-i Sıddîka'nın huzuruna geri varıp, destûr dileyeyim [izin isteyeyim]. Önce benden utanıp, izin vermiş olabilir ve pişmân olmuş olabilir. Onun rızası ile defnolayım. Namaz vakti sonuna gelmişti. Müezzin ikâmet okudu. Emîr-ül mü'minîn, ayağa kalkıp, abdest almak ve namaz kılmak istedi. O ânda dikilen yerler sökülüp, Emîr-ül mü'minîn yere düştü. Dostlarına, elvedâ elvedâ, esen kalın, hakkı-

nızı helal ediniz, tekrar görüşmemiz kıyâmete kaldı, dedi. Sahâbeler arasında ağlama-inleme başladı. Hemen o sâat Hazreti Ömer şehâdet kelimesini getirip, cânını Allahü teâlâ hazretlerine teslim etti. Ondan sonra yıkadılar. Namazını kıldılar. Oğlu Abdullah, Âişe-i Sıddîka hazretlerine gitti. Destûr diledi [izin istedi]. Hazreti Âişe ağladı. Dedi ki, ey Ömer, adâleti hayâtında da, ölünce de elinden bırakmadın. O yeri sana fedâ ettim. Ondan sonra mubârek cenâzesini, Ravda-i mutahhera kapısına getirdiler. Birisi ileri varıp, Esselâmü aleyke yâ Resûlallah! Ömer'i getirdik. Eğer destûr var ise, ravda içine defnederiz, dedi. Cümle Sahâbe-i güzîn, Resûlullah Efendimizin, yârimi benim katıma getirin, diye sesini işittiler. Ravdanın kapısı açıldı. Hazreti Ebû Bekr'in sol yanında hâzırlanmış bir yere koy-

HAZRETİ ÖMER

dular. Hattâ Ravdadan yana bir el gördük ki, Hazreti Ömer'in boynuna dolandı, diye bir rivâyet edilmiştir.

Menkıbe: Hazreti Ömer halife olduktan sonra, o kadar adâlet üzere hareket etti ki, ne kimse yapmıştır ve ne yapabilecektir. Şu şekilde adalet etti ki, himmet-i kudsiyesi kuvvetiyle, kurdun koyuna zararı olmazdı. Rivâyet ederler ki, ne zaman ki Hazreti Ömer şehâdet şerbetini içti. Bir çoban koyununun yanında dururken, bir kurt geldi. Koyuna saldırdı. Çoban hemen feryâd edip, ağladı. Ve âh Ömer, "İnnâ lillâh ve ..." dedi. Çobanlar ona sordular ki, Hazreti Ömer'in vefât ettiğini nereden bildin. Dedi ki, şundan bildim ki, Hazreti Ömer hayatta iken, kurdun koyun sürüsüne baktığı hâlde zararı yok idi. Şimdi gördüm ki, kurt koyuna saldırdı. Bildim ki, Hazreti Ömer bu dünyadan göç eylemişlerdir.

Menkıbe: Hazreti Server-i kâinât Efendimiz, bir gün meclis-i şerîflerinde kabir azâbını, münker ve nekîrin ne yol ile gelip, heybet ile sual ettiklerini beyan buyurdular. Hazreti Ömer sordu ki, yâ Resûlallah! Biz kabre girdikten sonra, bu akıl bize verilip, sonra mı sual olunuruz, yoksa verilmeden mi sual olunuruz. Resûl-i ekrem Efendimiz buyurdular ki, şimdi ne akılda isen, kabirde de böyle olursun. Hazreti Ömer dediler ki, böyle olduktan sonra, üzülmeye lüzûm yoktur. Sonra, Hazreti Ömer vefât etti. Kabre defnettikten sonra, Hazreti Alî'nin falan zamanda, Hazreti Ömer'in böyle söylemiş olduğu hâtırına geldi. Göreyim da'vâsının eri midir, diyerek kabrine geldi. Mubârek gözlerini yumup, kalb-i şerîflerini Hazreti Ömer'in ahvâline yöneltip, tam bir teveccüh ile murâkabeye vardıklarında, Allahü teâlâ gözle-

HAZRETİ ÖMER

rinden perdeyi kaldırıp, durumu müşâhede ettiler. Gördüler ki, Münker ve Nekîr heybetle gelip, Hazreti Ömer'e dediler ki, "Rabbin kim, dinin nedir, Peygamberin kimdir". Hazreti Ömer onlardan sual buyurdular ki, yedinci gökten buraya kadar, ne miktar yol geldiniz. Dediler ki, yedibin yıllık yoldur. Hazreti Ömer buyurdular ki, yâ siz yedibin yıllık yoldan gelinceye kadar Hâlıkı unutmadınız. Bugün evimden çıkıp, kabre gelinceye kadar, Rabbimi ve dînimi ve Peygamberimi nasıl unuturum. Melekler dediler ki, yâ Ömer biz de senin böyle cevap vereceğini bilirdik. Lâkin bu heybetle gelip, sual etmeye me'mûruz. Sonra, Hazreti Ali mubârek gözlerini açıp, Allahü teâlâ mubârek etsin, Ömer da'vâsının eri imiş, dedi.

Ba'zı rivâyette mübâlağa etmişler ki, Hazreti Ömer meleklerle Cevap

verdikten sonra, herbirisini bir eli ile sağlam tuttu ki, söz veriniz ki, bundan sonra böyle, ümmet-i Muhammedden bir ferde bu heybetle gelmeyesiniz. Yemin teklîf etti. O iki melek Hazreti Ömer'in iltimâsına müsaade edip, ümmet-i Muhammed'e bu sûretle gelmeyeceklerini iltizâm ettiler.

Hazreti Ömer'in hilâfet müddetleri on sene, altı ay, yedi gündür. Ömrü şerîfleri altmışüç sene on gündür. Ömürleri müddetinde, on hac yaptılar.

Menkıbe: İmâm-ı Bergavî, **Meâlim-üt-tenzil'**de, Sûre-i Bekara'da, meâl-i şerîfi "**Ey mü'minler, siz makâm-ı İbrâhîm'i namazgâh** [namaz kılınacak yer] **edinin!**" olan "126.cı" âyet-i kerîmesinin tefsîrinde, Enes bin Malik'den şöyle bildirmiştir. Ömer-ibnül Hattâb buyurdu ki: Vallahi ben Allahü teâlâ hazretlerine üç şeyde muvâfakât ettim ve Rabbim

HAZRETİ ÖMER

celle şânühü hazretleri de bana üç şeyde muvâfakât etti.

1- Yâ Resûlallah, ne olaydı makâm-ı İbrâhîm'i musallâ ittihâz edeydiniz [namaz kılınacak yer yap-saydınız], dedim. Hemen Allahü teâlâ meâl-i şerîfi, **"Ey mü'minler, siz makâm-ı İbrâhîmi namazgâh edinin!"** olan âyet-i kerîmeyi gönderdi.

2- Dedim ki, yâ Resûlallah! Sizin yanınıza biz de geliyoruz. Fâsıklar da geliyor. Ne olaydı mü'minlerin annelerine hicâb ile emir buyursaydınız. Hemen Allahü teâlâ azze şânühü hazretleri hicâb âyetini inzâl etti.

3- Resûlullah'ın ba'zı hanımları birbirleri arasında nizâ' etmişler idi. Bu hâdiseyi işitip, Onlara vardım. Böyle yapıp, Resûlullahı üzerseniz, Allahü teâlâ, kendi Resûlüne sizden hayırlı hâtunlar verir, dedim. Hemen Allahü teâlâ;

meâl-i şerîfi **"Resûlüm, eğer sizi boşarsa, Onun Rabbi, sizi pek yakında, sizden hayırlı hanımlar ile değiştirir..."** olan Tahrîm sûresi beşinci âyetini gönderdi.

Menkıbe: Yine İmâm-ı Begavî, **Meâlim-ütten-zîl'**de sûre-i Bekara'da; meâl-i şerîfi **"Senden içki ve kumarı sorarlar ise, onlara de ki, ikisi de büyük günâhdır ve insanlara menfe'atleri vardır. Günâhı, zararı, faydasından büyüktür, çoktur."** olan iki-yüzondokuzuncu âyet-i kerîmenin tefsîrinde, beyan buyurmuşlardır ki, bu âyet-i kerime nâzil oldu. Ömer bin Hattâb ve Mu'âz bin Cebel ve ensârdan bir kişi Resûlullah Efendimize geldiler. Dediler ki, yâ Resûlallah! Bize içki ve kumar hakkında fetvâ ver. Zîrâ içki, aklı gidericidir. Kumardan murâd kârdır. Malın yok olmasına sebep oluyor. Hemen Allahü teâlâ bu âyet-i kerîmeyi inzâl

HAZRETİ ÖMER

buyurdu. Cümlelerin kavili ki içkinin kötülüğü hakkında müfessirlerin beyan buyurdıkları üzere budur ki, muhakkak ki, Allahü teâlâ içki hakkında, Mekke-i Mukerremede dört âyet-i kerîme gönderdi. Meâl-i şerîfi **“Size hurma ve üzümünden elde edilenleri içiririz. İşte bunda da aklınızı kullanacak bir kavim için bir alâmet vardır.”** olan Nahl sûresi 67.ci âyet-i kerîmesi, bunlardan biridir. Müslümanlar o sıralarda içki içerler idi. Müslümanlara helal idi. Sonra, Ömer ve Mu’âz “radıyallahü anhüm” içki ve kumarın hükmünü sordu. Bekara sûresi 219.cu âyet-i kerîmesi nâzil oldu. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, muhakkak Allahü teâlâ önce büyük günâhdır buyurmakla, içkinin harâmılığına işâret etti. Sonra, insanlara faydaları vardır buyurmakla, içkinin helallığına işâret etti. Bu

âyet-i kerîmenin nüzûlünden sonra, Eshâb-ı kirâmın ba’zısı büyük günâh buyurulduğu için, içkiyi terk etti. Ba’zısı insanlara faydası vardır buyurulduğu için, terk etmedi. O sırada Abdürrahmân bin Avf, birkaç sahâbeyi ziyâfete da’vet etti. Onlara içki getirdi. İçip, sarhoş oldular. Akşam namazı oldu. Cemâ’at ile namaz kıldılar. İmâm olan, “Kâfirûn” sûresini okudu. İkinci âyet-i kerîmedeki “Lâ” lafzını okumadı, terk etti. Allahü teâlâ bundan sonra meâl-i şerîfi **“Ey îmân edenler! Ne söylediğinizi bilmeniz için sarhoş olduğunuz zaman namaza yaklaşmayınız”** olan Nisâ sûresinin kırkikinci âyet-i kerîmesini gönderdi. Sarhoşluğu, namaz vaktinde harâm kıldı. Bu âyet-i kerîme nâzil olunca, bir kısmı tamamen içkiyi yasak ettiler. Dediler ki, namaza mânî’ olan şeyde hayır yoktur.

HAZRETİ ÖMER

Bir kısmı da, namaz vaktinin hâricinde içerler idi. Hattâ bir kişi yatısı namazını edâ ettikten sonra içki içer, sabaha kadar sarhoşluğu giderdi. Sabah namazını kıldıktan sonra içenin öğle namazında sarhoşluğu gider idi.

Abbâd bin Sâmî bir ziyâfet hâzırladı. Müslümanlardan birkaç kişiyi da'vet etti. Sa'd bin Ebî Vakkâs onların içinde idi. Abbâd ise, bir deve başı kızartmıştı. Yediler ve içki içtiler. Hattâ sarhoş oldular. Sonra başladılar ne-sebleri ile iftihâr etmeye ve şiirler söylemeye. Sa'd bir kasîde okudu ki, o kasîde Ensârî kötülüyor. Kendi kavmi Kureyş'i methediyordu. Ensârdan bir kişi devenin çene kemiğini alıp, başına vurup, başından muvaddiha miktarı vardı. [Başın kemiğinin beyazlığına kadar yarılması.] Sa'd kalkıp, Resûlullah Efendimizin huzur-u şerîflerine varıp, ensârdan o ki-

şiden şikâyet etti. Hazreti Ömer orada hâzır idi. Dedi ki, "Yâ Rabbî, bize içki hakkında kesin emrini bildir." Hemen Allahü teâlâ meâl-i şerîfi, "**Ey îmân edenler! İçki, kumar, putlar, kumar okları, pisdir, şeytân işidir. Bunlardan sakınınız ki, felâh bulasınız. Şeytân içki ve kumar ile aranızda düşmanlık, buğz meydana getirmek ister. Böylece Allaha ibâdetden ve bilhâssa namazdan alıkoyar. O hâlde onlara artık son vermez misiniz!**" olan Mâide sûresinin 90-91.ci âyet-i kerîmelerini gönderdi. Hazreti Ömer: "**Biz ona son verdik, yâ Rabbî.**" diyerek sevindi.

Menkıbe: Yine İmâm-ı Begavî, **Meâlimüttenzîl'**de sûre-i Bekaranın, meâl-i şerîfi "**Kadınlarınız çocuk yetiştiren tarlanızdır. O hâlde tarlanıza dilediğiniz gibi varın...**" olan 223.cü âyet-i kerîmesinin tefsirinde şöyle bildirmiştir. İbni

HAZRETİ ÖMER

Abbâs'dan şöyle rivâyet edilmiştir. Hazreti Ömer, Resûlullah Efendimizin huzur-u şerîflerine geldi ve dedi ki, yâ Resûlallah! Ben helâk oldum. Habî-bullah hazretleri buyurdular ki, nedir o şey ki, seni helâk etti. Dedi ki, dün gece hanımım ile sünnete uygun olmayan bir şekilde berâber oldum. Resûl-i ekrem Efendimiz asla Cevap vermedi. Allahü teâlâ hazretleri o vakit bu âyet-i kerîmeyi inzâl buyurdu. "Bekara sûresi 223.cü âyet-i kerîmesi." **"Kadınlarınız ile istediğiniz şekilde ve istediğiniz zaman cimâ edebilirsiniz. Yalnız livâta şeklinde ve hayz zamanında yaklaşmak harâm-dır."**

Menkıbe: Ömer-ül Fârûk'un şânı ile alâkalı inzâl olan âyet-i kerîmeler: Önce diyelim ki, Onun şânını bildiren âyet-i kerîmelerden bazıları şunlardır:

1- Bunlardan birisi; meâl-i şerîfi **"Ey Resûlüm!**

Cebrâîl'e düşman olanlara de ki, ona düşmanlığa sebep yoktur. O, Allahü teâlânın emri ile Kur'ân-ı kerîmi senin kalbine, dahâ önce inen kitaplara muvâfık olarak, mü'minleri hak dîne hidâyet ve Cennet'e gireceklerini müjdelediği hâlde indirdi. Bir kimse Allahü teâlâyâ, Meleklerine, Peygamberlerine, Cebrâîl'e ve Mikâîl'e düşman olursa, Allahü teâlâ kâfirlere düşmandır" olan doksanyedi ve doksansekin-ci âyet-i kerîmeleridir. Bu âyet-i kerîmelerin nüzûl sebebi şu idi. Abdullah bin Abbâs der ki: İbni Sur-yâ adlı bir Yahudi, Resûlullah Efendimizin huzur-u şerîflerine geldi. Çok delîller söyledi. Hüccetleri [delîlleri] bitti. Dedi ki, yâ Resûlallah! Gökten sana hangi melek gelir. Buyurdular ki, Cibrâîl gelir. Dedi, eğer Mikâîl gelse idi, sana îmân getirirdim. Zîrâ Cibrâîl düşmanımızdır. Bizim ile çok düşmanlıklar

HAZRETİ ÖMER

etmiştir. Bize kat'i düşmanlığı o oldu ki, Allahü teâlâ bizim Peygamberimize Buhtunnasar adlı kişi tarafından Beyt-ül-mukaddes harâb olsa gerektir diye vahy etti. Peygamberimiz de bize haber verdi. Biz de, Buhtunnasârı katledecek kuvvetli bir kişiyi bulduk. O vakit Cebrâîl aleyhisselâm gelip, onu katlolunmaktan kurtarmış. O merde demiş ki, eğer Hüdâ-i Rabbil âlemîn irâde etmiş ise, sizi onun üzerine musallat etmez. Eğer irâde etmemiş ise ne sebep ile onu katledersiniz. O merd [yiğit] de bu sözü ondan kabûl edip, geri dönmüş. O vakitten beri Cebrâîl'i düşman tutarız. Bir kere de dediler ki, onların Cebrâîl ile düşmanlıklarına sebep odur ki, inançlarınca, Cebrâîl aleyhisselâma demişlerdi ki, Peygamberliği bize getir. O gayriye götürmüş.

İmâm-ı Süddî der ki: Ömer bin Hattâb hazretle-

rinin bir âdeti var idi. Gidip-geldiği yolu Yahudilerin toplandığı yere uğradı. Varıp, onların yanına girerdi. Onların sözünü dinlerdi. Onlar ile konuşurdu. Onlar, yâ Ömer! Biz seni Muhammed'in eshâbının hepsinden çok severiz. Zîrâ onlar gelip-geçerken, bizim üzerimizden geçerler. Bizi rencîde ederler. Sen bizi incitmezsin. Hattâ dersimizi dahî dinlersin. Seni onun için severiz, derler idi. Hazreti Ömer buyurdu ki: Allahü teâlâ hakkı için ki, ben sizin yanınıza dost olmak için gelmem. Size birşeyler sormamdan maksad, hâşâ ki dînimden şüphem olduğundan değildir. Su-âlime sebep odur ki, şirkinizin aslını iyice öğreneyim. Resûlullah Efendimizin şânındaki eserlerini ve burhânlarını ve ni'metlerini [üstünlüklerini] sizin kitaplarınızda çok görürüm. Siz bedbahtlığınızdan ve kötü düşünceli olduğun-

HAZRETİ ÖMER

nuzdan îmân getirmezsiz. Dediler ki: Yâ Ömer! Hazreti Muhammed'e devamlı hangi melek gelir. Hazreti Ömer buyurdu: Cebrâîl aleyhisselâm gelir. Dediler; biz Cebrâîl'i sevmeyiz. Muhammed'i bizim sırlamıza muttâlî' eder. Bir yere gelen azâbı veyâ kıtlığı veyâ yıldırımı Cebrâîl getirir. Mikâîl iyidir ki, sulhu, emniyeti ve bol ni'meti getirir. Hazreti Ömer buyurdu: Ey bîçareler! Siz Cebrâîl aleyhisselâmı bilirsiniz ve Muhammed Efendimizi inkâr mı edersiniz. Ben şehâdet ederim o kimseye ki, Hazreti Cebrâîl'i düşman tutar, Allahü teâlânın düşmanı olur. Oradan Resûl-i ekrem Efendimizin huzur-ı şerîflerine geldi. Cebrâîl aleyhisselâm ondan önce gelip, yukarıda bahs edilen âyet-i kerîmeyi getirmişti. Resûlullah Efendimiz, Hazreti Ömer'e okuyup, buyurdu ki, **"Yâ Ömer! Senin Rabbin sana**

muvâfakat etti". Hazreti Ömer şâd olup, Allahü teâlâyâ şükretti. Buyurdu ki; bundan sonra, kendimi dîn-i İslam üzerine taştan katı buluyorum.

İşâret: Sübhânallah! Yahudiler, Cebrâîl aleyhisselâmı, bizim dînimiz vilâyetinin izzeti onun sebebi ile harâb olmuştur, diye düşman tutarlar. Hak teâlâ hazretleri buyurur: Cebrâîl her ne yaparsa, bizim emrimiz ile yapar. Ey Yahudi! Sen Cebrâîl'i düşman tutarsın. Biz onu dost tutarız. Eğer sizin helâk ve azâbınız, Cebrâîl'in elinde oldu ise, kâfirlerin helâk olması lâyıktır. Bizim Resûlümüzün zaferi, nusreti Cebrâîl ile oldu. **"Rabbiniz size nişânlı, beş bin melek ile imdâd edecektir"** [Âl-i imrân sûresi 125.]

2- Bir âyet-i kerîme de şudur: Ömer bin Hattâb, dinde gayret sâhibi, merd bir zât-ı şerîf idi. Resûl-i ekrem Efendimizin harem-i şerîflerinde, bir gün

HAZRETİ ÖMER

212 dört büyük halife

HAZRETİ ÖMER

dedi ki, ne olaydı, emir geleydi de, Resûlullah'ın se-adethânelerine destûrsuz girmeselerdi. Allahü tebâreke ve teâlâ Hazreti Ömer'in sözüne muvâfık bu âyet-i kerîmeyi gönderdi. **“Ey îmân edenler! Resûlümün evine yemeğe da'vet olunmaksızın ve vaktine bakmaksızın girmeyin.”** [Ahzâb sûresi 53] İbni Abbâs buyurdular ki, bu âyet-i kerîme bir grub hakkında nâzil olmuştur. Onlar Resûlullah Efendimizin yemek vaktini gözleyip, o vakitte varıp, Resûlullah'ın yanında otururlar idi. Yemek gelir yerler idi. Sohbet ederlerdi. Dışarı gitmezlerdi.

3- Resûlullah bir hizmetçisini, Hazreti Ömer'i çağırması için gönderdi. Kaylûle vakti idi. Hazreti Ömer uyumuştı. O hizmetçi bağırdı. Uyanmadı. Kapıyı açıp, içeri girdi. Hazreti Ömer'in teninden bir miktar açılmıştı. O hizmetçi hemen dışarı çıktı.

Dedi ki, ey Allahım, Ömer'i sen uyandır. Bir ke-re dahâ bağırdı. Hazreti Ömer uyandı. Hizmetçinin içeri girip, açılan yerini gördüğünü anladı. Üzüldü. Ne olaydı, sabah vakti ve kaylûle vakti ve akşam vakti, bu üç vakitte, halk evlerinde uyurlar. Allahü teâlâdan buyruk nâzil olsaydı da, birbirinin evine izin ile girselerdi. Hazreti Ömer'in sözüne muvâfık Allahü teâlâ bu âyet-i kerîmeyi inzâl buyurdu. **“Ey îmân edenler! Sizin mülk-i yemininizde olan kız, erkek, köle ve hür çocuklarınızdan, bülûğ çağına er-miyenler, üç vakitte yanınıza girerken, izin istesinler. Zîrâ sabah namazından önce, öğle vaktinde ve yatsı namazından sonra örtünmeniz zor olur. [Elbiseler değiştirilir.] Bu üç vaktin dışında, birbirinizin yanına girmenizde size, hizmetçi ve çocuklarınıza günâh yoktur. Allah size hüküm âyetlerini**

HAZRETİ ÖMER

böylece bildiriyor. Allah sizin hâlinizi bilir. Ve İslamiyetin hikmetini icrâ eder. Çocuklarınız bülûğ çağına erişince, onlardan önce bâlig olanların izin istediği gibi her vakitte izin istesinler.” [Nûr sûresi 58]

Hazreti Ömer hazretlerinin gönlünün gamlanmasından dolayı bu üç vakitte, bütün çocukları, Allahü teâlâ anadan ve babadan geri tutmuştur. Kıyâmet gününde âsîlerin

gönlünün gamından dolayı, ayrılık ateşini gönüllerden uzak tutması acâib değildir.

4- Mekke-i mükereme ileri gelenlerinden bir cemâ'at, Resûlullah Efendimize uğradılar. Baktılar ki, meclis-i şerîflerinde Suheyb-i Rûmî ve Habbâb bin Erat ve Bilâl-i Habeşî ve Ammâr bin Yâser ve Selmân-ı Fârisî oturmuşlardı. Bunlar, üzerinde yün elbise bulunan fakîr sahâ-

HAZRETİ ÖMER

bîler idi. O cemâ'at dediler ki, ey Muhammed! Râzî oldun mu, bir gruba ki, senin etrâfında oturmuşlardır. Biz gelelim, onlar ile oturalım mı? Hâlbuki bunlar bizim kullarımızdır [kölelerimizdir], hizmetçilerimizdir, câriyelerimizdir. Bunları kendinden uzak tut. Tâ ki, biz sana tâbî olalım. Bir rivâyette gelmiştir ki, dediler, yâ Muhammed! Sen sedirde otur. Biz senin etrâfında oturalım. Onları uzak oturup, bizler onların yününden ve hırkalarından rahatsız olmayalım. Resûlullah buyurdu: **"Mü'minleri kendi yanından uzaklaştıramam"**. Onlar da dediler ki, bize ayrı meclis ile toplantı yap. Bizim senin yanındaki fazîletimizi bilsinler. Onlar ile berâber olmamız, bize ar olur. Kavmimiz bizi bunlar ile oturmuş görmesin. Biz gelince onlar meclisten kalsınlar. Onlar gelince biz kalkarız. Sen yine onlar ile oturma-

ya devam edersin. Resûlullah buyurdu: "Peki!" Onlar dediler ki, bu cümle üzerine bize bir nâme yaz. [Ya'ni bir kâğıda yaz.] Server-i kâinât kâğıd istedi. Nâme yazmak için Hazreti Ali'yi çağırdı. Allahü teâlâ hazretleri, Cebrâîl aleyhis-salâtü vesselâm hazretleri ile bu âyet-i kerîmeyi gönderdi: **"Sabah-akşam Rabbine ihlâs ile dua eden kimseleri yanından uzaklaştırma. Müşriklerin îmâna gelme hesâbı senden, senin hesâbın da onlardan sorulmaz! Kâfirler îmâna gelsinler diye mü'minleri yanından kovarsan zâlimlerden olursun!"** [En'âm sûresi 52] Resûlullah yazıyı yazmadı.

Selmân-ı Fârisî diyor ki: Resûlullah, mescidin bir köşesinde oturmuştu. Bu âyet-i kerîme nâzil oldu. Resûlullah bize okudu: **"Âyetlerimize inananlara selâm ver ve de ki, Rabbiniz size rahmet etmeyi üzerine almıştır. Siz-**

HAZRETİ ÖMER

den biriniz, zararını düşünmeden bir günâh işlese, sonra bir dahâ yapmıyacağına azm ederek tövbe etse, hâlini düzeltse, Allahü teâlâ onun günâhını bağışlar. Ve tövbesini kabûl etmekle rahmet eder.” [En’âm sûresi 54] Resûlullah o şekilde oturur idi ki, bizim dizlerimiz mubârek dizlerine değdi. Kalkmak isterler idi. Önce biz kalkardık. Resûlullahı oturur şekilde bıraktık. Sonra o kalkardı. Buyurdu ki, **Allahü teâlâyâ şükürler olsun ki, beni öldürmezden önce, bana emretti ki, “Müslümanlardan bir grub ile berâber bulunmağa sabr et.”**

İkrime der ki, Kureyş’ten bir tâife geldiler. Ebû Tâlib’in yanına varıp dediler: Halk bizi Muhammed ile oturur görürler ise, onlar da ona mutî olurlar. Ondan sonra bizi o kullar [köleler] ile oturur görürler ve bizi kötülerler. Var Muhammed’e söyle

ki, onları yanından uzak etsin. Biz de Ona îmân getirelim. Sonra Ebû Tâlib bu haberi Ona götürdü. Ömer bin Hattâb dedi ki, böyle eyle yâ Resûlallah, görelim dediklerini yaparlar mı ve sözleri üzere dururlar mı. Bunun üzerine bu âyet-i kerîmeler nâzil oldu. [En’âm sûresi 52, 53, 54] Hazreti Ömer bu âyet-i kerîmeleri işittiği gibi, geldi, özür diledi. Söylediği sözlerden pişmân oldu. Allahü teâlâdan hitap-ı izzet geldi ki, Ey Habibim! Benden Ömer’e selâm eyle ki, senin menzilin ve merteben bizim katımızda yüksektir. Bu kadar zelle ile kendi dergâhımdan seni red etmem. Senin özür dilemeye geleceğini bildiğim için, selâmımı önce gönderdim. O yerdeki senin günâhını yazdım. Özürden önce rahmetimi mukâbilinde yazdım. Onun ile olan bağlılığımız çok kuvvetlidir. Zelle ile kesilmez, buyurdu.

HAZRETİ ÖMER

“İşâret”: Hak teâlâ bu âyet-i kerîmede, Hazreti Ömer’i beş defa zikretti. **“Sana geldiği vakitte”, “Îmân getirmek”, “günâh işlemek”, “Tövbe etmek”, “Hâlini ıslâh etti”.** Allahü teâlâ, Hazreti Ömer’i beş nesne ile yâd etti [zikr etti]. **“Selâmün aleyküm”** diyerek selâm etti. **“Sizin Rabbiniz vâcib kıldı”,** buyurarak haber verdi. **“Kendi nefsi üzerine rahmet etmeyi”,** buyurarak rahmet etti. **“Cehâlet ile bilmiyerek günâh işledi”,** diyerek günâhdan ma’zûr tuttu. **“Allah affedici ve tövbeyi kabûl etmekle rahmet edicidir”,** buyurarak af etti.

“Nükte”: Hazreti Ömer bir günâh işledi. Özür dile-di. Allahü teâlâ, onunla böyle mu’âmele etti. Hazreti Ömer’in dostları işit-sinler ki, şâd olsunlar. Allahü teâlâ dostlarını Ömer’e ortak eyleyip, bi-zim üzerimize selâm söy-ledi. Ve rahmetine ortak etti. **“Rahmetim herşeyi**

içine almıştır” buyurdu. Meleklerini gönderdi. **“Melekleri gönderdik”** buyurmuştur. Özürünü ka-bûl etti. **“Allah kullarının tövbesini kabûl eder”** bu-yurmuştur. Magfîret etti. **“Ey Resûlüm! Nefslerini isrâf eden kullarıma, Alla-hın rahmetinden ümit kesmemelerini söyle!”** buyurmuştur.

5– Diğer bir âyet-i kerî-me şudur: Uhud cenginde Ebû Süfyân henüz Müslü-man olmamış iken bize dedi ki, “bizim Uzzamız var, sizin yoktur.” Ömer ibnül Hattâb cevap verip, buyurdu ki, “bizim Mevlâ-mız var, sizin mevlânız yoktur”. Allahü teâlâ haz-retleri Hazreti Ömer’in ka-viline muvâfık bu âyet-i kerîmeyi gönderdi. **“... Mü’minlerin yardım gör-mesi ve kâfirlerin kahrol-ması, Allahü teâlânın mü’minlere velî olması ve yardım etmesidir. Kâfirle-rin mevlâsı, onların azâbı-nı men’ eden bir yardımcı-**

HAZRETİ ÖMER

ları yoktur.” [Muhammed sûresi 11] Bu âyet-i kerîme, ehl-i Mekkenin îmân getirmiyenlerini korkutucu ve tehdîd edici mâhiyyettedir.

6- Diğer bir âyet-i kerîme şudur: Münâfıklardan Abdullah bin Ebî Selül hasta oldu. Resûlullah iyâdetine [hasta ziyâretine] vardı. İbni Ebî Selül, Habîbullah hazretlerine dedi ki, ben öldüğüm zaman namazımı kıl. Kabrim üzerinde dur. Bana dua et. Kendi kaftanını kefen et. Sonra İbni Ebî Selül öldü. Resûlullah Efendimiz diledi ki, namazını kılsın. Ömer dedi ki, yâ Resûlallah! Onun üzerine namaz mı kılacaksın. Hâlbuki o sana böyle böyle işler etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdu: **Elini benden kaldır.** Hazreti Ömer de; gitme, dedi. Habîb-i ekrem yine o cevâbı verdi. Üçüncü kere, Ser-ver-i âlem buyurdu ki, **eğer bilse idim ki, Allahü tebâreke ve teâlâ rahmet eder.**

Yetmiş kere Allahü teâlâ hazretlerinden ona istigfâr ederdim. Zîrâ ben istigfârda muhayyer kıldım. Sonra, mubârek gömleğini kefen yapıp, kabire koydu. Hazreti Ömer der ki, bu hâlde ben hayrette kaldım. Allahü teâlâ ben kulunun kaviline muvâfık şu âyet-i kerîmeyi inzâl buyurdu: **“Münâfıklardan ölen kimselerin namazını kılma. Kabri üzerinde durma. Çünkü onlar, Allaha ve Resûlüne îmân etmeyip, münâfık olarak öldüler.”** [Tövbe sûresi 84] Resûl-i ekrem hazretleri bu âyet-i kerîmeden sonra, hiçbir münâfık üzerine namaz kılmadı. Kabri üzerine durmadı. Ya’ni, ey benim Resûlüm! Dua etme ki, eğer dua et-sen, icâbet etmesem, senin şânına noksanlık olur. Eğer icâbet etsem benim hikmetime lâayık olmaz. Kıyâmet gününde ben derim ki, ey benim Resûlüm! Sen şefâ’at eyle, tâ ki, ben bağışlayayım. Eğer şefâ’at

HAZRETİ ÖMER

etmez isen, senin haşmeti-
ne uygun olmaz. Eğer rah-
met etmesem benim kere-
mime naks olur. Sen şe-
fâ'at et. Tâ ben bağışlaya-
yım.

7– Diğer bir âyet-i kerî-
me şudur: Resûlullah, Âi-
şe-i Sıddîka hakkında,
Hazreti Ömer ile meşveret
etti. Buyurdu ki, yâ Ömer!
Sen Hazreti Âişe hakkında
söylenenlere ne dersin.
Hazreti Ömer dedi ki, yâ

Resûlallah! Bir dahâ bu
sözü dinlemeyiniz. “Bu
büyük bir iftirâdır.” Bu sö-
zü söylemek ve kalbine
getirmek kimsenin haddi
değildir. Hazreti Âişe pâk
ve pâkizedir. Onlar ehl-i
îmândır. Allahü teâlâ haz-
retleri, Hazreti Ömer’in
kavline uygun bu âyet-i
kerîmeyi inzâl buyurdu:
**“Onu işittiğinizde, niçin
bize o sözü söylemek ya-
kışmaz! Yâ Rabbî! Seni
tenzih ederiz. Bu Server-i**

HAZRETİ ÖMER

âlemin hanımına atılan büyük bir iftirâdır, demediniz!” [Nûr sûresi 16]

8– Diğer bir âyet-i kerîme şudur: Allahü teâlâ Âdem aleyhisselam zürriyeti şânında bu âyet-i kerîmeyi indirdi: “Biz insanı (Âdemi) muhakkak ki çamurun hulâsasından yarat- tık. Sonra, Âdem’in neslini sağlam bir yerde (rahîmde) bir nutfе (az bir su) yaptık. Sonra, o nutfeyi (asılmış) kan pıhtısı hâline getirdik. Ondan sonra, kan pıhtısını bir parça et yaptık. O et parçasını da kemikler hâline çevirdik. Kemiklere de et giydirdik. Sonra, ona başka bir yaratılış (rûh) verdik. Bak ki, şekil verenlerin en güzeli olan Allahın şânı ne kadar yücedir.” [Mü’minûn 12,13,14] Hazreti Ömer bu âyet-i kerîmeyi okudu. Hayrette kaldı. “Kudreti ve hikmeti sebebi ile Allahü teâlânın şânı büyüktür. Kudretlilerin en güzelidir” dedi. Hazreti Ömer’in buyurduğu gibi, âyet-i kerîme indi.

Menkıbe: Ömer hakkındaki hadîs-i şerîfler:

1– Ebû Hüreyre’den rivâyet olunur. Resûlullah Efendimiz buyurdu: **Kıyâmet günü dîn-i İslam mahşere güzel sûretde ve süslenmiş olarak gelir.** Hak teâlâ bu durumu bilir iken, sorar ki, sen kimsin. İslâm der ki, yâ ilâhel âlemîn! Ben İslamım. Allahü teâlâ buyurur. Bunu Cennet’e iletin. İslam der ki, yâ ilâhel âlemîn. Beni azîz tutup, ikrâm eden kimseleri, azîz tutup, ikrâm etmedikçe, bana yardım edenlere yardım etmeyince ve bana yer verenlere, yer vermeyince, ben Cennet’e gitmem. Allahü teâlâ emreder ki, var o kimseleri getir ki, seni azîz tutmuştur. Ve sana nusret etmiştir. O vakit İslam gelip, halkın safları arasında gezer. O sırada Ömer’i görüp, elinden tutup, seslenir “bağırır” ve der ki, İlâhî! Bu o kimsedir ki, beni herkesin sürdüğü zaman,

HAZRETİ ÖMER

bana kendi yanında yer veren, kabûl eden, azîz tustandır. Halk beni o vakit red ettiler. Bu kimse bana nusret [yardım] etti. Halk beni kendilerinden uzak ettiler. Bu zât beni azîz etti. O vakit halk beni zelil ettiler. Allahü tebâreke ve teâlâ buyurur: Onu Cennet'e ilet. İslam der ki, yâ Rabbel âlemîn! Tâ kıyâmete dek, her kim "Ömer'i sever" beni sever, onları da Cennet'e iletmeyince bunu ilet-

mem. Allahü teâlâ ve tekaddes kabûl buyurur. Öyle yap! İslam mahşerde safların arasında dolanır. Her kim ki, Ömer'i sever. Onun elini tutup, Ömer ile Cennet'e iletir.

2– Hazreti Ömer, Resûlullah Efendimizden rivâyet eder. Buyurdu: **Yâ Ömer! Cebrâîl** (aleyhissalâtü vesselâm) benim yanıma geldi. Dedim, yâ Cebrâîl! Bana, Ömer bin Hattâbın göklerdeki faziletinden haber ver. Dedi

HAZRETİ ÖMER

ki, yâ Muhammed! Ömer'in göklerdeki fazîletlerinden ve Menkıbelerinden eğer sana haber veririm, Hazreti Nûh aleyhisselâmın ömrünce ki, kavmi yanında bin seneden elli sene eksiktir, henüz fazîletlerini söylemeye kâdir olamam. Resûlullah Efendimiz buyurur: **Korkunuz! Ömer'in hışmından ki, o gadablı olunca, Allahü tebâreke ve teâlâ ondan ötürü gadablı olur.**

3- Sa'îd bin Cübeyr, İbni Abbâs'dan rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurur ki: **Cebrâîl aleyhisselâm benim yanıma geldi ve dedi ki: Allahü tebâreke ve teâlâ ve tekaddes hazretleri buyurdu ki, Ömer'e benden selâm et! Ona haber ver ki, Onun rızası benim hükümdür. Onun hışmı benim adlimdir.**

4-Bir genç, Ebû Zer-i Gıfârî'nin yanına geldi. Ebû Zer o gence dedi ki,

benim için Hak teâlâdan istigfâr et, affedilmemi iste. O genç dedi ki, yâ Ebâ Zer! Sen Hazreti Resûlullah'ın sohbetinde bulunmuşsun. Ben senin nasıl affolunmanı isterim. Ebû Zer; "olsun, iste" dedi. Genç dedi, bana haber ver ki, ben de ne hayırlı işâret gördün ki, benim duamı ve istigfârımı istersin. Ebû Zer dedi ki; Bundan dolayı ki, sen Hazreti Ömer'in önünden geçiyordun. Hazreti Ömer, bu iyi gençtir, buyurdu. Ben ki, Ebû Zer'im. Resûlullah Efendimizden işittim ki, buyurdu: **"Allahü teâlâ, doğru sözü, Ömer'in dili üzerine koymuştur."**

5- Ya'lâ bin Ziyâd rivâyeti ile, Hazreti Hasen buyurdu ki: Bir vakit Hazreti Ömer, Ebû Zer hazretlerinin elini tutup, sıktı. Ebû Zer, elimi bırak, incittin, yâ İslâm'ın kilidi, dedi. Hazreti Ömer, yâ Ebâ Zer, bu söylediğin nasıl bir sözdür. Ebû Zer dedi ki: Yâ

HAZRETİ ÖMER

Emîr-el mü'minîn, aklında mıdır (hâtırlar mısın), falan vakit, falan günde, Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **Eğer aranızda yayılacak fitnelerden korkuyor iseniz, Ömer'in bereketi ile onlar size erişmez.** Yâ Ömer, sen İslam'ın kili-disin.

6- Hazreti Enes haber verdi. Resûlullah Efendimiz Ömer'in yüzüne bakıp, güldü ve buyurdu. **Yâ Hattâb oğlu! Bilir mi-**

sin niçin tebessüm ettim. Hazreti Ömer, Allahü te-âla ve Resûlü bilir, dedi. Seadetle buyurdu: **"On-dan dolayı güldüm ki, Allahü teâlâ, Arefe gecesi Arafatda bulunanlara inâyet nazarı ile nazar etti. Sana husûsî olarak nazar etti."**

7- Âişe-i Sıddîka'nın ri-vâyeti ile, Resûlullah bu-yurdu ki: **"Meclislerinizi Ömer bin Hattâb'ı anarak zînetlendiriniz!"**

HAZRETİ ÖMER

8- Ali bin Ebî Tâlib buyurdu. Sâlihler zikrolunduğu zaman, siz Ömer'in zikri ile olun. Zîrâ biz ki, Resûlullah'ın eshâbıyız. Hepimiz sekîne ve ârâmın Ömer'in dili üzerine olduğuna, ittifâk etmişiz.

9- Mubârek bin Fudâle, Hasen'den rivâyet etmiştir. Resûlullah buyurdu: **"İnsan oğlundan başkası, kendisi gibi bin kimseden dahâ kıymetli olamaz. Ömer ise bin mislinden dahâ hayırlıdır."**

10- Huzeyfe tebni Yemân'dan rivâyet edilmiştir. İslam, Hazreti Ömer zamanında makbûl kimseye benzer idi ki, yakınlığı artardı. Ömer'den sonra İslam, arkasını dönmüş kimseye benzerdi. Uzaklığı artardı.

11- Abdullah bin Mes'ûd'un rivâyeti ile gelmiştir. Dedi ki: Üç kimsenin firâseti gâyet iyi oldu.

1- Mısır azîzinin firâseti. Yûsûf aleyhisselâm hak-

kında firâset edip, kendi zevcesine dedi ki, bunu mükerrem tut. Olur ki, ondan bize menfâ'at erişir.

2- Şuayb aleyhisselâmın kerîmesinin firâseti ki, Hazreti Mûsâ aleyhisselâm da'vete gelmişti. Babasına dedi ki, yâ baba. Onu ücret ile tut. Kavî ve emîndir.

3- Hazreti Ebû Bekr-i Sıddîk'ın firâseti ki, kendinden sonra, hilâfeti Hazreti Ömer hazretlerine verdi ki, onda adâlet fehmetti. Bir gün Hazreti Ali bin Ebî Tâlib dışarı çıktı. Üzerinde çok güzel bir elbise vardı. Bu elbiseyi bana kardeşim, dostum, sâdıkım ve safiyyim Ömer bin Hattâb giydirdi, buyurdu.

12- Ebû Bekr-i Sıddîk rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdu: **"Eğer benden sonra Allahü teâlâ Peygamber gönderse idi, Ömer'i gönderirdi. Allahü tebâreke ve teâlâ iki melek ile ona kuv-**

HAZRETİ ÖMER

vet vermiştir. Bunlar ona kuvvet verir. Ondan bir hatâ meydana gelecek olsa, ondan döndürürler. Doğrusunu yaptırırlar.”

13– Abdullah bin Ömer rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: “İnsanlar birşey söyledi. Ömer de o hususta bir şey söyledi. Ömer’in kaviline muvâfık olarak Kur’ân-ı azîmüşşân nâzil oldu.”

14– Übeyy bin Ka’b rivâyeti ile gelmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: “Benden sonra, Allahü teâlânın yakın olduğu kimse, Hattâb oğludur. O kimse, Hak teâlânın kudreti ile elini tuttuğu, feryâdına eriştiği, selâm verdiği, Cennet’ine koyduğu kimsedir. O Ömer bin Hattâb’dır. Bu makâmda yakınlık mekân ile olmaz. O yakınlığı Allahü teâlâ ve ben bilirim. Ona bir kerâmet ve bir ni’met verir ki, başkalarına bu mertebe ve yükseklik olmaz.”

15– Resûlullah Efendimiz; “Şeytân Ömer’i gördüğü vakit, Ömer’in heybetinden yüzü üzerine düşerdi” buyurdu.

16– Fadl bin Abbâs rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: “Ömer bin Hattâb benimledir. Ben Ömer bin Hattâb ileyim. Benim vefâtımdan sonra, Hak teâlâ Ömer iledir. Her nerede olursa olsun, Allahü tebâreke ve teâlâ hazretlerinin hıfz ve emânında olur.”

17– Abdullah bin Abbâs rivâyet etmiştir. Resûlullah buyurdu ki: “Ömer’in Müslüman olduğu gün, Cebrâîl aleyhis-selâm benim üzerime nâzil oldu. Ömer bin Hattâb Müslüman oldu diye meleklerin birbirine müjde verip, şâd olduklarını, bana haber verdi.”

18– Enes bin Mâlik rivâyet etmiştir. Resûlullah buyurdu ki: “Yâ Ömer! Sen benim ümmetim üze-

HAZRETİ ÖMER

**rine berekâtsın. Allahü te-
bâreke ve teâlâ senin şâ-
nında göndermiştir. Nâfile
ibâdetlerden, zikr ve
Kur'ân-ı kerîm okumağı
gündüz kaçırıklarını ge-
ce, gece kaçırıklarını
gündüz kazâ et."**

Menkıbe: Hazreti Ömer hakkında çeşitli kitaplarda bildirilen haberleri açıklamaktadır. A'meş, Süf-yân'dan ve Abdullah'dan rivâyet etmiştir. Dediler ki, vallahi Ömer'in amelini terâzînin bir kefesine koysalar, diğer insanların amel-lerini de terâzînin diğer ke-fesine koysalar, Ömer'in amelinin ağır geleceğini zan ederiz.

Zeynüddîn Ali bin Tâ-hir kendi tasnîf ettiği kitap-ta demiştir ki: Ömer bin Hattâb hazretleri buyurdu ki, münâfık o kimsedir ki, dünya onun ümîdi olur. Hatâ ve günâh onun ame-li olur. Çok yemin onun san'atı olur. Âhiret işlerin-de câhil, dünya işlerinde zekî olur.

Hazreti Ömer'in şefkati ve rahmeti, mahlûkât üze-rine o mertebede idi ki, Ebûlleys-i Semerkandî **Tenbîh-ül gâfilîn'**de yaz-mıştır: Ömer bin Hattâb bir yaşlı zimmî gördü ki, kapılarda gezip, kapılarda dilenir. Hazreti Ömer haz-retleri buyurdu ki, ey pîr! Benim sana insâf etmemi istiyorlar. Gençlik vaktinde senden cizye aldım. Lâyık olan odur ki, bugün seni affetmeliyim. Affedip, her gün kendinin ve ıyâlinin [çoluk-çocuğunun] yiyece-ğini beyt-ül-mâldan ver-sinler, buyurdu.

Menkıbe: Bir gün emîr-ül mü'minîn Alîyül-mürte-dâ, oturmuş, sohbet edi-yordu. Söz arasında bir kimse, Hazreti Ömer'in methetmeye başladı. Haz-reti Ali buyurdu ki, hangi Ömer? Allahü tebâreke ve teâlâ Enbiyâ aleyhissalâtü vesselâmdan sonra, Ömer'e benzer kul halk et-memiş ve hiçbir babanın ve ananın Ömer gibi oğlu

HAZRETİ ÖMER

olmamıştır. O Ömer'dir ki, âlimdir. Hak teâlâ hazretlerinin dininin sınırlarını bilir. Allahü teâlâ İslam'ı onunla azîz etti, onunla adâlet etti. Böylece kendisi emîn oldu. İslamiyeti bilen fakîhtir. Kendisinden sonra gelen halifeleri zor duruma düşürdü.

Emîr-ül mü'minîn Ömer, İslam dininde güzel âdetler bıraktı. İslamda ilk kâdî ta'yîn etti. Şüreyhi kâdî ta'yîn etti. Postayı ilk kuran odur. Beyt-ül-mâl binâsı yaptırdı. Zekât ve başka malları buraya koyardı. Zindanı ilk binâ eden odur. Mescid ve câmi'leri şehirlerde o tertîb etti. Serhadları [sınırları] o vaz' etti. Müezzin gibi hayırlı iş işliyenlere ücret verirdi. İrân toprağı üzerine harâcı o ta'yîn etti. Cemâ'at ile, Ramezân ayında terâvîh namazını âşikâre kıldı. Resûlullah terâvîh namazı kılardı, Fakat âşikâr etmezdi. Allahü teâlâ'nın terâvîh namazını üm-

meti üzerine farz edeceğinden ve onların meşakkat çekeceğinden çekinirdi.

Hazreti Ömer'de bu mertebe yükseklik var idi ki, adâletin, heybetin, siyâsetin, gayretinin sesi ufuklara yayılmış iken, bir zerre kibr ve ucb kendi nefsinde yoktu. Kendini cümleden aşağı görürdü. Kendi eli ile yaptığı işleri kimse gücü yetip, yapamadı. Kesbederdi [çalışır idi]. Der idi ki, ey Müslümanlar, kesbedin [çalışın], başkaları üzerine yük olmayın. Pazarda, çoluk-çocuğumun nafakasını te'mîn etmek için çalışırken öldüğüm yer, bana en sevimli yerdir. Elinizi kesbden kaldırıp da [çalışmayı bırakıp da] Allahü teâlâ rızkımı verir demeyiniz. Allahü teâlâ gökten altın ve gümüş göndermez. Âdet-i kerîmesini değiştirmez. Cümle mubâhları gözler önüne sermiştir. Vera' ve takvâsı o merte-

HAZRETİ ÖMER

bede idi ki, sadaka sütünden bir içim Hazreti Ömer'e süt verdiler. İçti. Sonra anladı ki, buna lââyık değil idi. Parmağını boğazına soktu. O sütü kay etti. O kadar zorluk ve mihnet çekti ki, mubârek rûhu bedeninden ayrılıyor, diye korktular. Sonra, yâ Rabbî damarlarımda kalıp da çıkaramadıklarımın sana sığınırım, buyurdu.

"Kimyâ-i seadet"de, İmâm-ı Gazâlî nakl buyurmuşlar: Bir vakit, Hazreti Ömer'in harem-i şerîfleri-

ne, ganîmetten misk getirmişlerdi. Kendi ehline [hanımına] buyurdu ki, bu miski satıp, dervişlere sarf edelim. Bir gün seadethânesine girdi. Hâtununun sandığından misk kokusu duydu. Buyurdu ki, bu ne kokusudur. Hâtunu dedi ki, miski satarken elime kokusu sindi. Sandığa dokundum. Ömer o sandığı alıp toprağa o kadar sürdü ki, asla kokusu kalmadı. Sonra hanımına verdi. Bu kadara müsâmaha gösterebilebilirdi. Lâkin Ömer

HAZRETİ ÖMER

bundan murâdı şu idi ki, küçük zararlara göz yumarak, büyük zarara yakalanmayalar. Veyâ harâm korkusundan bir helali terk etmiş olup, müttekîler sevâbını bulmak için yapılmış olur.

Menkıbe: Tefsîrde gelmiştir. Hazreti Ömer bin Hattâb minber üzerinde buyurdu ki, hanımların mehrinde ifrât etmeyiniz [ya'ni fazla mehr ta'yîn etmeyiniz]! Eğer bu dünyada ikrâm olsa idi veyâ Allahü teâlâ katında harâm-dan sakınmak olsa idi, ona uyacak kimse, Resûlullah Efendimiz olurdu. Hâlbuki, Resûlullah hiçbir hâtununa ve kerîmelerinden birine oniki buçuk ukiye gümüşten ziyâde mehr kesmedi ki, her ukiyesi kırk dirhemdir. Tamamı beşyüz dirhem olur. Bu sözü söyledikleri vakit, söz sâhibi olan bir hâtun, ayak üzerine kalkıp, dedi ki, Allahü teâlâ bize kırba dolu su mehr verir. [Kırba: Saka

tulumu demektir.] Meâl-i şerîfi, **“Sizden biriniz, hanımını fuhştan başka bir sebeple boşayıp, başka bir hanım aldığı anda, önceki hanıma mehr olarak verdiği çok fazla miktar-daki malı geri almasın”** olan Nisâ sûresi 19.cu âyet-i kerîmesinde, kadınlara çok ihsân, çok mal verileceği beyan buyurulmaktadır. Hâlbuki Hattâb oğlu geri almak ister; dedi. Ömer dinde ve emânında büyüklüğünden ve insâfından, bu sözü işitti. Anladı ki, o kadının söylediği söz, doğrudur. Hak sözü kabûl edip ve insâf edip, buyurdu ki, “Bütün insanlar Ömer'den iyi bilir. Bu kadın doğru söyledi. Ömer hatâ etti.”

Hazreti Ömer bir gün buyurdu ki, ey kadınlar, başınızı kaldırın. Kendi hâllerinize bakın. Hakikatte yol âşikâre oldu. [gidilecek yol bellidir.] Zinhâr halk üzerine yük olmayınız. Ya'ni kesbediniz. Kim-

HAZRETİ ÖMER

seye muhtâc olmayınız. [Dînimize uygun şekilde kesb ediniz.] Yine Ömer buyurdu ki, her kim ki, dinde fakîh değildir, bizim pazârımızda alış-veriş etmesin. Çünkü, fâize düşüp, sıkıntı çeker. [Ya'ni, alış-veriş ilmini bilmiyen, alış-veriş yapmasın!]

Menkıbe: Emîr-ül mü'minîn Ömer bin Hat-tâb hazretleri halife oldukları vakit, Hâlid bin Velîd serasker, ya'ni başkomutan idi. Onu azledip, Sa'd bin Ebî Vakkâs onun yerine serasker ta'yîn etti. Bir zaman sonra, Sa'd, Kûfe'de bir saray binâ etmek arzû etti. Saray yapacağı yerin bir tarafı bir Mecusî'nin evine bitişik idi. Sa'd, Mecusî'yi çağırıp, dedi ki, o evi bana sat. Sa'd çok para verdiği hâlde, Mecusî satmadı. Hâzir olanlar, dediler ki, bu Mecusî'ye bu kadar ricâ etmeye ne lüzûm vardır. Sen o evi al ve bedelini de ver. Mecusî de bunu işitip,

korktu ki, Sa'd böyle yapacak. Evine varıp, hanımına dedi ki, ne tedbîr alalım. Hanımı dedi ki, onların bir emîrleri var ki, ona emîr-ül mü'minîn Ömer derler. Kalk onun yanına varıp, Sa'd'ı şikâyet et. O emir buyurur, Sa'd elini senden çeker. Mecusî de kalkıp, Medîne-i Münevvereye vardı. Sordu ki, Emîr-ül mü'minîn sarayı nerededir. Dediler sarayı yoktur. Kendisi dışarıya, sahrâya çıkmıştır. O Mecusî sâir emîrler gibi şehir hâricine avlanmaya gitmiştir zan etti. Şehir hâricine çıkıp, etrâfı gözetip, hangi tarafından haşmetle ve hizmetkârları ile gelecek diye baktı. Hiçbir taraftan bir toz eseri dahî kalkıp görülmedi. Hazreti Ömer ise, kamçısını başının altına koyup, toprak üzerinde uyumuş idi. O Mecusî onu gördü. Lâkin onun Emîr-ül mü'minîn olduğunu bilmiyordu. Uyandırdı ve dedi ki, Emîr-ül mü'minîn han-

HAZRETİ ÖMER

gi tarafa gitmiştir. Hazreti Ömer buyurdu: Onu niçin soruyorsun [ne yapacaksın] ve ne istersin. Mecusî dedi ki, Sa'd'dan ona şikâ-yete geldim. O evimi kas-den ve cebren elimden almak ister. Hazreti Ömer oradan kalkıp, seadethâ-nelerine geldiler. Hizmetçiye buyurdular ki, bir parça kâğıd getir, Sa'da bir nâme yazacağım. Hizmetçi aradı, kâğıd bulamadı. Buyurdular ki, bir parça deri de olursa, getir. Hizmetçi bulamadı. Buyurdu-lar, bir parça kemik, getir. Bir koyun küreği bulup, getirdi. Üzerine "Bismillâ-hirrahmânirrahîm. Yâ Sa'd! Bu nâme sana erişti-ği zaman hasmını hoşnut et. Veyâ kalkıp huzuruma gel!" diye yazdı. O kürek kemiğini Mecusî'ye verdi. Mecusî onu alıp, evine geldi. Hanımı dedi ki, ne yaptın. Dedi ki, hayret ki, bu uzun yolu gittim. Bu kadar meşakkat ile; elime yazılmış bir parça kemik

verdiler. Hanımı dedi ki, mâdem ki getirdin, Sa'd'a onu götür arz et. Bakalım ne söyler. Mecusî de kal-kıp, Sa'd'ın sarayı kapısına gitti. Sa'd hazretleri nama-zını kılıp, saray kapısında oturmuştu. Halk, karşısına saf bağlayıp oturmuşlar idi. Mecusî kürek kemiğini Sa'd'ın karşısında tutup, durdu. Sa'd'ın gözü onu gördükte, Emîr-ül mü'mi-nîn Hazreti Ömer'in yazısı olduğunu anlayıp, çehresi değişti. Dedi ki, her ne ister isen bana söyle. Beni Emîr-ül mü'minin Hazreti Ömer'in huzuruna çıkar-ma ki, ben Ömer'in siyâ-setine tâkat getiremem. Hemen o Mecusî, aklı ba-şından gidip, düştü. Bir za-man sonra ayıldı. Dedi ki, yâ Sa'd! Bana İslam'ı arz eyle, deyip, Müslüman ol-du. Evini ona, hüsn-i rızâsı ile bağışladı. O Mecusî'ye dediler ki, ne sebeple Müslüman oldun. Dedi, bunların emîrlerini gördüm. Bir köhne hırka ör-

HAZRETİ ÖMER

tünmüş. Kamçısını başı altına koyup, toprak üzerinde uyumuş, derviş sûretinde. O şekilde ki, onu gördüm. O kadar siyâset ve heybet ki, halkın gönüllerinde yerleşmiş olduğunu gördüm. Kendi kendime dedim ki, bu dinde böyle bir emîr olsun, bu din mutlaka hak dindir. Anlamalıdır ki, adâlet ne mübârek nesnedir.

Menkıbe: Bir gün Ömer Resûlullah Efendimizin arkasında namaz kılıyordu. Resûl aleyhisselâm sûre-i Vennaziat okuyordu. Meâl-i şerîfi **"Fir'avn kavmine, ben si-**

zin ulu tanrınızım dedi" olan âyet-i kerîmeyi okuduğunda, Hazreti Ömer'in gayret damarı harekete gelip, mübârek bedeninde tüyleri elbisesinden dışarı çıkıp, "Eğer ben orada hâzır olaydım, boynunu vururdum" dedi. Namaz edâ edildikten sonra, Resûlullah Efendimiz buyurdu ki, **"Yâ Ömer, namazda konuştun. Namazını iade et"**. Hemen Cebrâîl aleyhisselâm gelip, Allahü teâlânın emrini eriştirip, buyurdu ki, "Yâ Muhammed! Ömer'e namazı iade et diye söyleme! Biz o namazı kabûl ettik. O namazı cümle ümmetin namazına

HAZRETİ ÖMER

berâber ettik ki, biz çok gayretli, sevdiğini kayıracı kimseleri severiz.”

Menkıbe: Hazreti Ömer bir bayram günü, Hazreti Resûlullah'ın huzur-ı şerîflerine geldi. Mescide vardılar. Sonra yola çıktılar. Medîne-i Münevverenin çocukları Server-i kâinâta yapışıp, bayramlık istediler. Hazreti Habîbullah buyurdu ki, **yâ Ömer! Beni bunlardan satın al** [kurtar]. Hazreti Ömer de gidip, bir parça et ve bir miktar hurma ve meyve getirip, çocuklara verdi. Resûlullah buyurdu ki, **yâ Ömer! Sen beni Mâlik bin Za'rin, Yûsûf aleyhisselâmı aldığından dahâ ucuza aldın. Mâlik, Yûsûf'u birkaç dirheme aldı. Sen beni meyveye ve ete aldın.** Ömer buyurdu: Yâ Resûlallah! Her ne kadar Yûsûf aleyhisselâmdan ucuz aldım ise de, ondan güzel ve şirinsin.

Hazreti Ömer bir merd idi ki, onun gölgesinden iblîs kaçardı. Mısır'daki Nil

nehri kurumuş iken, onun mektubu ile aktı. Onun kamçısı ile zelzele durdu. Heybetinden ve onun sesini Medîne-i Münevverede hutbe okurken, Irâk'dan işittiler. Allahü teâlâ onun rey'ine uygun âyet-i kerîme gönderdi. Islâm onunla kuvvetlendi. Aslan onun yastığının bekçiliğini yapardı. Onun yükünü çekmekten yer ve gök âciz kalırdı.

Menkıbe: Bir gün Resûlullah Efendimiz, seadetle otururlardı. Ömer bin Hattâb meclis-i şerîfinde hâzır oldu. Hazreti Server-i âlem buyurdu ki, **“Yâ Ömer, bana ilâhî emir gelmiştir ki, adâlet nûrunu, Ömer bin Hattâb'a ver. Şimdi sana verdim. Cihânda adâlet etmek senin nasîbindir.”**

Ebû Bekr-i Sıddîk hazretlerinin bu dünyadan göç etmek vakti yaklaştı. Bir vasiyetnâme yazdı. Halife olacak şahsın ismini yani Hazreti Ömer'i yazdı.

HAZRETİ ÖMER

Eshâbdan ba'zıları gelip, dediler ki, niçin böyle ettin. Ömer bin Hattâb sert tabî'atlı kimsedir. Allahü te-bâreke ve teâlâ huzurunda, Ömer'i Müslümanlar üzerine getirdiğinden dolayı, ne huccet getirirsin. Sıddîk buyurdu ki: Beni kaldırın, oturtun. Oturup, buyurdu ki, eğer Hak teâlâ, benden niçin Ömer'i halife ettin diye sual buyurursa, ben cevap veririm ki, yâ ilâhelâlemîn. O gün yeryüzünde, Ömer'den âdil kimse bulamadım. O sebebdan Ömer'i halife ta'yîn et-

tim. Sonra Hazreti Ömer hilâfet makâmına oturdu. Etraftan insanlar gelip, sorarlardı emîr kimdir diye. Kurt koyun ile berâber su içip, dolaşır, hiç ziyân etmez. Hazreti Ömer o kadar âdil davrandı, adâlet gösterdi ki, Müslümanlar maksadlarına kavuştular. Dul kadınlara suyu kendi çekerdi. Ve unu kendi satın alırdı ve kendi götürürdü. Hamallara yardım ederdi. Der idi ki, bir miktar yol ben götüreyim ve bir miktar sen götür. Köle ve câriye su çekmekden veyâ un

HAZRETİ ÖMER

öğütmekden âciz kalmış ise, yardım ederdi. Gecele-ri Abdürrahmân bin Avf ile berâber şehri dolaşıp, bek-çilik ederdi.

Menkıbe: Abdürrah-
mân bin Avf der ki, ben
Hazreti Ömer'den acâiblik-
ler gördüm. Dediler, ne
gördün. Buyurdu ki, hayat-
ta olsa, ben söylemeye kâ-
dir olmazdım. Birisi odur
ki, her gece ikimiz şehri do-
lanırdık. Bir mahalle varır-
dık. Ömer bana der idi ki,
sen burada dur. Ben de
muhâlefete kâdir olama-
yıp, dururdum. Varıp, bir
zamandan sonra, gelirdi.
Sual etmeye de cür'et ede-
mezdim. Vefâtlarından
sonra bir gece o mahalleye
varıp, bir ev içine girdim.
Bir ihtiyâr kadın gördüm.
Kendi kendine acabâ ne ol-
du ki, Ömer bu gece gel-
medi, diyordu. Ben dedim,
ey hâtun! Ömer dünyadan
göçtü. Kadın bunu işitince,
bir âh çekip, bayıldı. Sonra
aklı geri geldi. Dedi ki; ey
Allahım! Bana yardımda

bulunan Ömer'i affet. Ona
dedim ki, ne yardım eder-
di. Gündüz vakti üzerimi
kirletirdim. Onu dışarı atar-
dı. Kirlenmiş elbisemi yı-
kardı. Beni temizlerdi. Ba-
na yiyecekten ne nesne ge-
rek ise, getirirdi. Dedim, ey
hâtun! Ben de Ömer'in
arkadaşıyım. Eğer o gitti
ise ben sağım. Ben
Ömer'in yaptığı işleri yapa-
yım. Beni çağırıp, dedi ki,
Ömer'in yerini kim tutabi-
lir. Eğer Ömer'in arkadaşı
isen, bana dua eyle, yar-
dım et. Hemen başını yu-
karı tutup, dedi ki, yâ ilâhel
âlemîn! Ben o hastalığı
Ömer'in yardımı ile çeker-
dim. Ömer gitti. Benim rû-
humu kabz eyle ki, ben
Ömer'siz ömür istemem.
Bunu dedi, o sâat duası
makbûl olup, dünyadan
göç etti. Ben ağladım. Tec-
hîz ve tekfinini yapıp, defn
ettim.

Menkıbe: Yine Abdür-
rahmân bin Avf buyurdu.
Hazreti Ömer bir gece bir
tulumu su ile doldurup,

HAZRETİ ÖMER

arkasına almış, Medîne-i Münevvere köylerine giderken yorulmuş. Ben dedim ki, Ya emîr-el mü'mînîn, yorulmuşsunuz! Bana ver, biraz da ben götüreyim. Buyurdu ki, eğer bugün sen benim tulumumun yükünü götürür isen, yarın benim günâhımın yükünü kim götürür. Dedim, senin ne yükün var ki, sen Resûlullah'ın yolu üzerine yürüyorsun. Buyurdu ki, ben Resûlullah hazretlerinin dostu o zaman olurum ki, bu Hilâfetten başabaş kurtulayım. [Ya'ni zararsız olarak kurtulur isem, Resûlullah'ın dostu olurum.] Dünyadan göç etmezden önce böyle buyururlar idi.

Oğulları Abdullah babasının vefâtlarından bir sene sonra onu rüyada görmüş. Sabahleyin başı açık dışarı gelip, Resûlullah Efendimizin mescid-i şerîflerine vardı. Seslenip, dedi ki, ey Sahâbîler, toplanın. Babamın selâmını size getirdim. Hepsi top-

landılar. Orada Abdullah hazretleri buyurdu. Dün gece babamı rüyada gördüm. Dün geceye kadar, babamın âhirete göç edişi bir sene oldu. Resûlullah Efendimize babamı rüyada göreyim niyeti ile salevât getirirdim. Fakat, göremezdim. Tâ dün gece gördüm. Babamın yüzü değişmiş. Dedim, ey baba! Bu ne hâldir. Senin yüzünün rengi kırmızı idi. Dedi, ey oğul, şimdi kurtuldum. Şimdiye kadar muhâsebe-de idim. Dedim. Ey baba nasıl muhâsebe [hesâb] olundun. Hesâbın biri bitmeden biri başlıyordu. Hâl bir yere erişti ki, beyt-ül-mâla âid sadaka develerinin bir yuları var idi. Birçok yerden bağlamıştım. Artık deveye takacak yeri kalmamıştı. Dışarı atmıştım. Cenâb-ı Rabbil âlemînden azarlayıcı hitap geldi ki, niçin o yuları attın. Müslümanların malını zâyî ettin. Ey baba, bu itâbdan ne sebeple kurtuldun. Dedi ki,

HAZRETİ ÖMER

ey oğul! Bir gün Hasen ve Hüseyin hazretleri babamın yanına geldiler. Selâm verdiler. Oturdular. Babam, Müslümanların işi ile meşgûl idi. Selâmlarını işitmedi. Sonra işi bitti. Buraya gelin. Onlar dediler, biz selâm verdik. Babam dedi, işitmedim. Babam kalktı. Onların yanına vardı. Onların ikisi de ayağa kalktılar. Babam ikisinin de elini öptü. Hazîne ile meşgûl olan hizmetkâra buyurdu ki, iki kaftan getir. Her birini birine giydir. Onlardan sonra özür dileyip, dedi ki, bizden râzı olun ki, bilmedik, kusur ettik. Hasen ve Hüseyin, babalarının huzurlarına vardılar. Dediler ki, Emîr-ül mü'minîn Ömer bize hil'at verdi [elbise verdi]. Hazreti Ali çok memnûn oldu. Oğullarına dedi ki: Hazreti Ömer'e gidin ve ona, Resulullah Efendimizin: **"Ömer hayatta olduğu müddetçe İslamın nuru, vefatından sonra da Cen-**

net ehlinin ışığıdır" buyurduğunu haber verin. İşte bu müjde sebebiyle itabdan kurtuldum.

Menkıbe: Bir gün Hazreti Ömer Medîne-i münevverede gidiyordu. Bir ihtiyâr kadın yol kenârında durmuş idi. Bir başka kadın ona dedi ki, içeri gir, emîr-ül mü'minîn Ömer gidiyor. Acûze "ihtiyâr" kadın, başını dışarı çıkarıp dedi ki, kimdir, emîr-ül mü'minîn. Bir merd idi ki, ona dün Ömer derler idi. Bu gün emîr-ül mü'minîn mi oldu. Hazreti Ömer o sözü işitti. Geri döndü, dedi ki, Ömer'i Ömer'e gösteren o kadın kimdir. Ömer'in kendini tanımasına, anlamasına sebep oldu. Ondan sonra hergün o acûzenin [ihtiyâr kadının] kapısına gelirdi ve derdi ki, atılacak çöpün var ise atayım, hizmetin var ise göreyim. Destin boş ise ver, su getireyim. Zîrâ Ömer'i senden gayri kimse tanımadı.

HAZRETİ ÖMER

Menkıbe: Ömer bir gece Medîne-i münevverede geziyordu. Bir kadın evi içinde kızına dedi ki, kızım bir miktar su getir, sütün içine kat. Kızı dedi ki, Emîr-ül mü'minîn nidâ ettirmemi bugünden sonra, süte su katmayınız. Kadın dedi ki, O şimdi burada değildir. Kız dedi, Ömer burada değil ise, Rabbi görüyor. Hazreti Ömer onun sözünü işitti. Evi nişân etti. Geldi, oğluna dedi ki, senin için bir kız buldum. Onu sana alayım.

Ertesi gün o kadının kapısına geldi. Dedi ki, kızını benim oğluma ver. Kadın dedi ki, bende o cür'et yoktur ki, bunu kalbimden geçireyim. Ömer buyurdu: Ben o kızdı işittim söylediği o sözü ki, hoşuma gitti. O kız kendi oğlu Âsım hazretlerine aldı. Abdül'azîz o kızın evlâdından oldu. Abdül'azîzden emîr-ül mü'minîn Ömer bin Abdül'azîz hazretleri vücûda geldi. Onun hilâfeti zamanında kurt koyun ile gezildi.

HAZRETİ ÖMER

Menkıbe: Ömer bir gece şehri gezerken bir evden çeşitli sesler işitti. Ömer hazretleri dama çıktı. Damdan o eve girdi. Gördü ki, bir kişi bir kadın ile oturmuş. Orta yerde de şarap var. Hazreti Ömer dedi: Niçin Allahü teâlâ hazretlerinin emrini tutmazsın. Bu kadar günâhın cezâsını çekmeyeceğini mi zan ediyorsunuz! O kişi çok korkup, dedi ki, yâ Emîr-el mü'minîn! Hiç acele etme ki, ben bir günâh işledim ise, sen dört günâh işledin. Birincisi, Allahü teâlâ buyurdu ki, **"Evlere kapılarından giriniz."** Sen damdan girdin. İkincisi, Allahü teâlâ buyurdu ki, **"Evlerinizden gayrî evlere izin alıp, ehli üzerine selâm vermeyince girmeyiniz."** Sen fermân dinlemeden girdin. Üçüncü; Allahü teâlâ buyurur: **"Tecessüs etmeyiniz."** Sen tecessüs ettin. Dördüncü; Allahü teâlâ buyurur, **"Sû-i zân**

etmekten sakınınız." Sen sû-i zan ettin. Ömer bunu işitti. Mubârek gönlüne çok te'sîr etti. Pişmân oldu. Onun keffâretine bir köle âzâd etti. Hazreti Ömer'in adâleti ve siyâseti bereketi ile, o kişi de tövbe edip, iyiler zümresinden oldu.

Menkıbe: Hazreti Ömer bir gün, mescidde mübârek başını koyup, yatacaktı. Tam o sırada bir kara köle, seslenip, dedi: Kalk, yâ Emîr-el mü'minîn. Önce bana insâf eyle. Rabbül âlemîn kıyâmet günü benim hakkımı senden alır. Hazreti Ömer acele kalkıp, onun sözü gönlüne fazla te'sîr etti. Buyurdu ki: Ne iş yaparsın. Yardım edeyim. O köle dedi ki, ben düşkün bir kişiyim. Elbise mi yıkayasın ve temizleyesin. Mübtelâlara (düşkünlere), dervişlere, hastalara yardım etmek senin üzerine vâcibdir. Hazreti Ömer dedi: Evet, Hak senin elindedir. Ne buyurur isen öy-

HAZRETİ ÖMER

lece yapacağım. O kendi esvâblarını çıkardı ve dedi; yâ Emîr-el mü'minîn! Sen esvâbını bana ver; giyineyim ki, çıplaklığa sabredemem. Hazreti Ömer esvâbını çıkarıp, ona verdi. Kendi beline bir peştamâl bağladı. Kölenin elbisesini yıkadı. Ondan özürler diledi. Ona taltîf gösterdi. Yumuşak sözler ile helallik diledi. Köle dedi, yâ Emîr-el mü'minîn, eğer sana acımasam, helal etmezdim. Sen bilirsin ki, kıyâmet gününde, şarkdan garba Müslümanların çıplakları ve açları ve zayıfları ve fakîrleri ve mübtelâları haklarından seni sual ederler. Allahü teâlâ bunların haklarından sana sual eder, sen ne cevap verirsin. Ömer çok ağladı. Yine köleden özürler diledi. Gönlünü hoş etti. Kendi elbisesini ona bağışladı. Ağlıyarak geri döndü.

Menkıbe: Hazreti Ömer'in zamanında bir kervân, bir gece vaktinde

Medîne-i münevvereye geldi. Kervândakilerin hepsi kâfir idiler. Konakladıkları gibi hepsi uyudular. Zîrâ yorulmuşlardı. Develerini ve yüklerini himâyesiz koydular. Ömer bu hâlde onları uyumuş gördü. Düşündü ki, sakın olmaya ki, bunların mallarını çalarlar, ben mes'ûl olurum. Bu endîşe ile Abdürrahmân bin Avf'ın yanına vardı. Abdürrahmân bin Avf sordu, yâ Emîr-el mü'minîn! Bu vakitte ne işe geldiniz. Buyurdu ki, yâ Abdürrahmân! Bir kervâna uğradım. Konmuşlar ve hepsi uyumuşlar. Korktum ki, onların malları çalınır. Bana muvâfakat et, varalım, onları bekleyelim. İkisi, varıp, hıfz edip, beklediler. Sabah vakti oldu. Ömer "Es-salât, es-salât", deyip, seslendi. Uyandılar. Emîr-ül mü'minîn dönüp, seadethânelerine geldi. Kervân halkından bir kimse, Emîr-ül mü'minînin, arkasından gitti. Bu kimdir ki,

HAZRETİ ÖMER

bunları sabaha kadar bekledi. Onu başkalarından sual etti. Dediler, o emîr-ül mü'minîn Ömer hazretleridir. Yeryüzündeki insanların en iyisidir. O kişi de varıp, kervân halkına haber verdi ki, emîr-ül mü'minîn Ömer kendisi gelip, biz uyurken bizi beklemiş. Dediler, onun kâfirlere bu derece şefkat ve merhameti olduğuna göre, Müslümanlara ne derecede merhametlidir. Biz anladık ki, onun dîni hak dindir. Hepsî kalkıp, Ömer huzur-ı şerîflerine varıp, tamamı Müslüman oldular.

Menkıbe: Emîr-ül mü'minîn Ömer, Selmân-ı Fârisî'yi Fâris vilâyetine vâlî ta'yîn etti. Ebû Mûsel Eş'ârî hazretlerini hâkim ta'yîn etti. Herbirine beyt-ül mâldan iki dank ta'yîn buyurdu. [Bir dank, yarım gram gümüşdür.] Buyurdular ki, beyt-ül-mâldan bir mescid binâ ediniz. Selmân vardı. Emîrlik işle-

ri ile uğraşmaya ve mescid binâ etmeye başladı. Ebû Mûsel Eş'ârî başka bir yerde oturup, Müslümanlar arasında hükmetmeye başladı. Selmân kendi ücretinden iki dank aldı. Bir dankı ile Şâmî kilim aldı. Zîrâ hastalığı vardı. Şâm yapısı o kilim hastalığa faydalı idi. Bir danka iki arpa ekmeği aldı. Yemekten sonra, kendi kilimini dōşeyip, üzerinde bir miktar uyudu. Ebû Mûsel Eş'ârî, Emîr-ül mü'minîn katına mektup yazdı. Yâ Emîr-el mü'minîn! Selmân, Resûlullah'ın yaşayışını ve Es-hâb-ı güzînin hâllerini bırakıp, çeşitli nefis yemekler ile meşgûl olur ve yumuşak eşyâ üzerinde uyur. Müslümanların işleri ile meşgûl olmaz. Ömer o mektubu okudu. Bir kimse gönderip, Selmânı azletti. Geri yanına çağırdı. Selmân Medîne-i münevvereye geldi. Ehâli karşılamaya çıktı. Hazreti Ömer de karşılamaya çıktı. Sel-

HAZRETİ ÖMER

mân-ı Fârisî Hazreti Ömer'i görüp, deveden indi. Yanına varıp, müsafehâ etti. Sonra, Selmân dedi ki: Yâ Emîr-el mü'minîn! Benim hakkımda ne işittin ki, beni azlettin. Hazreti Ömer iki arpa ekmeğini ve Şâmî kilim üzerinde uyuduğunu söyledi. Selmân, kendi hastalığını söyledi ve tövbe etti. Bir dahâ etmem, dedi. Emîr-ül mü'minîn Hazreti Ömer buyurdu: Yâ Selmân! Allahü teâlânın izzü ve celâli hakkı için, eğer benim halimden sen de bir nesne işittin ise ki, sana mekrûh gelen [uygun gelmeyen] birşey, bana haber ver, tâ ben de tövbe edeyim. Selmân dedi: Yâ Emîr-el mü'minîn, işittim ki, senin iki kaftanın vardı. Biri eski, biri Cum'a namazından dolayı yeni idi. Sen bilirsin ki, bizim Peygamberimizin hiçbir vakit gömleği iki olmadı. Emîr-ül mü'minîn buyurdu: Yâ Selmân, bir zaman iki gömlek edin-

miştım. Lâkin, birisini fu-karâyâ verdim. Tövbe etmiştım ve iki elbise kullanmıyacağıma da söz verdim.

Menkıbe: Bize bildirilmiştir ki, emîr-ül mü'minîn Hazreti Ömer Îrân bölgesini fethetti. Deveden, attan ve dirhemden ve koyundan ve sığırdan ve köle ve câriyeden çok mal ve ganîmet getirdiler. Emîr-ül mü'minîn bütün o ganîmeti taksîm etti. Kendisine asla birşey alıkoymadı. Seadethânelerine gece vakti geldiler. Ev ehli dediler ki, niçin bizim için iki dirhem getirmedi. Yemek için, bu gece evde hiç ta'âm yoktur. Hazreti Ömer buyurdu, ey hâtun! Korktum o tâifeden olmaktan ki, Allahü tebâreke ve teâlâ hazretleri kelâmı mecîdinde buyurur: "... **Dünya hayâtında güzel ni'metleri yiyerek, iyi işlerinizin sevâbını giderdiniz. Onlar ile istimtâ' edip, faldalandınız, yeryüzünde ki-**

HAZRETİ ÖMER

birleşip, günâh işlediniz. Bugün şiddetli azâb ile cezâlanacaksınız.” [Ahkâf sûresi 20]

Yine korktum o kimse-lerden de olurum diye. **“Dünyaya mağrûr olup, aldandılar...”** ve Hak teâlâ buyurmuştur: **“Sizi dünya hayâtı aldatmasın...”** ve de kıyâmet günü, Resûlullah Efendimizden uzak kalmaktan korktum, buyurmuşlardır. Resûlullah, **“Ey Allahım! Beni miskîn yaşat. Miskîn olarak öldür.**

Kıyâmet günü miskîn olduğum hâlde, miskînler zümresi ile haşreyle” buyururdu. Ondan sonra Hazreti Ömer baktı ki, evde yiyecek yok. Dışarı çıktı. Mescide varıp, minbere çıktı. Yüksek sesle **“Essalât”** deyip, hutbeye başladı. Hutbede dedi ki, ey insanlar, kıyâmet korkusu olmasa idi, bu korktuğunuz işlerden başka işler olurdu. Velâkin, kıyâmet korkusu bizi geri çekti. Nefsimize tâbi’ olmadık. Sonra

HAZRETİ ÖMER

buyurdu: Bana iki dirhem kim borç verir. Tâ ki bu gecenin ihtiyâcını göreyim ki, benim evimde bu gece yiyecek bir nesne yoktur. Es-hâb-ı güzîn bunu işittiler. Çok ağladılar. Sonra Abdürrahmân bin Avf kalkıp, iki dirhem verdi.

Menkıbe: Hak teâlâ hazretleri, Fârîs [Îrân] bölgesinin fethini emîr-ül mü'minîn Hazreti Ömer zaman-ı şerîfinde müyes-ser etti. O gece Hazreti Osmân Hazreti Ömer'in huzuruna vardı. Gördü ki, acele ile mektup yazarlar. Hazreti Osmân selâm verdiler. Emîr-ül mü'minîn cevap vermedi. Mektubu bitirdi. Çırâğı söndürüp, selâma cevap verdi. Hazreti Osmân sordu: Neden selâmın cevâbını çırâğı söndürdükden sonra verdiniz. Buyurdular ki, yâ Osmân! Çırâğı Müslümanların maslahatları için ışıklandırdım. Korktum ki, o zaman selâmını alsam o çırâğ ışığında, kıyâmet gün-

nünde, Müslümanlar bana hasım olurlar [haklarını isterler]. Allahü teâlâ beni ondan sual edip, ben cevap vermeye tâkat getiremem.

Menkıbe: Allahü teâlâ, anâsır-ı erbe'a ki, su, ateş, toprak, havâdır, emîr-ül mü'minîn Hazreti Ömer'e müsahhar kıldı [Emrine verdi]. Hilâfetleri zamanında, Medîne-i münevverede bir zelzele vâki' oldu. Halk korktular. Hazreti Ömer halkı topladı. Minbere çıkıp, hutbe okudu. Hutbede buyurdu ki, ey Müslümanlar! Resûlullah Efendimizden işitmişim, buyurdular ki: **"Yerin zelzelesi iki şeyden olur. Biri-si, zinâ etmekten. Biri zulüm etmekten. Zinâ ve zulüm âşikâre olur ise, yer ona tâkat getiremez. Allahü tebâreke ve teâlâ dergâhına yalvarır, inler ve sallanmağa başlar. Tâ ki, Allahü tebâreke ve teâlâ onları helâk eder."** Şimdi eğer günâhkâr ben isem,

HAZRETİ ÖMER

tövbe ettim. Siz de tövbe ediniz. Onlar da tövbe ettiler. Hazreti Ömer kamçısını yere vurdu. Buyurdu ki, yâ yer! Sen tövbe edenlerin altında sallanıyorsun. Eğer sâkin olup, karâr kılmazsan, ben sana bir vururum ki, kıyâmete kadar onu söylerler. Sonra yer sâkin oldu. Hazreti Ömer hayatta iken, bir dahâ yer sallanmadı; sâkin oldu, Hazreti Ömer'e boyun eğdi. Nitekim, Hazreti Mûsâ aleyhisselâma boyun eğip, Kârûnu yuttu. Rüzgârın müsahhar olması [itâ'at etmesi] ise o hutbede, yâ Sâriye-el cebel [yâ Sâriye dağa] buyurdıkları zamandadır. Bu sesi Nehâvendde Sâriye hazretlerinin işitmesine vâsıl oldu. Yel [rüzgâr], Süleymân aleyhisselama da itâ'at etmiş idi.

Menkıbe: Bir gün Emîr-ül mü'minîn Hazreti Ömer dervişlere bahşîş verdi, mal ihsân etti. Bir kişi bir oğlan çocuğu ile geldi.

Ömer buyurdu; Sübhânalâh! Bu çocuğun sana benzediği kadar, birbirine benzeyen kimse görmedim. Muhakkak ki bu oğlan sana benzer. O kişi dedi ki: Yâ emîr-el mü'minîn! Bu oğlanın acâib hallerinden sana haber vereyim. Ben sefere gitmek murâd ettim. Bunun anası hâmile idi. Bana dedi, beni bu hâlde koyup, gider misin. Ben dedim ki, karnında olan nesneyi Allahü teâlâya emânet ettim. Sonra seferden geri geldim. Anesi ölmüş. Bir gece söyleşirken, karşımızda mezârlıktan bir ateş gördüm. Sual ettim ki, bu ateş nedir? Dediler bu ateş senin hanımının kabrindendir. Biz bunu her gece böyle görürüz. Dedim, Sübhâ-nallah! O hâtun namaz kılcı ve oruc tutucu idi. Bu ateş ne hâldir, diyerek vardım. Kabri açıp, gördüm, bir çırağ yanar. Bu oğlan onun ışığında oynar. Bir ses işittim ki, bana, bunu

HAZRETİ ÖMER

bize ısmarladın, geri biz sana verdik, diyordu. Ben dedim, ne olaydı, anası da diri olaydı. Hâtıfdaki ses dedi ki, eğer anasını da bize ısmarlamış olaydın, bu şekilde onu da geri verirdik.

Menkıbe: Emîr-ül mü'minîn Ömer bekçi yerine, şehri kendi dolanırdı. Nerede bir noksanlık görür ise, onu tedârik ederdi. Bu kadar ihtiyât ile dâimâ ağlar idi. Derler idi, yâ Emîr-el mü'minîn! Bu kadar korku ve ağlamak neden dolayıdır. Buyurdu ki, eğer bir koyun veya bir keçi Fırat kenârında gezer. Onun hastalığına ilâc yapmazlar ise, korkarım ki, kıyâmette onu benden sual ederler. O bu kadar takvâ ve vera' sâhibi idi. Abdullah bin Amr bin Âs der ki, Hazreti Ömer'in vefâtından sonra, ben dâimâ dua ederdim ki, yâ Rabbel âlemîn! Ömer hazretlerini rüyada bana göster. Oniki aydan sonra duam kabûl

olup, rüyamda gördüm. Gusledip, peştamâlini tutunmuş şekilde gördüm. Dedim, yâ emîr-el mü'minîn! Allahü teâlânın huzurunda yerini nasıl buldun. Buyurdu ki, Ey Abdullah! Sizden ayrıralı ne kadar zaman oldu. Dedim: Oniki ay. Buyurdu: Şimdiye kadar muhâsebede idim. İşlerimden helâk olmak korkusu var idi. Eğer, Allahü tebâreke ve teâlâ hazretlerinin rahmeti gazabını aşmasa idi, çaresiz kalır, mahv olurudum. Şimdi ben ve sen bilelim ki, defterleri günâh ile siyâh etmişiz. Ben ve sen tâ'at ve hasenâtı rûzgâra vermişiz. Ben ve sen yüz suyunu Allahü teâlâ ve Resûlü önünde yere dökmüşüz. [Huzurunda edepsizlik etmişiz.] Ben ve sen dünya malına mağrûr ve meşgûl olup, âhiret hâzırlığı yapmamışız. Ömer bin Hattâb hazretlerinin hâli böyle olan yerde ki, dünyada geçinecek miktardan fazla eşyâ tut-

HAZRETİ ÖMER

mazdı, yâ biz âsî ve şer kulların ve âhireti dünyaya veren hasîslerin, belki âhireti bir başkasının dünyasına veren düşük kimselerin hâli ne olur.

Menkıbe: Emîr-ül mü'minîn Hazreti Ömer, Ebû Mûsâ-el Eş'arî'yi Fars vilâyetine vâlî ta'yîn edip, göndermişti. Bir müddet sonra bir mektup yazıp, gönderdi. Mektupta: Bilmelisin ki, idârecilerin en iyisi o kimsedir ki, halkı onun sebebi ile iyidir. Kö-

tü bahtlılar onun ile kötü bahtlıdır. Ve zinhâr yâ Ebû Mûsâ, elini açık tutup, isrâf edici olma ki, o vakit âmillerin de öyle ederler. Senin misâlin o hayvan gibidir ki, otu çok yir. Onun semîz olması, boğazlanmasına sebep olur. Bir vakit Hazreti Ömer ve Huzeyfe oturmuşlar idi. Hazreti Ömer buyurdu ki: Yâ Huzeyfe! Resûlullah Efendimiz münâfıkların sırrını sana söylemiştir. Bende nifâk eserinden ne

HAZRETİ ÖMER

görürsün. Huzeyfe dedi ki: Allahü teâlâ muhâfaza etsin. Sen bunu nasıl söylüyorsun. Resûlullah Efendimizden, sende nifâk ile alâkalı birşey işitmedim. [Ya'ni sende münâfıklık alâmeti yoktur.] Bir vakitte de oturmuştu. Vera' sözü-nü söylerdi. Sonra buyurdu; harâma ve şüpheliye düşerim korkusu ile yetmiş helalden el çektim. **Kimyâ-i seadet'**de de nakledilmiştir ki, emîr-ül mü'minîn Ömer yedi ve-yâ dokuz lokmadan fazla yimezdi.

Menkıbe: Ebû İshak Gülâbâdî **Te'arrûf** kitabında demiştir ki, emîr-ül mü'minîn Hazreti Ömer, Üveys-i Karnî'nin sıfatını Resûlullah Efendimizden işitmişti. Hazreti Ömer'e söylemişti, Üveys'i görmemişti. Fakat, Üveys'i çok senâ ederdi. Ömer'e Üveys hakkında vasiyet etti. Hilâfet sırası Hazreti Ömer'e geldi. Arefe gününde halkı Arafat'ta top-

lanmış buldu. Minber üzerine çıktı. Seslendi: Her kim Irâklı ise ayağa kalksın. Bir miktar halk ayağa kalktılar. Her kim Yemenli ise, ayrı tarafta otursun. Bir kişi kalktı. Emîr-ül mü'minîn o kişiden سوال buyurdu ki; Neredensin. O dedi, Karn'danım. Buyurdu, Üveys-i Karnî'yi bilir misin. Bilirim, onu niçin soruyorsunuz. Hâlbuki, içimizde ondan dîvâne ve fakîr yoktur. Emîr-ül mü'minîn bunu işitti ve buyurdu ki, onu o sebepten isterim ki, Resûlullah Efendimizden işittim, buyurdu ki: **"Kıyâmet günü Râbî'a ve Mudar kabîlelerinin koyunlarının yünü adedince, Onun şefâ'atıyla benim ümmetimden Cennet'e girseler gerektir."** Bu iki kabîle Arabistânda büyük kabîlelerdir. Koyunları çoktur.

Herem bin Hayyân'dan bunu işittim: Kufe'ye varıp, onu talep ettim [aradım]. Tâ Fırat kenârında

HAZRETİ ÖMER

buldum, abdest alıp, kaf-tanını yıkardı. Selâm verdim. Selâmımı alıp, bana baktı. İstedim ki, elini tutayım. Dedim: Allahü teâlâ sana rahmet etsin, seni af-fetsin, nasılsın. Bana onun muhabbetinden ve onun hâlinin zaîfliğine acımam-dan, bir ağlamak geldi. O da ağladı. Dedi: Yâ Herem bin Hayyân! Sen nasılsın, yâ benim kardeşim. Sana benim tarafıma kim yol gösterdi. Ben sordum: Benim adımı ve babamın

adını nasıl bildin, görme-miş iken, nasıl tanıdın. **“O alîm ve habîr ki, hiçbir şey onun ilminden dışarı de-ğildir”**, bana haber verdi. Benim rûhum senin rûhu-nu tanıdı. Mü'minlerin rû-hu birbirlerini görmemiş olsalar bile, birbirleri ile âşinâ olurlar. Dedim, bana Resûlullah Efendimizden bir haber ver, yâdigâr ol-sun. Dedi: Benim cânım ve bedenim Resûlullaha fedâ olsun. Ben Onu gör-memişim ve Onun hadîsi-

HAZRETİ ÖMER

ni gayriden işitmişim. Hadîs rivâyetinin yolunu kendimin üzerine kurulmasını istemem. Muhaddis ve müftî olmayı ve meşhur olmayı istemem [sevmem]. Benim bir Meşguliyetim vardır ki, ondan gayri ile meşgûl olmam. Dedim; bana bir âyet oku. Tâ senden işiteyim. Bana dua ve vasiyet et. Tâ onunla amel edeyim ki, seni Allah için çok seversim. Benim elimi tuttu. Fırat kenârına götürdü. Dedi; "E'ûzü billâhi mineş-şeytânirracîm" ve ağlayıp, sözlerin en doğrusu Allahü teâlânın sözüdür. Sonra Dühân sûresi 38.ci âyetinden 42.ci âyetine kadar okudu. **"Biz gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri abes olarak, bâtıl olarak yaratmadık. Bu ikisini hak olarak yarattık. Fakat çokları bunu bilmezler. Doğrusu hüküm günü hepsinin bir arada bulunacağı gündür. O gün dostun dosta hiçbir faydası olmaz. Yardım da**

görmezler. Yalnız Allahü teâlânın merhamet ettiği kimseler bunların dışındadır. O şüphesiz güçlüdür, merhametlidir." Sonra bir bağırdı ki, akli başından gitti ve dedi, yâ Hayyân oğlu! Baban Hayyân öldü. Sen dahî yakındır ki ölürsün! Yâ Cennet'e gidersin veyâ Cehennem'e! Baban Hazreti Âdem aleyhisselâm öldü ve Nûh aleyhisselâm öldü. İbrâhîm Halîlullah öldü. Mûsâ kelîmulah öldü. Dâvûd halife-i hüda öldü. [Hazreti İlsâ ölmedi.] Hazreti Muhammed Resûlullah öldü. Resûlullah'ın halifesi Ebû Bekr öldü. Birâderim Hazreti Ömer de öldü. Ben Ömer henüz ölmedi, dedim. Hak teâlâ bana Ömer'in öldüğünü haber verdi. Ben ve sen de öleceğiz, dedi. Salevât getirip, kısa bir dua yaptı. Dedi ki, benim sana vasiyetim odur ki, Allahü tebareke ve teâlâ hazretlerinin kelâm-ı azîmüşşânını ve

HAZRETİ ÖMER

ehl-i sâlih tarîkını [sâlih kişilerin yolunu] önünde tutasın, ölümü anmaktan bir sâat gâfil olmayasın. Kendi kavmine varıp, onlara nasîhat edesin. Onları nasîhatsız bırakmayasın. Cemâ’atten bir adım ayrılmayasın ki, bilmeden dinden çıkar ve Cehennem’e düşersin. Sonra bir çok dualar etti ve dedi: Yâ Herem bin Hayyân! Bundan böyle ne ben seni görürüm. Ve ne sen beni görürsün. Beni dua ile yâd et. Tâ ki, ben de seni dua ile yâd edeyim. Sen bir tarafa git. Ben de bir başka tarafa gideyim. İstedim ki, bir sâat onunla gideyim. İstemedi ve ağladı, beni de ağlattı. Ardınca baktım. Sonra bir mahalleye girdi. Bir dahâ ondan haber alamadım. Ömrümün sonuna kadar Hazreti Ömer’in rûhuna hayır dua ederdim ki, bana onun tarafına yol gösterdi. Eğer onun irşâdı olmasaydı, ben Üveys’i bulup, feyz alamazdım.

Menkibe: Tenbîh-ül gâfilîn’de Nakledilmiştir. Ömer bin Hattâb’a Şâm’dan kablar içinde zeytin getirmişler idi. Hazreti Ömer onu taksim ederdi. Oğlu önünde otururdu. Boş olan kaplara elini sürerdi. Eli yağlı olurdu. O yağlı elini saçına sürerdi. Hazreti Ömer baktı. Dedi ki, ey oğul! Saçını yağlı görürüm. Oğlu dedi: Evet, elim zeytinlerin kabından, saçlarım da elimden yağlandı. Çabuk oğlunun elinden tutup, hamâma götürdü. Saçlarını yıkattı. Buyurdu ki: Oğlum! Bu iş babanın azâb görmesinden kolaydır.

Yine **Tenbîh-ül gâfilîn’de** bildirilmiştir. Bir gün bir kişi Hazreti Ömer’in huzuruna hanımından şikâyet etmeye gitti. Seadethânelerinin [evinin] kapısına vardı. İçeriden bir münâkaşa sesi geliyordu. O kişi der ki, kulağımla işittim ki, muhterem hanımları ona çok

HAZRETİ ÖMER

sözler söyler. Hazreti Ömer ona asla karşılık vermez. Susar ve dinler. O kişi kendi kendine dedi ki, ben isterim ki kendi hanımımından Hazreti Ömer'e şikâyet edeyim. Şimdi o benden de çok elemde ve cefâdadır. Evine gitmek üzere geri dönmüş idi. Hazreti Ömer dışarı çıktı, o kişiyi gördü ki, gidiyor. Ona dedi ki, ne iş için gelmiştin. O kişi, Yâ Emîr-el mü'minîn! Hanımımından sana şikâyet etmeye gelmiştim. Sizin harem-i şerîfinizde olan nesneyi işitince geri döndüm, dedi. Hazreti Ömer buyurdu ki, "Ben onu, üzerimde olan şu haklardan dolayı affederim. Birincisi, benim ile Cehenem arasında perdedir. Nefsim onun ile harâm-dan sâkin olur. İkincisi, evden dışarı giderim, evimin bekçisi olur. Üçüncüsü, çamaşırimi yıkar. Dördüncüsü, çocuklarımla bakıcısıdır. Beşincisi, ek-

meğimi yapar, yemeğimi pişirir. Onun bu hakları onu azarlamama mâ-nî'dir." O merd de dedi ki, doğru söyleyen kişiyi ve doğru giden kişiyi Allahü teâlâ sever. Benim hanımımın da bu hakları var. Onu rızâm ile affettim.

Menkıbe: "Mesâ-bîh"de havz ve şefâ'at bâbının hasen hadîs-i şerîflerinde Enes nakletmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Allahü teâlâ bana ümmetimden dört yüz bin kimseyi Cennet'e koyacağını va'detti."** Hazreti Ebû Bekr, bize ziyâde et yâ Resûlallah, dedi. Buyurdu: İki elini avuç yapıp, **bunun kadar**, buyurdu. Yine Ebû Bekr dedi: Bize ziyâde et, yâ Resûlallah! Yine öyle buyurdu. Hazreti Ömer dedi: Bizim hepimizi Allahü teâlâ Cennet'e koymağı irâde etse idi, bir avuçda koyardı. Resûlullah "Ömer doğru söyledi" buyurdular.

ÜÇÜNCÜ BÂB

Ebû Bekr-i Sıddîk ve Ömer-ül Fârûk'un Menkıbeleri:

Menkıbe: Mesâbîh-i şerîf'de Şeyhaynın [Ebû Bekr-i Sıddîk ve Ömer-ül Fârûk] Menkıbeleri bâbında, sahîh hadislerde, Ebû Hüreyre'den rivâyet olunmuştur. Fahr-i âlem ve Resûl-i ekrem Efendimiz buyurdular ki, "Bir adam öküzünü sürüp giderdi. Adam yoruldu. Öküze bindi. Allahü teâlâ öküze nutk verip, fasîh lisân ile söyledi ki, biz binilmek için halk olunmamışız. Biz ancak çift sürmek için halk olunmuşuz. İnsanlar bunu işitip, dediler ki, Sübhânallah! Öküz konuştu." Hazreti Resûlullah buyurdu-

lar ki, "Muhakkak ben öküzün konuşmasına inandım. Ebû Bekr ve Ömer de î mân getirdiler." Hâlbuki bu iki server, o mekânda hâzır değil idiler. Onların orada olmadıkları hâlde, gıyâblarında onlar için şehâdet ettiler.

Yine Resûlullah buyurdular ki: Bir çoban kendi koyunları içinde dururdu. O sırada bir kurt koşarak bir koyunu aldı, gitti. Sâhibi yetişip, koyunu kurtardı. Allahü teâlâ hazretlerinin kudreti ile kurt konuşmaya başlayıp, seb' günü koyunu kim güdecek. O bir gündür ki, benden gayri koyuna çoban olmaz. İnsanlar işitip, dediler ki, Sübhânallah! Kurt konu-

HAZRETİ ÖMER

şuyor. Hazreti Resûlullah buyurdular ki: Muhakkak ben kurdun konuşmasına î mân getirdim. Ebû Bekr ve Ömer de î mân getirdiler. Hâlbuki onlar o mekânda hâzır değil idiler. Seb' gününde ihtilâf ettiler. Lâkin sıhhatli olan manâ budur ki, seb' günü o gündür ki, fitne ve fesat çok olur. İnsanlar koyunları sâhibsiz bırakıp, kurtların eline fırsat düşer.

Menkıbe: “Mesâbîh”de yine aynı bâbda hasen hadîs-i şerîflerde, Ebû Sa’îdil Hudrî’den rivâyet olunmuştur. Resûlullah Efendi-

miz buyurmuştur ki: “Sizin gök yüzündeki ışıkl ı yıldızlara bakıp, gördüğünüz gibi, Cennet ehli de İlliyyîn ehline bakar. Muhakkak ki, Ebû Bekr ve Ömer onlardandır. Lâkin onlar bu mertebeden de yüksektirler. Na’im Cennet’ine dâhil oldular.”

Yine hasen hadîs-i şerîf olarak, Enes bin Malik’den rivâyet edilmiştir. Resûl-i ekrem Efendimiz bu manâ ile alâkalı hadîs-i şerifte buyurdular ki, “Ebû Bekr ve Ömer Cennet erkeklerinin, enbiyâ ve mürselînden gayri seyyididir.”

HAZRETİ ÖMER

Yine hasen hadîs-i şerîf olarak Huzeyfe'den rivâyet edilmiştir. Hazreti Resûlullah buyurdular. **Bu mefhûm üzerine ki, iktidâ edin [uyun] o iki kimseye ki, benden sonra halifedirler, onlar Ebû Bekr ve Ömer'dir.**

Yine Enes'den rivâyet edilmiştir. Resûlullah Efendimiz mescide dâhil oldukları zaman, Ebû Bekr ve Ömer'den başka kimse başını yukarı kaldırmazdı. O ikisi Hazreti Resûle bakıp, tebessüm ederler idi. Hazreti Resûlullah da onlara bakıp, tebessüm ederdi. Yine hasen hadîs-de Abdullah ibni Ömer'den rivâyet edilmiştir: Resûlullah bir gün çıktılar ve mescide geldiler. Ebû Bekr ve Ömer biri sağında ve biri solunda idi. Hazreti Resûlullah ara yerde, ikisinin elini tuttuğu hâlde, buyurdular ki, **"Kıyâmet gününde böylece ba's olunuruz."** [Kıyâmet gününde böyle kalkarız.]

Menkıbe: Yine **"Mesâbîh-i şerîf"** de o bâbın hasen hadîs-i şerîflerinde, Abdullah bin Hatıyye'den rivâyet edilmiştir. Abdullah bin Hatıyye tâbî'îndendir. Resûlullah Efendimiz; Hazreti Ebû Bekr ile Hazreti Ömer'i gördükte, buyurdu ki, **"Bunlar gözdür ve kulaktır"**. Ya'ni bu ikisi, Serverin menzil-i dinde, göz ve kulak menzilesindedir. Ba'zı ehl-i dirâyet; Hazreti Resûlullah'ın bu kavi-i şerîfinin açıklamasında, **"Allahım! Bizi gözlerimiz ve kulaklarımızdan faydalandır!"** hadîs-i şerîfindeki göz ve kulaktan murâd, Ebû Bekr ve Ömer'dir, demişlerdir.

Yine o bâbda hasen hadîs-i şerifte, Ebû Sa'îd'den rivâyet olunmuştur. Resûlullah buyurdular: **"Her Peygamberin yer ehlinden iki, gök ehlinden iki vezîri olur. Benim gök ehlinden vezîrlerim Cebrâîl ve Mikâildir (aley-**

HAZRETİ ÖMER

himesselâm). **Yer ehlin-den vezîrlerim Ebû Bekr ve Ömer'dir."**

Yine o bâbın hasen hadîsler kısmında, Hazreti Ebû Bekr'den rivâyet olunmuştur. Bir adam, Resûlullah Efendimize dedi ki, rüyada gördüm. Gökten bir mîzân nâzil oldu. Hazretiniz ve Hazreti Ebû Bekr vezn olundunuz, ya'nî tartıldınız! Siz üstün geldiniz. Hazreti Ebû Bekr ve Hazreti Ömer hazretleri vezn olundular. Hazreti Ebû Bekr üstün geldi. Hazreti Ömer ve Hazreti Osmân hazretleri vezn olundular. Ömer üstün geldi. Sonra mîzân kalktı. Resûlullah Efendimize bu rüyadan bir büyük üzüntü hâsıl oldu. Buyurdular ki; **"Nübüvvete âid olan Hilâfetten sonra, Allahü teâlâ mülkü dilediğine verir."**

Tayyibî beyan etmiş ki, bu rüya şuna işâret eder. Hak üzere olan Hilâfette ke-sinti olur ve sonra yok olur. Hadîs-i şerifte bildirildiği gi-

bi, Hazreti Ömer'in hilâfeti de nübüvvete bağlı olarak devam eder. Şeyhaynın [Hazreti Ebû Bekr ve Hazreti Ömer'in"] derecesine hiç kimse çıkamadı. Bunların yaptığı hizmet, başkalarına nasîb olmadı. Hazreti Osmân ve Hazreti Ali de hak üzere halife idiler. Bunların zamanında fitne ve karışıklıklar çoğaldı. Kalblerde üzüntüler arttı. [Ehl-i sünnete göre, her ikisini de üstün bilmek ve sevmek şart oldu.] Osmân ve Ali'den sonra melik-i adûd oldu.

Menkıbe: Ravdat-ül ulemâ kitabının sâhibi, yazmış ki, fakîh Ebû Nasr fârisî dil ile Hazreti Ali'den rivâyet eder. Resûlullah'ın huzuruna bir kişi geldi ve dedi ki, yâ Resûlallah! Fîlân Yahudi'nin bir ısırcı köpeği vardır. Her ne zaman cemâ'ate gelmek için oradan geçerim, beni dişler [ısıırır], elbisemi yırtar. O Yahudi'ye emir edin ki, o kelbi [köpeği] habs etsin. Resûlullah hazretleri

HAZRETİ ÖMER

257 dört büyük halife

HAZRETİ ÖMER

kalkıp, o Yahudi'nin evine gitti. Yahudi karşıladı. Resûlullah **"Senin köpeğin bu kimseyi dişlemiş ve elbisesini yırtmış"** buyurdu. Yahudi dedi ki: Benim köpeğim kendine eziyet etmeyene eziyet etmez. Eğer sen Allahü teâlâ hazretlerinin Resûlü isen, öyle zan edersin [ki öyledir], gel köpekten sor ki, niçin eziyet eder. Rivâyet eden diyor ki: Resûlullah Efendimiz, Yahudi'nin köpeğini gördü. Köpek kalktı. Ondan yana koşup, kuyruğunu oynatmaya başladı. O sırada o şahıs da gördü. O şahsın üzerine saldırdı. Resûlullah buyurdu ki; **nedir senin hâlin yâ kelb. Niçin bu kimseye sebebsiz eziyet edersin.** Hak teâlâ köpeğe konuşmak için izin verdi. Hattâ fasîh bir lisân ve güzel bir ibâre ile konuşup, dedi ki, yâ Nebiyyallah! Muhakkak, benim yanımdan hergün bin adam geçer. Hiçbirine zarar vermem. Bu adama o sebebden eziyet

ederim ki, Ebû Bekr ve Hazreti Ömer'e buğz eder ve o iki serverin güzel sûretlerini kapısının dehlizinde tasvîr etmiştir. Evine girerken ve evinden çıkarken o sûret-i şerîflere tükürür. Yâ Resûlallah! Benim ile berâber buyurun, onun evine gidelim. Eğer ben yalancı isem, nefsim sana fedâ olsun. Resûlullah Efendimiz o şahsın evine gittiler. Baktılar ki, kelbin [köpeğin] anlattığı minvâl üzere dehlizin kapısı üzerinde, resimlerin üzerinde tükürük izleri görünür. Resûl-i ekrem hazretleri o şahsa dönüp, buyurdular ki, **"Tövbe eyle, Müslüman ol. Allahü teâlâ hazretleri tövbeni kabûl eyleye."** O şahıs da tövbe edip, Müslüman oldu. Sonra kelbin sâhibi de Müslüman oldu. Sonra kelb dedi ki: Selâm Senin üzerine olsun yâ Resûlallah! Sen Hak teâlânın gönderilmiş hakikî Peygamberisin. Sonra gözden kayboldu.

HAZRETİ ÖMER

Menkıbe: Ravdat-ül ulemâ sâhibi demiş ki, Fakîh Ebülleys Nasr Ahmed bin Muhammed Hayır dedi ki: Ben Buhâra pazarından Tûs pazarına gitmek üzere yola çıktım. Yolda Fergâna köylerinde İskenderiyyeli bir şahıs ile arkadaş oldum. Ben o şahsa dedim. Nereden gelirsin, nereye gidersin. O şahıs dedi ki, Fergâne'den gelirim, hacca giderim. Bir hanım için üçyüz dirheme hacca giderim. Ben ona bu zaman hac vakti değil, zîrâ hâcılar çıkmışlardır, sen onlara erişemezsin. Fergâne'den Mekke-i Mükerremeye üçyüz dirheme nasıl hacca gidersin dedim. O şahıs dedi ki, bizim için Tûs'da bir yer vardır. Ona meşhed denilir. Biz o beka'ayı [o yeri] hac ederiz. O yerde Hazreti Alî'nin sülâle-i şerîflerinden Ali bin Mûsâ el Rızâ'nın kabri vardır. O kabri hac ederiz. Ona karşılık cevap verdim. Delîl ve senedli cevap ver-

diğim hâlde, konuşmamız münâkaşa şeklini alınca, onu Meşhed'de terk ettim ve Tûs'a gittim. Kıssayı hâkime söyledim. O sırada Ebûl Fadl hâkim idi. Tûs'da hâkim bana dedi ki, niçin arkadaşlığını devam ettirmedin. Böylece, onların küfrü açığa çıksa idi. Biz de o sebeple onları bu şehirden ihrâç ederdik [sürerdik]. Hâkimden izin taleb ettim, dönüp Meşhed'e gittim. Birçok geceler onunla oldum. O kadar onunla düşüp-kalktım ki, kendilerinden zan etti. Ben de onlardan oldum. Bana dedi ki, yâ falan, artık bizden oldun, artık bizim seyyidimizi ve imâmımızı ziyâret etmez misin! Olur, dedim. İmâmları bir şahıs idi ki, tanıştık. Onlar ile namaz kılardı. Kur'ân-ı azîmüşşânî, neûzübillâhi te-âlâ, hakîkî kırâatinden başka bir şekilde okurdu. Hattâ Kıyâmet sûresini okudu. Meâl-i şerîfi "**Ey Resûlüm! Kur'ân-ı kerîmi kal-**

HAZRETİ ÖMER

binde toplayıp, dilinde sâbit kılmak bizim üzerimizdedir” olan 17.ci âyet-i kerîmeyi okurken, değıştirip okudu. Ben kalbimden ona yalan söylüyorsun, dedim. O namazı yeniden kıldım. Sonra o şahıs beni büyüklerinden birinin yanına gizlice götürdü. Orada bir şahıs gördüm ki, iki ayağı kelb ayağı gibi ve ağzı kelb ağzı gibi, kelb sûretinde idi. Onlar derler ki, o şahıs Allahü teâlâ hazretlerini zikr eder. Sonra o Fergâneli bana dedi ki, bu seyyidimiz hergün Şeyhayn hazretlerine neûzübillah, bin kere la’net eder. Emir geldi, bu mertebeye geldi. Ben de çıktım Tûs şehrine geldim. Hâkime hepsini haber verdim. Kalıp Meşhed’e geldi. O tâifeyi oradan çıkarmak için uğraşdı. Mümkün olmadı.

Menkıbe: Yine **Ravdat-ül ulemâ** sâhibi diyor ki: Ebu Yûsûf Ya’kûb bin Yûsûf’den işittim. Der ki, ben Mekke-i mükerreme yo-

lunda Dâmigân’a vardım. Nişâpûrlu bir şahsa rast geldim. Bu şahıs, Dâmigânlı bir şahıs ile; Ebû Bekr ve Ömer hazretlerinin fazîletleri konusunda münâkaşa ediyorlardı. Dâmigânlıya Şeyhayn hazretlerinin fazîletleri konusunda yardım etmek için, ben de onlara dâhil oldum. Edîb Zâhid şöyle nakletmiştir. Dâmigânlı, Nişâpûrluya dedi ki, bu konuda benim sana söylediğim sözleri kimse söylememiştir. Lâkin sana bu dalâletten dönmen için hiçbir şey fayda vermedi. Gel seninle fi’ili tecübe edelim. Nişâpûrî dedi ki, nasıl? Dâmigânî dedi ki; Dâmigân’da bir hamâm vardır. Emîr hamâmı denmekle meşhurdur. Dâmigân hamâmlarında o hamâm külhânından büyük ateşli bir külhân [ocak] yoktur. Varalım, külhâncıya külhân kapısını açtıralım. Sen ve ben külhâna girelim ve onun içinde öğ-

HAZRETİ ÖMER

le vaktine kadar eğlene-
lim. Eğer sen hak üzerine
isen necât bulursun [kur-
tulsun], ben helâk olu-
rum. Eğer ben hak üzere
isem, ben necât bulurum
[kurtulurum], sen helâk
olursun. Kalktık, o hamâ-
ma vardık. Külhâncı bizim
için külhân kapısını aç-
maktan imtinâ etti [çekin-
di]. Tâ ki, birkaç Müslüma-
nı bu kadiyye üzerine şâ-
hid tuttu. Sonra, Dâmigâ-
nî, Nişâpûrînin sağ elinin
küçük parmağından tutup,

kendi önce külhâna [oca-
ğa] girip, Nişâpûrîyi de
çekti. İkiisi berâber külhâna
girip, eğlendiler [bekledi-
ler]. Hamâm yakınında
olan câmi'in müezzini öğ-
le vaktinin ezânı okuyun-
ca, ben külhâncıyı [ocakçı-
yı] çağırdım. Külhâncı da
o ikisine nidâ ettikte [ses-
lenip, çağırdıkda], Dâmi-
gânî çıktı. Elbiselerinden
bir parça bile yanmamış.
Ateş asla te'sîr etmemiş.
Nişâpûrlu ise, yanmış, kö-
mür gibi olmuş.

HAZRETİ ÖMER

Menkıbe: Hazreti Ömer bin Hattâb'ın âdet-i şerîfleri şu idi ki, herkesten önce mescide giderlerdi. Bir gün mescide giderken gördü ki, bir çocuk, acele ile önünden gider. Hazreti Ömer dedi ki, yâ sabî [çocuk], niçin bu kadar acele mescide gidersin. Sana henüz namaz dahî farz olmamış. Çocuk dedi ki, yâ Ömer, ben niçin acele etmeyeyim ki, çünkü gün, benden küçük bir çocuk vefât etti. Hazreti Ömer çocuktan bu sözü işitince, o şekilde ağladı ki, gözünden yaş yerine kan geldi.

Menkıbe: Bostân sâhibi **Kitâb-ül Bostân**'da,

ba'zı seleften nakletmiştir. Benim bir komşum vardı. Ebû Bekr ve Hazreti Ömer'i şetm ederdi [kötülerdi]. Bir gece aşırı kötüledi. Tahammül edemeyip, kavga ettim. Sonra döndüm, hüznün ve üzüntü ile evime geldim. Yatsı namazını te'hîr edip, uyudum. Uykum içinde, Resûlullah Efendimizi gördüm. Dedim ki; yâ Habîballah! Falan kişi senin eshâbını seb' eder [kötüler]. Buyurdu ki; kimi kötülüyor. Dedim, Ebû Bekr ve Ömer'i. Buyurdu ki; bu bıçağı al, bununla var onu boğazla. Ben de o bıçağı aldım. Onu yıkıp, boğazladım. Gördüm ki, kanından eli-

HAZRETİ ÖMER

me bulaştı. Elimi yere sürdüm. Bu esnada uyandım. O şahısın evinden bağır-malar [figânlar] geldiğini işittim. Dedim ki, bu figân nedir. Dediler, bu gece filan füc'eten ölmüş. Sabah oldu. Vardım, ona baktım. Boğazından bir hat çekilmiş, gördüm.

Menkıbe: Sefîne rivâyet eder. Resûlullah Mes-cid-i şerîfi binâ etmeye başladı. Kendi mubârek eli ile bir taş koydu. Sonra, Ebû Bekr'e buyurdu ki, **Sen de taşıyı benim taşımın yanına koy.** Sonra Hazreti Ömer'e de buyurdu ki, **yâ Ömer! Sen de taşıyı Ebû Bekr'in taşı yanına koy.** Buyurdu ki; **Bunlar benden sonra halifelerdir.** Bu da **Şevâhid-ün nübüv-ve'**den alınmıştır.

Menkıbe: Rivâyet olunmuş ki, Sahâbe-i güzînin çocukları oynasırken, Hazreti Ebû Bekr'in oğlu, Hazreti Ömer'in oğluna, uzun fikirlinin oğlu, dedi. Hazreti Ömer'in oğlu ağlıyarak

babasına varıp, Ebû Bekr'in oğlu bana böyle dedi, diye şikâyet etti. Hazreti Ömer de bu sözden üzüldü. Dedi ki, acaba büyüklerinden işitip de mi öyle demiştir. Zîrâ çocuk kendisi böyle söyleyebilir mi? deyip, kalkıp, Resûlullah'ın huzur-ı şerîflerine vardı. Durumu arz etti. Hazreti Habîbullah, Hazreti Ebû Bekr'i da'vet etti. Hazreti Ebû Bekr de huzur-ı şerîflerine geldi. Ebû Bekr'e hitap edip, buyurdular ki: **Yâ Ebâ Bekr! Sen yatağa girdiğin vakit, ne düşünerek yatarsın.** Hazreti Ebû Bekr, bir nefesi veririm, geri almak müyesser olur mu, olmaz mı. Bir nefesi ki alırım geri vermek, mümkün olur mu, yâ olmaz mı, onu düşünürüm, dedi. Sonra Hazreti Ömer'e dönüp, buyurdu ki, **sen ne düşünerek yatağına girsin.** Hazreti Ömer dedi ki, sabaha çıkar mıyım, çıkmaz mıyım, onu düşünürüm.

HAZRETİ ÖMER

Sonra, Resûlullah, Hazreti Ömer'e buyurdu; **yâ Ömer! Sen söyle; Ebû Bekr'in fikrine nisbetle senin fikrin ne miktar uzun olur.** Hazreti Ömer o karşılığı teslîm edip, râzı oldu.

Menkıbe: İmâm-ı Begavî **Meâlim üt tenzîl** adlı tefsîrinde; meâl-i şerîfi, **"Namazda kırâetini cehr ve ihfâ etme. Bu ikisi arasında bir yol tut!"** olan İs-râ sûresinin 110.cu âyet-i kerîmesinin tefsîrinde beyan buyurmuşlardır. Ebû Osmân Sa'îd bin İsmâîl, Ebû Katâde'den bize haber verdi. Hazreti Resûlullah Ebû Bekr hazretlerine dedi: **"Senin yanından geçtim. Hâlbuki sen Kur'an-ı azîmüşşân okurdun. Sesini çok azaltırdın".** Hazreti Ebû Bekr dedi ki, ben işittiririm o zâta ki, ona münâcat ederim. [Ya'ni sesimi Allahü teâlâ işitir.] Hazreti Resûlullah buyurdu ki, **"Sesini birazcık yükselt."** Hazreti Ömer'e dedi ki, **"Senin ya-**

nından geçtim. Sen Kur'an-ı azîmüşşân okurdun. Sesini yükseltirdin." Hazreti Ömer dedi ki, "Uykuda olanları uyardım ve şeytânı tard ettim." Ser-ver-i âlem buyurdu ki; **"Birazcık sesini alçalt!"**

Menkıbe: İmâm-ı Begavî **Mesâbih'**de Şeyhaynın Menkıbeleri bâbında, İbni Abbâs hazretlerinden sahîh hadîs olarak nakletmiştir. Buyurmuş ki; Ben bir kavmin içinde durmuştum. O kavim; Hazreti Ömer'e dua ederlerdi. Hâlbuki Hazreti Ömer'in mubârek cismi, vefâtını müteâkib gasl olunmak için, teneşir üzerine konulmuşdu. Nâgah bir şahıs arkamda dirseğini benim omuzum üzerine koyup, der idi: Allahü teâlâ sana rahmet etsin yâ Ömer. Ben ricâ ederim ki, Allahü teâlâ seni iki sâhibin ile berâber kılsın. Zîrâ çok kere olurdu, işittirim ki, Resûlullah buyurdu; **"Ben me'mûr oldum. Ebû Bekr ve Ömer de me'mûr oldu.**

HAZRETİ ÖMER

Ben işledim. Ebû Bekr ve Ömer de işlediler. Ben ihrâc olundum (çıkarıldım). Ebû Bekr ve Ömer de ihrâc olundu.” Arkama baktım ki, o Ali bin Ebî Tâlib’dir.

Menkıbe: Süfyân-ı Sevrî buyurdu ki, Kûfe’de bizim yakınımızda ısıricı bir köpek vardı. Birgün, bir iş için geçerken o köpeği gördüm. Korkup, gitmeyip, durdum. Allahü teâlâ o kelbe [köpeğe] nutk verip [konuşma hâssası verip], fasîh lisân ile söyledi ki, yâ Süfyân! Ne oldu sana ki, durdun. Ben dedim ki, senden korktum. Kelb, Cevap verdi ki, yâ Süfyân! Benden korkma ki, ben seni ısırmam. Beni senin üzerine musallat etmemişlerdir. Beni musallat etmişlerdir o münâfık ve dinsiz üzerine ki; Ebû Bekr’e ve Ömer’e seb’eder [kötüler] ve onlara yaramaz sözler söyler.

Menkıbe: Resûlullah Efendimiz ile Hazreti Ali gidiyorlardı. Buyurdular

ki, “Yâ Ali! Hiçbir kavim arasında [devamlı] sevinçlilik ve sürûr olmadı. İllâ ki, o sevinçli hâlden sonra, onlara bir gam ve sıkıntı erişti. Yâ Ali! Bütün dünya nî’metleri kesilir. İllâ Cennet nî’metleri devamlı olur, kesilmez. Yâ Ali! Sen istikâmet üzere olasın. İlk ânda zarar görünse bile, sonunda sevinç olur.” Bu sözleri söyler iken, Hazreti Ebû Bekr ve Hazreti Ömer karşıdan geldiler. Resûlullah buyurdular, “**Bu ikisi ümmetin müjdecileridir. Bunları sevmek, îmândandır. Bunlara buğz etmek, nifâkdandır.**” Hazreti Ali dedi ki, “Evet, yâ Resûlallah! Ben onları severim. Onların sevgisi benim kalbimde, sizin bu sözünüzden sonra çoğaldı.”

Menkıbe: Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, “**Gökte iki melek vardır. Biri dâimâ şiddet ve gadab ile buyurur. Biri sühûlet ile ve hilm ile buyurur. Her ikisi de hak üzerinedir.**

HAZRETİ ÖMER

Onların birisi Cebrâîl'dir ve birisi Mikâildir. Resûllerde iki kimse vardır. Birisi lütuf ile ve iyilik ile buyurur ve birisi katılık ile ve şiddet ile buyurur. İkisi de hak üzere-dirler. Birisi Hazreti İbrâhîm ve birisi Hazreti Nûh aley-himesselâmdır. Benim es-hâbımdan da iki kimse var-dır. Birisi rıfk ile ve merha-met ile emir eder. Birisi sertlik ile ve şiddet ile emir eder. İkisi de hak üzeredir-ler. Biri Ebû Bekr-i Sıddık ve biri Ömer-ül Fârûkdur."

Menkıbe: Ebüdderdâ nakletmiştir. Resûlullah Efendimizin huzur-ı şerîf-lerine, Ebû Bekr ve Hazreti Ömer geldiler. Hazreti Re-sûlullah buyurdular ki: **"Şükür ve hamd olsun Al-lahü tebâreke ve teâlâ hazretlerine ki, beni sizin-le kuvvetlendirdi."**

Menkıbe: Şuayb bin Harp diyor ki; Mâlik bin Mu'avvel'den sordum ve dedim ki, bana bir vasiyet et. Dedi ki, Şeyhaynı sev-mek senin üzerine olsun.

Ben dedim, bana bir vasi-yet et! Allahü teâlâ sana rahmet etsin. Mürâdım odur ki, bu haberin isnâdı-nı beyan etsin. Mâlik, bize Rekkâşi Enes bin Mâ-lik'den , o da Enes'den ha-ber verdi. Resûlullah Efen-dimiz, buyurdular ki, **"Ben ümmetimden, Ebû Bekr'in ve Ömer'in mu-habbetini, Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah kavili şerîfini istediğim gi-bi isterim!"**

Menkıbe: Abdullah bin Abbâs rivâyet eder. Resû-lullah Efendimiz buyurdu-lar ki: **"Bana Hamza ile Ca'fer gösterildi. Gör-düm, önlerinde zeberced-den bir tabak. O tabakdan incir yirler. Sonra üzüm ol-du. Üzümden yidiler. Son-ra tâze hurma oldu. Hur-madan yidiler. Onlardan sual ettim. Ne amel ile buldunuz, bu mertebeyi. "Lâ ilâhe illallah, Muham-medün Resûlullah!" kavli ile bulduk, dediler. Dedim, ondan sonra ne amel ile.**

HAZRETİ ÖMER

Dediler, sana salavât vermek ile. Dedim, ondan sonra ne amel ile buldunuz. Dediler, Ebû Bekr-i Sıddık ve Ömer-ül Fârûku sevmek ile.

Menkıbe: İmâm-ı Süyûtî hazretleri “**Târîh-ul-Hulefâ**” kitabında diyor ki: Hadîs-i şerîflerde, “**Ümmetimin en merhametlisi Ebû Bekr’dir. Allahü teâlânın emirlerini yapmakta en şiddetlisi Ömer’dir. Hayâsı en çok olanı Osman’dır. İslamiyet’teki zorlukları en çok çözen Ali’dir. Ümmetimin en emîni Ebû Ubeyde bin Cerrâh’dır. Ümmetimin en zâhidi Ebû Zer’dir. İbâdeti en çok olan Ebüdderdâ’dır. Ümmetimin en halîmi ve cömerdi Mu’âviye bin Ebî Süfyândır**” buyuruldu.

Menkıbe: Hazreti Ali rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: “**Hazreti Ebû Bekr-i Sıddık’a, ondan sonra Ömer-ül Fârûka** “radiyallahü teâlâ anhüm”, **mutî’ olunuz,**

doğru yolu bulursunuz. Onların izince giderseniz, olgun olursunuz!”

Menkıbe: Lübâb-ül-elbâb’da, Enes bin Mâlik’den rivâyet olunmuştur. Resûlullah Efendimiz, ensârdan bir kimseyi, mektup ile Yemen cânibine [tarafına] Mu’âz bin Cebel hazretlerine gönderdi. Bu şahısın adı Sefîne idi. Sefîne yolda giderken, bir aslan onun karşısına çıktı. Güyâ onunla söyleşir gibi, sesler çıkarıyordu. Sefîne ona dedi: Ey aslan, benim yanımda Resûlullah Efendimizin mektubu var. Bunu işitip, uzaklaştı. Sefîne Yemen’e vardı. Resûlullah Efendimizin cevâbını Mu’âz bin Cebel hazretlerinden aldı. Dönüp, o mevzi’ye gelince, yine o aslan onun önüne geldi. Yine yüzüne karşı gelip, güyâ konuşurdu. Sefîne yolu tutup, Medîne-i Münevvereye geldi. Resûlullah Efendimizin huzuruna vardı. Henüz hiçbir kelâm et-

HAZRETİ ÖMER

mezden önce, Server-i âlem buyurdu ki: **Yâ Sefîne, hâdiseyi sen mi anlatırsın, ben mi anlatayım.** Sefîne dedi ki; yâ Resûlallah! Hâdiseyi sizden işitmek güzeldir. Senin mubârek ağzından, dinlemek dahâ hoş, dahâ güzeldir. Buyurdu ki: **O aslan gidişinde ve gelişinde senin önüne çıktı. Sana ne dediğini anladın mı.** Allahü teâlâ ve Resûlü bilir, dedi. **Sana gidişinde, “Resûlullahı , Ebû Bekr’i ve Ömer’i (radiyallahü teâlâ anhüm) ne hâl üzere bıraktınız” dedi.** Abdullah bin Mes’ûd kalkıp, dedi ki, yâ Resûlallah! Yırtıcı hayvanlar [aslan] Ebû Bekr’in ve Ömer’in fazîletlerini bilirler mi? Buyurdu ki: **Evet! Beni hak Peygamber gönderen Allahü teâlâyâ yemin ederim ki, semâvatı, yedi kat yeri, Cennet’i ve Cehennem-i, arş ve kürsî, melekleri ve cinleri, dağları ve der-yâları, hayvanları ve yırtıcı hayvanları ve ağaçları ve**

bunun gibi eşyâyı halketti. Ya’ni yarattı. Bunların hepsi Ebû Bekr ile Ömer’in fazîletini bilirler.

Menkıbe: Yine **Lübâb-ül-elbâb**’da nakl olunmuştur. Enes bin Mâlik rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: “Elbette Allahü teâlâ beni kendi nûrundan yarattı. Benim nûrumdan Ebû Bekr’i, Ebû Bekr’in nûrundan Ömer’i ve Âişe’yi yarattı. Ömer’in nûrundan, ümmetimin mü’min erkeklerini, Âişe’nin nûrundan da, mü’min kadınlarını yarattı.” Sonra meâl-i şerîfi **“Allahü teâlâ bir kimseye nûr vermez ise, o münevver olamaz!”** olan, Nûr sûresinin kırkinci âyet-i kerîmesini okudu. Yukarıdaki Resûlullah’ın sözleri mutlaka doğrudur. Bütün insanlar işlerindeki dürüstlüğü ondan almıştır. Mubârek vücûdları devamlı ibâdet ile meşgûl olduklarından, dâimâ temiz kalmıştır. Mubârek kalpleri,

HAZRETİ ÖMER

ismet [günâhsızlık] ve hidâyet üzere halk olunmuştur. Delîlleri açıklamaları kuvvetli, mu'cizeleri müstekîmdir. **“Elbette sen doğru yolu göstericisin!”** [Şûrâ sûresi 52] buyurulmuştur. Hadîs-i şerifte buyurdu ki: **Allahü tebâreke ve teâlâ beni kendi nûrundan yarattı.** Bu mutlak ve mücmel kelâmdır. Tafsîle [açıklamağa] muhtâçtır. Resûlullah her ne buyurmuş ise, ekserî rümûz yolu ile buyurmuştur. Kâide ve aslını beyan etmiştir. Şerhini, açıklamasını ken-

di ilmî vârislerine bırakmış, havâle etmiştir. Tefsir ve te'vîlini, istinbât ve ictihâd ehillerine bırakmıştır. Eğer bütün söylediklerini açıklayarak buyursa idi, yüzbin kitâb onun şerh ve beyanına kifâyet etmezdi. Buyurdıklarını yanlış anlamamalıdır. Şûrâ sûresi 11.ci âyet-i kerîmesinde meâlen, **“Ona benzer bir şey yoktur. O işitici ve görücüdür”** buyuruldu. Hüdâ-i azze ve celle kadîmdir ve sıfatları da kadîmdir. Halk [yaratılanlar] ve yaratılanların sıfatları sonra-

HAZRETİ ÖMER

dan çıkmıştır, ya'ni yaratılmışdır. Ne kadîm muhdes olur. Ve ne muhdes kadîm olur. Hadîs-i şerîfin manâsı şöyledir ki, Hak teâlâ âlemi halk etmezden önce, azîz ve latîf ve has bir nûr halketti. O nûrdan beni halketti. Toprakdan ve sudan Âdem aleyhisselâmı halketti. Ve ateşi halketti. Ve ateşten şeytânı yarattı. Âdemden önce rüzgârı "yeli" yarattı. O yelden onu yarattı. Ve o nûru yarattı. O nûrdan melek yarattı. Ondan Allahü teâlâ tekaddes hazretleri o nûru kendi zât-ı pâkine mudâf etti. Resûlullah Efendimizi de, o nûra mudâf etti. Teşriften ve tahsîsan, nice ki, Kâ'be-i mükerremeyi kendi zât-ı şerîfine mudâf etti. Bu bâbda vârid olan âsârın zâhiri ki, Âdem ve Îsâ aleyhimesse-lâm hazretlerinin hâdiseleridir [yaratılmalarıdır]. Allahü teâlâ hazretleri bir rûh yarattı. Yaratılmış rûhu Âdem aleyhisselâmın

mübârek bedenine üfürdü. Hicr sûresi 29.cu âyet-i kerîmesinde meâlen, **"Ona kendi rûhumdan üfürdüğüm zaman, secdeye varınız!"** buyuruldu ki, Âdem aleyhisselâm içindir. Bir başka rûh da yarattı. O rûhu mahlûku Hazreti Meryem'in gömleğinin yakasına üfürdü. Tahrîm sûresi 12.ci âyet-i kerîmesinde meâlen, **"Biz ona rûhumuzdan üfürdük. O Rabbinin suhuflarına veyâ nâzil olan kitaplarına veyâ Peygamberlerine vahy ettiklerine veyâ levh-i mahfûzda yazılı olanlara inanıp, tastik etti. Devamlı itâ'at eden kimselerden oldu."** buyuruldu ki, Hazreti Meryem hakkındadır. Bunlar gibi, Allahü teâlâ hazretleri bir nûr yarattı. O nûrdan Muhammed Mustafa Efendimizin mübârek cesedini yarattı. Bu kelâmı bu makâmda bu vech üzerine takdîr ve tafsîl etmek İstanbul'u fethetmekten mühim ve evlâdır.

**HAZRETİ
OSMÂN-I ZİNNÜREYN**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Hazreti Osman Eshâb-ı kirâmın en büyüklerinden olup, Peygamberimizin dâmâdı ve üçüncü halifesidir. 577 senesinde Mekte'de doğdu. Babası Affân olup, Kureyş kabîlesinin Benî Ümeyye kolundandır. Annesi ise Ervâ binti Küreyz'dir. Hem ana hem baba yönünden soyu, Abdülmenaf'ta Peygamber efendimizin temiz nesebiyle birleşir. Dünyâdayken Cennetle müjdelenen on kişiden biridir. Hazreti Rukayye'den Abdullah isminde bir oğlu olmuş, bu sebeple Ebû Abdullah künyesiyle tanınmıştır.

Osmân-ı Zinnûreyn, ilk Müslüman olanların beşincisidir. Müslüman olmadan önce ticâretle uğraşırdı. Zengin bir tüccar olup, mükemmel ve zarif bir cemiyet insanı idi. Kabîlesi arasında geniş bir çevresi ve büyük îtibârı vardı. İslâmiyet gelmeden

önce, Hazreti Ebû Bekr ile yakın arkadaş ve dost idi. Ona karşı içten bir sevgi besler, iş husûsunda da görüşüp konuşurlardı. O da Hazreti Ebû Bekr gibi câhiliye devrinin her türlü kötülüklerinden uzak durmuştur. Ebû Bekr Müslüman olduktan sonra o da onun teşvikiyle Müslüman oldu. Müslüman oluşunu kendisi şöyle anlatır:

Benim bir teyzem vardı. Kâhindi. Bir gün onun evine varmıştım. Bana dedi ki: "Sana bir hâtun nasip olacak ki, ne sen ondan önce bir hâtun görmüş olursun, ne de o, senden önce bir erkek görmüş olur. Güzel yüzlü ve zâhide bir hâtun olup, bir büyük peygamber kızı olsa gerektir." Ben, teyzemin bu sözüne hayret ettim. Yine bana dedi ki: "Bir peygamber geldi. O'na gökten vahy nâzil oldu." Ben dedim ki: "Ey teyzem, böyle bir sır, şehirde hiç duyulmadı. O

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

hâlde bu sözü açık söyle.” O zaman dedi ki; “Abdullah’ın oğlu Muhammed’e peygamberlik geldi. Halkı dîne dâvet eder. Çok zaman geçmez ki, O’nun dîniyle âlem nûrlanır. O’na karşı gelenin başı kesilir.

Teyzemin bu sözleri, bana çok tesir etti. Endişeye düştüm. Ebû Bekr ile, aramızda büyük bir dostluk vardı. Birbirimizden hiç ayrılmazdık. Bu meseleyi görüşmek üzere, iki gün sonra, hemen Ebû Bekr’in yanına gittim. Teyzemin söylediklerini O’na söyledim. Ebû Bekr bana dedi ki: “Yâ Osman! Sen akıllı bir kimsesin. Hiç görmez ve işitmez ve bir şeye fayda ve zarar vermez olan birkaç taş tanrılığa nasıl lâ-yık olur?” Ben; “Doğru söylüyorsun, teyzemin sözü gerçektir.” dedim.”

Hazreti Ebû Bekr, Hazreti Osman’a İslâmiyeti anlattıktan sonra O’nu Resûlullah’ın huzûruna götürdü. Peygamber efendimiz

Hazreti Osman’a şöyle buyurdu: **“Yâ Osman! Hak teâlâ seni Cennete misâfirlîğe dâvet ediyor. Sen de icâbet eyle (kabul et). Ben bütün insanlara hidâyet rehberi olarak gönderildim.”** Hazreti Osman, Resûlullahın yüksek hâlleri ve güler yüzle söylediği sözler karşısında kendinden geçip, büyük bir şevk ve teslimiyetle kelime-i şehadet getirip Müslüman oldu. Sonra da daha önce Şam’a gittiği sırada gördüğü bir rüyâyı şöyle anlattı: “Ya Resûlallah! Biz Muân ile Zerkâ denilen yer arasındaydık, bir ara orada uyumuştuk. O sırada; “Ey uyanlar! Uyanın! Ahmed Mekke’de zuhûr etti.” diye nidâ eden bir ses işittik. Mekke’ye gelince de sizin Peygamber olarak gönderildiğinizi öğrendik.”

Hazreti Osman Müslüman olduktan sonra, diğer Müslümanlar gibi o da çeşitli işkencelere uğradı. Bilhassa amcası tarafın-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

dan çok işkence yapıldı. Müslüman olduğu için amcası, onu iple belinden ağaca bağlayıp, yoruluncaya kadar kırbaçla döverd-i. O bütün bu işkencelere sabreder hep kelime-i şehâdet okurdu. Peygamberimizin kızı Rukayye ile evlendi. Peygamberimizin kızları Rukayye ve Ümmü Gülsüm daha önce Ebû Leheb'in oğulları Utbe ve Uteybe ile nişanlanmışlardı. Peygamberimiz, insanları Müslüman olmaya dâvete başlayınca, Ebû Leheb düşmanlık etmeye başladı. Oğulları da düşmanlık edip, Resûlullah'ın kızlarını almaktan vazgeçtiler. Böylece Resûlullah'ı sıkıntıya düşürmek istediler. Bunun üzerine vahy gelerek Rukayye Hazreti Osman'a nikah edildi.

Hazreti Osman Müslüman olunca, müşrikler tarafından yapılan işkencelere uzun zaman tahammül edip, Habeşistan'a hicret etmeye izin verilin-

ce hanımı Rukayye radiyallahü anhâ ile Habeşistan'a hicret etti. Böylece Habeşistan'a ilk hicret eden Müslümanlardan oldu. Bir müddet sonra Mekke'ye dönüp, ikinci olarak tekrar Habeşistan'a hicret etti. Bu ikinci hicretten sonra da Mekke'ye dönüp, son olarak Medîne'ye hicret etti. Böylece dîni uğruna üç kere hicret etti.

Medîne'ye hicretten sonra Eshâb-ı kirâm arasında en zengini Hazreti Osman idi. Hicretin ilk günlerinde su sıkıntısı çekilmişti. Hazreti Osman bir Yahûdî tarafından suyu parayla satılan Rûme kuyusunu o zamanki parayla kırk bin dinara satın alıp, Müslümanların su ihtiyacını karşılamak için vakfetti. Bedir Savaşı hâric bütün savaşlarda bulundu. Hudeybiye Antlaşmasında Mekke'ye elçi olarak gönderildi. Tebük Seferinde on bin kişilik İslâm or-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

dusunun, bütün ihtiyaçlarını karşılayıp donattı. Ayrıca bin altın da para yardımında bulundu. Bütün malını İslâmiyetin yayılması, insanların kurtulması, saâdete kavuşması için Allah yolunda harcadı.

Bedir Savaşı yapıldığı sırada, Peygamberimizin kızı olan, hanımı Hazreti Rukayye'nin ağır hasta olması sebebiyle, Bedir Savaşına katılmasına izin verilmedi. Zafer haberi geldiği gün Hazreti Rukayye vefât etti. Hazreti Osman'ın Rukayye'den, Abdullah adında bir oğlu olup, hicretin dördüncü yılında altı yaşında vefât etti. Peygamberimiz, kızı Rukayye'nin vefâtından sonra diğer kızı Ümmü Gülsüm'ü Hazreti Osman ile evlendirdi. Böylece Peygamberimizin iki kerîmesiyle evlenme nîmetine kavuştuğu için, iki nur sâhibi mânâsına **"Zinnû-reyn"** denildi. Hicretin dokuzuncu yılında Ümmü

Gülsüm de vefât edince Peygamberimiz; **"Yâ Osman bir kızım daha olsaydı, onu da sana verirdim."** buyurdu.

Hazreti Osman, Peygamberimizin vahiy kâtiplerinden idi. Güzel yazar, güzel konuşur ve çok kuvvetli bir hatipti. Dâimâ Kur'ân-ı kerîm okur, ondan çeşitli meseleler çıkarırdı. Kur'ân-ı kerîmi hıfzı (ezberi) çok kuvvetliydi. Namazda bir rekatte bütün Kur'ân-ı kerîmi okuyan dört kişiden biri de odur. Çok okuduğu için iki mushaf elinde eskimiştir.

İslâmiyet yayılmaya başlayınca, her taraftan Müslümanlar çoğalıp Medîne'ye geliyordu. Peygamber efendimizin mes-cidi dar gelmeye başlamıştı. Bunun üzerine Resûlullah; **"Bizim mescidimizi bir zırâ olsun genişleten Cennete gider."** buyurdu. Hazreti Osman; **"Yâ Resûlallah, malım mülküm sana fedâ olsun.**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

*Hazret-i Osman'ın
şehit edilirken okuduğu
Mushaf-ı şerîf*

Mescidi genişletme işini üzerime alıyorum.” dedi. Mescidi kırk zırâ (20 metre) genişletti ve bütün masraflarını karşıladı. Bunun üzerine Tevbe sûresinin; **“Allah’ın mescitlerini ancak, Allah’a, âhiret gününe inanan, namaz kılan, zekat veren ve yalnız Allah’tan korkan kimseler tâmir eder. İşte hidâyet üzere bulunanlardan oldukları umulanlar bunlardır.”** meâlindeki on sekizinci âyeti nâzil oldu.

Ekseriyetle Peygamberimizin yanından ayrılmadı. Vedâ Haccında da Re-

sûlullah efendimizle berâberdi. Peygamberimizin vefâtından sonra Hazreti Ebû Bekr’e bîat edip onun halîfeliği sırasında meşveret meclisinde bulundu. Ebû Bekr-i Sıddîk’in kendisinden sonra Hazreti Ömer’in halîfe olmasını bildirdiği ahitnâme Hazreti Osman tarafından yazılıp hazırlandı. Hazreti Ömer’in yaralandığında, içlerinden birini kendisinden sonra halîfe seçmeleri için tâyin ettiği altı kişiden biriydi. Bu heyet tarafından hicretin 24. yılında (m. 644) senesinde Mu-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

harrem ayının birinci gününü halife seçildi ve bîat olundu.

12 sene hilâfet makâmında kalan Osman radiyallahü anh cesurdu. Hiç bir felâket karşısında sarsılmamıştır. Bunun için halîfeliği de başarılı geçmiştir. Bilhassa halîfeliğinin ilk yılları. İslâm târihinde altın bir devir teşkil eden Ebû Bekr ve Ömer radiyallahü anhümâ devirlerinin bir devamıydı. Devrinde birçok fetih yapılmıştır. Horasan, Hindistan, Mâverâünnehr, Kafkasya, Kıbrıs Adası ve Kuzey Afrika'nın birçok yeri, onun devrinde İslâm topraklarına katılmıştır.

Yine onun halîfeliği sırasında Şam'da vâililik yapan Hazreti Muâviye komutasındaki ordu Kıbrıs Adasını alarak Akdeniz'de önemli bir mevki elde etti. O zaman Bizans'ın hükümet merkezi olan İstanbul'da Hazreti Muâviye tarafından kuşatıldı.

Hazreti Osman herkese lâayık olduğu vazifeyi verirdi. Onun tâyin ettiği vâilileri, emirleri, onu sevmekte ve emirlerini yapmakta, askerlikte ve memleketleri fethetmekte, çalışkanlıkta en seçme kimselerdi. Onun zamânında İslâm memleketleri batıda İspanya'ya kadar, doğuda Kabil ve Belh'e kadar genişletildi. İslâm orduları denizde ve karada büyük zaferler kazandı.

Hicaz'daki ve Irak'taki bakımsız yerleri, güvendiği kimselere ve yakınlarına verip, zirâat âletleri de temin ederek çalıştırdı. Millete çok toprak kazandırarak zirâatı geliştirip, bağlar, meyve bahçeleri yetiştirdi. Kuyular kazdırıp, kanallar açtırdı. Arabistan'ın kuru toprakları onun zamânında en bereketli yerler gibi olmuştu. Emniyet ve huzur da böylece kendiliğinden meydana gelmişti. Hanlar misafirhâneler yapılmıştı. Ticâret ve nakli-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

yatta kolaylık da, bunlara bağlı olarak gelişmişti. Mal, servet artıp iş hayâtı canlandı. Onun zamânında Medîne’de tarla sürmeyen, bağ yetiştirmeyen kimse kalmadı. Bu bereketi ve huzûru gören Eshâb-ı kirâm, Hazreti Osman’ı çok takdir ettiler.

Hazreti Osman’ın hizmetlerinden biri de Hazreti Ebû Bekr’in biraraya toplattığı Mushaf-ı şerîf nüshasından, altı nüsha daha yazdırıp, büyük İslâm merkezlerine göndermesidir. Bu bakımdan ona Nâşir-ül Kur’ân (Kur’ân’ın yayıcısı) denilmiştir. Hazreti Ömer’in hilâfeti zamânı olan on sene ile İmâm-ı Osman’ın on iki senesinden ilk altısı, refâh ve istirahatla geçerek, İslâm memleketlerinin hepsinde dînî hükümler uygulandı ve İslâm dünyâsı çok genişledi. Hattâ, bütün Arabistan ve Afrika’nın büyük bir kısmı, İslâm memleketinin bir parçası olmuş,

Trablusgarb, Fizan, Bingazi, Tunus, Cezayir, Fas, Merakeş, Dimyat, Zeyyad, Aden, San’a, Asir, Bahreyn, Hadramût, Katif, Necd, bütün Irak, ve Sind, Semerkand, Hive, Buhârâ ve Türkistan, İran, Kafkasya İslâmın idâresi altına girerek, İslâm sancağı, İstanbul surlarının önüne kadar götürülmüştü. Fethedilen memleketlerin ahâlisi de seve seve Müslüman olmakla şereflediklerinden İslâm nüfûsu pek artmış, milyonları aşmıştı. Bu kadar genişlik ve çokluk sebebiyle fikirlerde ayrılık çoğalmış, düşünüş tarzları, idrâk şekilleri arasında farklılıklar baş göstermişti.

Müslüman şekline giren münâfıkların körüklemesiyle halîfeye karşı çıkan isyan yüzünden Hazreti Osman’ın hilâfetinin son altı senesi karışık ve gürültülü geçti. Yahûdiler ve diğer İslâm düşmanları, çeşitli ihtilaflar çıkara-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

rak, fitne ve fesadı yaymak teşebbüsüne geçtiler. Fitnenin ve fesadın en büyük kaynağı Mısır'da idi. Buradaki fitne hareketini, Yemenli bir Yahûdî olan Abdullah ibni Sebe adındaki bir münâfık yapıyordu. Her tarafa yerleştirdiği adamları ile temas hâlinde olup, fitnenin yayılması için her yola başvuruyordu. İslâmiyeti içerden yıkmak için faaliyete geçen Abdullah ibni Sebe, önce Basra ve Kûfe'de gizli teş-

kilât kurdu. Daha sonra Medîne'ye gelip, orada bir takım fitne ve karıştırmacılık faaliyeti göstermek istediye de, tutunamayıp, Mısır'a kaçtı. Mısır'da yıkıcı faaliyetlerini devam ettirmek üzere, kendisi gibi fitneci kimseleri etrâfına topladı ve faaliyete geçti. Burada fitnenin ilk tohumlarını atıp, Sebeiyye fırkasını ortaya çıkardı. Kurduğu gizli teşkilâtla, câhil ve başıboş Mısır kıbtilerini aldatarak bir çapulcu alayı

Hazret-i Osman, İslamiyet yayılıp Müslümanların Medine'ye gelmesiyle birlikte daralan Mescidi Nebi'yi 20 metre genişleterek bütün masraflarını karşılamıştı.

280 dört büyük halife

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

topladı. Âsilerden on üç bin kişi, Medîne-i münevvere şehrini sarmaya kadar ileri gidip, halîfeye, hilâfetten çekilmesini teklif etmişlerdir. İmâm-ı Osman ise; "Server-i âlemin bana giydirdiği elbiseyi, elimle çıkarmam." buyurdu ki, Sahâbe-i kirâmın hepsinin ve Tâbiîn-i kirâmın ihtihatları da böyle idi.

Fakat, âsiler iknâ edilemedi. Hicretin otuz beşinci senesinde Medîne'ye gelerek, halîfenin evini kuşattılar, Muhâsara, kırk gün devam etti. Hazreti Hasan ve Hüseyin ile Hazreti Talha, halîfe-i müslimînin kapısında nöbet tuttular. Nihayet âsiler, komşu duvarından aşarak içeriye girdiler. Hazreti Osman oruçlu olup, Kur'ân-ı kerîm okuyordu. Âsilerden Mısırlı Gâfiki, Halîfe'nin üzerine atılıp şehit etti. Bu arada hanımı Nâile'nin de parmakları kesildi. Hazreti Osman böylece âsiler tarafından şehit

edildi. Âsiler, Halîfenin evini soydular. Devlet hazinesi olan beytûlmâlî da yağma ettiler. Âsiler, Medîne-i münevvereyi kana buladılar. Halîfenin cenâzesi, üç gün defnedilemedi. Nihâyet Zübeyr on yedi kişiyle cenâze namazını kıldıktan sonra, Bakî Mezarlığına defnettiler. Şehit olduğu zaman 82 yaşında bulunuyorlardı.

Hazreti Osman'ın şehit edilme haberi, İslâm ülkesinde büyük üzüntüye yol açtı. Her tarafta büyük bir huzursuzluk ve hüznü başladı. İslâm düşmanları fitneyi çıkarmışlar, kinlerini kusmuşlardı. Hazreti Osman'ın şehit edildiği zamâna kadar tam bir birlik içinde olan Müslümanlar arasında bâzı kimseler ayrılarak şii, hârici gibi fırkalara bölündüler. Peygamberimizin bildirdiği ve Es-hâb-ı kirâmın tâbi olduğu doğru yoldan ayrılmayan Müslümanlar ise, fitneyi yok etmek için büyük gay-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

retler gösterdiler. Doğru yoldan aslâ sapmadılar.

Hazreti Osman dâimâ adâletli davrandı. Müslümanların rahatı için büyük titizlik gösterdi. Fitne hareketine birtakım ithamlarla başlayan âsilerin her türlü bozuk iddialarına, iknâ edici cevaplar verip, delillerini gösterdi. Fakat âsilerin maksadı karışıklık çıkarma ve fitne yaymak olduğundan hicretin 35. yılında Hazreti Osman'ı şehit ettiler. Onun şehit olmasından sonra Hazreti Ali halîfe seçildi.

Hadîs-i şerîflerde Hazreti Osman hakkında buyruldu ki: **"Her peygamberin Cennette bir arkadaşı vardır. Benim arkadaşım da Osman'dır."**

Resulullah, kızı Rukayye'yi Hazreti Osman'a verdikten bir zaman sonra, kızına; **"Osman bin Affân'ı nasıl buldun?"** dedi. **"Hayırlı, iyi gördüm."** dedi. **"Ey cânım kızım! Os-**

mân'a çok saygı göster. Çünkü, Eshâbım arasında, ahlâkı bana en çok benzeyen odur!" buyurdu.

Hazreti Osman, hilm ve hayâsıyla meşhurdur. Mârifet ilminde gâyet mâhirdi. Peygamber efendimiz bir defâsında onun için; **"Osman'dan gökteki melekler hayâ ederler."** buyurdu.

Yine buyurdu: **"Bütün melekler benimle iftihar ederler. Ben de Osman bin Affân ile öğünürüm."** Resûlullah Hazreti Osman'a buğz eden bir kimsenin cenâze namazını kılmamıştır.

Resûlullah Efendimiz bir hadîs-i şerîfte; **"Ben Allahü teâlânın huzûrunda, Hazreti Osman'ın düşmanlarının hasmıyım, onlara karşıyım."** buyurdu.

Yine buyurdu ki: **"Biz Osman bin Affân'ı, Allahü teâlânın halili ve kerim olan babamız İbrâhim aleyhisselâma benzetiyoruz."**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Abdullah bin Abbâs, Resûlullah'ın; **"Yâ Rabbi, Osman'ı kıyâmet gününün sıkıntılarından kurtar, ona rahatlık ver. O bizim birçok sıkıntımızı gidermiştir."** buyurduğunu bildirmiştir. Bir hadîs-i şerifte de; **"Osman'ın şefâati sâyesinde, Cehennemi hak etmiş yetmiş bin kişi, hesapsız Cennete girecektir."** buyrulmuştur.

Hazreti Osman cömert, hayâ sâhibiydi. Gecenin bir kısmında uyur, sonra ibâdete kalkardı. Gündüzleri de oruçlu geçirirdi. Muhtaç olanlara bol bol yemek yedirir, kendisi de evde sirke ile zeytinyağı yerdî. Halife iken, deveye binince kölesini de arkaya alır, böyle yaptığı için çekinmez sıkılmazdı. Kabristana uğradığı zaman oturur, ağlardı. Öyle ki sakalı ıslanırdı.

Hazreti Osman Peygamberimizden 146 hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir. Rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerden bâzıları şunlardır:

Kıyâmet günü üç sınıf insan şefâat eder: Bunlar, Peygamberler, âlimler ve şehitlerdir.

En hayırlınız Kur'ân'ı öğrenen ve öğretendir.

Bir kul her gün sabah ve akşam şu duâyı üç defâ okursa, o kimse zararlarından korunur: "Bismillahillezi lâ yedurru maasmihi şey'ün fil ardı ve lâ fissemâi ve huvessemîul alim"

Buyurdu ki: **"Dünyâ için üzülmek kalbe zulmet, âhiret için üzülmek ise kalbe nûrdur."**

"Ârifin alâmetlerinden- dir. Kalbi havf ve recâ, dili hamd ve senâ, gözü yaşlı ve hayâlî, isteği günahları ve dünyâyı terk ve rıza üzerine olmaktadır. İnsanların en iyisi Rabbine kavuşmadan önce, Rabbini kendinden râzı eden, içine girmeden önce kendi kabrini en güzel yapandır."

"İnsanların en iyisi, dünyâ onu terk etmeden, dünyayı terk edendir. Rab-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

bine kavuşmadan önce, Rabbini kendinden râzî edendir.”

“İbâdetin tadını dört şeyde buldum: Allah’ın farz kıldıklarını yapmada, yasaklarından sakınmada, Allah’tan sevap bekleyerek emr-i ma’rûf yapmada ve Allah’ın gadabından kaçınarak nehy-i münker etmede.”

“Dört şey vardır ki, dışı fazilet, içi farzdır: Sâlihlerle düşüp kalkmak fazilet, onlara uymak farz; Kur’ân okumak fazilet, onunla amel farz; kabir ziyâreti fazilet, kabir için hazırlanmak farz, hasta ziyâreti fazilet, vasiyyetini almak farzdır.”

“Ölümü bilip gülene, dünyânın fâni olduğunu bilip ona rağbet edene, işlerin takdirle olduğunu bilip, istediği olmayınca üzülene, hesâba inanıp mal toplayana, Cehenneme inanıp günah işleyene, Allahü teâlâya inanıp dünyâ ile rahatlayana, şeytanı düşman bilip,

ona itâat edene çok şaşarım! Eğer gönüller mânevî pisliklerden temiz olsaydı, Kur’ân-ı kerîmin zevkine doyulmazdı.”

“Beş vakit namazı vakitinde devam üzere kılana dokuz şey ikram edilir: Allah onu sever, bedeni sağlam olur, melekler onu korur, evine bereket iner, yüzünde sâlihler simâsı olur, Allahü teâlâ kalbini yumuşatır, sıratı şimşek gibi geçer, Allahü teâlâ; “Onlar için korku ve üzüntü yoktur.” zümresine onu ilhak eyler, Allahü teâlâ onu Cehennemden korur.

On şey çok zâyî olmuştur: Sual sorulmayan âlim, amel edilmeyen ilim, kabul edilmeyen doğru görüş, kullanılmayan silah, içinde namaz kılınmayan mescit, okunmayan mushaf, infâk edilmeyen mal, binilmeyen vâsıta, dünyâyı isteyen içindeki zühd ilmi, içinde âhiret yolculuğu için azık edinilmeyen uzun ömür.

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

DÖRDÜNCÜ BÂB

Üçüncü halife emîr-ül mü'minîn Osmân-ı Zinnûreyn Menkıbeleri hakkındadır:

Hayâ sâhibi olan Hazreti Osmân, ikrâm ve iyilik menba'ı, Kur'ân-ı kerîmin toplayıcısıdır. Neseb-i şerîfleri, Osmân bin Affân bin Ebîl'as bin Ümeyye bin Abdil'sems bin Abd-i Menâfdır. Neseb-i şerîfleri Resûlullah Efendimizin neseb-i şerîfleri ile dördüncü atada birleşir ki, Abd-i menâfdır. Neseb ci-hetinden Hazreti Osmân, Hazreti Ebû Bekr ile Hazreti Ömer'den önce Resûlullah ile birleşir "radıyallahü anhüm". Künye-i şerîfleri, İslamdan önce Ebû Abdullah'dır. Lakab-ı şerîf-

leri, Zinnûreyn'dir. İki nûr sâhibi demektir. Resûl-i ekrem Efendimizin iki muhterem kerîmelerini [kızlarını] aldığı için iki nûr sâhibi denilmiştir. Birinin İsm-i şerîfi Rukayye, birinin Ümm-ü Gülsüm'dür. Önce Hazreti Rukayye'yi tezvîc ettiler. O vefât ettikten sonra, Hazreti Ümm-ü Gülsüm'ü tezvîc ettiler. O da vefât ettikte, Hazreti Resûlullah buyurdular ki; **"Yâ Osmân! Eğer yanımda üçüncü kızım olsaydı, onu da sana verirdim."** Nûr sâhibi, ilim ve hilmin birleştiği zâtdır.

Menkıbe: Hazreti Osmân kendisi anlatır. İslâm'a gelmezden önce bir gün, Kureyş'in ileri gelen-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Hazret-i Osman'ın Topkapı Sarayı'nda muhafaza edilen kılıcı

286 dört büyük halife

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

leri ile oturmuştum. Bir kimse haber verdi ki, Resulullah Efendimiz kerîmesi Rukayye'yi Utbe'ye vermiş. Bu haberden bana hayli üzüntü geldi. Ben niçin istemedim, diye perîşân hâlde, sıkıntı ve endîşe ile eve geldim. Gördüm ki, annem, teyzem ve akrabâdan nice hâtunlar bir kimseyi methederler. Dedim ki, yâ teyzeciğim, bu methettiğiniz kimdir? Dediler ki, O güzel yüzlü, konuşması tatlı bir kimsedir. Rahmân onu bize hak dîni bildirmek ve ona çağır-mak için göndermiştir. Gökten inen Furkân ile gelmiştir. Ona tâbi' ol, putlara tapma! Bu garîb kelimeleri dinleyip, merâk edip, dedim ki, bu kimdir, bana beyan eyle! Dedi ki, Muhammed bin Abdullah'dır. Allahü teâlâ tarafından Resûl olarak gelmiştir. Allahü teâlânın emirlerini bize bildirir. Bizi hak dîne çağırır. Yüzü ışık verir. Dinine giren kurtu-

lur. İsteddiği şeyler kolaydır. Ona yakın olan iyilik bulur. Bu medh sözleri kalbime çok te'sîr etti. Tenhâ bir yerde Hazreti Ebu Bekr'i buldum. Hâlime bakıp, nedir fikrin, dedi. Zîrâ, firâset ehli bir büyük zât idi. Vâki olan kıssayı beyan ettiğimde, dedi ki, yazık sana yâ Osmân! Hak din güneş gibi açıktâ iken, sen kavminin kuruyacak elleri ile yaptıkları taştan putlara ma'bûd demelerinden utanmaz mısın! Gözü görmeyip, kulağı işitmeyip, zarar ve kâra kâdir olmayan ilâh olur mu? Dedim ki, olmaz. Dedi, teyzen sana doğru söz söylemiş. İşte Resulullah Efendimiz. Gel, seninle huzur-ı şerîfine varalım. Îmân getir, dedikte; o sırada Habîbullah Efendimiz ve yanında Hazreti Ali oraya çıka geldiler. Hemen Hazreti Ebû Bekr ayağa kalkıp, onlara karşı vardı. Mübârek kulaklarına bir söz söyledi. Sultân-ı enbi-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

yâ Efendimiz yanıma gelip, buyurdu ki, **“Yâ Osmân! Seni Allaha ve Cennet’e çağırıyorum. Ben, Allahü teâlânın sana ve bütün insanlara gönderdiği Peygamberinizim!”** Mubârek sözlerini işittim. Kalbim îmân nûru ile doldu. İhtiyârsız olup [düşünmeden], **“Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammed’ en abdühü ve Resûlüh”** dedim. Aradan çok zaman geçmedi, Rukayye’yi bana nikâh edip, verdi.

Ba’zı rivâyette gelmiştir ki, Hazreti Osmân buyurdular ki: Bir teyzem vardı. İyiyi kötüden ayırabilen, kehânet ilmini bilen, başka ilimlerden de haberi olan birisi idi. Bir gün o teyzemi görmeye gittim. Meğer bir kasîde söylemiş. O kasîde içinde Resûlullah Efendimizi medh ve senâ eylemiş. Hem Peygamberliğini açıklamış. Hem ben onun kerîmesini [kızını] alıp, dâmâdı oldu-

ğumu ve hem vezîri olduğumu açıklamış. O kasîdeyi bana verdi ve bana dedi ki, durmayıp var Muhammed Efendimizin huzuruna. Da’vetini kabûl edip, emrine mutî’ olup, dinine gir. O doğru sözlüdür. Getirdiği din Haktır. Günden güne işi yüce olur [şânı yüksek olur]. Bu sözü benden işit. Senin merteben de çok yüksek olacaktır. Bu söz gönlüme [kalbime] kâr edip [te’sîr edip], oradan dönüp, yola revân oldum. Giderken, Resûlullah Efendimize uğradım ki, Sıddîk-ı ekber ile gelirler. Meğer murâd-ı şerîfleri yanıma gelmek imiş. Server-i Enbiyâyâ selâm verdim. Selâmdan sonra buyurdular ki, **yâ Osmân, işittim ki, teyzenin sana ettiği nasihatları ve cümle sözleri yakîn üzere ve doğrudur. Sakın, muhâlefet etme. Allahü teâlâyâ ve bana muhâlefet etmiş olmayasın. O sana dediği sözler, hep olsa gerektir.**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Hemen gel, İslam dinini kabûl eyle. Hazreti Ebû Bekr de dedi ki, yâ Osmân, sana bir suâlîm var. Cevap ver. Bu dîni, Resûlullah Efendimiz getirdi. O dîne bizi da'vet etti. Ben onu kabûl ettim. Bu dinde şek [şüphe] var mı, fikreyle [düşün]. Yalanlamak mümkün müdür. Şu tuta-geldiğiniz, ata ve dede dininiz ki, bir parça taştan kendilerinin yonttuğu, ne görür ve ne işitir, ilâh olmaya lâayık mıdır? Ben dedim, doğru söylersin, yâ Ebâ Bekr! Hemen Resûl-i ekrem Efendimizin mübârek ellerini öpüp, bî'at edip, Müslüman oldum. Demişlerdir ki, Hazreti Osmân İslam'a geldikte, Müslümanların beşincisi oldu.

Menkıbe: Muhyissün-ne İmâm-ı Begavî **Meâlim üt-tenzîl** kitabında, sûre-i Bekara'nın sonunda meâl-i şerîfi **"Mallarını Allah yolunda infâk edenler, dağıtanlar.."** olan 262.ci âyet-i

kerîmesinin izahında tefsir alimlerinden şöyle nakl buyurmuşlar ki, bu âyet-i kerîme, Hazreti Osmân bin Affân ve Hazreti Abdürrahmân bin Avf haklarında nâzil olmuştur. Abdürrahmân bin Avf, Resûlullah'ın huzuruna dört bin dirhem getirdi, koydu. Dedi ki, yanımda sekizbin dirhem var idi. Dörtbin dirhemi kendime ve âileme alıkoydum. Dörtbin dirhemi Rabbime ödönc verdim. Resûl-i ekrem ona buyurdu ki, **"Evinde bıraktığına ve borç verdiği-ne, Allahü teâlâ bereket versin!"** Ammâ Osmân Müslümanları Tebûk gazâsında techîz etti. Ticâret develerini, hevedleri ve çulları ile berâber verdi. O iki serverin hakkında bu âyet-i kerîme nâzil oldu. Abdürrahmân bin Sümre dedi ki, Ceyş-i Usretde Hazreti Osmân, bin dinâr ile geldi. Ceyş-i Usretten murâd, Tebûk gazâsidir. Hazreti Resûlullah'ın ku-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

çağına altınları döktü. Ben gördüm. Resûlullah mu-bârek elini altınlar arasına dâhil kılıp, karıştırdı. Bu-yurdu ki, **“Osmân’a bun-dan sonra yaptıkları zarar vermez.”** Allahü teâlâ haz-retleri meâl-i şerîfi, **“Allah yolunda mallarını sarf eden kimseler, dağıttıkları şeyler ile karşındakileri ezâda ve minnetde bırak-mazlar. Onların ecrini on-ların Rabbi verir. Onlar için korku ve üzüntü yok-tur.”** olan âyet-i kerîmeyi gönderdi.

Minnet, ihsânda ve ik-râmda bulunduğu kimse-nin, ben sana şunları ver-dim, bu kadar şey verdim, diye verdiği ni’meti onun başına kakmak, onu üz-mekdir. Ezâ, ni’met verdi-ği, ihsânda bulunduğu kimseyi mahcûb etmek, utandırmaktır. Veyâ ikrâm-da bulunduğu kimseyi, hiç bilmesi îcâb etmeyen biri-si yanında ikrâm ettiğini söyleyerek utandırmaktır. Süfyân demiştir ki, minnet ve ezâ demek, sana ver-dim, sen şükür etmedin,

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

demektir. Abdürrahmân bin Zeyd bin Eslem dedi ki, benim babam der ki, bir şahıs bir şeyi, bir kimseye bağışlasın. Sonra baksın ki, senin selâmın onun üzerine ağır gelir. Selâmını o kimseden önce verme. Allahü teâlâ kullarına ihsân ve iyilik ettikten sonra, başa kakmayı harâm kılmıştır. Kullarına her çeşid ni'meti verip, onların başına kakmamayı kendi zât-i pâkine mahsus sıfat kılmıştır. Zîrâ kuldan minnet, kulun iyilik etmesi, sonra başa kakması ve üzmesidir. Hak teâlâ hazretlerinin minneti, kullarına ni'met vererek, kullarını memnûn etmesi, hattâ ihsânını arttırması, bunları hâtırlatmasıdır.

İmâm-ı Begavî **Mesâbîh-i şerîf**'de hasen hadîslerin birinde, Abdürrahmân bin Habbâb'dan rivâyet etti ki, hadîs-i şerîfin mazmûn-ı şerîfi böyle beyan olunmuş ki, Abdürrahmân dedi, ben hâzır ol-

dum. Resûlullah Efendimiz nasihat edip, Eshâb-ı kirâmı Tebük gazvesine teşvîk ederlerdi. Hazreti Osmân kalkıp, dedi ki, yâ Resûlallah! Yüz deve, çulları ile [palanları ile] ve hevedler ile, fisebîlillah benim üzerime olsun! Sonra Fahr-i âlem yine tergîb ettiler [teşvîk ettiler]. Yine Hazreti Osmân kalkıp dedi ki, yâ Resûlallah! Üçyüz deve, çulları ile ve hevedleri ile, fisebîlillah benim üzerime olsun! Ben gördüm, Resûlullah minberden iner. Sonra buyurur: **"Osmân bundan sonra, nâfilelerden bir amel etmez ise de, bir be'is yoktur. Zîrâ o yaptığı hasene ona bütün nâfileler yerine kifâyet eder."**

Menkıbe: İmâm-ı Begavî **Mesâbîh-i şerîf**'de, Menkıbe-i Osmân bâbında sahîh hadîs olarak, Hazreti Âişe-i Sıddîka'dan nakletmişlerdir. Hazreti Âişe buyurdular ki, Resûlullah, mübârek baldırları

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

292 dört büyük halife

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

[topuk ile dizi arası] açık olduğu hâlde evimde yatıyordu. Hazreti Ebû Bekr kapıya gelip, izin istediler. Hazreti Habîbullah izin verdiler. Kendileri o hâllerini değiştirmediler. Sohbeta başladıktan sonra, Hazreti Ömer gelip, izin istediler. Hazreti Fahr-i âlem ona da izin verdiler, mubârek baldırları açık olduğu hâlde, sohbeta devam ettiler. Sonra Hazreti Osmân gelip, izin istediler. Hemen Resûlullah Efendimiz oturup, örtüsünü üzerine aldı. İzin verdi. Sonra cümlesi kalkıp, gittikten sonra, Hazreti Âişe dedi ki, yâ Resûlallah! Pederim [babam] Ebû Bekr geldi. Hiç hareket etmediniz. Ömer geldi. Ona da aynı şekilde oldunuz. Sonra Osmân geldi. Kalkıp, esvâbınızı [elbisenizi] örttünüz. Server-i âlem Efendimiz buyurdular: **“Meleklerin hayâ ettiği kimseden ben hayâ etmez miyim.”** Bir rivâyette buyurdular ki,

“Muhakkak ki, Osmân çok hayâlî bir kimsedir. Ben ondan hayâ ettim. Eğer ona o hâl üzere iken izin versem, içeri girip, hâcetini [arzûsunu, isteğini] bana söyleyemezdi.”

Menkıbe: Yine **Mesâ-bih**'de, Talha bin Abdullah'dan rivâyet olunmuştur. Resûlullah buyurdular ki: **“Her nebî için bir refik vardır. Benim refikim Cennet'te Osman'dır.”** Yine aynı bâbda hasen hadîs olarak, Enes'den rivâyet olunmuştur. Hazreti Enes dedi ki, Resûlullah Efendimiz bize bî'at-ı rıdvân ile emrettikleri vakitte, Hazreti Osman'ı Mekke-i mükeremede, Kureyş'e resûl (haberci) göndermiş idi. İnsanlar ile bî'at ettikte, **“Muhakkak ki Osmân, Allahü teâlânın ve Resûlünün hâcetini [işini] görmektedir!”** buyurup, mubârek ellerinin birini kendisi için, birini Osmân için kıldı. Kendileri için kıldığı eli, Hazreti Osmân için kıldığı el üzerine koyup,

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Hazreti Osmân yerine bî'at ettiler. Nakleden der ki, Resûlullah Efendimizin kendi mubârek elleri Hazreti Osmân bin Affân için, sâir insanların kendi ellerinden hayırlı oldu.

Menkıbe: Yine **Mesâbih**'de, hasen hadîslerde Mürre bin Ka'b'den nakl olunmuştur. Ben Resûlullah Efendimizden işittim. Meydana gelecek fitneleri zikretti. O sırada kendini örtmüş biri geçiyordu. Resûlullah buyurdular ki: **"O fitne günü bu kişi hidâyet üzerinde sâbittir."** Ben kalktım, o şahıstan tarafa baktım. O şahıs Osmân bin Affân idi. Nakleden der ki, o şahsın yüzünü Habîbullah Efendimize göstererek, dedim ki, bu mudur yâ Resûlallah! **Evet**, buyurdu.

Yine o Menkıbe bâbında, hasen hadîs olarak **Mesâbih** sâhibi beyan etmiştir. Âişe-i Sıddîka'dan rivâyet olunmuştur. Resûlullah Efendimiz buyurdu-

lar: **"Yâ Osmân! Allahü te-âla seni yakında halife yapacaktır. Seni halifelikten indirmek isteyen insanlar için, kendini halifelikten azl etme!"** Bu hadîs-i şeriften dolayı Hazreti Osmân; muhâsara olunduğu günü Hilâfetten çekilmedi. Yine o bâbda, İbni Ömer'den rivâyet olunmuştur: Resûlullah fitneyi zikr etti. Buyurdu ki, **"O fitnede Osmân mazlûm olarak katlolunur."**

Menkıbe: Hazreti Osmân bin Affân îmâna geldikten sonra, amcası, Hazreti Osmân'a düşmanlık ve husûmet edip, eli ile ve dili ile çok eziyet yaptı. Sen Muhammed'in dininden dön diye o kadar eziyet yaptı ki, anlatmak ve söylemek mümkün değildir. Günlerden bir gün Hazreti Osman'ın yanına varıp, dedi ki, insâfa geldin mi. Hemen yâ dininden dön, atan ve dedenin dinine gir. Veyâ sana eziyetten geri durmam. Haz-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

reti Osmân buyurdu ki; yâ amca! Bu kadar cefânın, yüz mislini de yapsan bana, Hazreti Muhammed'in doğru dininden, dönmek ihtimâlim yoktur. Boş yere zahmet çekersen, dedi. Sonra, amcası Hazreti Osmân'a eziyet etmekten vazgeçti. O sadâkat sâhibi, cefâdan kurtuldu. Doğru Fahr-i âlem Efendimizin seadethânelerine vardı. Diğer Eshâb ile Habeşistâna hicret ettiler. Cümle malı ile ve azîz cânı ile Fahr-i âlem Efendimizin uğruna [yoluna] fedâ olmuştur. Hiçbir zaman da, yüz çevirmemiştir. Din yolunda büyük hizmetler etmiştir .

Menkıbe: Hazreti Osman'ın malı gâyet çoktu. Hattâ, seadethânelerinde bir çok câriyesi var idi ki, hizmet ederlerdi. Birgün Osmân insanlık îcâbı câriyelerden birine ulaştı. Meğer Habîb-i ekrem Efendimizin kerîmeleri Rukayye bu durumu anlamıştı. Ka-

dınlık gayreti zuhûra gelip, gönülleri huzursuz olmuş. Lâkin Hazreti Osman'ın yüzüne vurmayıp, hemen zerâfet ile izin isteyip, babamın seadethânelerine gideceğim, dedi. Hazreti Osmân izin verdi. Ammâ içine te'sîr edip, kalbine ateş düştü. Kendi kendine dedi ki, Habîbullah Efendimize varıp, benden şikâyet ederse, benim hâlim nice olur. Ne dünyada ve ne âhirette yerim kalır, deyip, derhâl abdest alıp, mubârek yüzünü ve sakalını kara toprağa sürüp, feryâd ve figân ile Hak teâlânın dergâh-ı âlisine tedarrû ve niyâz etti. Hazreti Rukayye de Sultân-ı kâinâtın seadethânelerine vardıkta, Server-i Enbiyâ, Rukayye validemizin yüzünde sıkıntı eseri görüp, sual buyurdular ki, **ey benim ciğerparem. Nedir hâlin, niçin sıkıntıda-sın.** Hazreti Rukayye elinde olmayarak ağlayıp, dedi ki, benim devletli babam, sultân-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

nım. Senin şân-ı şerefine lââyık olan bu mudur ki, Hazreti Osmân benim üzerine câriyeye baksın. Hazreti Habîbullah; **“Ey benim kızım! Eğer Allahü tebâreke ve teâlânın rızâsını ve benim rızâmı istersen, bir ân durma, var evine ki, Osmân’ın ayaklarına yüzünü sürüp, özür dile. Yoksa ne Hakkın huzurunda, ne de benim huzurumda yerin kalır.”** deyip ve bir ân durdurmayıp, Hazreti Osman’ın huzuruna gönderdi. Rukayye da emr-i şerîfine imtisâl edip [uyup], acele ile geri evine geldi. Kapıya el vurdu. Baktı ki, kapı kapanmış. Kapıya vurdu. Hazreti Osmân içeriden seslendi ki, kimdir. Hazreti Rukayye dedi ki, bu zayıf hanımındır. Hazreti Osmân acele ile kapıyı açtı. Özür dilemek istedi. Hazreti Rukayye râzı olmayıp, mubârek ayaklarına kapanmak istedi. Hazreti Osmân mâni’ olmak istedi. Hazreti Ru-

kayye râzı olmadı. Elbette babam hazretlerinin emrini yerine getirmeyince içeri girmem, deyip, mubârek yüzünü Hazreti Osman’ın ayaklarına sürüp ve özür diledi. Ondan sonra Hazreti Osmân secde-i şükür edip, dedi ki, Ey Resûlullah’ın kerimesi! Mâdem ki baban sana böyle vasiyet etti. Ben de Allahü teâlânın aşkına ve babanın hürmetine haremimde olan câriyenin tamamını âzâd ettim. Hür olsunlar, dedi.

Menkıbe: Hazreti Osmân harem-i şerîfinde [evinde] Habîbullah Efendimizin kerîmeleri Rukayye ile oturmuştu. Câriyelerden birisi, yiyecek getirdi. Hazreti Osmân ta’âm getiren câriyenin yüzüne baktı. Hazreti Rukayye farkına vardı. Hanımlık [kadınlık] gayreti galebe edip, huzursuz oldu. Hazreti Osmân Rukayye hazretlerinin huzursuzluğunu görünce, yâ Rukayye, ben

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

o câriyenin yüzüne tama' ile bakmadım, dedi ve yemin etti. Bakmamız istiyerek olmadı. Yoksa Allahü teâlâ bilir ki, kasd ile değildir. Hazreti Rukayye inandı, tesellî buldu, rahatladı. Zîrâ muhakkak ki, Hazreti Osmân câriyenin yüzüne tama' ile bakmamış idi. Hazreti Osmân Rukayye ile barıştıktan sonra, hâtır-ı şerîfine geldi ki, Fahr-i âlem Efendimizin kerîmesinin her ne kadar onu incitmeye kastım yok ise de kalbi incindi. Bunun için keffâret vermem gerek. Fahr-i âlem seyyid-i veledi âdem Efendimizin kerîmeleri olduğu için, bu kadarcık nesneden dolayı yüz köle âzâd etti. Bu mertebe Resûlullah Efendimizi severdi. O hazretin hâtır-ı şerîfini gözetip, ri'âyet ederdi .

Menkıbe: Bir gün Resûl-i ekrem Efendimizin yanında bir melek durdu. Hazreti Osmân geçti. Resûlullaha dedi ki, bu ge-

çen kimdir. Dediler, Hazreti Osman'dır. Hemen ki, Osmân adını işitti. Ayak üzerine durdu ve dedi ki, yâ Resûlallah! Bu serverden cümle melekler hayâ eder. Ve muhabbet edip, ri'âyet ederler ve bunun mertebesi Hak teâlâ hazretlerinin dergâh-ı âlisinde yücedir. Bunun gibi şânı yüksek sultânı kavmi ne behâne ile cesâret edip, katlederler, dedi.

Menkıbe: Fahr-i âlem Efendimiz, **"Yâ Osmân! Hak teâlâ senin önce ve âhır günâhını af etsin!"** diye dua etti. Hak teâlâ Habîbullah hazretlerinin duasını kabûl edip, Hazreti Osman'ı affetti. Nice âyet-i kerîme hakkında nâzil olmuştur. Hazreti Habîbullah **"Cennet ehli, Cennet'te bir burak gördüler. Bu burak nedir, diye sordular. Hak teâlâ azamet ve kibriyâsı ile buyurdu ki, bu bir nûrdur. Burak değildir. Hazreti Osmân bir hücreden [odadan] bir**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

hücre sine giderdi. Gördüğünüz o nûr, na'lıının nûrudur" buyurdu. Yerde yürürken Cennet'te nûr verirdi. Meşhurdur ki, Hazreti Osmân, her gecede iki rekât namazda Kur'ân-ı azîmüşşânı hatmederdi.

Menkıbe: Bir gün Server-i âlem Efendimiz Eshâb-ı güzîn ile otururken, Cebrâîl aleyhisselâm geldi. Dedi ki, yâ Resulallah! Hazreti Yûsûf-i Sıddîk aleyhisselâmın mubârek sakalına bakmak ister isen, Hazreti Osman'ın mubârek sakalına bak. Hazreti İbrâhîm Halîlullah aleyhisselâmın mubârek sakalına bakmak istersen, Hazreti Osman'ın mubârek sakalına bak. Her kimin bir Peygambere benzerliği varsa, o kimse muhakkak ehl-i Cennettir.

Menkıbe: Bir gün Osmân bin Affân, Resûlullah Efendimize gelip, dedi ki, yâ Resûlallah! Kemâl-i lûtfundan bu âciz bendenizi

topraktan kaldırıp, evimizi şereflendiriniz, teşrîf buyurunuz. Sultân-ı kâinât ve mefhar-i mevcûdât buyurdular ki, **yalnız beni mi da'vet ediyorsun, yoksa Eshâb-ı kirâmı da mı?** Hazreti Osmân dedi ki, Eshâb-ı kirâm da gelsinler. Server-i Enbiyâ, Bilâl-i Habeşî'yi çağırıp, buyurdu ki: **Yâ Bilâl! Bütün Sahâbeye haber ver. Osman'ın da'vetine gelsinler.** Kendileri kalkıp, Hazreti Ali ile Hazreti Osman'ın seadet-hânelerine doğru gitmeye başladılar. Yolda giderken, Hazreti Osmân, Resûl-i ekrem'in ardınca gidip, adımlarını sayardı. Resûlullah Efendimiz buyurdu: **Yâ Osmân! Niçin sayıyorsunuz.** Hazreti Osmân dedi ki: Yâ Resûlallah, her mubârek adımınız için, bir kölele âzâd olsun. Da'vetten sonra bütün köleleri âzâd oldu. Kölelerin âhidnâmelerini verdi.

Menkıbe: Resûlullah Efendimiz buyurdu ki,

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

“Peygamberler (aleyhimüsselâm) **hayâtlarında iken birer kimse ile öğünmüşler idi. Ben de Osmân bin Affân ile öğünürüm”.** Bir yerde de buyurdu ki, **“Bütün melekler benimle iftihâr ederler. Ben Osmân ile iftihâr ederim.”** Bir yerde de buyurdu ki, **“Mahşer gününde bütün Peygamberler** (aleyhimüsselâm) **eshâblarından birisini refik edip, onunla gezerler. Bir ân yanlarından ayrılmazlar. Ben de Osman’ı refik edinirim. Bir ân onsuz olmam. Cennet’te benim refikim Osmân olacaktır.”**

Menkıbe: Âişe-i Sıddîka nakletmiştir. Bir gün Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **“Yâ Âişe! Dilerim ki, eshâbımdan ba’zısı buraya [yanıma] gelsinler. Onlara ba’zı söyleyeceklerim vardır. Söyleyeyim.”** Dedim yâ Resûlallah! Ebû Bekr’i çağırayım mı? Birşey söylemedi. Bildim ki, onu dilemez. Dedim,

Ömer’i çağırayım mı? Onun için de birşey demedi. Bildim ki, onu dahî dilemez. Dedim, amcan oğlu Ali’yi çağırayım mı? Ona da birşey söylemedi. Dedim, Osman’ı çağırayım mı? Buyurdular; **“Çağır gelsin!”** Çağırdım, geldi. Resûlullah’ın huzur-ı şerîfinde durdu. Resûlullah hazretleri ona ba’zı şeyler söyledi. Onun rengi değişti. Ba’zı şeyler de söyledi. Rengi eski hâlini aldı. Hazreti Osman’ın evini muhâsara ettikleri günde, ona dediler, niçin karşılık vermezsin. Dedi ki, Hazreti Resûlullah benim ile sözleşmiştir. Bana çok söz söylemiştir. Ben bu belâya sabrederim. Hazreti Âişe demiştir ki, benim zannım öyledir ki, Hazreti Habîb-i ekrem o vakit ona bu kısısayı haber vermiştir.

Menkıbe: Câbir-i En-sârî’den rivâyet olundu. Bir gün bir cenâze götürdüler. Resûlullah Efendimiz çekinip, namazını

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

kılmadı. Sual ettiler ki, yâ Resûlallah! Şimdiye kadar, hiçbir cenâzeden çekinmeyip, gördüğünüz gibi namazını kılardınız. Hikmeti ne oldu ki, bu cenazenin namazını kılmadınız. Cevâbında buyurdular ki, **"Bu şahıs, benim yârim Osmân'a buğz ederdi. Osmân'a buğzeden kimseye Allahü teâlâ buğz eder. Bir kimseye ki, Allahü teâlâ buğz eder. Benim onun namazını kılmam uygun mudur?"**

Menkıbe: Abdullah ibni Abbâs rivâyet etmiştir. Fahr-i âlem Efendimiz buyurmuşlardır: **"Osman'ın şefâ'ati ile, hepsi nâra müstehâk olan kimselerden elbette yetmişbin kişi Cennet'e girse gerektir."** Abdullah ibni Ömer'den rivâyet olunur ki, Resûl-i ekrem Efendimiz buyurmuşlar ki, "Mi'râc gecesi dördüncü göke ayak bastıkta, önüme bir elma düştü.

Alıp, ikiye böldüm. İçinden bir hûrî çıktı. Kahkaha ile gülerdi. Sual ettim ki, sen kimin için yaratıldın. Dedi ki, "Zulüm ile şehîd edilen Osmân bin Affân için yaratıldım" dedi."

Menkıbe: Abdullah ibni Mes'ûd rivâyet etmiştir. Bir gazâda Resûlullah ile hâzır idim. Zahîre bitti. Askerde hayli üzüntü ve sıkıntı hâsıl oldu. Server-i âlem Efendimiz bu duruma vâkıf olup, buyurdular ki, **"Vallahi güneş batmadan Allahü teâlâ hazretleri size rızık gönderir."** Bu ma'nâyı Hazreti Osmân hemen anlayıp, Allahü teâlâ hazretlerinin Resûlü mutlaka doğru söyler diye düşünüp, bir yerde on dört yük zahîre buldu. Yüksek fiyat ile alıp, güneş batmadan dokuz yükünü Resûlullah Efendimize getirdi. **"Bu nedir, yâ Osmân"** diye buyurdukta, dedi ki, Osman'ın Allah ve Resûlüne hediyesidir. Seyyid-i

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

kâinât Efendimizin mu'cizâtı te'hîrsiz meydana gelince, mü'minler sevinip, münâfıklar mahzûn ve giryân oldular. Resûlullah Efendimiz mubârek ellerini dergâha kaldırıp, **"Yâ Rabbî, Osmân'a çok ecir ver, iyiliklerine bol karşılık ver"** diye hayır dua buyurdular.

Menkıbe: Ebûl Mû'în Nesefînin **"Temhîd"** kitabında diyorki: Hazreti Ömer âhirete sefer ettikleri vakitte, hilâfeti altı serverin arasında müşâvere ettiler. O altı kişiden Sa'd

hazretleri orada yoktu. Talha ve Zübeyr i'tizâr ettiler. Bizim hilâfet ile işimiz yoktur. İstemeyiz dediler. Üç kişi kaldı. Osmân ve Ali ve Abdürrahmân. Abdürrahmân bin Avf dedi ki: "Ben işi ikinize bıraktım." Onlar dediler, öyle olsun. Üç gün mühlet istediler. Abdürrahmân hazretleri o üç günde, halk arasında gizli-âşikâr kimin halife olması gerektiğini araştırdı. Cümle halkın Hazreti Osmân tarafına meyilli olduklarını öğrendi, tesbît etti. "Ben Osmân bin Affân'ı seçtim" buyurdu. Hazreti Ali

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

ve diğer Sahâbe-i güzîn Hazreti Osmân ile bî'at edip, fitne ve kavgayı ref' ettiler.

Menkıbe: Kur'ân-ı kerîmin çoğaltılmasının Hazreti Osmân tarafından yapıldığı halk arasında meşhur olduğu ma'lûmdur. Hazreti Azîzin **Güzîde** adlı risâlelerinde yazılı açıklamasından anlaşılan odur ki, Kur'ân-ı kerîmi, Ebû Bekr-i Sıddîk, Hazreti Ömer ve diğer Sahâbe-i güzînin ittifâkları ile toplamıştır. Hazreti Osman'ın hilâfetleri zamanında, Irâk ve Şâm fetholdüğü zaman, halk arasında hiçbir kâmil ve tamam mushaf yok idi. Kur'ân-ı azîmüşşânın kırâ'etinde ihtilâflar vâki' oldu. Halkın birbirini tekfir edip, inkâr etmeye başlamalarından endîşe edildi. Huzeyfe bin el-Yemânî Irâk ve Şâm tarafına gazâyâ gitti. Halkın bu ihtilâflarını görüp, dedi ki: Yâ Emîr-el mü'mînîn! Kitâbullahta

Yahudiler ve Nasrânîler gibi, ihtilâf etmezden önce ümmet-i Muhammed'e meded eyle! Hazreti Osmân bunu işitince, bütün Eshâb-ı kirâmı toplayıp, Kur'ân-ı kerîmin kırâ'etinde ihtilâf olduğunu anlatıp, buyurdular ki: Hâtırıma böyle gelir ki, esâs mushaf, Ebû Bekr-i Sıddîk'ın topladığıdır. Ondan beş aded mushaf yazıp, herbirini bir vilâyete gönderelim. Halk ona tâbî olsunlar. Sahâbe-i kirâm, isâbetli olacağını söylediler. Hazreti Ali buyurdular ki: Eğer ben de halife olsa idim, böyle yapardım. Hazreti Osmân, ilk mushafı, Hazreti Hafsâ'dan getirtip, Sa'îd bin Âs'a yazması için emretti. Zeyd bin Sâbit'e emretti ki, kitâb hâline getirsinler. Bir rivâyette Abdullah bin Zübeyr ve Sa'îd bin Âs ve Abdürrahmân bin Hâris'e yazsınlar, diye emretti. Zeyd bin Sâbit kitâb hâline getirdi. Bunlara

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

buyurdular ki, eğer sizin bir müşkiliniz olursa, Kureyş lûgatine mürâca'at ediniz. Zîrâ Kur'ân-ı azîmüşşân Kureyş lûgati üzerine nâzil olmuştur. Bunlar sûre-i Bekara'da bir müşkilât ile karşılaş-tilar. Biri tâbut okudu. Birisi tâbuh okudu. Hazreti Osmân'a arz ettiler. Hazreti Osmân, tâbutdur buyurdular. Beş mushaf yazdılar. Bu mushafların adlarına mushaf-ı imâm koyup, herbirini bir şehire gönderdiler. İhtilâf olunduğu vakit bu mushaflara mürâca'at olunsun. Birisini Mekke-i Mükerrmeye, birisini Basra'ya, birisini Şâm-ı şerîfe, birisini Kufe'ye gönderip, birisini de Medîne-i Münevverede alıkoydular. Bir rivâyette de yedi mushaf idi. Birisini Yemen tarafına, birisini de Bahreyn'e gönderdiler. Hazreti Osman'ın rey'i ve tedbîri ve tasarrûfları bu şekildedir.

Menkıbe: Hazreti Osmân bin Affân, Kur'ân-ı azîmüşşânın yazılma işi ile uğraşırken, bir Cum'a günü, Cum'a namazını kıldıktan sonra, mubârek ellerini kaldırıp, dua ederken, bir kişi geldi. Acâib sözler söyleyip, dedi ki; Ey Vahy kâtibi! Sûre-i Tebbeti fazîleti bakımından sûre-i İhlâs'dan önce yazmak lâıyk değildir. Akla da hoş gelmez deyip, bu şekilde bunun hikmetini öğrenmek istedi. Hazreti Osmân, o kişinin tereddüdünü kaldırmak için, hemen kişinin gözlerini silip, "Bak, levh-i mahfûzu görürsün" dedi. O kişi de bakıp, o ân levh-i mahfûzu gördü. Kur'ân-ı azîmüşşân levh üzerinde, bu tertîb üzerinde yazılmıştır. Her bir harfi ve sûreler yerli yerindedir. Arab bu kerâmeti görünce, Hazreti Osman'ın hizmetinden ayrı kalmayıp, tâat ve ibâdeti ile meşgûl oldu.

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Menkıbe: Herkese adâletle davranmaya çok dikkat ederdi. Birgün bir kölesinin kulağını çekti. Kölenin kulağı acıyıp şöyle dedi: “Efendim, herkesin birbirinden hakkını alacağı kıyâmet gününü düşününüz.” Bu söz Hazreti Osman’a çok tesir etti. “Gel, sen de benim kulağımı çek, ödeşelim.” buyurdu.

Köle, Hazreti Osman’ın kulağını çekti. Hazreti Osman; “Biraz daha çek!” deyince Köle; “Siz kıyâmet gününü düşünerek korktunuz. Ben de o günkü hesaptan korkuyorum.” dedi. Bunun üzerine kölesini âzâd edip, serbest bıraktı.

Menkıbe: Hazreti Ömer vefât etti. Hazreti Osmân yerine halife oldu. Hazreti Ömer’in vefât haberi Rum diyârına erişti. Hazreti Osmân; Afrikiyye’de Bizanslılara karşı cihad eden Abdullah bin Ebî Serh’e ve Abdullah bin Zübeyr’i im-

dâda gönderdi. İki fırka birbiri ile karşılaştılar. Ceng günü de belli oldu. Abdullah bin Zübeyr, Abdullah bin Ebî Serh’e dedi ki, Rum ve frenk askeri çoktur. Müslümanların askeri azdır. Onlara hîle yaparak muzaffer olmalıdır. Henüz harp başlamamıştır. Sen asker ile durup, hâzır ol. Benim tarafımdan tekbîr seslerini işitince, hemen Rum ve frenk askerine varıp, vuruşmağa başla. Zîrâ haber almışım ki, Rum kumandanı askerden ayrı yerde olup, tavus kanadından yapılmış gölgeğinde birkaç şarkıcı ile oturur. Abdullah bin Ebî Serh hâzır vaziyette dururken, Abdullah bin Zübeyr otuz er alıp, resmî elçiler gibi gitti. Rum kumandanına yakın vardı. O otuz askere dedi ki, siz Rum ve frengin askeri ile benim aramda durun ki, benim hâlîme vâkıf olmayalar. Eğer benim

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

hâlîme kasdetmek isterler ise, onları bir müddet meşgûl ediniz. Bu arada ben de işimi yapayım. Hemen atını salıp, hücûm etti. Rum kumandanını ve yanındakileri kılınç ile helâk edip, tekbîr getirdi. O otuz er de yüksek ses ile tekbîr aldılar.

Abdullah bin Ebî Serh hâzır vaziyetde dururken, tekbîr sesini işittiği gibi, İslam askeri ile bir yerden tekbîr alıp, Rum ve frenk askerine hamle edip, birbirlerine vurdular. Onbin kâfiri kırıp, kılınçtan geçirdiler. Bu zafere Abdullah bin Zübeyr'in kahramanlığı sebep oldu. Meşhur Rum şehirlerinden birkaç şehir Müslümanların tasarrûfuna dâhil oldu. Abdullah bin Ebî Serh Medâyine vardı. O vilâyeti ele geçirip, harac aldı. Hicretin Yirmialtıncı senesinde Hazreti Osmân Harem-i şerîf etrâfında birçok evleri satın aldı. Bu şekilde Mescid-i Harâmı genişlet-

ti. Yirmisekizinci senesinde haber geldi ki, Horasan kavmi emre mutî' olmuyorlar. Sa'd bin Âs hazretlerini gönderdi. Onları, itâ'ate getirdi.

Otuzuncu senede, Resûlullah Efendimizin yüzüğü, Hazreti Osman'ın elinden Erîs kuyusuna düştü. Ne kadar istediler ise de bulamadılar. Bu sene Hazreti Mu'âviye İstanbul'a varıp, gazâ etti.

Abdullah bin Sebe' adlı Yahudi, Hazreti Ömer'in zamanında Müslüman olduğunu söylemişti. Fakat, Yahudilik kîni gönlünde bâkî kalmıştı. İslâm dininde, çok kötü bir fitne çıkarmak istedi. Hazreti Ömer'in şiddeti ve tedbîrli hareketi onun fitnesine mâni' olurdu. Hazreti Osmân zamanında fırsat bulup, fitne çıkardı. Hazreti Osman'ın gidişi, Şeyhayn gidişlerine muhâlif idi diyerek, Müslümanları Hazreti Osmân üzerine ayaklandırdı. Hattâ insan-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

lara öyle itikâd ettirdi ki, Hazreti Osman'ın üzerine yürümek, ayaklanmak ibâdettir, fikrini aşıladı. Mısırlılardan bir grub, Hazreti Alî'nin huzuruna geldiler, gittiler. Basrâlılar Zübeyr bin Avvâm'ın huzuruna, Kûfeliler, Talha'nın huzuruna geldiler. Bu din büyüklerinin nasîhatları bunlara fayda verip, nasîhatları kabûl ettiler. Sonra, bunlar yine fitne çıkarmak için toplandılar. Hazreti Osman'ı susturmak, yâhûd Hilâfetten

hal' etmek [çekilmesini sağlamak], eğer öyle olmaz ise, katletmeye karâr verdiler. Hazreti Osmân hazretlerinin üzerine yürüdüler. Dediler ki: Resûlullah ve Şeyhayn Arafat'ta namazı kâsı ettiler [kısalttılar]. Osmân niçin tamam kıldı. Cevap verdi ki; İslam'ın işi büyüdü. Şark ve garbın halkı İslam'a gelip, Arafatda toplandılar. Eğer namazı tamam kılmasaydım, vilâyetlerin halkı kusus ederler ve böyle kılmak gerekli zan ederlerdi.

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Kasr sünnetini bilmezlerdi. Ayrıca benim Mekke’de evim var. Bu sebeple ben Misafir değildim. Misafir olmayanın da namazı kısaltması caiz olmaz.

İkinci suâlde dediler ki: Resûlullah ve Şeyhayn Ebû Zer-i Gıfârî’yi mükerrer tutarlardı. Ebû Zer, Şâm’da Hazreti Mu’âviye’nin yanında bulunuyordu. Hazreti Mu’âviye ile Beyt-ül mâldaki malların kullanımı konusunda uyuşmazlık hâsıl oldu. Ebû Zer-i Gıfârî Şâm’dan Medîne-i Münevvereye geldi. Hazreti Osmân onu Medîne’den dışarı çıkardı. O da, bir harâbe köyde (Rebeze) mekân tuttu [yerleşti]. Osmân cevâbında dedi ki, Ebû Zer ve Mu’âviye’nin uygulamaları ve sözleri onların ictihâdı ile alâkalıdır. Onların birbirlerini sevmeleri âyet-i kerîme ile sâbittir. Medîne’den uzakta ikâmet etmesi câhillere birşey ulaşmış, İslam’a bir zarar gelmesin diyerdi.

Üçüncü suâlde dediler ki, önceden Emval-i Batınanın zekâtını da âmiller toplarlardı. Mal sâhiblerinin isteğine [gönlüne] bıraktın. Tâ ki gönlünün istediğine versinler. Cevap verdi ki: Âmiller telef eder. Aldıkları vakit cebir ile alırlar. Ben mal sâhibleri elinde koydum. Kendileri götürüp, Beyt-ül mâla teslim etsinler.

Dördüncü suâlde dediler ki: Hakem bin Âs ile, Mervân bin Hakem’i, Resûlullah Efendimiz, nifâk sebebi ile Medîne-i münevvereden dışarıya sürdü. Hazreti Osmân yine Medîne’ye getirdi, dediler. Cevap verdi ki: Resûlullah Efendimizin son hastalıklarında onları getirmeye izin istedim. İzin verdiler. Bu sözü Ebû Bekr ve Ömer’e söyledim. Bir başka şahid istediler. Bulunmadı. Sonra hilâfet bize erişti. İlmimiz o izin ile aynı oldu. Resûlullah Efendimizin izni şerîfleri ile onları geri getirdim.

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Beşinci sual olarak dediler ki, Benî Ümeyyenin ihsânını arttırıyor-sun. Onların ma'îşeti faz-lalaşüyor. Cevap verdi ki, Herkes bilir ki, Allahü teâlâ hazretleri, ben kuluna ser-vet vermiştir. Ben dâimâ sılâ-i rahmi muhâfaza et-mişimdir. Şu ânda öm-rümün sonuna geldim. Bu hâlde beğenilmiş duru-mun niçin aksini yapayım. Fakat vallahi beyt-ül mâl-dan hiçbir şey onlara ver-medim. Kendi malımdan verdim.

Altıncı sual olarak dediler ki, Kur'ân-ı kerîmin birkaç nüshası hâriç, diğerlerini niçin imha et-tin. Cevap verdi ki, etraf-tan haber yazdılar ki, Kur'ân-ı azîmüşşân rivâyetlerinde ihtilâf vâki' olmuştur. Diledim ki, bu vâsita ile dîn-i İslamda bir fitne çıkmasın. Aynı nüs-hayı bırakıp, değişik nüs-haları imha ettirdim. Kötüleyenlerin dilleri dîn-i İslam üzere olmasın.

Yedinci sual olarak dediler ki, Ebû Bekr-i Sıd-dîk Resûlullah Efendimize hürmeten minberden bir derece aşağı durdu. Ömer bin Hattâb Ebû Bekr'e hürmeten ondan aşağı durdu. Osmân, Resûlullah hazretlerinin yerinde dur-du. Cevap verdi ki: Eğer bu kâideyi devam ettir-se idim, tedricen lâzım gelir idi ki, hutbeyi, bir kuyu kazıp, kuyu içine girip, okumak icâb ederdi.

Sekizinci sual olarak dediler ki, kapına kapıcılar ta'yîn ettin. Cevap verdi ki: Devletin din işlerini görür-ken, din ile alâkası ol-mayanların zararını def' etmek için kendi etrâfımı muhâfaza ettim.

Dokuzuncu sual olarak dediler ki, hayvanları Bakî' otunu yimekten men' et-tin [orada otlamalarını yasakladın]. Cevap verdi ki, Beyt-ül mâl hayvan-larından dolayı onu korudum. Böylece, onu koruyup, telef etmesinler.

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Onuncu sual olarak dediler ki, Resûlullah Efendimizin yüzüğünü kaybettin. Cevap verdi ki, Sahâbe-i güzînin gözleri önünde yüzük Erîs kuyusuna düştü. Ne kadar aradıksa, bulamadık. O şerefden mahrûm kaldık. Hazreti Osmân her bir süâle lâıyk olduğu üzere cevap verdi. Alîyyül Mürtedâ'nın gayreti ile fitne sâkin oldu [fitne çıkmadı]. Kavga def' oldu.

Menkıbe: Yemen'de, Abdullah bin Sebe' isminde bir Yahudi, eski kitapları çok okumuştı. Müslüman olduğunu söylüyor-

du. Medîne'ye gelip, halifenin gözüne girmek istedi. Fakat, halife buna hiç yüz vermedi. Bu her yerde Hazreti Osman'ı kötüledi. Halifeye, bu Yahudi dönmesi, her zaman seni kötüliyor, dediler. Halife, bunu Medîne'den çıkardı. Bu da Mısır'a gidip, halifeye karşı propagandaya başladı. Çok bilgili olduğundan, câhilleri etrâfına topladı. En çok söylediği şey, "Her Peygamberin bir vezîri var idi. Bizim Peygamberimizin vezîri de Alî'dir. Hilâfet, onun hakkı idi. Osmân onun elinden aldı."

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

sözleri idi. Fellahları kandırıp, Osmân kâfirdir, dediler. Mısır vâlisî Abdullah bin Sa'd'dan, halifeye şikâyetler yazdılar. Mısır'dan dört bin kişi Medîne'ye geldi. Halifenin beğenmedikleri hareketlerini kendisine bildirdiler. Halife her suâle cevap verip, âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîfler ile haklı olduğunu isbât etti. Bir sene sonra, Mısır'dan dört bin ve Irâk'dan dört bin kişi geldi. Medîne ehâlisi silâhlanıp, niçin geldiniz dediklerinde, hacca gidiyoruz dediler. Ehâli de, silâhını bıraktı. Gelenlerin maksadları Hazreti Osman'ı hâl' etmek idi. Mısırlılar Hazreti Ali'yi, Irâklılar Hazreti Talha'yı halife yapmak istiyordu. Mısırlılar Hazreti Ali'ye gelip, "Seni halife yapacağız" dediler. Hazreti Ali bunlara darılıp, "Peygamberimiz sizin yerleştiğiniz yere gelip konacak askerin mel'ûn olduğunu haber verdi" buyurdu. O

gece halife, Hazreti Ali'nin yanına gelip, bu askerleri geri döndür, dedi. Hazreti Ali de pekî deyip, sabahleyin askere nasîhat verdi. Asker geri dönmekte iken, Hazreti Ali halifeye gelip, Mısır vâlisini değiştir, onların istediğini ta'yîn eyle, dedi. Halife, Muhammed bin Ebî Bekr'i vâlî yaptı. Mısırlılar vâlî ile Mısır'a gitti. Fakat yolda bir haberci üzerinde halifenin mektubunu buldular. Eski vâliye emir olup, gelenleri kabûl ediniz deniyordu. O zaman yazılar noktasız olduğundan, noktanın yerine göre, katlediniz manâsı da okunur. Mısırlılar böyle okuyup, kızdılar. Geri döndüler. Irâklıları da döndürdüler. Halifenin evini sardılar.

Osmân hazretlerinin mevcut dört yüz kölesi var idi ki, akçe ile almış idi. Hepsî harp âletleri ile kuşanıp, Hazreti Osman'ın sarayını kuşatmışlardı. Hazreti Osmân bütün kö-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

lelerini huzuruna çağırıp, buyurdu ki, her kim odasına varıp, silâhını bırakıp, kendi hâlinde oturursa, âzâd olsun. Benim hayır duam onun ile olsun. Onlar da emre uyup, dağıldılar. Ondan sonra Hazreti Alî'ye haber verdiler. Onbin kadar kimse Hazreti Osman'ın katli için toplanıp gelmişlerdir, dediler. Resûlullah Efendimizin ayrılığı, İmâm-ı Ali'nin cân-ı azîzlerine bir mertebe kâr eylemiş idi ki, ne günleri gün yerine ve ne geceleri gece yerine geçer idi. Geceleri ağlar idi. Mübârek ciğerini dağlardı. Hattâ Fahr-i âlem Efendimizden sonra, Zülfikâr adlı kılıcını mübârek beline kuşanmadı. Gece-gündüz Ravda-i Mutahharasında olurdu. Onun için kendileri gitmeyip, İmâm-ı Hasen'i ve İmâm-ı Hüseyin'i gönderdiler. Tenbîh ettiler ki, her kim ki Hazreti Osman'ı kasd için gelir ise kılıcı vurun. Her kim olursa

olsun, aman vermeyin. Bu iki şehzâde, bellerine kılıçlarını kuşanıp, Hazreti Osman'ın kapısına vardılar. Bu şehzâdeleri gördükleri gibi, hiçbir fert kapıya gelmeye cesâret edemedi. Kapıyı bırakıp, saray duvarını deldiler. Hazreti Osmân Kur'ân-ı azîm ve Furkân-ı kerîm okurlar idi. Okurken şehîd ettiler.

Hazreti Osmân vefât etmeden önce Hazreti imâm-ı Alî'ye haber verdiler. Acele ile kalkıp, Hazreti Osman'ın yanına gitti. İmâm-ı Hasen ve imâm-ı Hüseyin'i görüp, onları tekdîr edip, içeri Hazreti Osman'ın yanına vardı. Mübârek hâtırını sordu. Hazreti Osmân hâline şükür edip, dedi ki, yâ Ali! Bu benim başıma geleceğini beni bilmez mi zan edersin! Yoksa, Resûlullah Efendimiz bana bildirmedi mi zan edersin. Yâ Ali! Lütuf edip, benden ötürü bir kimseye zarar etmiyesin. Bu gece Peygamberimiz

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Efendimizi rüyada gördüm. Bana buyurdu ki; **“Yâ Osmân! Bu gece bizim yanımızda iftâr edersin!”** Yâ Ali, on nesneyi sakladım. Mahrem hazîne gibi kimseye açmadım. O on nesneyi bu üslûb üzere takrîr buyurdular: Ben İslam’ın üçüncü halifesi oldum. Peygamberimiz Efendimizin iki kerîme-i muhteremelerini almak, hiç kimseye müyesser olmamıştır. Bana müyesser oldu. Tegannî etmedim. Bütün ömrümde tegannî etmek istemedim. Tegannî edilen yere bile uğramadım. İmâna geldikten sonra zinâ etmedim. Önceden de zinâ etmemiştim. İmâna geldikten sonra, hırsızlık etmedim. Önceden de etmemiştim. Fahr-i âlem Efendimiz ile bî’at edip, mübârek eline elim yapıştıktan sonra, sağ elimi avret yerime uzatmadım. Bir Cum’a günü geçmedi ki, ben bir köle âzâd etmiş olmayayım.

Eğer hâzır köle bulunmaz ise, sonra bir köle alıp, getirip, âzâd ederdim. Resûlullah Efendimizin zaman-ı şerîflerinden beri benim başıma geleceği bilirdim. Lâkin kimseye açmazdım. Bu üslûb ve bu tertîb üzerine yedi mushaf-ı şerîf yazdırıp, bütün mu’minleri ihtilâf etmekten kurtarıp, herbirini bir iklim [memlekete] göndermek bana müyesser oldu.

Menkıbe: Menakıb-ı Çihar Yar-i Güzin kitabının müellifi nakleder: Emîr efendi buyurdular ki, Hazreti Osmân bin Affân’ın mübârek hattı şerîfleri ile yazdığı mushaflardan üç tânesini gördüm. Birini Şâm’da, birini Yemen’de ve birini Mısır İskenderiyyesinde. Ammâ, ba’zılarından nakl olunur ki, bu mushafların üçünde de meâl-i şerîfi **“... Onlara karşı sana Allahü teâlâ kâfidir, yeter..”** olan Bekara sûresi 137.ci âyet-i kerîmesinde şehîd ettikleri va-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

kit, mubârek kanı damlamış. Lâkin ba'zılarından da rivâyet olunur ki, şu ân-da kelâm-ı şerîflerin birisinde adı geçen âyet-i kerîmede mubârek kanı tâze, sanki henüz damlamıştır. Allahü teâlânın hikmeti, Emîr efendi huzuruna bir kaç defa varıldı. Ammâ bu haberin sıhhatini sormak müyesser olmadı. Lâkin bu kadar kerâmeti, Hazreti Osmân hazretlerinin yüce şânı için acâib değildir.

Menkıbe: Mesâbîh-i şerîf'de, Menkıbe-ı Hazreti Osmân bâbının hasenin-de rivâyet olunmuştur. Sümâme tebni Cezemîl Kuşeyrî dedi ki: Ben Yevmüddâra hâzır oldum. Yevmüddâr, Hazreti Osman'ın katlolunduğu güne derler. Hazreti Osmân, sarayını muhâsara edenlerin hâlini anladı. Onlara hitap edip, buyurdular ki: Allahü teâlâyâ ve de İslam'a yemin ederim ki, siz bilmez misiniz, Resûlullah Efendimiz Medîne'ye gel-

di. Medîne-i Münevverede Rûme kuyusundan başka tatlı su yoktu. Buyurdular ki, **"Rûme kuyusunu kim satın alır, kendi kovası ile Müslümanların kovasını bir tutarsa, onun Rûme kuyusundaki kovasından Cennet'teki kovası hayırlı olur."** Kendi hâlis malımdan o kuyuyu satın aldım. Siz bugün o kuyunun suyunu içmekten beni men' edersiniz. Hattâ deniz suyu gibi tuzlu su içerim. Hepsî dediler ki: "Evet öyledir". Rûme, bir kuyunun adıdır. Medîne-i Münevverenin altı mil miktarı uzağında bir kuyudur. O kuyu küçük vâdî'dedir. Zîrâ, Medîne-i Münevverede iki vâdî' vardır. Büyük vâdî'de olan Azîze kuyusudur.

Şârih Gürânî, İbni Abdülber'den nakletmiştir ki: Medîne-i Münevverede bir Yahudi'nin ağız örülü bir kuyusu var idi. Suyu gâyet tatlı idi. Suyunu sattı. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Rûme**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Kâbe-i Şerif'in de içinde bulunduğu Mescid-i Haram

314 dört büyük halife

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

kuyusunu kim alır, kendi kovasını Müslümanların kovası ile berâber tutarsa, Cennet'teki kovası bundan hayırlı olur." Hazreti Osmân varıp, kuyuyu Yahudi ile pazarlık etti. Yahudi kuyunun tamamını satmaktan imtinâ etti. Hazreti Osmân da, yarısını aldı. Nöbet yolu ile, bir gün Osman'ın olacak, bir gün Yahudi'nin olacaktı. Hazreti Osmân nöbetini sebîl ve sadaka etti. Yahudi ücret ile satardı. Müslümanlar da Hazreti Osman'ın nöbeti geldikte, iki günlük su alırlardı. Yahudi'nin nöbetinde asla uğramazlar idi. Yahudi'nin pazarı kesâda uğrayınca, diğer yarısını da satmak istedi. Diğer yarısını da Hazreti Osmân ondan satın aldı. Önceki yarısını Yahudi'den oniki bin dirheme almıştı. Diğer yarısını da sekiz bin dirheme aldı. Tamamını sebîl etti.

Yine Hazreti Osmân muhâsara edenlere hitap edip, buyurdu ki, Allahü

teâlâ hazretlerine ve İslam'a yemin ederim ki, siz bilmez misiniz. Mescid dar geliyordu. Resûlullah buyurdular ki, **"Falanın yerini kim satın alıp, Mescide katarsa, o yerden daha iyisine Cennet'te kavuşur."** O yeri has malım ile satın aldım ve Mescide ilhâk ettim [kattım]. Siz bu gün beni o mescidde iki rekat namaz kılmaktan men' ediyorsunuz. Dediler, evet öyledir. O yine buyurdu ki, yemin ederim Allahü teâlâyâ ve İslam'a ki, Tebûk gazâsında, İslam askerini kendi malımdan techîz ettiğimi bilmiyor musunuz? Dediler; evet, biliyoruz! Yine buyurdu ki, yemin ederim Allahü teâlâyâ ve İslam'a ki, Resûlullah Mekke-i Mükeremeden Sebîr adlı dağa çıktılar. Ebû Bekr ve Ömer ve ben de berâber çıktım. Dağ harekete geldi. Hattâ taşları döküldü. Resûlullah mubârek ayağı ile dağa vurup, buyurdular ki,

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

“Sâkin ol yâ Sebîr! Senin üzerinde bir Nebî ve bir Sıddîk ve iki şehîd vardır.”

Bunu bilmez misiniz. Dediler, evet, biliyoruz! Hazreti Osmân dediler ki, “Allahü ekber! Kâ’be’nin Rabbine yemin ederim ki, ben şehîdim.” Allahü ekber sözü-nü, hayrette olan kimse hasmını ilzâm ve ona tepki şeklinde söyler. Hazreti Osmân o vakit, hasımlarını izhâr edip, kendisinin hak üzere olup, hasımlarının bâtil üzerine olduğunu, onlar kendi dilleri ile ikrâr ettiler. Hazreti Resûlullah Sebîr dağı üzerinde iki şehîd buyurduklarının birisi Hazreti Ömer, birisi Hazreti Osman’dır. Yine hasımlara hitap edip, dedi, Kâ’be’nin Rabbi hakkı için siz şahid olunuz ki, muhakkak ben şehîdim. Üç defa böyle buyurdular...

Mesâbîh-i şerîf’den yine o bâbda naklolunmuş-tur: Süheyl der ki, Hazreti Osmân dâr gününde bana dedi ki, muhakkak Re-

sûlullah Efendimiz ben-den ahd aldı. Ben o ahd üzerine sabrediciyim. Ya’ni bana vasiyet buyurdular ki, sabredeyim. Mukâtele etmeyeyim.

Menkıbe: Adî bin Hâtem rivâyet etmiştir: Hazreti Osmân hazretlerinin şehîd olduğu gün bir nidâ işittim. “Yâ Osmân bin Affân! Rahatlık ve seadet ile, Rabbini gadabsız bulman ile, gufrân ve rıdvân ile müjdeliyorum.” Etrâfıma baktım. Bir kimse görmedim.

Menkıbe: Hazreti Osmân şehâdet şerbetini içti. Üç gün mubârek cenâzesi durup, defnolunmadı. Üç günden sonra, gayb-dan bir ses geldi ki, “Osman’ın cenâzesini defnedin. Namazını kılınız ki, muhakkak Hak teâlâ ve te-kaddes hazretleri ona sa-levât etti, ya’ni rahmet etti, diyordu.

Menkıbe: Hazreti Osmân bin Affân üç günden

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Hazret-i Osman efendimizin kabr-i şerifi

sonra, Bakî' tarafına defnolunmağa giderken, arkalarından bir büyük bulut hâsıl oldu. Cenâze-i şerîf ile gidenlerin yüreklerine korku düşüp, az kaldı ki, cenâzeyi bırakıp, gideceklerdi. O bulutun içinden bir ses, korkmayınız, cenâzeyi bırakıp gitmeyiniz ki, biz de bu mubârek cenanin namazını kılmaya geldik, diyordu.

Menkıbe: Hazreti Os mân şehîdlik rütbesine nâil olduktan sonra, Resûl-üs sekaleyn Efendimi-

zin Mescid-i şerîflerinin üzerinde, üç gün üç gece cinnîler gelip, ağlayıp, feryâd ve figân ettiler. Cümle halk bunların feryâd ve figânlarını işittiler. Bu da Hazreti Osman'ın büyük-lüğüne işârettir.

Menkıbe: Hazreti Os mân şehâdet mertebesine kavuşup, âhirete sefer ettikten sonra, Medîne-i münevverede halifelerin oturması vâki' olmamıştır. Allahü teâlânın rızâ-ı şerîfleri olmamıştır. Zîrâ Hazreti İmâm-ı Ali halife olunca,

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

rey'i şerîfleri öyle oldu ki, Kûfe şehrine yerleştiler. Hazreti Mürtedâ Medîne-i münevvereden Kûfe şehrine varıp, orada yerleşmeleri, onun, Resûlulâh'ın huzurunda izzeti ve kadri olmadığı şekliyle kıyâs etmemelidir. Hâşâ öyle değildir. Nihâyet ezelde böyle mukadder olmuş ki, Hazreti İmâm-ı Ali, Hak teâlânın nusret ve inâyeti ile, Kûfe şehrine varıp, etrâfındaki memleketleri fet-hedip, oraları koruması ezelde takdîr olunmuştur.

Menkıbe: Hazreti Osman'ın bir büyük kerâmeti de şudur. Hazreti Osman'ın şehâdetine gelinceye kadar bu ümmet arasında fitne yok idi. Hazreti Osmân şehîd oldu. Dünya fitne ile doldu. Fitnenin sonu Deccâl ile hitâm [son] bulsa gerektir. Hazreti Osman'ın şehâdetinden bir kimsenin gönlüne bir zerre kadar sürûr gelse, eğer o kimse Deccâla yetişirse, ona tâbî' olup,

kâfir olmasından korkulur. Eğer Deccâla yetişmezse, kıyâmet günü haşroldukta, Deccâl ile haşr olmasından korkulur.

Menkıbe: Şevâhid-ün nübüvve'de diyor ki: İbni Sa'îd-il Gıfârî derler bir kimse var idi. Hazreti Osmân şehâdet şerbetini içtikten sonra, seadethânelerine girdi. Orada Sultân-ı kâinât-tan kalmış bir asâ var idi. Onu alıp, dizine dayayıp, kırmak istedi. Orada hâzır olanlar, çağırışıp, sakın ola ki, bu mubârek asâyı kırma, zîrâ, Fahr-i âlem Efendimizden kalmıştır, dediler. O da asâyı kırmadı. Lâkin küstâhlık edip, Hazreti Osman'ın harem-i hâslarına [evine] girip, o mubârek asâyı kırmak kastettiği için, o kimsenin ayağına bir hastalık zuhûr edip, günden güne arttı. Senesine varmadı, öldü. Hak teâlâ gayûrdur [gayretlidir]. Dostlarına ihânet edenlerin dünyada olsun, âhirette olsun, haklarından gelir.

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Menkıbe: Şevâhid-ün nübüvve’de diyor ki: Büyüklere birisi rivâyet eder. Kâ’be-i şerîfi tavâf ederken bir a’mâ gördüm. Hem tavâf ediyor ve hem de, “Yâ Rab! Bilirim ki, günâhım af olunmaz!” diyordu. Ben de ona, böyle bir yerde, böyle söz söylenir mi, dedim. O da dedi ki: Hazreti Osmân şehîd olunmazdan önce bir arkadaşım ile, Hazreti Osmân şehîd olduktan sonra, yüzüne bir tokat vuralım diye yemin ettik. Şehâdet şerbetini içti. Ben ve arkadaşım Hazreti Osman’ın yanına vardık. Gördük, mübârek başı hâtununun yanında, örtülmüş durur. Arkadaşım hâtununa dedi ki, aç yüzünü, Onun yüzüne tokat vurmaya ahd ettik. Hâtu-nu dedi ki, Allahü teâlâ hazretlerinden korkmaz mısınız. Peygamber Efendimizin sohbetini anmaz mısınız. Hazreti Peygamberin iki muhterem kerî-

mesini aldığını fikretmez misiniz? Ben hicâb edip, geri döndüm. Arkadaşım orada kalıp, vardı, Hazreti Osman’ın mübârek başını açıp, nûra gark olmuş yatarken, mübârek gül yanağına, bir eliyle tokat vurdu. Hazreti Osman’ın hâtunu, elleriniz kurusun ve gözleriniz kör olsun dediği gibi, o ânda, kapıdan dışarı çıkamadan gözlerimiz kör oldu. Ve ellerimiz kurudu.

Hazreti Zeyd’den rivâyet olunur ki, Hazreti Osman’ın katline kasdedenlerin tamamı az zamanda aklını kaçırıp, helâk oldular. Abdullah bin Mübârek bu haberi işittiği zaman “Delilik onlar için azdır” buyurmuştur.

Menkıbe: Osmân hazretlerinin şânları ve şerefleri için nâzil olan âyet-i kerîmeler:

1- İslam dîni yayılmaya başlayınca, her taraftan Arablar Medîne-i münev-

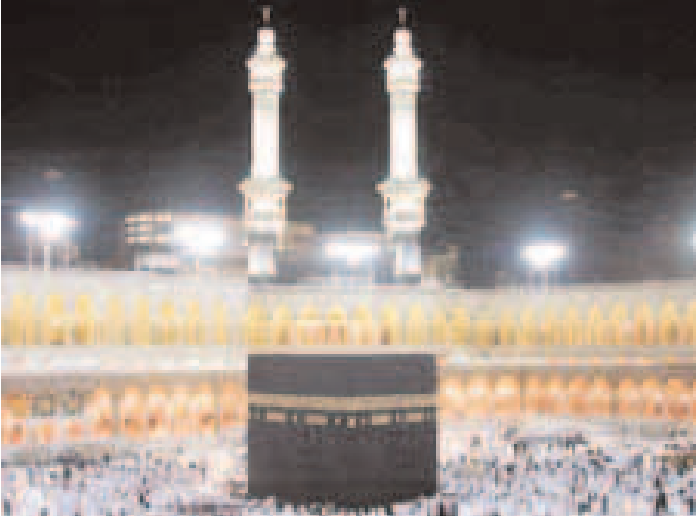
HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

vereye gelmeye başladılar. Mescid-i şerîf dar olduğu için, gelenler yer bulamadığından sahrâda çadır kurup, oturdular. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Her kim bu bizim mescidimizi, bir zrâ’ dahî büyültürse, Cennet onun içindir.”** Osmân hazretleri, yâ Resûlallah! Benim malım ve mülküm sana fedâdır. Ben kemter kulun [kölen] genişleteyim, dedi. Sonra kırk zrâ’ genişletti. Allahü teâlâ hazretleri, meâl-i şerîfi; **“Allahü teâlânın mescidlerini, ancak Allaha ve âhiret gününe inanan, namaz kılan, zekât veren ve yalnız Allahü teâlâdan korkan kimseler ta’mîr eder. Bu vasıfda kimselere Cennet’e götürcek amelleri yapmak lâzım olur”** olan Tevbe sûresi onsekizinci âyet-i kerîmesini gönderdi.

2- Allahü teâlâ, Müslümanlara, birbirinizle ittifâk edip, mallarınızın bir miktarını vâcib ve bir miktarı-

nı nafîle olarak Allah yolunda harcayın, buyurmuştu. Onlara, infâklarının netîcesinin bereketinin nasıl olacağını ve onun sevâbının haddi [miktarı] ne kadar olacağını beyan buyurmuş, meâl-i şerîfi, **“Müslümanlardan mallarını cihâd veyâ dahâ başka hayırlı işler gibi, Allahü teâlânın gösterdiği yolda sarf etmeleri, bir taneyi tarlaya ekip, bundan yedi başak ve her bir başaktan yüz tane almaya benzer. Allahü teâlâ dilediği kimselere bu kat kat arttırmayı veyâ dahâ fazlasını kulun malını dağıtmasındaki ihlâsı nisbetinde, sevâbını on, yetmiş, yediyüz veyâ dahâ fazla katları kadar arttırır. Allahü teâlâ vâsî’dir. Alîmdir. Allah yolunda mal sarf edenler, sarf ettiklerinde men’ ve ezâ etmeyenler, Rablarının yanında büyük sevâblara kavuşurlar. Onlar için, âhirette korku ve dünya işlerinde üzüntü yoktur.”**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

olan, Bekara sûresi 261, 262.ci âyet-i kerîmeleri ile bildirmiştir.

Minnet, ni'meti yâd etmektir. Söylemek ve saymak yolu ile başa kakmak, o ni'metin sevâbını kesmeğe sebep olur. Bunun azı odur ki, bir kimseye in'âm ve ihsân eder. Sonra onu o kimsenin istemediği yerde yâd eder. Veyâ onun akebinde bir söz söyler ki, o kimseye hoş gelmez. Veyâ nice kere sana in'âm ettim, hiç şükürünü etmedin

diye söyler. Bir kimseye hiçbir şeyi vermemek, ona birşey verip de, sonra minnet etmekle rencîde etmekten iyidir. Zeyd bin İslam der ki: Babam bana dedi ki, bir kimseye bir şey verdiğin zaman, böyle billesin ki, ona senin selâmından bir nesne gönlüne gelir. Selâmı ondan geri tut. Tâ ki, o ni'met halâs kalsın." Ebû Üsâme'nin yanına bir kadın geldi ve dedi ki, hakikat üzere gazâ eden bir mertten bana ha-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

ber ver ki, bir okum vardı, ona vereyim. Ebû Üsâme dedi: Allahü teâlâ bulunduğun cemiyette seni mübârek etsin ki, onları; dahâ vermezden önce rencide ettin. Allahü teâlâ, kulları üzerine, iyilik edip, başa kakmayı, verdiği ni'meti verdiğini söylemeyi harâm etmiştir. Ni'meti yâd ederken başa kakmamalı, karşısındakine mağrûr olmamalıdır. Hak teâlâ hazretleri kullara ni'met verir ve onlara minnet eder. Allahü tebâreke ve teâlânın minneti yâd ettirmek ni'meti olur. Böylece o kimse, birşey verince mağrûr olmamalıdır.

Meâl-i şerîfi **"Mallarını cihâd ve hayır işlerinde Allah için harcayanlar..."** olan Bekara sûresinin 262.ci âyeti kerîmesi Osmân bin Affân, Abdürrahmân bin Avf şân-ı şerîfleri için nâzil olmuştur. Abdürrahmân bin Avf, Resûlullah'ın huzur-ı şerîflerine, dört bin dirhem ile geldi-

ler. Dedi ki, yâ Resûlallah! Yanımda sekiz bin dirhem var idi. Dört bin dirhemini çoluk çocuğuma nafaka için alıkoydum. Dört bin dirhemini getirdim. Allahü teâlâ hazretlerine karz-ı hasen [ödünç] verdim. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki: **Allahü tebâreke ve teâlâ verdiğine ve hem de iyâlin için alıkoyduğuna bereket versin.** Fakat Hazreti Osmân Tebûk gazâsında buyurdular ki, techîzâtı olmayan herkesin techîzâtını almak benim üzerime olsun. Bin deve yükü ile gâzîlerin techîzâtına sarf etti. Allahü teâlâ bu âyet-i kerîmeyi onların şânları için gönderdi. Abdürrahmân bin Sümüre der ki: Hazreti Osmân bin kırmızı altın getirdi. Resûlullah Efendimizin kucağına dök-tü. Dahâ önce de beyan olunmuştur. Hazreti Habîb-i ekrem mübârek eli ile o altınları döndürüp, buyurdular ki, **"Affân oğlu-na, bugünden sonra her**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

ne ederse, ziyân etmez!" Ebû Sa'îd-i Hudrî der ki: Resûlullah Efendimizi gördüm. Mubârek ellerini kaldırmış, Osmân'a şöyle dua buyururdu: **"Yâ Rab-bî! Ben Osmân'dan râzıyım. Sen de râzı ol!"** Böylece, sabah oluncaya kadar dua buyurdular.

3- Aşağıdaki âyet-i kerîmenin iniş sebebi şudur: Hazreti Osmân gündüz oruc tutardı. Gece namaz kılardı. Her gece iki rekat namaz kılardı. Bir rekatinde Kur'ân-ı azîm-üş-şânın tamamını okurdu. Bir rekatinde bin **"Kul hüvallahü ehad"** sûre-i şerîfesini okurdu. Hak teâlâ bu âyet-i kerîmeyi irsâl buyurdu. **"Bütün gece secde edip ve ayakta durup, devamlı ibâdet ve itâ'at eden ile isyân eden bir olur mu. O âhiret azâbından korkar. Rabbinin rahmetini ümit eder. Ey Resûlüm, de ki, hiç bilen ile bilmiyen bir olur mu. Nitekim devamlı itâ'at eden ile isyân eden de bir**

değildir. Bildirdiklerimize ancak akıl sâhibleri kıymet verir." [Zümer sûresi 9]

4- Bu âyet-i kerîmenin nâzil olmasına sebep o idi ki, Osmân hayrât etmekte, namazda ve orucda ve mal vermekte devamlı idi. Allahü teâlâ hazretleri, onun yüksek şânı için, meâl-i şerîfi, **"Şüphesiz ki, kendilerine bizden seadet icâb etmiş olanlar, işte bunlar Cehennem'den uzaklaştırılmışlardır. Cehennem'den uzaklaştırılan O Cennetlikler, Cehennem'in hisıltısını bile duymazlar. Bunlar canlarının istediği şeyler içinde ebedî olarak kalıcıdır. O en büyük korku (sûra üfürülüş ânı) bunları mahzûn etmeyecek, kendilerini melekler şöyle karşılayacaklar: İşte bu size dünyada va'dedilen mutlu gündür!"** olan Enbiyâ sûresi 101, 102 ve 103.cü âyet-i kerîmelerini gönderdi. Bir rivâyette gelmiştir. Hazreti Ali bu âyet-i kerîmeyi oku-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

dular. Sonra buyurdular ki, ben onlardanım. Ebû Bekr ve Ömer ve Osmân ve Talha ve Zübeyr ve Sa'îd ve Abdürrahmân "radiyallahü anhum" da onlardandır.

5– Diğer âyet-i kerîmede Allahü teâlâ buyurdu ki: **"Sâlih mü'min olanlar, Allahü teâlânın harâm etmediği şeyleri yemelerinde zarar yoktur. Ancak harâmlardan sakınmaları, îmânlı olmaları ve amel-i sâlih işlemleri lâzımdır. Bundan sonra, kendilerine harâm olan şeylerden sakınır, harâm olduklarına inanırlar. Ve dahâ sonra bütün günâhlardan devamlı sûretle sakınır, güzel amelleri araştırıp, onları yaparlarsa, muhsin olurlar. Allahü teâlâ, muhsinleri, ihsân edenleri sever."** [Mâide sûresi 93] Emîr-ül mü'minîn Hazreti Ali buyurur ki: Bu âyet-i kerîme, Osmân hakkında gelmiştir.

Menkıbe: Hazreti Osman'ın üstünlükleri hak-

kında bildirilen hadîs-i şerîfler ve haberler hakkındadır:

1– İsnâd ile Ebû Karfe-sa'dan rivâyet olunmuştur. Bir gün Resûlullah Efendimizin meclis-i şerîflerinde bir cemâ'at oturmuşlardı. Ben de onların içinde bir zaman oturdum. Sonra, Hazreti Osmân meclis-i şerîflerine dâhil oldular. Bir köşede oturdular. Resûlullah buyurdu ki: **"Yâ Osmân! Bana yakın ol."** Biraz yaklaştılar. Yine buyurdu ki: **"Bana yakın ol!"**. O mertebe yakın oldu ki, Hazreti Osmân'ın dizi, Habîbullah'ın mubârek dizine ulaştı. Osman'ın yakasının bağı açık göründü. Mubârek eli ile yakasını bağladı. Ve yüzüne baktı. Mubârek gözleri yaş ile doldu. Sonra buyurdu, **"Yâ Osmân! Önünde büyük iş olacağını bil! Sen kıyâmet gününde benim havzıma erişenlerin ilki olursun! Senin damarlarından kan revân olur. Rengi kan rengi**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

olur. Kokusu misk kokusu olur. Ben ki, [Sana] Sübhâ-nallah! Sana bunu kim etti, derim. Sen, falan ve falan etti, dersin. Orada bir nidâ edici, Arşdan nidâ eder ki, biliniz ki, Osmân bin Affân, pâdişâh ve emîr, dehr [dünya] sürülmüş üzerine. Sonra, senin ile Allahü teâlâ arasındaki perde kalkar. Sana Allahü teâlâ tecellî edip, buyurur! Yâ Osmân! Seni öldürenler hakkında ne düşünürsün. Sen dersin ki, yâ Rab! Eğer Sen onları azarlar isen [cezâlandırır isen], ben de azarlarım. Eğer Sen onları af edersen, ben de af ederim.”

2- Câbir der ki, biz muhâcirlerden bir cemâ’at, Resûlullah’ın huzur-ı şerîflerinde oturmuş idik. Ebû Bekr ve Ömer ve Osmân ve Ali ve Talha ve Zübeyr ve Abdürrahmân bin Avf ve Sa’d bin Ebî Vakkâs “radıyallahü teâlâ anhüm” onların arasında idi. Resûlullah Efendimiz buyurdu

ki, “Sizden herkes, kendi dost ve yârinin yanına varsın!” Onlar da öyle yaptılar. Resûl-i ekrem Osman’ın yanına vardı ve onu yanına aldı. Yüzünü öptü ve buyurdu ki: “Yâ Osmân! Sen benim dünyada ve âhirette dostum-sun!”

3- Resûlullah Osmân bin Affân’a buyurdular ki: “Ben Ümmü Gülsüm’ü, Allahü teâlâ tarafından vahy gelerek sana verdim.”

4- Ebû Ümâmet-el Bahilî rivâyet eder. Resûl-i ekrem Efendimiz buyurdular: “Ricâlin [bir kişinin] şefa’âti ile benim ümmetimden Rebî’a ve Mudar kabîleleri miktarı Cennet’e girer.” Rivâyet ederler ki, o mert Hazreti Osmân bin Affân’dır .

5- Mugîre bin Şûbe’ rivâyeti ile gelmiştir. Mugîre tebni Şûbe dedi ki: Müşrikler Huneyn gazası günü hezîmete uğradılar. Resû-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

lullah Efendimizin bir adama buyurduğunu işittim: **“Ey Allahın düşmanı. Allahü tebâreke ve teâlâ sana buğz eder!”** Mugîre der ki, yâ Resûlallah! Bu o kişidir ki, Kureyş’e buğz eder. Buyurdu ki, **“Evet, Osmân bin Affân’a buğz eder!”**

6– Şeddâd bin Evs dedi ki: Resûlullah’tan işittim, buyurdu ki: “Ben eshâbım arasında oturmuştum ki, Cebrâîl aleyhisselâm benim önüme geldi. Beni sağ kanadı üzerine aldı. Cennet-i Adna iletti. Cennet-i

Adnda gezerken, bir elma elime geldi. Ben o elmaya bakıp, te’accüb ederken nâgah, o elma şak olup, iki bölük oldu. Arasından bir hûrî dışarı geldi. Hak teâlâ hazretlerine tesbîh etti. Öyle tesbîh etti ki, önceden âhire kimse öyle tesbîh etmemiştir. Ben dedim; Sen kimsin. Dedi, ben hûrî’aynım. Allahü tebâreke ve teâlâ beni Arş’ın nûrundan halk etmiştir. Ben dedim, kimin içinsin. Dedi, imâm-ı mazlûm Osmân bin Affân içinim.

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

7- Zührî rivâyeti ile, Enes bin Mâlik bildiriyor. Resûlullah Efendimiz bir gece kalkıp, gidiyordu. Hazreti Osmân da ileride gidiyordu. Cebrâîl aleyhisselâm geldi ve dedi ki: Yâ Resûlallah! Bu kimdir ki, bu sâatde Senin önünden gitti. Buyurdular ki, **“Osmân bin Affân’dır”**. Cebrâîl aleyhisselâm dedi ki, bu Ebû Amr’dır, ya’ni Osman’dır. Resûlullah Efendimiz buyurdular **“Evet yâ Cebrâîl. Siz Osman’ı gökte de tanır mısınız!”** Cebrâîl aleyhisselâm dedi ki: yâ Resûlallah! O Allahü tebâreke ve teâlâ hakkı için ki, seni halka hak Nebî gönderdi. Güneşin yer yüzünü aydınlattığı gibi, Osmân gökleri aydınlatır.

8- Abdürrahmân bin Ebî Leylâ rivâyet eder. Hazreti Ali, Kanber’e buyurdu ki, var mescidde yüksek ses ile seslen. Hazreti Osman’ı seven kimse var mıdır. Kanber varıp nidâ ettikte, bir kişi kalkıp

dedi ki, ben Hazreti Osman’ı severim. Kanber dedi ki, gel, emîr-ül mü’minîn Ali seni çağırır. O kişi kalkıp, emîr-ül mü’minîn Alî’nin huzuruna geldi. Emîr-ül mü’minîn buyurdu ki, Osman’ı sever misin. Dedi ki, yâ Emîr-el mü’minîn, Allahü teâlânın izzet ve azameti hakkı için, ben Hazreti Osman’ı kendi cânımdan dahâ çok severim. Bir vakit Resûlullah’ın huzuruna varmıştım. Dedim ki, yâ Resûlallah! Bana birşey ver ki, bir hanım almışım, hiçbir nesne yoktur ki, onun mehrini vereyim. Resûlullah Efendimiz, bana bir ukiye altın verdiler. Bir ukiye kırk dirhem kıymetinde altın idi. Ebû Bekr de bir ukiye verdi. Hazreti Ömer de bir ukiye verdi. Hazreti Osman iki ukiye verdi. Yâ Osmân, Resûlullah ve Ebû Bekr ve Ömer birer verdiler. Sen niçin iki verdin, dedim. Hazreti Osmân dedi ki, bir ukiye kendimden

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

ötürü, bir ukiye de, Ali bin Ebû Tâlib'den ötürü verdim ki, o vakit onun hâzır bir nesnesi yoktu ki, sana versin. Ondan sonra dedim ki, yâ Resûlallah! Bu malın bereketi olması için, bana dua et. Resûlullah Efendimiz buyurdu: **“Bu malın bereketi nasıl olmaz ki, bunu sana Peygamber ve Sıddık ve iki şehîd verdi.”** Hazreti Ali bunu işittiği zaman çok sevindi ve buyurdu ki, “doğru söyledin” .

328 dört büyük halife

9– Sa’d bin İbrâhîm rivâyet eder. Ali bin Ebû Tâlib, Resûlullah’ın huzurlarında oturmuştu. Hazreti Hasen ve Hazreti Hüseyin geldiler. Server-i âlem onları gördü. Buyurdu ki: **“Yâ Ali! Bu ikisi, ya’ni Hasen ve Hüseyin, Cennet gençlerinin büyüklерidir [üstünleridir]. Onların babaları onlardan yüktür. Osmân bin Affân, İbrâhîm Halîl-ür-rahmân aleyhisselâma benzer.”**

10– Sahih haber ile gelmiştir. Muhârık bin Sümâ-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

me, kız kardeşi Ümmü Gülsüm'e söyledi ki, mü'minlerin annesi Hazreti Âişe'nin huzur-ı şerîflerine var. Benden selâm söyle. Ümmü Gülsüm der ki, Hazreti Âişe-i Siddîka'nın huzuruna vardım. Dedim ki: Senin oğullarından birisi sana selâm eder. Buyurdu ki: Allahü teâlânın selâmı ve rahmeti onun üzerine olsun. Ben dedim: Cenâbınızdan ricâ ederim ki, Hazreti Osmân bin Affân hakkında, bir hadîs-i şerîf nakil buyurunuz ki, onu şehîd ettikleri vakit, herkes bir söz söyledi. Hazreti Âişe buyurdu ki: Ben şehâdet ederim ki, bir soğuk gecede, Osmân bin Affân'ı, bu ev içinde, Resûlullah Efendimiz ile gördüm. Cebrâîl aleyhissalâtü vesselâm vahy getirdi. Vahy gelince, Resûlullah üzerine bir ağırlık inerdi. Nitekim, Hak teâlâ haber verir. **"Biz senin üzerine vahy ederiz. Ya'ni Kur'ân ki o, her ne kadar dil üze-**

rinde hafif ise de azamet-de ağırdır." Resûlullah mubârek elini Osman'ın arkasına vurup, buyurdu ki, **"Bu makâm kime müyesser olur. Allahü teâlâ hazretleri bu makâmı Peygamberlerinden başka hiç kimseye vermemiştir. Ancak, o kimseye vermiştir ki, fazlaca ikrâm edendir. Her kim ki, Osmân'a yaramazlık söyler ise, Allahü teâlânın la'neti onun üzerine olsun."**

11- Enes bin Mâlik rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **Hazreti Lût aleyhisselâmdan sonra, hanımı ile, Allahü teâlâ yolunda ilk hicret eden Osmân bin Affân'dır.** Allahü teâlâ bilir ki, Eshâb-ı güzîn, Mekke'den Medîne'ye, Resûlullah Efendimizin huzuruna hicreti yalnız yapmışlardır. Hazreti Osmân, ehli ve ıyâli ile berâber hicret etmiştir.

12- Yûsûf bin Abdullah bin Selâm rivâyet eder: Resûlullah Efendimiz

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

“Ben; Allahü tebâreke ve teâlâ huzurunda, Osman’ın düşmanlarının hasmıyım.” buyurmuştur.

13– Resûlullah Efendimiz bir hadîs-i şerîflerinde buyurmuşlardır ki, **“Biz Osmân bin Affân’ı, Allahü teâlâ katında halîl ve kerîm olan babamız İbrâhîm aleyhisselâma benzetiyoruz.”**

14– Abdullah bin Ömer’den rivâyet olunmuştur. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **“Osmân benim ümmetimin en hayâlisı ve en çok ikrâm edenidir.”**

15– Kelîb bin Velîd, İbni Melbeke’den rivâyet eder. Abdullah ibni Ömer huzuruna bir adam geldi ve sordu: Osmân ibni Affân Bedr gazâsına hâzır oldu mu? Abdullah hazretleri buyurdu ki, hâyır olmadı. Bî’at-ı Rıdvân’a hâzır oldu mu. Buyurdu ki: Hâyır olmadı. İki asker birbirine mülâki oldukları günde,

yüz döndürdü mü? [Uhud günü, dağılanlar arasında değil mi idi.] Buyurdu ki, evet! O kişi kalktı gitti. Dediler, bu kişi sizden ba’zı şeyler sordu. Cevâbınızdan anladı ki, siz Osman’ı zemmettiniz [kötülediniz]. Buyurdular ki, acele o adamı geri döndürün. Çağırdılar, geri döndü. Buyurdular ki, benden sual ettiğin sözleri anladın mı. O şahıs dedi ki, evet. Senden sual ettim. Osmân Bedr gazâsına hâzır oldu mu. Sen dedin, yok. Sual ettim ki, Bî’at-ı rıdvâna hâzır oldu mu. Sen dedin, yok. Sual ettim ki, Uhudda dağılanlar arasında mı idi. Sen dedin, evet.

Abdullah bin Ömer buyurdu ki: Bedr gazâsına Hazreti Osmân hâzır olmadı, ammâ, Allahü teâlânın ve Resûlünün hâcetinde [işinde] idi. Resûlullah Efendimiz, Hazreti Osman’ın nasîbini o gazâda ayırdı. Ondan gayri hâzır olmayanlara nasîb verme-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

diler [hisse ayırmadılar]. Bî'at-ı Rıdvân'da da, Osmân ona hâzır olmadı. Resûlullah hazretleri Hazreti Osman'ı, Mekke-i Mükere-meye elçi göndermiş idi. Eshâb-ı güzîn bî'at ettiler. Resûlullah Efendimiz kendi mubârek elinin birisini diğerine tutup, buyurdu ki, **bu Osman'ın eli olsun.** Resûl-i ekremin mubârek eli, Osman'ın elinden üstündür. Uhud Gazasında dağılanları Allahü teala affetti. Nitekim; Allahü Sübhâne-hü ve teâlâ, kelâm-ı kadîminde haber vermiştir. **"Uhud gazâsında iki asker karşılaştığı zaman, arka çevirip dönenleri şeytân igfâl etti [yanıldı]. Allahü teâlâ onları affetti. Allahü teâlâ günâhları affedici ve cezâyı gecikdiricidir."** [Âl-i imrân sûresi 155] Abdullah bin Ömer o şahısa buyurdu ki: Sakın ola ki, Osmân hakkında kötü düşünmiyesin. Buna gayret et!

16- Abdullah bin Mubârek, Ebû Mus'ab'dan, o

da Yezîd bin Ebî Leheb'den rivâyet etmiştir. Osmân bin Affân ile kavg edenlerin cümlesi dîvâne [deli] oldular. Abdullah bin Mubârek der ki, onların Cehennem'de tadacakları azâb yanında delilikleri azdır.

17- Ebû Sa'îd-i Hudrî rivâyet eder: Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Ey Allahım! Muhakkak ki Osmân, rızânı taleb eder. Sen de fadl ve keremin ile Osmân'dan râzı ol!"**

18- Abdullah bin Abbâs rivâyeti ile gelmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular: **"Ey Allahım! Osmân'a, kıyâmet gününün şiddetinden rahatlık ve kurtuluş ver. Çünkü, o bizi nice sıkıntılı günlerimizde rahata kavuşturdu."**

19- Emîr-ül mü'minîn Osmân hakkında rivâyet olunur. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Eğer kırk kızım olsa idi, cümle-**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

sini birbiri ardınca, hiçbiri kalmayınca kadar Osmân'a verirdim."

20- Abdullah bin Ömer rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"Muhakkak istedim ki, Eshâbımdan dört kimseyi âleme göndereyim ki, halka Kur'ân-ı azîm-üş-şânı ta'lîm etsinler. Bizden önce de İsâ bin Meryem aleyhimüsselâm havârîlerini halka göndermişti."** Osmân bin Affân'ı, Abdullah bin Mes'ûd'u ve Mu'âz bin Cebel'i ve Übeyy bin Ka'b'ı "radiyallahü teâlâ anhüm" gönderdiler.

21- Abdullah bin Abbâs rivâyet eder. Resûlullah Efendimiz, buyurdular ki: **"Ümmetimden büyük günâh işleyip, Cehennem'e gitmesi îcâb eden yetmiş bin kimseye Osmân şefâ'at eder. Allahü teâlâ onları Cennet'e gönderir."**

Menkıbe: Kıymetli kitaplarda haber verilmiştir.

332 dört büyük halife

Ebû Hüreyre buyurdular ki: Birgün Resûlullah Efendimizin kerîmeleri ve Hazreti Osman'ın zevcesi olan Hazreti Rukayye'nin huzurlarına vardım. Elinde bir tarak tutuyordu. Buyurdu ki, kıymetli babam Resûlullah Efendimiz şimdi yanımdan gitti. Bu tarak ile mubârek saçını ve sakalını taradım. Bana buyurdular ki, **"Yâ Rukayye! Ebû Abdullah Osmân bin Affân'ı nasıl buldun!"**. Ben dedim ki: "Hayır ile gördüm. İyilik ile gördüm!" Babam buyurdu ki: **"Cümle Eshâbım arasında ahlâkı bana en çok benzeyen odur. Osmân'a hurmette kusur etme!"**

Menkıbe: Zübeyr bin Harrâş rivâyet eyler. Hazreti Ömer; kızı Hafsa'yı Hazreti Osmân'a nikâhlamak istedi. Hazreti Osmân özür beyan etti. Hazreti Ömer üzüldü. Bu haber Resûlullah Efendimize erişti. Hazreti Ömer'e buyurdular ki: **"Yâ Ömer! Kı-**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

zını Osmân'dan dahâ iyisi alacak. Ve Osmân Hafsa'dan iyisini zevce edinecek. Sen kızını bana nikâh et! Ben de kızımı Osmân'a nikâh edeyim!"

Menkıbe: Ukbe bin Âmir el Cühenî bildiriyor. Resûlullah Efendimiz birgün buyurdular ki: **"Yâ Ebâ Bekr ve Ömer! Sizin ikiniz, dünyada ve âhirette kardeşlersiniz. Şimdi her ikiniz, birbirinize selâm veriniz ve müsâfaha ediniz."** Hazreti Ebû Bekr, Hazreti Ömer'in elini tuttu. Resûlullah Efendimiz tebessüm edip, buyurdu: **"Yâ Ebâ Bekr! Sen Ömer'in önünde olursun!"** Ya'ni dahâ önce halife olursun. Sonra buyurdular. **"Yâ Zübeyr ve Talha! Siz de geliniz. Sizin aranızda da kardeşlik vereyim. Her ikiniz, dünyada ve âhirette kardeşlersiniz. Şimdi birbirinize selâm verip, müsâfaha ediniz."** Nasıl buyurdu ise öyle yaptılar. Sonra buyurdu.

Übeyy bin Ka'b ve Abdullah bin Mes'ûd da öyle yaptılar. Sonra Ebû Ubeyde bin Cerrâh ve Sâlim'i, ki Sâlim Ebû Huzeyfe'nin kölesi idi, onlara da buyurdu. Onlar da öyle yaptılar. Sonra Üsâme tebnî Zeyd ile Ebû Hind öyle yaptılar. Ebû Hind Haccâm ki, Resûlullah Efendimizden Kânını alırdı. Hazreti Resûlullah'a ziyâde muhabbetten onların yanında kardeşlik etti. Onlar da öylece yaptılar. Sonra Abdürrahmân bin Avf yüzünü Hazreti Osmân bin Affân tarafına döndürüp dedi ki: **"İnnâ lillah ve innâ ileyhi râci-ûn!"**. Bize ne olmuştur ve ne işlemişiz ki, Resûlullah Efendimiz benim ve senin tarafımıza iltifât etmedi. Allahü teâlânın hışmından ve Resûlünün azarından; yine Allahü teâlâyâ sığınırız, dedi. Resûlullah Efendimiz onlar tarafına bakıp, buyurdular ki: **"Hak teâlânın izzî ve celâli ve kudreti ve azameti hakkı için,**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Allahü teâlâ sizin üzerinize hışımlı [gadablı] değildir. Ve Resûlü de sizin üzerinize azarlı [sizi azarlamış] değildir. Allahü teâlâ ve Resûlü ve melekleri yanında ikrâm görenlersiniz! Velâkin, ben sizi yâd etmek istediğim zaman, Hak teâlâ bir melek göndermiştir. Beni men' etti ve dedi ki, onları sonra yâd et ki, onların ikisi de ganîdir [zengindir]. Ben de ondan dolayı sizi sonra yâd ettim. Bunun gibi, kıyâmet gününde hesâb ederler. Fakîrlerin hesâbını önce yaparlar. Zenginlerin hesâbını sonra yaparlar. Ve sonra siz, dünyada ve âhirette kardeşlersiniz. Siz de birbirinize selâm verip, müsâfaha ediniz." Onlar da öyle yaptılar.

Sonra Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, "**Râzı oldunuz mu!**". Onlar dediler ki: "Evet, râzı olduk. Allahü teâlâyâ şükrederiz ki, bizi rûsvâ etmedi." Resû-

lullah Efendimiz buyurdu ki: "**Sizin üzerinize dahâ ilâve edeyim mi!**" Evet, dediler. Resûlullah Efendimiz buyurdu: "**Siz ikiniz dünyada ve âhirette kardeşlersiniz! Cennet'te benim kardeşim İlyâs aleyhisselâmdır. İlyâs aleyhisselâm, Allahü teâlâ hazretlerine bütün halkın en sevgilisi idi. Allahü tebâreke ve teâlâ hazretleri Ceb-râîl aleyhisselâmı İlyâs'a gönderdi ki, Hak teâlâ sana kardeşlik verdi; bir kulun halâsıyla ki, onu zulüm ile öldürürler. Ben ki, Resûlullah olarak Hak teâlâyı sizi şâhid tutarım ki, size dünyada ve âhirette kardeşlik verdim. Siz bugün cümlelerin iyisisiniz.**"

Menkıbe: Sahih rivâyet ile gelmiştir. Resûlullah Efendimizden sordular. Cennet'te berk [ışık, şimşek] olur mu? Buyurdular ki, evet olur. Osmân bin Affân bir kasrdan bir kasra giderken yüzünün nûru ışık olur. Bundan dolayıdır

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

ki, ona zinnûreyn derler. Ülemânın ba'zının kavliyle, Hazreti Osmân uzun gecelerde tâ'at yapıp ve Kur'ân-ı azîm-üş-şân okumaktan geri kalmazdı. Mubârek gözü ağlamaktan kuru olmazdı.

Menkıbe: Nu'mân bin Beşîr'den sahih rivâyet ile gelmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki: **"İçinizde hayâ bakımından en sâdıkınız, Osmân bin Affân'dır."** Bu haber zâhir delîldir ki, hiç kimsenin hayâ ve hicâbı bu ümmette Osmân bin Affân'ın hayâ ve hicâbından dahâ çok ve üstün değildir. Hazreti Âdem aleyhisselâmın zamanından bu zamana gelene kadar, güzel ahlâktan herkeste zuhûra gelmiştir. O güzel ahlâktan hayâ, o ahlâkların eşreflerindedir. Bu sözün manâsı odur ki, hayırdan ve şerden her nesne ki, Allahü teâlâ halk etmiştir, onu çift halk etmiştir. Kur'ân-ı kerîm onunla nâtıkdır. **"Her şey-**

den çift yarattık..." buyurulmaktadır. [Zâriyât sûresi 49] Açlığı yarattı. Tokluğu onun çifti kıldı. Sıhhati yarattı. Hastalığı ona çift kıldı. Fakirliği yarattı. Zengin olmayı ona çift kıldı. Kimseye muhtâc olmamak ile, başkalarına yük olmayı çift kıldı. Gönlü [kalbi] yarattı. Rûhu ona çift kıldı. Nefesi yarattı. Râyihâyı ona çift kıldı. Dîni yarattı. Kemâli ona çift kıldı. **"Bugün dininizi tamam ettim!"** [Mâide sûresi 3] Dünyayı yarattı. Zevâli [yok olmayı] ona çift kıldı. **"Dünya malından yanınızda olanlar fânîdir. Allahın indinde, Cennet'teki sevâb, oradakilerle bâkîdir!"** [Nahl sûresi 96] Toprağı yarattı. Sükûnu [ızdırâbsızlığı] onun çifti etti. Yer altını yarattı. Darlığı ve karanlığı onun çifti etti. Yeri yarattı. Açılmayı, yayılmağı onun çifti etti. **"Allahü teâlâ sizin için arzı döşek yapmıştır."** [Yeri geniş etti ki, üzerinde geniş yol-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

lar açasınız.]” [Nûh sûresi 19] Gökü yarattı. Yüksekliği [mertebeyi] onun çifti etti. **“Yedi kat gökleri çok kuvvetli sağlam kıldık. Zamanla bozulmaz.”** [Nebe’ sûresi 12] Cennet’i yarattı. Maddî ve ma’nevî sıkıntıları ona çift kıldı. Nitekim Seyyid-i âlem Efendimiz buyurdu ki: **“Cennet, istenmeyen, sıkıntı veren şeyler ile örtülüdür. Cehennem de, şehvetler, arzûlanan şeyler ile örtülüdür.”** Îmânı yarattı. Hayâyı

onun çifti etti. Çeşitli haberlerde gelmiştir. Enes bin Mâlik rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurmuştur ki: **“Hayâ ve îmân bir arada bulunur.”** Ya’ni hayâ ve îmânı birbirinin çifti etti. Lâkin hayâyı gözde yarattı. Ne kadar ki, hayâ gözdedir. Îmân da gönüldedir. Allahü teâlâ korusun, hayâ gözden zâil olunca [gidince], îmân da gönül [kalb] de zayıf olur. Bu ikisi de kat’î delîl ile sâbittir. Şek ve şüphe yoktur.

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Osmân Zinnûreyn hazretlerinin zamanında, yer-yüzünde ondan fazîletli ve azîz, yüksek hâlli kimse yok idi. Hazreti Osmân'ın yüksek hâlleri ve hayâsı ve cömertliği ve sâir Menkibeleri sayısızdır. Hayâ, Allahü teâlânın sıfatlarındandır. Mahlûklara da bu sıfat gelmiştir. Halka gelen o hayâ sıfatı birkaç çeşiddir.

Birinci çeşidi hayâ-i hacâlettir. Ya'ni utanmak şekilindeki hayâdır. Âdem aleyhisselâmın hayâsı gibi. Yasak meyveden yedi. Üzerinde elbise [Cennet elbisesi] kalmadı. Hacı oldu [utanmış], yüzünü döndürdü. Allahü teâlâ hazretleri. **"Bizden kaçıyor musun!"**, buyurdu. Hâyır, yâ Rabbî! Elbiselerim çıkarıldığı için utanıyorum. O utanmadan dolayı yüzümü döndüm.

İkinci nev'i, hayâ-i azamettir. İsrâfil aleyhisselâmın hayâsı gibi. Haberde gelmiştir ki, Resûlullah

Efendimiz buyurdular: **"İsrâfil her gün yetmiş kere yüzünü kendi kanadı ile örter ve der ki, yâ ilâhel âlemîn! Ne yapabilirim ki, herkes gibi sana lâayk bir secde ve bir rûkû' etmeye kâdir değilim."**

Üçüncü nev'i, heybet hayâsıdır. Melekler ve Nebîler hayâsı gibi ki, "Yâ Rabbî! Seni tesbîh ve tenzîh ederiz. Sana hakkı ile ibâdet edemedik", derler.

Dördüncü nev'i hayâ, hürmet ve hizmettir. Mûsâ bin İmrân alâ nebiyyinâ ve aleyhissalâtü vesselâm hayâsı gibi. Mûsâ aleyhisselâm buyurdu ki: "Yâ Rabbel âlemîn. Bana Cennet gerektir. Senden isterim. Senin dîdârın gerek. Onu da senden isterim. Lâkin her vakit ki, bana tuz, ekmek ve koyun için lâzım olan hakîr şeyler gerekince, bunları ben senden nasıl isterim." Allahü teâlâ hazretleri, "Yâ Mûsâ! Maksud budur. Ya'ni onları istemektir. Kul, her

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

vakitte bir sebeple, bir ihtiyâ ile huzura gelsin. Münâcât etsin. O bahâne ile [o sebeple] kulluğunu yerine getirsin. Vefâsını tâze tutsun." Bu kıssa uzundur. Bu makâmda bundan ziyâde mümkün değildir. Ammâ o hayâ ki, Allahü teâlâ hazretlerinin ni'met ve sıfatıdır. Günâhları örter ve affeder. Kullarının günâhlarını görür, örter, affeder.

Birçok haberde gelmiştir. Câbir bin Abdullah rivâyet etmiştir. Resûlullah Efendimiz buyurmuştur ki: **"Bir mü'min ve günâhkâr kul kabirden kalkar, Sırat heyecânı ve Cehennem korkusu ile mahşere gelirken, iki yol başına erişir. Korkarak ve ağlıyarak, sükûnet ve karâr ile, yolun birisine girer. Kimse ondan bir söz sual etmez. Dosdoğru Cennet kapısına erişir. Sağ ayağını kapıdan içeri koyup, sol ayağını yerinden kaldırmazdan önce, Allahü teâlâ ve te-**

kaddes, bilâ-vâsita [vâsıtasız] o kulun sağ eline bir nâme verir. Kulum, sen al bu nâmeyi oku ve o nâme içindekileri öğren. Ondan sonra, hüküm senin hükümündür. Cennet-i ebediyeye gir ve ondaki senin himmetin ve murâdındır. Orada ebedî olarak kal, buyurur. O kul da nâmeye bakar görür ki, "ey benim kulum, her ne yaptın ise, gördüm ve bildim. Lâkin yaptığın işlerini, tekrar sana göstermeye hayâ ettim," yazılmış, görür.

Bu haberin benzeri Ebû Süleymân-ı Dârânî rivâyeti ile başka bir vakitte gelmiştir. Resûlullah buyurmuştur ki: **"Allahü teâlâ buyurmuştur. Gökten indirilen kitapların ba'zısında, benim kulum, her ne kadar ki, sen günâhkârsın ve günâhından korkarsın ve hayâ edicisin. İzzim ve celâlim hakkı için Ayıplarını ve günâhlarını Âdemoğlunun gözünden ve gönlünden gizli**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

ederim. Ve gözünün hâinliklerini, bedeninin gizli günâhlarını meleklerin anlayışından saklarım. Ben yanılmalarını ve günâhlarını levh-i mahfûzda, kirâmen kâtibinden gizli tutarım. Ve kıyâmette seni muhâsebe makâmına getirir ve hesâbını kolay eylerim!”

Her kimse ki, günâhkâr olur. Günâhları sebebi ile utanır ve korkar. Onun hesâbı çetin olmaz. Hazreti Osmân bin Affân her günâhdan kaçınır, her iyiliği yapar, hilim, vefâ ve hayâ

sâhibi idi, utanır idi. Osmân bin Affân’a hesâb olmaz. O’nun dostlarına da hesâb az olur. Birçok haberde gelmiştir: Resûlullah buyurdular ki, “Allahü teâlâ kıyâmet gününde yüz yirmi dört binden ziyâde nebîyi ümmetleri ile muhâsebe yerinde durdurur. Herkesi meşgûl olduğu şey miktarı [ameline göre] çok müddet veyâ az müddet o yerde durdurur. Osmân bin Affân’ı ve onu sevenleri hesapsız mahşerden geçirir.” Herkesi makâmı ne olursa olsun,

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

sıdk [doğruyu söyleyecek] makâma getirir. Allahü teâlâ Resûllere ve Nebîlere çok fazîletler, Menkıbeler vermiştir. O haslet ve fazîlet ve fahr-i şehâdet ki [şehîd olmak ki], Allahü teâlâ Zekeriyyâ ve Yahyâ aleyhisselama vermiştir. [Hazreti Osmân'a da vermiştir.] İkinci haslet, fadl-ı zühd ve fahr-i hicrettir ki, Allahü teâlâ İsmâ bîn Mer-yem'e vermiştir. Üçüncü haslet, mukâleme fazîleti ki, Allahü teâlâ ve tekad-des hazretleri onu Mûsâ aleyhisselama vermiştir. Dördüncü haslet, hüsn-i cemâl fazîleti ki, Rabbil âlemîn onu Yûsûf aleyhisselama vermiştir. Beşinci haslet, cömertlik [sehâvet] fazîletidir. Allahü teâlâ onu İbrâhîm Halîl aleyhisselama vermiştir. Altıncı haslet, yaşlılık, pîrlik [ihtiyâr-lık] üstünlüğü ki, Allahü teâlâ onu Nûh aleyhisselama vermiştir. Yedinci haslet, hayâ ve hicâb fazîletidir ki, Allahü tebâreke

ve teâlâ onu Âdem safiyyullahâ ve Muhammed Mustafâ (aleyhi efdalüssalât ve ekmelüttehiyyât) Efendimize vermiştir. Allahü teâlâ bu fazîletlerin hepsinin benzerini ve bu Menkıbein mahsûlünü Osmân bin Affân hazretlerine vermiştir. Onun hayâ-sı fazîletlerine işârettir.

Allahü teâlâ pîrlik [ihtiyâr-lık] hil'atini [elbisesini] Nûh aleyhisselâma vermiştir. Nûh aleyhisselâm o sebebdendir ki, Resûllerinin pîri olmuştur. Bunun gibi, Allahü teâlâ azze ve celle pîrlik hil'atini [elbisesini] Osmân'a verdi. Hazreti Osmân da o sebeple kendi zamanında ümmetin pîri oldu. Resûlullah Efendimizin ömr-i şerîfleri altmışüç idi. Ebû Bekr-i Sıddîk ve Ömer-ül Fârûk'un da ömr-ü şerîfleri altmışüç oldu. Lâkin Osmân-ı Zinnüreyn'in ömrü onlara muvâfık olmadı. Sekseniki yaşında vefât etti. Onun ömrünün uzun ol-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

masını, ömrünün sonunda, kahr ve zulüm ve cevr görmesini Allahü teâlâ âlimdir, bilir. Yahyâ bin Zekeriyâ aleyhisselam gibi; mübârek başını keserler. Allahü tebâreke ve teâlâ, Hazreti Osmân hazretlerinin ömrünü uzun irâde etmiş ki, o sebeple cân teslim ettiği vakitte rahat olsun. Ma'lûmdur ki, ham meyve tâze ağaçtan zor ayrılır. Bunun gibi genç olan kişinin rûhu da bedeninden zor çıkar. Kemâl bulmuş [olgunlaşmış] meyve ağacından tez [kolay] ayrılır. Pîr [yaşlı] olan kimsenin de rûhu bedeninden kolay çıkar [ayrılır].

Allahü teâlâ ve tekaddes hazretleri, Fütüvvet ve sehâveti Peygamberlerin önderi olması için, İbrâhîm alehisselama verdi. Bunu Hazreti Osmân'a da verdi ki, böylece zamanı şerîfinde Evliyânın önderi olsun!

"İşâret": Rahip Mugîre'nin Tâîf'de bir bağ var-

dı. Kâfirler, her hafta başında o bağda bir meyvenin turfandası yetişir, diye öğündüler. Mü'minler de, Medîne-i münevverede, Hazreti Osman'ın sarayı var. Bir yıl ki üçyüzaltmış gündür. Hergün o sarayda, garîblere ve miskînlere bir yeni da'vet ve açığtan [âşikâre] Misafir kabûl olunur, diye öğündüler.

Menkıbe: Hazreti Câbir ve Hazreti Enes rivâyet etmişlerdir. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, "Ben mi'râc gecesi dünya gökünde bir mihrâb gördüm. Dört mil uzunluğu, bir mil eni ve mercân tanesinden idi. O mihrâbın içinde Osman'ın hüsn ve cemâlinin sûretini gördüm. İkinci gökün üzerinde bir mihrâb gördüm. Kırk mil uzunluğu ve on mil eni ve bir tane inciden idi. Onun da içinde Osman'ın hüsn ve cemâlinin sûretini gördüm. Üçüncü gökün üzerinde bir mihrâb gördüm. Dört yüz mil uzunluğu ve

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

yüz mil eni ve bir firûze-
den idi. O mihrâbın içinde
Osman'ın güzel sûretini
gördüm. Dördüncü gök
üzerinde bir mihrâb gör-
düm. İkibin mil uzunluğu
ve bin mil eni ve bir yâkut
dânesinden idi. O mihrâ-
bın içinde Osman'ın güzel
yüzünü gördüm. Beşinci
gök üzerinde bir mihrâb
gördüm. Üç bin mil uzun-
luğu, ikibin mil eni, bir ta-
ne kırmızı yakuttan idi. O
mihrâbın içinde Osman'ın
genç cemâlini gördüm.
Altıncı gök üzerinde bir
mihrâb gördüm. Dört bin
mil uzunluğu ve bin mil
eni ve bir tane zeberced-
den idi. O mihrâbın içinde
Osman'ın hüsn-ü sûretini
gördüm. Fevc fevc, tâife
tâife, gürûh gürûh, her ân
ve her sâât mukarrebler-
den ve rûhânîlerden ve
kerûbîlerden [melekler]
gelirler ve o mihrâbın be-
râberinde durup, Os-
man'ın hüsn-i sûret ve ce-
mâline karşı Allahü tebâ-
reke ve teâlâ hazretlerine

senâ ederler. Ben dedim
ki, yâ Cebrâîl! Mihrâbların
sadrında [içinde] olan Os-
man'ın bu sûret, hüsn ve
cemâli ne zamandan beri
zûhura gelmiştir. Cebrâîl
aleyhisselâm dedi: O Alla-
hü teâlâ hakkı için ki,
Âdem safîyullah halk
olunmazdan dört yüz bin
sene önce, Osman'ın bu
sûret ve cemâli bu yedi
gök üzerinde mihrâblarda
zuhûr etmiştir. Amel-i sâli-
hînin bereketinden ve
hayrâtından zuhûra gel-
miştir.”

Bu sâlih amellerin bi-
rincisi odur ki, Osmân dâ-
imâ oruc tutardı. İkincisi,
gece yatmaz. Bütün gece
namaz kılardı. Üçüncüsü,
elbisesi olmayanlara elbi-
se alarak giyindirir. Dör-
düncüsü, açların karnını
doyurur. Beşincisi, Sûre-i
İhlâsı çok okur. Altıncısı,
Hazreti Osmân gönlünde
Müslümanlara bir zerre gıl
ve gış, kin, hased, sû-i zân
tutmaz. Yedincisi, her acz,
her belâ, her musîbet Os-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

man'ın önüne gelir. O hâlde hışmını yutup, sabreder ve kimseye şikâyet etmezdi.

Menkıbe: Ebû Osmân Hîrî, **Letâif** kitabında yazmıştır. Resûlullah Efendimiz buyurdu ki, **"Mi'râc gecesi beni göğ'e götürdüler. Dünya göküne vardım. Osman'ın sûretini gördüm. Dedim, bu mertebeye ne ile eriştin. Dedi, gece namazı ile. İkinci göğ'e vardım. Osman'ın sûretini gördüm. Dedim, bu mertebeye ne ile eriştin. Dedi, Kur'ân-ı azîm-üşşân okumak ile. Üçüncü göğ'e eriştim. Osman'ın sûretini gördüm. Dedim, bu mertebeye ne ile erdin. Dedi, sûre-i İhlâs okumak ile. Dördüncü göğ'e vardım. Osman'ın sûretini gördüm. Dedim, bu mertebeye ne ile eriştin. Dedi, Âl-i Resûle [Resûlün akrabasına] nasihat etmekle. Beşinci göğ'e eriştim. Osman'ın sûretini gördüm. Dedim, bu mertebeye ne**

ile eriştin. Dedi, Mescidde i'tikâf etmekle. Altıncı göğ'e vardım. Osman'ın sûretini gördüm. Dedim, bu mertebeye ne ile eriştin. Dedi, Allahü teâlâdan hayâ etmek ile. Yedinci göğ'e eriştim. Osman'ın sûretini gördüm. Dedim, bu mertebeye ne ile eriştin. Dedi, Musibetler ve mihnetler çekmekle."

Menkıbe: Hazreti Osmân'a Zinnûreyn denilmesinin başka sebepleri olduğu da bildirilmiştir. Ma'lûmdur ki, Allahü teâlâ hazretleri Mûsâ "alâ nebiyyinâ ve aleyhisselâm" hazretlerine iki nûr vermişti. Biri Tevrât nûru. Biri Yed-i Beydâ nûru. Hazreti Osmân'a da iki nûr vermişti. O sebeple Zinnûreyn derler. Bir kavil de şudur ki, iki nûr, Resûlullah Efendimizin iki kerîmelerini, biri Rukayye ve biri Ümmü Gülsüm'dür almıştır. Aliyyül mürtedâ hazretlerinin öğünmesi Resûlullah Efendimizin bir kerî-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

mesiyle idi. Hazreti Osmân'ın öğünmesi ondan ziyâde olur. O iki nûr iki hicrettir ki, Osmân bin Affân'a nasîb olmuştur. Bir kavil de odur ki, o iki nûr iki gazâdır. Biri Bedr gazâsı, biri Hudeybiye gazâsıdır. Ammâ Bedr gazâsında Resûlullah Efendimiz, Osmân bin Affân'a buyurdular ki, **"Yâ Osmân! Ben sendenim, sen benden-sin!"** Hem kendi nûrunu tutasın ve hem benim nûrumu tutasın. Hudeybiye gazâsında Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, **işte bu iki elimin biri benim elimdir. Ve biri Osman'ın elidir.** Doğru Bî'at-ı Rıdvân ettim. O vakitte Resûlullah Efendimizin iki mubârek eli birbirine ulaştı. Bir elinden güneş gibi bir nûr ve bir elinden ay gibi bir nûr parladı. Buyurdular ki, **"Bu iki nûr Osman'ın nûrudur. Osmân benim ile ebedî olarak Cennet'te refîktir."** Bir kavil de odur ki, iki nûrun bi-

ri, gündüz oruçlu olmanın, biri gece namaz kılmanın nûrudur. Bir kavilde odur ki, o iki nûrun biri î mân nûru ve biri Kur'ân nûrudur. Bir kavil de odur ki, iki nûrun biri zâhirinin nûru ve biri bâtınının nûrudur. Herkesin ittifâkıyla Hazreti Osmân hem şeyh-i ehl-i î mân idi ve hem şeyh-i Kur'ân idi. Şu sebepten Şeyh-i ehl-i î mân idi ki, yetimler babası idi. Dertliler yardımcısı idi. İhtiyâr kadınların yardımcısı idi. A'mâlara yardım ederdi. Medîne-i münevvere beldesinde bir aç veyâ bir çıplak var ise, o aç kimseyi doyurmayınca kendi yemez, o çıplak kimseyi giyindirmeyince, kendi giyinmezdi. Şeyh-i Kur'ân idi. Ya'ni Kur'ân-ı azîmüşşânı kendi haddi ile dört mushaf-ı şerîf yazdı. Âlemin dört tarafına gönderdi. Yirmi küsur sene akşam namazını kıldıktan sonra, dört rekat namaz kıldı. Her rekatte sûre-i Fâti'hâdan sonra kırk kere

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

Kulhüvallahü ehad sûresi-
ni okurdu. Ondan sonra
ihlâs ile dörtbin tesbîh,
tehlîl ve dua okurdu. Bun-
ları yerine getirdikten son-
ra, bütün Kur'ân-ı kerimi
ki, yüzondört sûre, altıbi-
naltıyüzaltmışaltı âyettir,
bir kavile göre; tertîb ve

tertil ile her gece vitr na-
mazında okurdu. Bu mer-
tebelerden sonra, bir de
şehâdet mertebesine ka-
vuştı. Haberde gelmiştir
ki, Resûlullah Efendimiz
buyurdu ki, **"Ben mî'râc
gecesi dedim ki, yâ Rabbî!
Osmân bin Affân senin he-**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

sâbın için hayâ eder. Allahü teâlâ buyurdu: Yâ Muhammed! Ben cümle mahlûku hesâba çeksem de Osmân'a hesâb etmem, ben Osmân'dan hesâbı ref' etmişim [kaldırdım]."

İşâret: Her kim beş nesneyi yapar; ondan beş nesneyi men' etmezler. Her kim hayâ eder. Ondan hayâ ederler. Her kim rahm eder [rahmet eder], ona rahmet ederler. Her kim malını Cennet'e bedel verir. Cennet'i ona bedel verirler. Her kim affeder. Onu affederler. Her kim Hak teâlâyı tanıdı. Ya'ni bilip korktu. İşleri tamam olur. Allahü teâlâyı bulup, vâsıl olur. Bu beş nesneyi Osmân bin Affân yapardı.

Nükte: Büyüklük dünyada dört şey ile olur. Âhirette de dört şey ile olur. Dünyada hüsn ve cemâl ile olur. Sehâvet ve mal ile olur. Aşîret ve Âl [yakınlar] ile olur. Âhirette iyi sünnet

ve iyi ibâdet ile, iyi huy ile ve iyi sîret ile olur. Emîr-ül mü'minîn Osmân bin Affân hazretlerinde, bu seki zi de mevcut idi. Mal ve cemâl sâhibi idi. Resûlullah'ın yakın akrabâsından idi. Emîr-ül mü'minîn idi. Sünneti iyi bilirdi ki, Kur'ân-ı azîm-üş-şânı toplayıp, dört tarafa gönderdi. Kıyâmete kadar tilâvet edenlerin sevâbına ortak oldu. Ahlâkının güzel olmasından dolayı, Resûlullah muhterem kerîmeleri Ümmü Gülsüm'ü, Hazreti Osmân'a tezvîc buyurdularında söyledikleri dahâ önce beyan olunmuştur. İbâdeti ve iyiliği de dahâ önce bildirildi. Sîreti, iyiliği odur ki, birisi kalktı, Osmân bin Affân'ın huzuruna gitmek için çıktı. Giderken yolda bir kadın gördü. Tekrar ona baktı. Sonra huzurlarına vardı. "Gözle rinizde zinâ eseri görürüm!" dedi. O kimse, yâ Emîr-el mü'minîn! Resûlullah'tan sonra vahy in-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

miş midir?” Buyurdular, vahy inmedi. Velâkin, mü'minin firâseti doğrudur. Nitekim, Seyyid-il âlem Efendimiz buyurdular ki: **“Mü'minin firâsetinden kaçınınız. Çünkü, mü'min, Allahü teâlânın nûru ile bakar.”**

“İşâret”: İslâmın bekâ-sı dört nesne ile dir. Kırâet ile, tahâret ile ve ibâdet ile ve mücâhede ile. Allahü teâlâ, bu dördünü de Hazreti Osmân'a müyesser etti. Bu dört dâimâ onun için olur: Kur'ân-ı kerimi kırâ'et için cem' etti. Rûme kuyusunu, mü'minlerin su içmesi için satın aldı. Mes-cid-i şerîfi ibâdet için genişletti. Tebûk gazâsında askeri mücâhede için tec-hîz etti.

Menkıbe: Hazreti Osman bir defâsında Resûlullah'ın evinde hiç yiyecek kalmadığını işitmişti. Hemen bir semiz koyun, bir miktar bal ve bir çuval un alıp Hazreti Aişe'nin evine götürdü. Hazreti Ai-

şe'ye şöyle dedi: “Ey mü-minlerin annesi, Resûl-i ekremin bunu diğer hanımları arasında paylaştıracaklarını zannediyorum. Hiç paylaştırmasın çünkü ben onlara da bunların aynısını gönderdim dedi. Peygamber efendimiz eve gelip durumu öğrenince; “Yâ Rabbi Osman'ın geçmiş, gelecek, gizli, âşikâr, bütün günahlarını affet.” diyerek duâ etti.

Menkıbe: Hazreti Osmân'dan sual ettiler. Yâ Emîr-el mü'minîn! Allahü teala hakkı için söyle ki, bu makâma ne ile ulaştın. Cevap verdi ki, Kitâbullahı sağ tarafıma koydum. Sünnet-i Resûlullahı sol tarafıma koydum. Bilirdim ki, Allahü teâlâ hazretleri benim sırlarımı bilir.

Haberde gelmiştir. Hazreti Ali, Fâtimâ-tüz-zehrâ üzerine bir başka hanım dahâ almak istedi. Resûlullah Efendimize kerîh gelip, Hazreti Alî'ye üzüldüler. Hazreti Ebû Bekr şe-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

fâ'at etti. Affetmedi. Ömer-ül Fârûk şefâ'at etti. Affetmedi. Osmân bin Af-fân şefâ'at etti. Af buyurdular. Sonra sordular ki, yâ Resulallah! Neden Ebû Bekr ve Ömer'in şefâ'atini kabûl etmediniz de Osman'ın şefâ'atini kabûl edip, af ettiniz. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, **"Bir kimsenin şefâ'atini kabûl ettim ki, Allahü teâlâya hitap edip dese ki, yâ Rab! Bu yer ile göğü yer değiştir. Veyâ dese ki, yâ Rab! Ümmet-i Muhammed'in cümle âsîlerine rahmet eyle! Allahü teâlâ şefâ'atini kabûl edip, cümlesini affeder."**

Menkıbe: Bir gün Resûlullah Efendimiz, Âişe-i Sıddîka'nın hücresinde [evinde] otururdu. Hazreti Osmân dört deve yükü buğdayı Fahr-i kâinâta hediye ettiler. Hizmetçileri geri gelip dediler ki, yâ efendi, buğdayı Habîb-i Rabbil âlemîn, muhâcirîne verdiler. Hazreti Osmân

dört deve yükü dahâ buğdayı gönderdi. Onu da Resûl-i ekrem hazretleri Ensâra dağıttılar. Hazreti Osmân dört deve yükü buğdayı dahâ gönderdi. Fahr-i kâinât onu da ailesi arasında taksîm edip, evlerine gönderdiler. Getiren Hizmetçilere sordular ki, **seyyidinize kaç deve yükü buğday getirmişlerdi.** Hizmetçiler dediler, oniki yük. Resûlullah Efendimiz buyurdular. **"Tamamını bize gönderdi. Kendi için bir miktar alıkoymadı."** Mu-bârek ellerini kaldırıp, buyurdu: **"Yâ Rab! Ben Osman'ın ihsânından âciz oldum. Her kim bana ihsân etti, Ben ona mükâfatını verdim. Ammâ Osman'ın mükâfâtından âcizim yâ Rab. Sen Osmân'a karşılığını ver."** Derhâl Cebrâîl aleyhisselâm geldi. Buyurdu, **"Yâ Rasulallah! Allahü teala sana selâm eder. Buyurdu ki, Osmân'a benden selâm söyle. Söyle ki, biz ondan râzı**

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

olduk. Onu Cennet'te Sana refik ettik. Arasat hesâbını ondan ref' ettik. Eğer sen ona mükâfattan âciz isen, biz ona mükâfattan âciz değiliz."

Menkıbe: Bir gün Hazreti Osmân yedi tabağı altın ile doldurup, yedi Hizmetçinin eline verdi. Peygamber Efendimize hediye gönderdi. Hizmetçiler, tabakları huzuruna koydular. Hazreti Resûl-i ekrem buyurdular ki, **geri gidin, efendinize selâm götürün.** Hizmetçiler [köleler] dediler ki: Yâ Resûlallah, efendimiz bizi de tabaklar ile size hibe etmiştir. Resûlullah hazretleri buyurdular ki, **"Yâ Rabbî! Osman'ı sana havâle ettim."** Hemen Ceb-râîl aleyhisselâm geldi ki, "Allahü teâlâ sana selâm eder ve buyurur ki, Osmân'a benden selâm eriştir ve de ki, Huld ve Na'im Cennet'ini bu hediyesine karşılık olarak ona bağışladım."

Menkıbe: Hazreti Ali, Hazreti Fâtıma ile evleneceği zaman düğün masrafı yapmak üzere zırhını satılması için pazara göndermişti. Hazreti Osman pazardan geçerken Hazreti Ali'nin zırhını tanıdı. Tellalı çağırıp bu zırhın sâhibi buna ne kadar para istiyor? diye sordu. Tellal dört yüz dirhem istiyor dedi. Gel parasını verip alayım dedi. Evine gittiler, zırhı alıp parasını verdi. Sonra bu zırhın yanına dört yüz dirhem para koyup Hazreti Ali'ye gönderdi ve şöyle haber yolladı: "Bu zırh senden başkasına lâıyk değildir. Bu dört yüz dirhemi de düğününe harca bizi ma'zur gör..."

Menkıbe: Bir defâsında Medîne'de kıtlık vardı. O sırada Hazreti Osman'ın Şam'dan yüz deve yükü buğday kervanı gelmişti. Eshâb-ı kirâm satın almak için yanına gittiler. Hazreti Osman sizden daha iyi alıcım var ve sizden daha faz-

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN

la veren var, ona vereceğim dedi. Eshâb-ı kirâm durumu Hazreti Ebû Bekr'e bildirip bundan üzüldüklerini söylediler. Kıtlık zamânında böyle yapması uygun olur mu dediler. Hazreti Ebû Bekr; "Osman, Resûlullah'ın dâmâdı olmakla şeref kazanmıştır ve Cennette onun arkadaşıdır. Siz onun sözünü yanlış anladınız berâber gidelim." buyurdu. Hazreti Ebû Bekr yanına gidip; "Yâ Osman, Eshâb-ı kirâm senin bir sözüne üzülmüşler." deyip durumu anlattı. Hazreti Osman; "Evet ey Resûlullah'ın halîfesi! Onlardan iyi alıcı olan bire yedi yüz veriyor. Onlar bire yedi veriyor. Biz bu buğdayı bire yedi yüz verip alana verdik." dedi. Bundan sonra yüz deve yükü buğdayı Medîne'de bulunan fakirlere, Eshâb-ı kirâma bedâva dağıttı. Yüz deveyi de kesip fakirlere yedirdi. Hazreti Ebû Bekr bu işe

çok sevinip, Hazreti Osman'ın alnından öptü.

Menkıbe: Hazreti Aliyül Mürtedâ, Resûlullah Efendimizden sordu: "Yâ Resûlallah! Kıyâmet günü önce kimin hesâbını görürler. Resûlullah Efendimiz buyurdular ki, "**Önce hesâbı görülen benim. Sonra Ebû Bekr, sonra Ömer, sonra sen yâ Ali!**" Hazreti Ali dedi ki, "Osman'ın hesâbı nasıl olur?" Buyurdular ki, "**Benim bir vakit Osmân'a bir hâcetim düştü** [ihtiyâçım oldu]. **O hâceti Osmân'dan gizli taleb ettim** [Gizlice yapmasını istedim]. **Osmân o hâcetimi** [isteğimi] **gizlice yerine getirdi. Ben Hak teâlâdan ricâ ettim** [istedim], **Osman'ın hesâbı gizli olsun.**"

Emîr-el mü'minîn Osmân dâimâ bu duayı okurdu: "Allahım! Dînimi, İslamımı, emânetimi ve îmânımı, fercimi [hayâmı] muhâfaza et!"

FIHRİST

EBÛ BEKR-İ SİDDİK9

BİRİNCİ BAB

(Hazreti Ebû Bekr-i Sıddık'ın Menkıbeleri21

HAZRETİ ÖMER125

İKİNCİ BÂB

Ömer-ül-Fârûkun Menkıbeleri146

ÜÇÜNCÜ BÂB253

Ebû Bekr-i Sıddık ve Ömer-ül Fârûk'un Menkıbeleri: ...253

HAZRETİ OSMÂN-I ZİNNÜREYN271

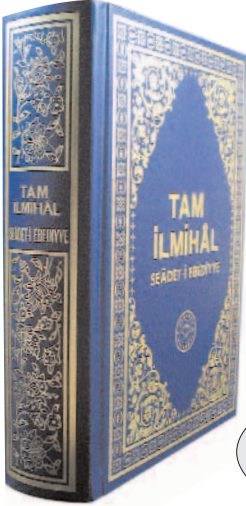
DÖRDÜNCÜ BÂB

Üçüncü halife emîr-ül mü'minîn

Osmân-ı Zinnûreyn Menkıbeleri hakkındadır:285

HAKİKAT KİTÂBEVİ TAKDİM EDER

ONUÇ KIYMETLİ ESER

Toplam (5504) sayfalık
bu kıymetli eserler,
göz nûru dökülerek
uzun yılların çalışma
netîçesi hâzırlanmış,
İSLÂM dînini aslına
uygun anlatan en
kıymetli eserlerdir.

- Büyük boy, lüks cildli, 1248 sayfalık bu kıymetli eserde, doğumdan ölüme kadar, hayâtınızda lâzım olacak bütün dînî bilgileri ASLINA uygun olarak bulacaksınız.
- İyi bir müslimân olmak için, sevmek ve sevilmek için, huzûrlu olmak için, okunacak tek eser...

HAKİKAT KİTÂBEVİ

Darüşşefeka Cad. 57/A P.K.: 35
34262 Fatih-İSTANBUL
Tel: 0.212.523 45 56-532 58 43
www.hakikatkitabevi.com
e-mail: bilgi@hakikatkitabevi.com

